Μελέτη για την αποτίμηση της Δράσης:

Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού

Παραδοτέο Δ:

Τελική Έκθεση Αποτελεσμάτων

ΕΚΤ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Το παρόν αποτελεί το «Παραδοτέο Δ – Τελική Έκθεση Αποτελεσμάτων» του έργου με τίτλο «Μελέτη για την αποτίμηση της Δράσης "Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού"».

Η μελέτη υλοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης μετά από σχετική ανάθεση από την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΚΤ, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Δηλώνω υπεύθυνα και εν γνώσει των συνεπειών του νόμου ότι το παραδοτέο «Παραδοτέο Δ – Τελική Έκθεση Αποτελεσμάτων» αποτελεί πρωτότυπο έργο και δεν έχουν χρησιμοποιηθεί άλλες πηγές πέρα από αυτές στις οποίες γίνεται αναφορά. Όταν υπάρχει αναπαραγωγή δεδομένων, πινάκων και παραθεμάτων, αυτό δηλώνεται ρητά.

Ο νόμιμος εκπρόσωπος του αναδόχου.

Δρ. Εύη Σαχίνη
Διευθύντρια ΕΚΤ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

ΑΘΗΝΑ, 20.12.2017

Περιεχόμενα

Επιτελική Σύνοψη 7

Executive summary 11

Εισαγωγή 13

ΜΕΡΟΣ Α' ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 17

Εισαγωγή 18

1. Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης: διεθνής διάσταση 18

1.1 Κράτος και ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης 18

1.2 Ανθρώπινο δυναμικό υψηλής εκπαίδευσης και κίνητρα διδασκαλίας 20

2. Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Ανάλυση παρούσας κατάστασης 24

3. Ανάλυση μεθοδολογίας 28

3.1 Μεθοδολογική προσέγγιση και καθορισμός πλαισίου και αναγκών 28

3.2 Σχεδιασμός 30

3.3 Ανάπτυξη Συστημάτων 34

3.4 Συλλογή δεδομένων 37

3.5 Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων 38

ΜΕΡΟΣ Β' ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥΣ ΥΠΟΤΡΟΦΟΥΣ 40

Εισαγωγή 41

4. Προφίλ των συμμετεχόντων 42

4.1 Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων στη Δράση 42

4.2 Στοιχεία εκπαίδευσης συμμετεχόντων στη Δράση 47

5. Διδακτική Εμπειρία πρότερη της Δράσης 49

5.1 Πρότερη διδακτική εμπειρία (Ίδρυμα και διάρκεια) 49

5.2 Επιστημονικό πεδίο 54

5.3 Είδος επαγγελματικής σχέσης 54

6. Συμμετοχή στη Δράση 55

6.1 Διάρκεια απασχόλησης και σχέση με τόπο κατοικίας 55

6.2 Επιστημονικό πεδίο 56

6.3 Είδος επαγγελματικής σχέσης 57

6.4 Στοιχεία διδαχθέντος μαθήματος στο πλαίσιο της Δράσης 59

6.5 Στοιχεία σχετικά με τη διδασκαλία του μαθήματος στο πλαίσιο της Δράσης 62

6.6 Συμμετοχή σε άλλες ακαδημαϊκές δραστηριότητες ως συνέπεια της συμμετοχής στη Δράση 64

7. Αποτίμηση της Δράσης 65
7.1 Αξιολόγηση της Δράσης από τους συμμετέχοντες στη Δράση 65
7.1.1 Βαθμός ικανοποίησης των συμμετεχόντων 65
7.1.2 Επιπτώσεις για τα ιδρύματα υποδοχής 66
7.1.3 Επιπτώσεις για τους φοιτητές 67
7.1.4 Επιπτώσεις ως προς τη μετακίνηση στο εξωτερικό 68
7.2 Προτάσεις Βελτίωσης της Δράσης 69
7.2.1 Προτάσεις βελτίωσης που αφορούν τα ΑΕΙ 69
7.2.2 Προτάσεις βελτίωσης που αφορούν το Υπουργείο 70
8. Βαθμός ανανέωσης ανθρώπινου δυναμικού 72
ΜΕΡΟΣ Γ' ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΕΙ 77
Εισαγωγή 78
9. Αξιολόγηση της Δράσης ως προς τις συνέπειές της για τα Τμήματα 80
9.1 Συνολική αποτίμηση των συνεπειών της Δράσης 80
9.2 Αποτίμηση της συμβολής της Δράσης στην αντιμετώπιση προβλημάτων των Τμημάτων 83
9.3 Αποτίμηση της Δράσης συναρτήσει της ύπαρξης διδασκόντων ΠΔ407/Έκτακτου διδακτικού προσωπικού στα ΑΕΙ 85
10. Αξιολόγηση της Δράσης ως προς τις συνέπειές της για τους ωφελούμενους 86
10.1 Αποτίμηση των συνεπειών της Δράσης για τους ωφελούμενους 86
10.2 Αποτίμηση της Δράσης ως προς την αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» (brain drain) 88
11. Αξιολόγηση των διαδικασιών διαχείρισης της Δράσης 90
12. Προτάσεις για τη βελτίωση της υλοποίησης της Δράσης 91
12.1 Προτάσεις βελτίωσης που αφορούν το Υπουργείο 91
12.2 Προτάσεις βελτίωσης που αφορούν τα Οικεία Ιδρύματα 92
ΜΕΡΟΣ Δ' ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΕΛΚΕ 93
Εισαγωγή 94
13. Σχεδιασμός της Δράσης από τα Οικεία Ιδρύματα 94
13.1 Δεδομένα που αφορούν το σχεδιασμό της Δράσης. Καθυστερήσεις και προβλήματα 95
13.1.1 Βαθμός κάλυψης των θέσεων σε Πανεπιστήμια και ΤΕΙ 95
13.1.2 Σαφήνεια της πρόσκλησης του Υπουργείου 95
13.1.3 Προετοιμασία ιδρυματικής πρόσκλησης 96
13.1.4 Συνεργασία μεταξύ ΕΛΚΕ και Τμημάτων 97

13.2 Προτάσεις για τη βελτίωση του σχεδιασμού της Δράσης 97
13.2.1 Χρονισμός δημοσίευσης προσκλήσεων 97
13.2.2 Διάκριση της πρόσκλησης μεταξύ Πανεπιστημίων και ΤΕΙ 98
13.2.3 Είδος των μαθημάτων που καλύπτει η Δράση 98
13.2.4 Συγκρότηση επιτροπών κι άλλων συναφών με τη Δράση συλλογικών οργάνων 99
13.2.5 Κριτήρια επιλογής προσωπικού 99
13.2.6 Προτάσεις επί άλλων διαδικαστικών θεμάτων 99
14. Διαχείριση και υλοποίηση της Δράσης από τα Οικεία Ιδρύματα 100
14.1 Δεδομένα που αφορούν τη διαχείριση κατά την υλοποίηση της. Προβλήματα και καθυστερήσεις 100
14.1.1 Ζητήματα πληρωμών και ασφαλιστικών εισφορών 100
14.1.2 «Γραφειοκρατικό βάρος» της Δράσης 101
14.1.3 Συνεργασία ΕΛΚΕ με ωφελούμενους 102
14.2 Προτάσεις για τη βελτίωση της υλοποίησης της Δράσης 103
14.2.1 Χρόνος κατάρτισης συμβάσεων με ωφελούμενους 103
14.2.2 Ζητήματα διαδικασιών, πληρωμών κ.α. 103
15. Αξιολόγηση της Δράσης ως προς τις συνέπειές της για τα Ιδρύματα και τους ωφελούμενους 104
15.1 Συνολική αποτίμηση των συνεπειών της Δράσης 104
15.2 Αποτίμηση της συμβολής της Δράσης στην αντιμετώπιση προβλημάτων των Ιδρυμάτων 105
15.3 Αποτίμηση των συνεπειών της Δράσης για τους ωφελούμενους 106
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 107
16. Συμπεράσματα 108
16.1 Συνέπειες της Δράσης ως προς την ενίσχυση διδακτικών δεξιοτήτων ωφελούμενου 108
16.1.1 Βασικά σημεία αποκρίσεων ωφελούμενων 108
16.1.2 Βασικά σημεία αποκρίσεων Προέδρων επιλεγμένων Τμημάτων ΑΕΙ 109
16.2 Επιπτώσεις της Δράσης ως προς την ακαδημαϊκή ανανέωση (σε όρους διδακτικού προσωπικού, Οδηγών Σπουδών κ.α.) για τα Ιδρύματα υποδοχής 109
16.2.1 Βασικά σημεία αποκρίσεων ωφελούμενων 109
16.2.2 Βασικά σημεία αποκρίσεων Προέδρων επιλεγμένων Τμημάτων ΑΕΙ 110
16.3 Συνέπειες της Δράσης αναφορικά με την αποφυγή του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» (brain-drain) 111
16.3.1 Βασικά σημεία αποκρίσεων ωφελούμενων 111
16.3.2 Βασικά σημεία αποκρίσεων Προέδρων επιλεγμένων Τμημάτων ΑΕΙ 111

16.4 Συμπεράσματα επί των προτάσεων βελτίωσης της Δράσης για μελλοντικούς κύκλους προκηρύξεων 112
16.4.1 Βασικά σημεία αποκρίσεων ωφελούμενων 112
16.4.2 Βασικά σημεία αποκρίσεων από ΕΛΚΕ 112
16.5 Λοιπά συμπεράσματα 113
16.5.1 Βασικά σημεία αποκρίσεων ωφελούμενων 113
16.5.2 Βασικά σημεία αποκρίσεων από ΕΛΚΕ 114
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ 115
Παράρτημα Α’ Ερωτηματολόγια και δομή συνεντεύξεων 116
Παράρτημα Β’ Πρόγραμμα συνεντεύξεων και επικοινωνιών με ΕΛΚΕ 162
Βιβλιογραφία 163

Επιτελική Σύνοψη

Η ενίσχυση της διδακτικής εμπειρίας νέων επιστημόνων κατόχου διδακτορικού τίτλου σπουδών αποτελεί σταθερό στόχο δημόσιας παρέμβασης σε αρκετές ανεπτυγμένες χώρες του εξωτερικού. Οι συγκεκριμένες παρεμβάσεις αποτελούν μία πτυχή των πολιτικών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υποψήφιοι διδάκτορες και νέοι μεταδιδακτορικοί ερευνητές θα αποτελέσουν δυνητικά τον πληθυσμό από τον οποίο θα αναδειχθούν οι επόμενοι πανεπιστημιακοί καθηγητές.

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης προχώρησε στο σχεδιασμό και υλοποίηση στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2010 της Δράσης με τίτλο «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού». Η δημόσια αυτή παρέμβαση αναγνώριζε ότι η απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας ενός κατόχου διδακτορικού αποτελεί καίριο στοιχείο αξιολόγησης του ακαδημαϊκού του βιογραφικού, αλλά και στοιχείο που ενισχύει τις αναγκαίες δεξιότητες που πρέπει να διαθέτει το άτομο αυτό, προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της διδασκαλίας σε πανεπιστημιακό επίπεδο.

Σε αυτό το πλαίσιο, το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) ανέλαβε να διενεργήσει ανάλυση και μελέτη αποτίμησης της Δράσης που στόχευε στη διερεύνηση: α) των συνεπειών προς τους υπότροφους-ωφελούμενους (απόκτηση δεξιοτήτων, εμπλουτισμός βιογραφικού, κ.λπ.), β) των συνεπειών προς τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και την ευρύτερη ακαδημαϊκή κοινότητα (μέλη ΔΕΠ/ΕΠ, φοιτητές κ.λπ. διά του εμπλουτισμού των προγραμμάτων σπουδών, της προκληθείσας δικτύωσης, κ.λπ.), γ) της αξιολόγησης του συστήματος διαχείρισης-υλοποίησης της Δράσης. Επιπλέον των παραπάνω και λόγω της αυξημένης σημασίας που του αποδίδεται, το ΕΚΤ συμπεριέλαβε το ζήτημα της διερεύνησης του φαινομένου της διαρροής του εγχώριου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης σε χώρες του εξωτερικού (brain drain) ως μία παράμετρο που θα πρέπει να συνυπολογισθεί.

Για τους σκοπούς της ανάλυσης και αποτίμησης, το ΕΚΤ διενέργησε πρωτογενή έρευνα στους ωφελούμενους του χειμερινού και του εαρινού ακαδημαϊκού έτους 2016-2017. Οι ωφελούμενοι της Δράσης κλήθηκαν να συμπληρώσουν ηλεκτρονικά σχετικό ερωτηματολόγιο. Συγκεκριμένα, απεστάλησαν 641 ερωτηματολόγια το χειμερινό εξάμηνο και 883 κατά το εαρινό. Συνολικά, το ποσοστό απόκρισης προσέγγισε το 90% (88,3%), καθώς ο αριθμός των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων έφτασε τα 583 για το χειμερινό εξάμηνο και τα 763 για το εαρινό (91% και 86%, αντίστοιχα).

Στο πλαίσιο της Δράσης διατέθηκαν συνολικά 1.524 θέσεις διδασκαλίας από τα 33 ελληνικά ΑΕΙ, ενώ ο αριθμός των μοναδικών ωφελούμενων που συμμετείχαν στη Δράση στα δύο εξάμηνα έφθασε τους 1.293 διδάκτορες. Στα ΤΕΙ το ποσοστό κάλυψης των προκηρυγμένων θέσεων ήταν σημαντικά χαμηλότερο από εκείνο των Πανεπιστημίων.

Για τη διερεύνηση των επιπτώσεων της Δράσης στα Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης διενεργήθηκε δειγματοληπτική έρευνα στους φορείς υποδοχής μέσω της συμπλήρωσης ημι-δομημένων ερωτηματολογίων προς τους Προέδρους 40 Τμημάτων ΑΕΙ σε όλη τη χώρα. Τα Τμήματα επιλέχθηκαν στη βάση του αριθμού των θέσεων διδασκαλίας του χειμερινού εξαμήνου 2016-2017, της ανάγκης συλλογής στοιχείων τόσο από «κεντρικά» όσο και από «περιφερειακά» Ιδρύματα (Πανεπιστήμια και ΤΕΙ), καθώς και της κατά το δυνατό μεγαλύτερης κάλυψης επιστημονικών πεδίων. Αντίστοιχα, διενεργήθηκε πρωτογενής έρευνα μέσω επιτόπιων συνεντεύξεων με ακαδημαϊκούς ή/και διοικητικούς προϊσταμένους καθώς και τους αρμόδιους για τη Δράση χειριστές, σε 11 μεγάλους δικαιούχους Ειδικούς Λογαριασμούς Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ). Σκοπός ήταν η αξιολόγηση του συστήματος διαχείρισης και υλοποίησης της Δράσης.

Ακολουθούν τα βασικά ευρήματα που προέκυψαν από την σχετική πρωτογενή έρευνα.

- Ως προς **τις συνέπειες για τους ωφελούμενους**:
  - Το 14,8% των ωφελούμενων που απασχολήθηκαν στη Δράση δεν είχαν καθόλου πρότερη διδακτική εμπειρία (αυτόνομη ή μη) στην ανώτατη εκπαίδευση. Αυτοδύναμη διδακτική εμπειρία διέθετε το 40,5% των ωφελούμενων, εκ των οποίων το 8,3% είχε την πιο πρόσφατη διδακτική εμπειρία του σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού.
  - Το 15,7% των ωφελούμενων ήταν άνεργοι, καθώς δεν είχαν άλλη παράλληλη απασχόληση.
  - Η πλειονότητα των ωφελούμενων (84,8%) ανέλαβε τη διδασκαλία μαθήματος για ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο. Ποσοστό 9,8% συμμετείχαν στη Δράση για δύο εξάμηνα, διδάσκοντας στο ίδιο ίδρυμα διαφορετικό μάθημα, 3,9% συμμετείχαν στη δράση για δύο εξάμηνα διδάσκοντας σε διαφορετικό Ίδρυμα, ενώ τέλος μικρό ποσοστό 1,9% συμμετείχαν στη δράση για δύο εξάμηνα διδάσκοντας στο ίδιο ίδρυμα, το ίδιο μάθημα.
  - Η μεγάλη πλειονότητα των υποτρόφων αξιολόγησε τη Δράση ως πολύ ικανοποιητική ή ικανοποιητική (77,8%). Οι κυριότερες παράμετροι ικανοποίησης αφορούσαν τον εμπλουτισμό του βιογραφικού (98,3%), τα

κριτήρια επιλογής του προσωπικού (99%), την απόκτηση περαιτέρω δεξιοτήτων (96,7%), τη δικτύωση με την ακαδημαϊκή κοινότητα (90%).

- Η συμμετοχή στη Δράση και η διδασκαλία συνέβαλε στην ανάμιξη των υποτρόφων και σε άλλες ακαδημαϊκές και ερευνητικές δραστηριότητες, όπως η προετοιμασία ερευνητικής πρότασης προς χρηματοδότηση (38,6%), η υποβολή επιστημονικής δημοσίευσης και η συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια (47,3%) κ.α.

- Ως προς **τις συνέπειες για τα Ιδρύματα Υποδοχής**:
  - Οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι έκαναν σε πολύ μεγάλο βαθμό χρήση καινοτομικών μεθόδων διδασκαλίας (διαδραστικά μέσα 74,1%, συνεργατική μάθηση 69,5%, εναλλαγή ρόλων και σεναρίων 46,7% κ.α.).
  - Η Δράση ενίσχυσε τη δικτύωση και τη δημιουργία συνεργατικών δεσμών μεταξύ των ωφελούμενων και των μελών ΔΕΠ.
  - Η μεγάλη πλειονότητα των Προέδρων των Τμημάτων που συμμετείχαν στην έρευνα προέκριναν ως θετικότερες επιδράσεις της Δράσης στα Τμήματά τους, την ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού (82,5%) και την αύξηση του ενδιαφέροντος των φοιτητών για τη διδασκαλία από νέους επιστήμονες (70%), ενώ επεσήμαναν τη συμβολή της Δράσης στην αντιμετώπιση της ανεπάρκειας ανθρώπινων πόρων στη διδασκαλία (75%).
  - Η Δράση επέδρασε σε μικρότερο βαθμό στον εμπλουτισμό των προγραμμάτων σπουδών καθώς τα μαθήματα που διδάχθηκαν προϋπήρχαν στους Οδηγούς Σπουδών σε ποσοστό σχεδόν 78%. Ωστόσο, η Δράση συνέβαλε σημαντικά στον εκσυγχρονισμό του περιεχομένου των μαθημάτων που ήδη προϋπήρχαν.

- Ως προς την **αξιολόγηση του συστήματος διαχείρισης-υλοποίησης**:
  - Βασική παράμετρο για όλους τους εμπλεκόμενους αποτελεί ο καλύτερος (χρονο)προγραμματισμός τόσο όσον αφορά τη δημοσίευση της πρόσκλησης προς τα Ιδρύματα όσο και τις διαδικασίες και τον συντονισμό μεταξύ των Γραμματειών των Ιδρυμάτων και των ΕΛΚΕ (δεδομένης της συγκεκριμένης διαχειριστικής διαδικασίας των έργων ΕΣΠΑ) και τέλος, την προκήρυξη της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς τους ωφελούμενους. Εκτιμάται ότι αρκετά από τα προβλήματα που σημειώθηκαν θα βελτιωθούν στον β κύκλο της δράσης λόγω της αποκτηθείσας εμπειρίας.
  - Γενικά η πρόσκληση αξιολογήθηκε θετικά ως προς τη σαφήνεια και τα κριτήρια επιλογής. Ωστόσο, ο σαφέστερος προσδιορισμός κάποιων επιμέρους χαρακτηριστικών της πρόσκλησης της Δράσης, όπως το εάν προσμετράται θετικά ή όχι η πρότερη διδακτική εμπειρία, θα διευκόλυνε την αξιολογική διαδικασία ανάδειξης των ωφελούμενων.

- Από τους ωφελούμενους σημαντικό ποσοστό (51,5%) ανέδειξαν ως πεδίο βελτίωσης την παροχή υποστήριξης από τα Τμήματα (σε υποδομές, γραφεία κ.λπ).

- Ως προς τις **συνέπειες για τη μετακίνηση στο εξωτερικό** (brain drain):
  - Η συμμετοχή στη Δράση απέτρεψε σχεδόν τους μισούς (48,9%) από όσους αναζητούσαν επαγγελματική αποκατάσταση στο εξωτερικό να εγκατασταθούν εκτός Ελλάδας. συμβάλλοντας στον μετριασμό της μετακίνησης του ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης σε χώρες του εξωτερικού για αναζήτηση εργασίας.
  - Σύμφωνα με τους ωφελούμενους αλλά και τους Προέδρους των Τμημάτων, η επαναληψιμότητα συναφών Δράσεων, η μεγαλύτερη διάρκεια της υποτροφίας και η συνακόλουθη αύξηση του οικονομικού αντικειμένου μπορούν να συμβάλουν αποφασιστικά στην κατεύθυνση του περαιτέρω μετριασμού του φαινομένου του brain drain.

Executive summary

Supporting the acquisition of teaching experience among young scientists holding a PhD as a public intervention objective in the higher education sector can be found among a number of developed countries. The aim and scope of this policy measure is also related to the potential of these doctoral candidates and postdoctoral researchers of becoming university professors in the (near) future. Obtaining (and, further refining) such teaching skills would greatly enable this future trajectory.

In this context, the Managing Authority of the Operational Program "Development of Human Resources, Education and Lifelong Learning" of the Ministry of Economy and Development financed the intervention "Acquisition of Academic Teaching Experience for New Scientists" (hereafter, Activity) under the National Strategic Reference Framework (NSRF) 2014-2010, recognizing that the boosting of the academic teaching experience of a young scholar constitutes a crucial element for enhancing his/her academic profile as well as for strengthening the necessary skills for an academic career.

In order to monitor, and assess the impact of this Activity, the National Documentation Centre (EKT) was responsible for examining the following aspects: a) the benefits accrued for young scientists, teaching a module at a University or a Technological Educational Institute (TEI); b) the impact of this Activity for both HEIs and the constituting academic community in terms of e.g. updating HEIs' curricula, boosting of networking activities, etc.; c) the evaluation of the management and implementation procedures of this Activity as undertaken by HEIs' competent administrators. In addition, and due to the increasing significance of the phenomenon for Greece, the impact of this Activity on the brain drain phenomenon was also explored.

For the purposes of the analysis and evaluation, EKT carried out a primary survey, sending e-questionnaires to the beneficiaries of the winter and spring academic year 2016-2017. In more detail, 641 questionnaires were sent in the winter semester and 883 in the spring, and the response rate reached 91% in the winter semester and 86% in the spring semester.

Hereafter follow some key results:

- **Concerning the beneficiaries**:
  - 40.5% of the beneficiaries indicated previous self-teaching experience in the higher education sector, while 14.8% of the participants had had no previous teaching experience.

- 16% of the beneficiaries were unemployed at the start of this Activity.
- Most beneficiaries (78%) consider their participation in the Activity as very satisfactory or satisfactory in terms of boosting their cv and obtaining further skills for future career paths.

- **Concerning HEIs:**
  - The Activity contributed significantly to introducing young scholars (beneficiaries) within the everyday life of academic community, thus re-energizing HEIs.
  - The teaching vacancies that were filled as a result of this Activity were higher in the Universities as opposed to TEIs.
  - The Activity enabled the networking activities and scientific synergies among young scholars (beneficiaries) and HEIs' permanent staff.

- **Concerning the management and implementation procedures:**
  - The timing of the relevant Call stands as a critical aspect to be addressed, given the complexity of the relevant administrative and bureaucratic procedures involved in this process.
  - Identifying candidates' selection criteria in a more explicit manner would enable a faster screening process.

- **Concerning the brain drain phenomenon:**
  - The participation in this Activity prevented almost half of those seeking to move abroad (49%) from actually doing so.
  - Further parameters that would (greatly) mitigate the phenomenon according to the beneficiaries are: funding of similar Activities in the future, the regularity/periodicity of such Calls, the longer duration of the scholarship and the higher salary/payment.

Εισαγωγή

Η Δράση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθησης» της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Τομεακών ΕΠ του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» ανήκει στον Ειδικό Στόχο «Ενίσχυση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μέσω της ενδυνάμωσης του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικό» της Επενδυτικής Προτεραιότητας «Βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της πρόσβασης στην τριτοβάθμια και ισοδύναμη με αυτήν εκπαίδευση, με σκοπό τη βελτίωση των επιπέδων φοίτησης και επιτυχίας, ιδιαίτερα για τα μειονεκτούντα άτομα» του Θεματικού Στόχου «Επένδυση στην εκπαίδευση και κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και στη δια βίου μάθηση». Η Δράση προβλέπεται να υλοποιηθεί μέσω τριών κύκλων προσκλήσεων[1].

Σύμφωνα με την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών ΕΠ του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, «*η ακαδημαϊκή διδακτική εμπειρία ενός κατόχου διδακτορικού αποτελεί καίριο στοιχείο αξιολόγησης του ακαδημαϊκού του βιογραφικού, αλλά και στοιχείο που ενισχύει τις αναγκαίες δεξιότητες που πρέπει να διαθέτει το άτομο αυτό προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της διδασκαλίας σε πανεπιστημιακό επίπεδο*». Στόχος συνεπώς της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» είναι «*να προσφέρει τη δυνατότητα απόκτησης διδακτικής εμπειρίας σε νέους επιστήμονες κατόχους διδακτορικού, προσδίδοντας ταυτόχρονα ένα δυναμικό χαρακτήρα στα προγράμματα σπουδών των Ιδρυμάτων*».

Σε αυτό το πλαίσιο, το περιεχόμενο της πρόσκλησης του Α κύκλου της Δράσης (κωδικός ΕΔΜΒ20) αφορούσε στη διασφάλιση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας στους κατόχους διδακτορικού διπλώματος μέσω της ανάθεσης αυτοδύναμης διδασκαλίας. Τα ΑΕΙ, από την πλευρά τους, με βάση τις αποφάσεις των Τμημάτων, εξέδωσαν σχετικές ανοιχτές προσκλήσεις προς ωφελούμενους, η οποία τους καλούσε να καταθέσουν σχεδιάγραμμα διδασκαλίας για μαθήματα τα οποία ορίστηκαν από τα Τμήματα, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά είναι ενταγμένα στο Πρόγραμμα Σπουδών των Τμημάτων (ως «μαθήματα επιλογής» / «προαιρετικά μαθήματα», «μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής» / «κατ' επιλογή υποχρεωτικά μαθήματα», «σεμιναριακά μαθήματα», μαθήματα που προσφέρονται σε

[1] Η συγγραφή του παρόντος Παραδοτέου έγινε ενώ είχε ήδη ξεκινήσει η υλοποίηση του δεύτερου κύκλου της Δράσης. Στον δεύτερο κύκλο τροποποιήθηκαν ορισμένα σημεία της πρόσκλησης, όμως το παρόν Παραδοτέο λόγω του αντικειμένου του και της αναφοράς αποκλειστικά στον πρώτο κύκλο της Δράσης δεν λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές ή τις βελτιωτικές κινήσεις που ήδη έγιναν από πλευράς του Υπουργείου.

προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο, μαθήματα και των δύο εξαμήνων του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017.

Ωφελούμενοι της Δράσης ήταν κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος υπό την προϋπόθεση ότι δεν κατείχαν θέση μέλους ΔΕΠ/ΕΠ, ΕΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ των ΑΕΙ ή συμβασιούχου διδάσκοντα του Π.Δ. 407/80, ή συμβασιούχου Επιστημονικού Συνεργάτη ΤΕΙ, ή συμβασιούχου Εργαστηριακού Συνεργάτη ΤΕΙ στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή.

Συνολικά στον Α κύκλο της Δράσης συμμετείχαν τριάντα τρία (33) ΑΕΙ (19 Πανεπιστήμια και 14 ΤΕΙ), καλύπτοντας χίλιες πεντακόσιες είκοσι τέσσερις (1.524) θέσεις διδασκαλίας και αντίστοιχα μαθήματα στο χειμερινό και εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017. Με βάση τις αποκρίσεις των ωφελούμενων στην πρωτογενή έρευνα του ΕΚΤ και την ανάλυση των γενικότερων δεδομένων που αφορούσαν στη Δράση ο αριθμός των μοναδικών ωφελούμενων που συμμετείχαν είτε στο χειμερινό, είτε στο εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017, έφθασε τους 1.293 διδάκτορες.

Το παρόν αποτελεί το «Παραδοτέο Δ: Τελική Έκθεση Αποτελεσμάτων» του έργου «Μελέτη για την αποτίμηση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» που υλοποιήθηκε από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης μετά από ανάθεση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, βάσει της από 23.03.2017 σχετικής σύμβασης.

Με βάση τις συμβατικές υποχρεώσεις της σύμβασης, αλλά και τη στοχοθεσία και τους σκοπούς της Δράσης, η παράθεση των δεδομένων για την αποτίμηση της Δράσης επικεντρώνονται στις παρακάτω παραμέτρους:

- Συνέπειες της Δράσης ως προς την ενίσχυση διδακτικών δεξιοτήτων των ωφελούμενων (αυτοδύναμη διδασκαλία, ανανέωση ανθρώπινου δυναμικού κ.α.)
- Συνέπειες της Δράσης ως προς την ακαδημαϊκή ανανέωση (σε όρους διδακτικού προσωπικού, Οδηγών Σπουδών κ.α.) για τα Ιδρύματα υποδοχής
- Συνέπειες της Δράσης αναφορικά με την αποφυγή του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» (brain-drain)
- Προτάσεις βελτίωσης της Δράσης για μελλοντικούς κύκλους προκηρύξεων

Το παραδοτέο αφορά στο σύνολο της πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας που διενεργήθηκε για τους σκοπούς της αποτίμησης της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού». Συγκεκριμένα, η παρούσα έκθεση αποτελείται από τέσσερα μέρη.

Στο *πρώτο* μέρος αναλύεται η διεθνής διάσταση παρεμφερών δράσεων, και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τους σκοπούς της μελέτης.

Στο *δεύτερο* μέρος παρουσιάζονται τα δεδομένα από την πρωτογενή έρευνα στους ωφελούμενους της Δράσης, δηλαδή τους πανεπιστημιακούς υποτρόφους κατά το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017, και πιο συγκεκριμένα, αναλύονται παράμετροι που αφορούν στο δημογραφικό και εκπαιδευτικό προφίλ των ωφελούμενων, την πρότερη διδακτική τους εμπειρία, τη συμμετοχή τους στη Δράση, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο την αξιολόγησαν.

Στο σύνολο της πρωτογενούς έρευνας που διενεργήθηκε μεταξύ των ωφελούμενων έγινε προσπάθεια να διερευνηθούν ζητήματα που αφορούν στη συμβολή της Δράσης στην ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού εντός των Ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το κατά πόσο υπήρχε πρότερη διδακτική εμπειρία των ωφελούμενων στην ανώτατη εκπαίδευση, την κατανομή των επιστημονικών πεδίων, το εάν τα διδαχθέντα μαθήματα ήταν νέα για τους πανεπιστημιακούς υποτρόφους, η συσχέτιση μεταξύ του αριθμού των ατόμων που συμμετείχαν στη Δράση ανά Ίδρυμα με τον αριθμό των ατόμων που απέκτησαν την πιο πρόσφατη διδακτική τους εμπειρία στο ίδιο Ίδρυμα, αλλά και η αντίστοιχη συσχέτιση αναφορικά με το πανεπιστήμιο από το οποίο οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι απέκτησαν το διδακτορικό τίτλο σπουδών. Επίσης, διερευνήθηκαν ζητήματα όπως η εισαγωγή καινοτομικών μεθόδων διδασκαλίας, ο βαθμός ικανοποίησης των πανεπιστημιακών υποτρόφων από την συμμετοχή τους στη Δράση σε θέματα, όπως ο εμπλουτισμός βιογραφικού, τα κριτήρια επιλογής του προσωπικού, η δικτύωση με μέλη ΔΕΠ/ΕΠ, και οι οικονομικές απολαβές. Τέλος, διερευνήθηκε το κατά πόσο η Δράση συνέτεινε στον μετριασμό του φαινομένου της διαρροής εγκεφάλων.

Στο *τρίτο* μέρος παρουσιάζονται τα δεδομένα από την πρωτογενή έρευνα που διενεργήθηκε μεταξύ επιλεγμένων Προέδρων Τμημάτων που ανέθεσαν διδακτικό έργο προς τους ωφελούμενους. Η έμφαση εδώ δίνεται στην αξιολόγηση της ίδιας της Δράσης και στην αποτύπωση των συνεπειών αυτής για τα οικεία Τμήματα και για τους ωφελούμενους.

Στο *τέταρτο* μέρος παρουσιάζονται τα ποιοτικά στοιχεία που προέκυψαν από την πρωτογενή έρευνα που διενεργήθηκε σε ΕΛΚΕ επιλεγμένων Ιδρυμάτων, με σκοπό την αξιολόγηση της διαχείρισης της Δράσης, τόσο στο στάδιο του σχεδιασμού και του προγραμματισμού, όσο και σε εκείνο της υλοποίησης. Η έρευνα στους ΕΛΚΕ εστίασε σε θέματα διαχείρισης, σχεδιασμού και υλοποίησης της Δράσης και διερεύνησε τυχόν προβλήματα και καθυστερήσεις, όπως την περίοδο δημοσίευσης της πρόσκλησης αλλά και τις διοικητικές πρακτικές, λειτουργίες και διαδικασίες μεταξύ των Γραμματειών των Τμημάτων και εκείνων του ΕΛΚΕ στο πλαίσιο ενός έργου ΕΣΠΑ.

Σε αυτό το πλαίσιο, καταγράφηκαν οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι ΕΛΚΕ σε διαχειριστικά ζητήματα, καθώς και προτάσεις για τον καλύτερο σχεδιασμό και στοχοθεσία της Δράσης στο μέλλον.

Η παρούσα Τελική Έκθεση Αποτελεσμάτων καταλήγει με μια ενότητα συμπερασμάτων, όπου αναδεικνύονται τα κυριότερα ευρήματα και αποτελέσματα της αξιολόγησης της Δράσης, λαμβάνοντας υπόψη τη βασική στοχοθεσία της Δράσης. Τέλος, παρατίθενται τα σχετικά παραρτήματα και η βιβλιογραφία.

ΜΕΡΟΣ Α' ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Εισαγωγή

Στο Α' Μέρος της παρούσας Μελέτης παρατίθεται μια βιβλιογραφική επισκόπηση του ζητήματος της ενίσχυσης ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης, λαμβάνοντας υπόψη αφενός διεθνείς πτυχές και πρακτικές του θέματος, αλλά και την ελληνική εμπειρία, αναδεικνύοντας έτσι το κενό που καλύπτει η συγκεκριμένη Δράση. Ακολούθως γίνεται αναφορά στη μεθοδολογική τεκμηρίωση των επιμέρους φάσεων του συγκεκριμένου έργου, για την οποία λήφθηκε υπόψη η κεντρική στοχοθεσία της μελέτης, όπως προσδιορίστηκε από την αναθέτουσα αρχή, την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, παραθέτοντας τα μεθοδολογικά βήματα για την υλοποίηση των επιμέρους πτυχών του έργου.

1. Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης: διεθνής διάσταση

1.1 Κράτος και ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης

Ο ρόλος του κράτους στην ενίσχυση της ερευνητικής και τεχνολογικής δραστηριότητας είναι αναγνωρισμένος παγκόσμια ως άκρως σημαντικός (Bernake, 2011) αφού ενισχύει θεματικές ή άξονες που μπορεί να μην κρίνονται ελκυστικές από τις δυνάμεις της αγοράς αλλά έχουν μεγάλο κοινωνικό όφελος (βλ. σπάνιες ασθένειες), ενώ αντίστοιχα προσδοκά στη δημόσια επαναχρησιμοποίηση της προκύπτουσας γνώσης. Ο ρόλος αυτός αποκτά ακόμα μεγαλύτερη σημασία στα πλαίσια της μετάβασης σε μια οικονομία της γνώσης, σε μία οικονομία δηλαδή όπου ο παραγωγικός μετασχηματισμός της οικονομίας θα στηρίζεται σε δραστηριότητες έντασης γνώσης καθώς και σε (παραδοσιακές) δραστηριότητες που θα αξιοποιούν την επιστημονική γνώση για να επιτύχουν μείωση κόστους, χρόνου, κλπ.

Στο παραπάνω πλαίσιο αναφοράς της σημασίας του κράτους για τη μετάβαση προς ένα παραγωγικό μοντέλο έντασης γνώσης, μία από τις σημαντικότερες διαστάσεις ικανές να προκαλέσουν και να οδηγήσουν αυτή τη μετάβαση είναι το ανθρώπινο δυναμικό. Η κεντρική σημασία του ανθρώπινου δυναμικού στην οικονομική ανάπτυξη, την επίλυση κοινωνικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων αλλά και στην προαγωγή της γνώσης αποτελεί επίσης κοινή παραδοχή (Pasban & Nojedeh, 2016). Σύμφωνα με τον Hendricks (2002) οι ανθρώπινοι πόροι αποτελούν το σημαντικότερο

χαρακτηριστικό για την επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και αποδοτικότητας σε έναν οργανισμό. Σε έναν κόσμο διαρκούς αυξανόμενης διασύνδεσης και επικοινωνίας, το ανθρώπινο κεφάλαιο, το οποίο αντιπροσωπεύει το ύψος της γνώσης, τεχνικής επάρκειας, δεξιοτήτων, δημιουργικότητας και εμπειρίας που έχει επιτευχθεί σε ένα οργανισμό θεωρείται κατ' εξοχήν πλουτοπαραγωγικό κεφάλαιο, αφού είναι η βασική συνιστώσα στην παραγωγή και διάχυση της επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης (Behrman & Rondinelli, 2002; Challof & Lemaitre, 2009; Bertoli et al., 2011).

Το παραπάνω πλαίσιο είναι που διαμορφώνει και καθοδηγεί –άμεσα ή έμμεσα- την πολιτική που εφαρμόζει πλήθος ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της ερευνητικής και τεχνολογικής παραγωγής μέσα από την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, την απόκτηση περαιτέρω δεξιοτήτων, κ.λπ. Ο τρόπος ποικίλει ανάλογα με τον φορέα εντός του οποίου δραστηριοποιείται επαγγελματικά το ανθρώπινο δυναμικό, καθώς διαφορετικοί μηχανισμοί ενίσχυσης εφαρμόζονται στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα. Η ενίσχυση των φορέων μπορεί να στηρίζεται στην παροχή χρηματοδοτικών, φορολογικών, ή άλλης μορφής κινήτρων (π.χ. ευθεία επιχορήγηση του μισθολογικού κόστους, μείωση των επιχειρηματικών φορολογικών συντελεστών), η επιλογή των οποίων εξαρτάται από τον φορέα εργασίας του ανθρώπινου δυναμικού που δραστηριοποιείται σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης και π.χ. εργάζεται σε ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, επιχειρήσεις, μη κερδοσκοπικά ιδρύματα, ή σε έναν συνδυασμό των παραπάνω. Σε κάθε, ωστόσο, περίπτωση, η έμφαση δίνεται (και) στην απόκτηση περαιτέρω (ερευνητικών και διαχειριστικών) δεξιοτήτων, την ενίσχυση της ερευνητικής παραγωγής, την απόκτηση διδακτικής εμπειρίας, κ.α. (Suntharasaj & Kocaoglu, 2008).

Η διαρκής αυτή επιμόρφωση και απόκτηση δεξιοτήτων αποτελεί, πέραν των άλλων, απότοκο της αναγνώρισης μίας άλλης πτυχής της επιστημονικής πραγματικότητας που αφορά στη μετακίνηση του ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης σε χώρες του εξωτερικού για αναζήτηση επαγγελματικής αποκατάστασης σε δημόσιους ερευνητικούς, ακαδημαϊκούς και ιδιωτικούς φορείς. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το φαινόμενο αυτό δεν αφορά μόνο τις αναπτυσσόμενες χώρες ή χώρες που έχουν υποστεί πρόσφατες οικονομικές και πολιτικές κρίσεις. Το ζήτημα της συγκράτησης της διαρροής εγκεφάλων αποτελεί για όλες τις χώρες (των ανεπτυγμένων συμπεριλαμβανόμενων – βλ. Wadhwa, 2012 για ΗΠΑ, Guilland, 2016 για Αγγλία) ένα ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί, προκειμένου να διατηρηθούν βιώσιμοι ρυθμοί ανάπτυξης που στηρίζονται (και) στην παραγωγή προϊόντων/υπηρεσιών έντασης τεχνολογίας αλλά και να διατηρηθεί ένα εύρωστο σύστημα παραγωγής επιστημονικής γνώσης μέσα από το υπάρχον δημόσιο και ιδιωτικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αυτά τα αλληλοδιαπλεκόμενα χαρακτηριστικά ενός εθνικού (και περιφερειακού) συστήματος καινοτομίας και η επίτευξη βιώσιμης

οικονομικής μεγέθυνσης (Mahroom, 2005; Solimano, 2008; D.K.-K. Chan, 2012; Heitor *et al.,* 2014) αποτελούν κεντρικές παράμετροι στην παραγωγή των σχετικών πολιτικών ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η κινητικότητα στην αναζήτηση επαγγελματικής και ερευνητικής απασχόλησης σε άλλη χώρα για το ανθρώπινο δυναμικό με υψηλά τυπικά και ουσιαστικά προσόντα δεν προκαλείται και σχετίζεται μόνο με αρνητικές διαστάσεις, όπως η οικονομική κρίση που σε πρώτη ανάγνωση θα μπορούσε να θεωρηθεί ως η κυρίαρχη αιτία στην ελληνική περίπτωση. Η κινητικότητα αυτή διευκολύνεται από τις δυνατότητες εργασίας που παρέχονται εντός της ΕΕ μέσα από τη θεσμοθέτηση πρωτοβουλιών όπως ο Ευρωπαϊκός Ερευνητικός Χώρος, τον κοσμοπολιτισμό και τη διάθεση γνωριμίας με ξένα μέρη που επιδεικνύουν οι ίδιοι οι ερευνητές, καθώς και τα υψηλού επιπέδου οικονομικά, φορολογικά και λοιπά κίνητρα που παρέχονται για τη μετάβαση στο εξωτερικό.

1.2 Ανθρώπινο δυναμικό υψηλής εκπαίδευσης και κίνητρα διδασκαλίας

Σε αυτό το μέρος θα εστιάσουμε σε αυτές τις δημόσιες πολιτικές και πρακτικές που ακολουθούνται διεθνώς με στόχο την ενίσχυση της απόκτησης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης και οι οποίες υλοποιούνται στο πεδίο της διδασκαλίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτή είναι η εστίαση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» που υλοποιείται/χρηματοδοτείται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Η περίπτωση της ενίσχυσης των διδακτικής εμπειρίας νέων επιστημόνων κατόχου διδακτορικού τίτλου σπουδών αποτελεί σταθερό στόχο δημόσιας παρέμβασης σε αρκετές ανεπτυγμένες χώρες του εξωτερικού. Οι συγκεκριμένες παρεμβάσεις επιδιώκουν την επίτευξη διδακτικής αριστείας, ως μία συνιστώσα διάσταση των πολιτικών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και των αντίστοιχων στρατηγικών των ίδιων των ιδρυμάτων, αφού ο τρόπος και ικανότητα μεταλαμπάδευσης της γνώσης σε φοιτητές διαφορετικού πολιτισμικού υποβάθρου αποτελεί μια πρόκληση για τα ιδρύματα, τους διδάσκοντες αλλά και τους ίδιους τους φοιτητές. Μάλιστα, η διδασκαλική μεταδοτικότητα αποτελεί μία παράμετρο αξιολόγησης που συνυπολογίζεται στην ακαδημαϊκή προαγωγή (Subbaye and Vithal 2015). Η έμφαση που δίνεται στην απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας στις ανεπτυγμένες χώρες διέπεται από την αναγνώριση ότι αυτή λειτουργεί συμπληρωματικά σε αυτή καθ' εαυτή την ερευνητική παραγωγή (δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε συνέδρια κ.λπ.)

που αποτελεί το κυρίαρχο κριτήριο αξιολόγησης για την ακαδημαϊκή προαγωγή (Ramsden and Moses 1992; Archibong et al., 2010; Chalmers 2010).

Μια ακόμα διάσταση του αυξανόμενου ενδιαφέροντος για την διδακτική εμπειρία, διεθνώς, είναι η κατανόηση ότι οι υποψήφιοι διδάκτορες και νέοι μεταδιδακτορικοί ερευνητές θα αποτελέσουν δυνητικά τον πληθυσμό από τον οποίο θα αναδειχθούν οι επόμενοι πανεπιστημιακοί καθηγητές. Σε μελλοντικό χρόνο, οι τελευταίοι είναι αυτοί που θα κληθούν να μεταδώσουν στους φοιτητές τους με σαφήνεια, παιδαγωγική επάρκεια και καθαρότητα το γνωστικό τους αντικείμενο. Κατά συνέπεια, η ενίσχυση των διδακτικών τους δεξιοτήτων στα πρώτα τους ερευνητικά βήματα αποτελεί μέρος μιας συνολικής προσέγγισης (Price, 2012).

Αυτή η προσέγγιση στηρίζεται σε έναν ενάρετο κύκλο, όπου οι περισσότεροι και καλύτερα εκπαιδευμένοι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στους οποίους έχουν μεταδοθεί γνώσεις με τρόπο που να τους εξάπτει τα δημιουργικά και κριτικά αισθητήρια, να τους δημιουργεί περαιτέρω ερεθίσματα διαμέσου της προφορικής διδασκαλίας και μίας πλούσιας σε ερεθίσματα διαδραστικής παρουσίας στα αμφιθέατρα και στα ηλεκτρονικά μέσα, αποτελούν δυνητικά άτομα με πληρέστερο επιστημονικό υπόβαθρο και κατάρτιση, και καλύτερες προοπτικές απασχόλησής τους σε επιχειρήσεις, δημόσια ιδρύματα, κλπ.

Αντίστοιχα, η βελτιστοποίηση των διδασκαλικών δεξιοτήτων των διδασκόντων αποτελεί κριτήριο αυξανόμενης σημασίας για τα ίδια τα πανεπιστήμια ως μια παράμετρος που συνυπολογίζεται από τους ίδιους τους υποψήφιους φοιτητές κατά την διαδικασία επιλογής ιδρύματος εκπαίδευσης. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι αυξανόμενες εγγραφές για σπουδές πανεπιστημιακού επιπέδου καθώς και το διαφορετικό πολιτιστικό και πολιτισμικό υπόβαθρο των φοιτητών – χαρακτηριστικά που συνδέονται με τη διεθνοποίηση και τη μαζικοποίηση της μεταδευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης – έχουν οδηγήσει τα πανεπιστήμια να δώσουν έμφαση στην παιδαγωγική επάρκεια και τη διδασκαλία και να αναγνωρίσουν, μάλιστα, την τελευταία ως ένα κριτήριο αξιολόγησης στην επαγγελματική ανέλιξη των διδασκόντων (Cisneros-Cohernour 2001). Συγκεκριμένα, η αντιμετώπιση αυτής της πραγματικότητας προωθείται όχι μόνο από την ανάγκη των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων να καταστούν ανταγωνιστικότερα και ελκυστικότερα για νέους υποψήφιους φοιτητές, αλλά και από τους ίδιους τους υπ. διδάκτορες/μεταδιδακτορικούς ερευνητές, οι οποίοι αναγνωρίζουν την αναντιστοιχία μεταξύ των διδασκαλικών τους υποχρεώσεων και της σχετικής εκπαίδευσης που έλαβαν, με την τελευταία να δίνει έμφαση μόνο στην απόκτηση ερευνητικών δεξιοτήτων (Golde and Dore, 2001).

Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι παρά την αναγνώριση της σημασίας της διδασκαλίας, τα προβλήματα που αφορούν στον προσδιορισμό συγκεκριμένων κριτηρίων αξιολόγησης της ποιότητάς της παραμένουν ανοικτά (Parker 2008; Vardi and Quin 2011; Subbaye and Vithal 2015). Σε αυτό το πλαίσιο, η αυξανόμενη έμφαση στην απόκτηση διδακτικής εμπειρίας συνοδεύεται από αντίστοιχες προσπάθειες να προσδιοριστούν αντικειμενικοί δείκτες για την μέτρηση και την ποσοτική διαστασιολόγηση της διδασκαλίας ως κριτήριο επαγγελματικής ανέλιξης (Devlin and Samarawickrema 2010) αλλά και ως στοιχεία αξιολόγησης του ίδιου του ιδρύματος (Clegg 2007; Lanzendorf and Verburgh 2003). Στην προσπάθεια «αντικειμενικοποίησης» και ποσοτικοποίησης της διδακτικής δεξιότητας συνυπολογίζονται (ενδεικτικά) τα εξής: οι αποτιμήσεις των ίδιων των φοιτητών, οι οδηγοί σπουδών – και ιδιαίτερα το κατά πόσο τα εν λόγω μαθήματα εντάσσονται στον οδηγό σπουδών αρμονικά και διδάσκουν γνώσεις για θεματικές περιοχές που λαμβάνουν υπόψη τις πιο πρόσφατες εξελίξεις του κλάδου –, τη διδασκαλία εκτός του αμφιθεάτρου, όπως τη συμμετοχή σε επιτροπές αξιολόγησης πτυχιακών ή την επιστασία ανεξάρτητων ερευνών, και τη συμμετοχή σε δραστηριότητες των διδασκόντων, όπως την παρακολούθηση του μαθήματος από άλλους διδάσκοντες μεγαλύτερης βαθμίδας οι οποίοι θα βοηθήσουν στην βελτιστοποίηση της διδασκαλίας μέσα από τον εντοπισμό σημείων βελτίωσης και την επικοινώνηση αυτών προς τον ίδιο τον διδάσκοντα.

Γενικά, οι πρωτοβουλίες βελτίωσης της ακαδημαϊκής διδακτικής ικανότητας εντάσσονται στα θεωρητικά πλαίσια και μοντέλα της εκπαίδευσης ενηλίκων και στην προσπάθεια απόκτησης περαιτέρω δεξιοτήτων απαραίτητων για τη μετέπειτα επαγγελματική ανέλιξη (Levinson, Darrow, Klein, Levinson and McKee, 1978), ενώ τέτοιες αρχικές πρωτοβουλίες καταγράφονται στα τέλη της δεκαετίας του 1980 (Diehl and Simpson, 1989). Πλέον είναι αρκετά διαδεδομένες στην Βόρεια Αμερική, Δυτική

Ευρώπη, Αυστραλία, καθώς και το Χονγκ Κόνγκ και την Νότια Αφρική (Land & Gordon, 2015). Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι η διδακτική αριστεία δεν αποτελεί μία έννοια η οποία απολαμβάνει κοινής αποδοχής. Η έλλειψη «συστηματικών και μεταδόσιμων αρχών» έχει οδηγήσει σε διαφορετικές εκδοχές των σχετικών ορισμών, γεγονός που οδηγεί και στον καθορισμό διαφορετικών επιχειρησιακών επιδιώξεων ανά πανεπιστημιακό ίδρυμα. Χαρακτηριστικά, σε κάποια πανεπιστήμια η ενίσχυση της διδακτικής ικανότητας συνδέεται ρητά με την εισαγωγή καινοτομιών (στη διδασκαλία), σε κάποια άλλα με τη βελτίωση του γνωστικού υποβάθρου των φοιτητών, ή/και την ενίσχυση της διεπιστημονικής επάρκειας, κλπ.

Ακολουθεί μία επισκόπηση εθνικών δράσεων[2] ενίσχυσης της διδακτικής επάρκειας σε επιλεγμένες χώρες.

Αγγλία

- National Teaching Fellowship Scheme

(https://www.heacademy.ac.uk/individuals/national-teaching-fellowship-scheme)

Αυστραλία

- Australian Awards for University Teaching (AAUT)

(http://www.olt.gov.au/)

Χονγκ Κονγκ

- Universities Grants Committee of Hong Kong - Teaching Development Grants

(http://www.ugc.edu.hk/eng/ugc/activity/teach_learn.html)

Καναδάς

- Society for Teaching and Learning in Higher Education

(https://www.stlhe.ca/)

ΗΠΑ

- Eugene V. Arden Inter-disciplinary Research/Teaching Award

(https://umdearborn.edu/faculty-staff/faculty-and-staff-awards/faculty-awards/eugene-arden-interdisciplinary-researchteaching-award) (Επιβράβευση της διεπιστημονικής διδασκαλίας)

- Institutional Research and Academic Career Development Awards (IRACDA) (K12) (National Institute of Health / National Science Foundation)

(https://nigms.nih.gov/training/careerDev/Pages/TWDInstRes.aspx)

- Postdoctoral Teaching Fellowships

(http://www.nationalpostdoc.org/?page=TeachingFellowships)

Πηγή: Land, R., Gordon, G., 2015. *Teaching excellence initiatives: modalities and operational factors*, Higher Education Academy

2 Πέρα από τις εθνικές δράσεις, αντίστοιχες δράσεις ενίσχυσης της διδακτικής εμπειρίας καταγράφονται και σε επίπεδο πανεπιστημίου. Π.χ. στην Αγγλία: http://www.bath.ac.uk/learningandteaching/progressing-yourcareer/teaching-awards/best-team-supporting-student-learning-award/index.html, http://www.nottingham.ac.uk/teaching/teaching/pgche/index.aspx, ΗΠΑ: http://www.nationalpostdoc.org/?page=TeachingFellowships (παρατίθεται το σύνολο των σχετικών δράσεων ανά πανεπιστήμιο), http://www.unl.edu/gradstudies/current/development/postdoctoral-teaching-fellowships

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι για μια σειρά από λόγους, στις χώρες αυτές η μελέτη του αντικειμένου και η αποτίμηση των συνεπειών που αυτές οι δράσεις προκαλούν αποτελούν στόχο της δημόσιας πολιτικής (η οποία π.χ. στην Αγγλία γίνεται μέσα από το «The Higher Education Academy»). Οι χώρες αυτές κατέχουν στοιχεία για την επίδραση και το βαθμό αποτελεσματικότητας αυτών των προγραμμάτων που διατρέχουν ιστορικά αρκετά προηγούμενα έτη. Η χρήση χρονοσειρών, μεταξύ άλλων, σημαίνει ότι μπορούν να διεξάγουν αναλύσεις μεταξύ διαφορετικών τύπων μεταδιδακτορικών χρηματοδοτήσεων, χρηματοδοτήσεων δηλαδή που αφορούσαν στην ενίσχυση απόκτησης ερευνητικών και διδασκαλικών δεξιοτήτων από τη μία και χρηματοδοτήσεων που αφορούσαν μόνο το διδασκαλικό σκέλος από την άλλη (ή, το πολιτιστικό και πολιτισμικό υπόβαθρό των ίδιων των υποτρόφων, ή τη διαφορά στον αριθμό των δημοσιεύσεων που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της μεταδιδακτορικής χρηματοδότησης στις δύο περιπτώσεις)[3], και να εξάγουν σύνθετα συμπεράσματα ως προς τις επιπτώσεις και την επίδραση (στον μεταδιδακτορικό ερευνητή, το πανεπιστήμιο, την κοινότητα) αυτής της χρηματοδότησης.[4] Θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεδομένου του νέου χαρακτήρα της συγκεκριμένης Δράσης στην ελληνική περίπτωση δεν υπάρχει δυνατότητα εξαγωγής αντίστοιχων συμπερασμάτων που να στηρίζονται σε ανάλυση μεταξύ διαφορετικών δράσεων.

2. Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Ανάλυση παρούσας κατάστασης

Σε ό,τι αφορά την Ελλάδα, και εντός ενός περιοριστικού δημοσιονομικού πλαισίου το οποίο εξακολουθεί να ισχύει για τα τελευταία οκτώ χρόνια, η χώρα προσπαθεί να δημιουργήσει εκείνες τις συνθήκες που να της επιτρέψουν να πετύχει μία βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Ιδιαίτερα σε ότι αφορά στην ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η δημοσιονομική στενότητα είχε δημιουργήσει μια πραγματικότητα όπου η αποχώρηση τακτικού προσωπικού για λόγους συνταξιοδότησης, κλπ., δεν συνοδευόταν από αντίστοιχες

3 Ενδεικτικά βλ. https://publications.nigms.nih.gov/more/ppts/eaton_files/800x600/index.html για μία αποτίμηση του προγράμματος IRACDA στις ΗΠΑ η οποία συγκρίνει τις επιπτώσεις της χρηματοδότησης σε σχέση με άλλες χρηματοδοτήσεις ενίσχυσης μεταδιδακτόρων.
4 Ενδεικτική δευτερογενής βιβλιογραφία: http://www.fasebj.org/content/24/1_Supplement/632.6 για το πρόγραμμα IRACDA στις ΗΠΑ, και http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1068/a46294 για Αγγλία.

προσλήψεις νέου προσωπικού, με συνέπεια να σημειώνεται ένα ελαφρά επιδεινούμενο ισοζύγιο διδακτικού προσωπικού, ιδίως για τα ΤΕΙ (Διάγραμμα 2.1)

Διάγραμμα 2.1: Εξέλιξη Τακτικού διδακτικού προσωπικού ΑΕΙ πριν και κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης

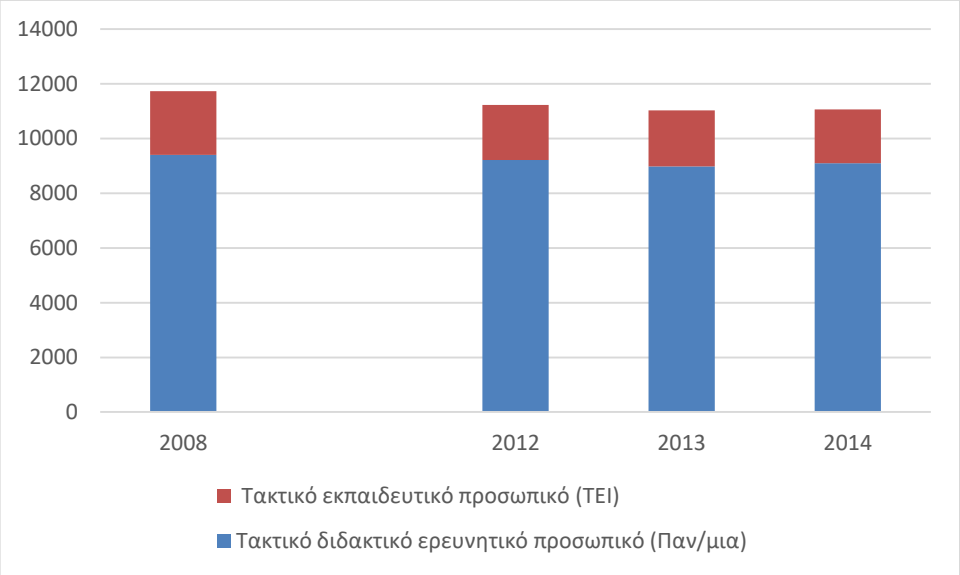

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι αυτή η δυστοκία ως προς την πρόσληψη νέου προσωπικού δεν αφορούσε μόνο το τακτικό προσωπικό, αλλά και έκτακτο διδακτικό προσωπικό που σε ορισμένες περιπτώσεις –ιδίως των περιφερειακών ιδρυμάτων– ικανοποιούσε πάγιες (και) διδακτικές απαιτήσεις. Το καθεστώς των διδασκόντων 407/80 (εντεταλμένοι επίκουροι καθηγητές) για τα Πανεπιστήμια και των έκτακτων καθηγητών, κατ' αντιστοιχία για τα ΤΕΙ, καθόριζε ότι είναι επιστημονικό προσωπικό το οποίο προσλαμβάνεται και απασχολείται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου για τη διεξαγωγή διδακτικού, ερευνητικού, επιστημονικού και οργανωτικού έργου σε οποιοδήποτε γνωστικό αντικείμενο. Η διάρκεια της σύμβασής τους καθορίζεται μέχρι ενός ακαδημαϊκού έτους και δύναται να ανανεώνεται ή να παρατείνεται, πλην όμως ο συνολικός χρόνος πρόσληψης δεν δύναται να υπερβεί τα τρία ακαδημαϊκά έτη. Μάλιστα, η κατάληψη τέτοιων διδακτικών θέσεων αποτελούσε τεκμήριο αυτοδύναμης διδασκαλίας, αναγκαίας για την επιστημονική εξέλιξη νέων επιστημόνων που επιθυμούν να ακολουθήσουν ακαδημαϊκή καριέρα. Για λόγους που έχουν να κάνουν με την ιστορική πορεία της εξέλιξης του θεσμού του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας, ο θεσμός των Έκτακτων Καθηγητών λειτούργησε για περίπου 3 δεκαετίες καλύπτοντας σημαντικό –σε ορισμένες περιπτώσεις Ιδρυμάτων και Τμημάτων– ποσοστό τον αριθμό των ακαδημαϊκών διδασκάλων. Πολύ μεγαλύτερη της μείωσης του τακτικού διδακτικού

προσωπικού, είναι η μείωση του έκτακτου διδακτικού προσωπικού, τόσο στα Πανεπιστήμια, όσο και στα ΤΕΙ (Διάγραμμα 2.2).

Διάγραμμα 2.2: Εξέλιξη Έκτακτου διδακτικού προσωπικού ΑΕΙ πριν και κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης

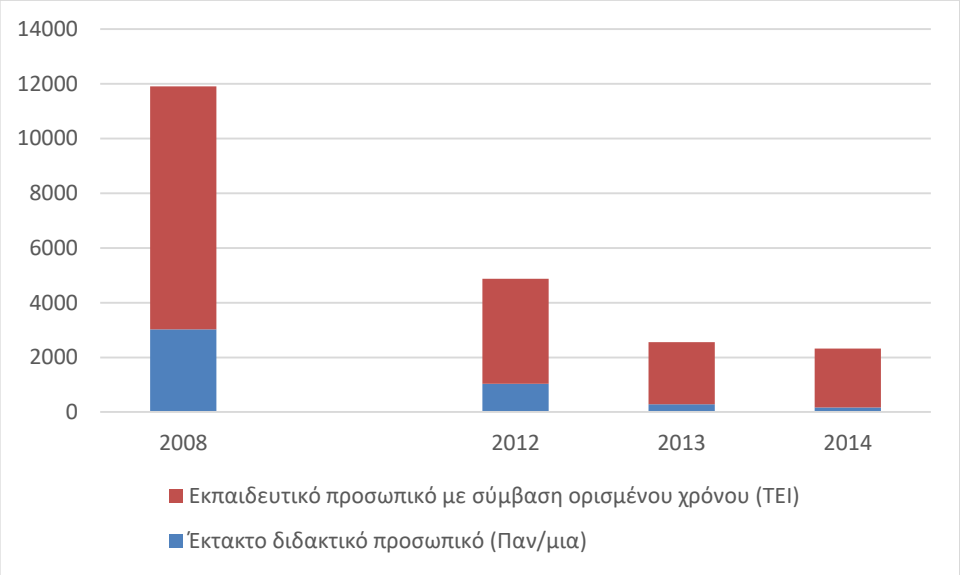

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σε αυτό το πλαίσιο, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης (στο εξής: ΕΥΔ/ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ) προχώρησε στο σχεδιασμό και υλοποίηση στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2010 της Δράσης με τίτλο «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού». Αυτή η δημόσια χρηματοδοτική παρέμβαση πρέπει να αναγνωριστεί ως μία πρώτη κίνηση ανάσχεσης του επιδεινούμενου διδακτικού ισοζυγίου ως προς τους φοιτητές.

Επιπλέον της προσπάθειας αντιστροφής αυτής της επιδεινούμενης πραγματικότητας, η δημόσια αυτή παρέμβαση αναγνώριζε ότι η ακαδημαϊκή διδακτική εμπειρία ενός κατόχου διδακτορικού αποτελεί καίριο στοιχείο αξιολόγησης του ακαδημαϊκού του βιογραφικού, αλλά και στοιχείο που ενισχύει τις αναγκαίες δεξιότητες που πρέπει να διαθέτει το άτομο αυτό προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της διδασκαλίας σε πανεπιστημιακό επίπεδο. Αντίστοιχα, η προτεινόμενη Δράση προσφέρει τη δυνατότητα απόκτησης διδακτικής εμπειρίας σε νέους επιστήμονες κατόχους διδακτορικού προσδίδοντας έναν δυναμικό χαρακτήρα στα προγράμματα σπουδών των Ιδρυμάτων αφού επικαιροποιεί και τους οδηγούς σπουδών εισάγοντας μαθήματα αιχμής, δηλαδή, θεματικές περιοχές που αναδεικνύονται σε διεθνές επίπεδο αλλά και περιλαμβάνοντας πολύ πρόσφατα γνωστικά στοιχεία, όπως

πρόσφατη βιβλιογραφία, εμπλουτίζοντας έτσι το γνωστικό αντικείμενο των φοιτητών.

Συνεπώς, η Δράση αφορούσε και στην ενίσχυση των ΑΕΙ με νέο ανθρώπινο δυναμικό, και κυρίως στην ενίσχυση του ίδιου του διδάσκοντα, αναφορικά κυρίως με την απόκτηση διδακτικών δεξιοτήτων και εμπειρίας. Η ακαδημαϊκή διδακτική εμπειρία ενός κατόχου διδακτορικού αποτελεί καίριο στοιχείο αξιολόγησης του ακαδημαϊκού του βιογραφικού, αλλά και στοιχείο που ενισχύει τις αναγκαίες δεξιότητες που πρέπει να διαθέτει το άτομο αυτό προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της διδασκαλίας σε επίπεδο ανώτατης εκπαίδευσης (ίσως, μάλιστα, μπορεί να αποτιμηθεί θετικά και στη μετέπειτα επαγγελματική του ανέλιξη στον ιδιωτικό τομέα). Δυνητικά δε, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως ένα τεκμήριο απαραίτητο για την επιστημονική εξέλιξη νέων επιστημόνων που επιθυμούν να ακολουθήσουν ακαδημαϊκή καριέρα. Επιπλέον, η Δράση συνοδευόταν και από ένα αντιμίσθιο ενίσχυσης των ωφελούμενων αφού είχε προβλεφθεί οι υπότροφοι να εισπράξουν αντίτιμο για την συμμετοχή τους στην Δράση.

Τέλος, μια επίσης σημαντική διάσταση των ζητημάτων που η συγκεκριμένη Δράση στοχεύει να θεραπεύσει αφορά στον μετριασμό της μετακίνησης του ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης σε χώρες του εξωτερικού για την αναζήτηση εργασίας. Το ζήτημα αυτό αποτελεί πεδίο αυξανόμενου προβληματισμού για την ελληνική κοινωνία ενώ συσχετίζεται αρνητικά με τις προοπτικές ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας. Εξάλλου, φιλοδοξία της ΕΥΔ είναι η Δράση αυτή να αποτελέσει τον προπομπό ενός ευρύτερου πλέγματος δραστηριοτήτων που θα συμβάλλουν στη μείωση της έντασης της φυγής νέων επιστημόνων προς το εξωτερικό παρέχοντας συγκεκριμένες επαγγελματικές προοπτικές στο άμεσο μέλλον στον τομέα της έρευνας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ενδεικτικά παραδείγματα δημόσιων χρηματοδοτικών παρεμβάσεων που στοχεύουν στην ανάσχεση αυτού του ρεύματος είναι οι ερευνητικές υποτροφίες του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας και οι δράσεις υποστήριξης της ερευνητικής δραστηριότητας από νέους ερευνητές στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης ανέλαβε μετά από σχετική ανάθεση από την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΚΤ, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» τη διενέργεια μελέτης για την αξιολόγηση και την αποτίμηση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού».

3. Ανάλυση μεθοδολογίας

Συνολικά, η μελέτη αποτίμησης και η ανάλυση που διενεργήθηκε στοχεύει στη διερεύνηση:

- των συνεπειών προς τους ωφελούμενους (απόκτηση δεξιοτήτων, εμπλουτισμός βιογραφικού, κ.λπ.),

- των συνεπειών προς τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και την ευρύτερη ακαδημαϊκή κοινότητα (μέλη ΔΕΠ/ΕΠ, φοιτητές κ.λπ. διά του εμπλουτισμού των προγραμμάτων σπουδών, της δικτύωσης κ.α.),

- των συνεπειών ως προς την μετακίνηση του εγχώριου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης σε χώρες του εξωτερικού,

- την αξιολόγηση του συστήματος διαχείρισης-υλοποίησης από την πλευρά των αρμόδιων διαχειριστών εκ μέρους των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ήτοι των Ειδικών Λογαριασμών των Κονδυλίων Έρευνας (στο εξής: ΕΛΚΕ).

3.1 Μεθοδολογική προσέγγιση και καθορισμός πλαισίου και αναγκών

Ο τρόπος που επιδιώχθηκε το παραπάνω είναι μέσω της συλλογής και ανάλυσης ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων με την α) αποστολή ερωτηματολογίων και β) διενέργεια ημί-δομημένων συνεντεύξεων με πληθυσμούς και από τις τρεις κατηγορίες εμπλεκομένων. Επακολούθησε η παραγωγή μίας σειράς σχετικών δεικτών, καθώς και η ποιοτική ανάλυση και αξιολόγηση αυτών.

Η μεθοδολογία συλλογής στοιχείων (ποσοτικών και ποιοτικών), ανάλυσης των δεδομένων, παραγωγής δεικτών και διάχυσής τους με τη μορφή εκθέσεων αποτελεσμάτων ακολούθησε τα βήματα και τις διαδικασίες του εγχειριδίου Generic Statistical Business Process Model (GSBPM) που εφαρμόζει το ΕΚΤ για την παραγωγή των επίσημων στατιστικών στοιχείων για την Έρευνα & Ανάπτυξη και Καινοτομία.

Αναλυτικότερα, το ΕΚΤ, στο πλαίσιο της παραγωγής των επίσημων στατιστικών για την Έρευνα & Ανάπτυξη και Καινοτομία και ως μέλος του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος, εφαρμόζει το πλέον αποδεκτό παγκόσμια μοντέλο στατιστικών διαδικασιών GSBPM. Το πρότυπο έχει αναπτυχθεί από κοινού από την Eurostat, τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, και την United Nations Economic Committee for Europe. Έχει δε υιοθετηθεί από πολλές εθνικές στατιστικές αρχές/υπηρεσίες στον καθορισμό του τρόπου σχεδιασμού και υλοποίησης ενός πλήρη κύκλου παραγωγής στατιστικών, ενώ η Eurostat το χρησιμοποιεί ως βάση για

τα εσωτερικά της πρότυπα τεκμηρίωσης ή/και αξιολόγησης διαδικασιών. Το εγχειρίδιο διαδικασιών του ΕΚΤ με βάση το μοντέλο GSBPM εξασφαλίζει ότι ακολουθούνται όλα τα βήματα των διαδικασιών παραγωγής δεικτών με κατά το δυνατόν ομοιόμορφο τρόπο.

Τα βασικά στάδια / ενότητες που ακολουθήθηκαν είναι:

1. Καθορισμός πλαισίου και αναγκών: Κεντρική στοχοθεσία μελέτης
2. Σχεδιασμός: Προσδιορισμός δεικτών, Σχεδιασμός ερευνών, Ανάπτυξη ερωτηματολογίων
3. Ανάπτυξη συστημάτων: Εργαλεία συλλογής (ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια, ehelpdesk) και επεξεργασίας δεδομένων
4. Συλλογή δεδομένων
5. Επεξεργασία & Ανάλυση δεδομένων
6. Εκθέσεις αποτελεσμάτων

Με βάση τη στοχοθεσία της πρόσκλησης του Υπουργείου για τη συγκεκριμένη Δράση πραγματοποιήθηκε η μελέτη αποτίμησης της Δράσης με κύριους άξονες:

- την ενίσχυση των διδακτικών δεξιοτήτων των νέων επιστημόνων που συμμετέχουν στη Δράση,
- την ανανέωση των οδηγών σπουδών στα αντίστοιχα πανεπιστημιακά τμήματα με την εισαγωγή νέων αντικειμένων διδασκαλίας,
- την ανανέωση του ανθρώπινου ακαδημαϊκού δυναμικού μέσω της συνεργασίας των Ιδρυμάτων υποδοχής με νέους επιστήμονες,
- τον μετριασμό της διαρροής εγκεφάλων, δηλαδή της μετακίνησης του εγχώριου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης σε χώρες του εξωτερικού για αναζήτηση σταθερής και ικανοποιητικής επαγγελματικής απασχόλησης στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα,
- την αξιολόγηση του συστήματος διαχείρισης-υλοποίησης των πράξεων από την πλευρά των αρμόδιων διαχειριστών εκ μέρους των ΕΛΚΕ.

Η αποτίμηση της επίτευξης των παραπάνω στόχων πραγματοποιήθηκε μέσω της παραγωγής συναφών με τους στόχους δεικτών και συμπερασμάτων στη βάση της αξιολόγησης και της αποτίμησης των αξόνων που προαναφέρθηκαν (συνέπειες προς τους ωφελούμενους, συνέπειες προς τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης , παρακολούθηση συστήματος διαχείρισης- υλοποίησης των πράξεων).

Οι δείκτες παράχθηκαν μέσω της συλλογής και επεξεργασίας ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων από τους ωφελούμενους και τους Φορείς Υλοποίησης ως εξής:

1. Διεξαγωγή (απογραφικής) έρευνας πεδίου μέσω ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων προς τους ωφελούμενους
2. Διεξαγωγή έρευνας πεδίου μέσω ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων προς επιλεγμένα τμήματα των Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
3. Διενέργεια εις βάθος συνεντεύξεων με μεγάλους Δικαιούχους (ΕΛΚΕ) ως προς τη διαχείριση των πράξεων .

Συνολικά, η συγκέντρωση της πληροφορίας από όλες τις προαναφερόμενες πηγές αποσκοπούσε στην καταγραφή της υλοποίησης της Δράσης, στις επιπτώσεις της, στην αποτίμησή της και στην ανάδειξη των επιτυχών περιπτώσεων έναντι άλλων που χρήζουν βελτίωσης.

3.2 Σχεδιασμός

Η ενότητα αφορά όλες τις ενέργειες για τον σχεδιασμό των ερευνών πεδίου, των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν, την επισκόπηση βιβλιογραφίας και τη μελέτη αντίστοιχων σχετικών πρακτικών αποτίμησης ή άλλη σχετιζόμενη ερευνητική εργασία που απαιτήθηκε για τον καθορισμό των δεικτών, εννοιών, μεθοδολογιών, εργαλείων συλλογής, και επιχειρησιακών διαδικασιών. Το ΕΚΤ εφαρμόζει σε μεγάλο βαθμό διεθνή και εθνικά πρότυπα προκειμένου να εξασφαλισθεί η συγκρισιμότητα και χρηστικότητα των αποτελεσμάτων, και σε διεθνές επίπεδο.

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης αξιοποιήθηκε η εμπειρία, τεχνογνωσία και τα εργαλεία που έχει αναπτύξει το ΕΚΤ στο πλαίσιο της παραγωγής των επίσημων στατιστικών. Η όλη συλλογή των στοιχείων αναπτύχθηκε με πυρήνα το σύστημα ηλεκτρονικής συλλογής δεδομένων του ΕΚΤ και θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε επόμενους κύκλους αντίστοιχων προσκλήσεων.

Η ροή εργασιών από τη συλλογή στοιχείων μέχρι τη συγγραφή των εκθέσεων αποτελεσμάτων καθορίστηκε έτσι ώστε να διασφαλίζεται η μεταξύ τους συνοχή και συνεκτικότητα. Με βάση τη γενική αρχή της επαναχρησιμοποίησης διαδικασιών και τεχνολογιών σε πολλές επιχειρησιακές στατιστικές διαδικασίες έτσι ώστε να αξιολογείται πρώτα εάν οι υπάρχουσες παραγωγικές λύσεις (π.χ. υπηρεσίες, συστήματα, βάσεις δεδομένων) είναι κατάλληλες για τον σκοπό κάθε επιμέρους διαδικασίας, ακολουθήθηκαν καθιερωμένες διαδικασίες που εφαρμόζονται και σε άλλες στατιστικές έρευνες του ΕΚΤ.

Σε όλες τις περιπτώσεις ερωτηματολογίων (ερωτηματολόγια προς ωφελούμενους χειμερινού και εαρινού εξαμήνου, ερωτηματολόγια προς Τμήματα, ερωτηματολόγια-

συνεντεύξεις προς ΕΛΚΕ) και πριν την οριστικοποίησή τους σε ηλεκτρονικό περιβάλλον προηγήθηκε διαδικασία ελέγχου του περιεχομένου τους μέσω εσωτερικής δοκιμαστικής συμπλήρωσης για τον έλεγχο της συνάφειας των ερωτήσεων με δεδομένο το σκοπό των διενεργούμενων ερευνών και της πληροφορίας που ήταν ζητούμενο να συλλεχθεί. Σκοπός της συγκεκριμένης διαδικασίας ήταν και ο έλεγχος του βαθμού κατανόησης και σαφήνειας των επιμέρους ερωτήσεων. Τυχόν σχόλια και παρατηρήσεις βελτίωσης ενσωματώθηκαν στα τελικά προς χρήση ερωτηματολόγια, οριστικοποιώντας έτσι το περιεχόμενό τους.

Ο συνολικός σχεδιασμός προέβλεπε τη συμπλήρωση ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων, στο σύστημα που έχει αναπτύξει το ΕΚΤ με βάση την πλατφόρμα Limesurvey, στην οποία έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές παραμετροποιήσεις και επεκτάσεις. Το σύστημα παραμετροποιήθηκε περαιτέρω για την εισαγωγή των νέων ερωτηματολογίων εξασφαλίζοντας τόσο τους απαραίτητους ελέγχους ορθότητας συμπλήρωσης όσο και πρόσθετες λειτουργίες ώστε να καλύπτονται οι εξειδικευμένες ανάγκες και απαιτήσεις καταχώρισης δεδομένων της συγκεκριμένης πρόσκλησης.

Με βάση την κεντρική στοχοθεσία της πρόσκλησης πραγματοποιήθηκε η αναλυτική σχεδίαση των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων και των τομέων που τελούσαν υπό διερεύνηση και προσδιορίστηκαν οι δείκτες που έπρεπε να παραχθούν.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής τομείς που διερευνήθηκαν:

1. Ενίσχυση διδακτικών δεξιοτήτων ωφελούμενου

- Διδασκαλία σε αμφιθέατρο
- Αριθμός φοιτητών ανά μάθημα
- Σχεδιασμός και χρήση καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας
- Αξιολόγηση από φοιτητές
- Παραγωγή νέου εκπαιδευτικού υλικού

2. Ακαδημαϊκή ανανέωση

- Ανανέωση περιεχομένου / νέων αντικειμένων στα υφιστάμενα προγράμματα διδασκαλίας, νέο εκπαιδευτικό υλικό
- Επιστημονικά πεδία που ενισχύθηκαν
- Ωφελούμενοι που έχουν αποκτήσει το διδακτορικό τους από ή είχαν επαγγελματική ερευνητική εμπειρία σε ακαδημαϊκά ιδρύματα /ΕΚ του εξωτερικού
- Ωφελούμενοι που απασχολούνται σε άλλους τομείς π.χ. επιχειρήσεις, ερευνητικά κέντρα κ.λπ.

3. Μετακίνηση στο εξωτερικό

- Επίδραση Δράσης ως προς την μετακίνηση στο εξωτερικό
- Ποιοτική αξιολόγηση για την αποφυγή της διαρροής εγκεφάλων

4. Επιπτώσεις Δράσης

- Συνολική αποτίμηση της Δράσης από την πλευρά των εμπλεκόμενων (νέοι επιστήμονες κάτοχοι διδακτορικού και Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης), αναφορικά με την ικανοποίηση των στόχων της Δράσης

Για την ακριβή περιγραφή των μεταβλητών, την κατανόηση και τη συγκρισιμότητα, κεντρική σημασία είχε η υιοθέτηση πρότυπων εννοιών. Ο καθορισμός των πρότυπων εννοιών για τις μεταβλητές που αφορούν στη συγκεκριμένη μελέτη στηρίζεται –κυρίως- στο εγχειρίδιο Frascati για τη μέτρηση των δραστηριοτήτων Έρευνας & Ανάπτυξης.

Σε αυτή τη βάση και ως προς την πρωτογενή έρευνα προς τους ωφελούμενους διενεργήθηκαν δύο κύκλοι έρευνας, ο πρώτος για τους ωφελούμενους του πρώτου ακαδημαϊκού εξαμήνου της Δράσης (χειμερινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2016-2017) και ο δεύτερος για τους ωφελούμενους του δεύτερου ακαδημαϊκού εξαμήνου (εαρινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2016-2017). Οι ωφελούμενοι της Δράσης κλήθηκαν να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο με προσωπική πρόσκληση που έλαβαν στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο τους (email).

Ως προς τη διεξαγωγή έρευνας πεδίου μέσω ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων προς επιλεγμένα τμήματα των Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διενεργήθηκε ένας κύκλος έρευνας για την υλοποίηση της Δράσης και στα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα. Το ερωτηματολόγιο κλήθηκαν να συμπληρώσουν οι Πρόεδροι των επιλεγμένων τμημάτων.

Αναφορικά με τη διαχείριση των πράξεων από πλευράς των ΑΕΙ στο πλαίσιο της συγκεκριμένης Δράσης διενεργήθηκαν εις βάθος συνεντεύξεις με μεγάλους Δικαιούχους (ΕΛΚΕ). Οι συνεντεύξεις έγιναν διά ζώσης και πραγματοποιήθηκαν μέσω δομημένων ερωτηματολογίων που αφορούσαν την υλοποίηση της Δράσης και στα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα. Στις συνεντεύξεις κλήθηκαν να συμμετάσχουν οι Πρόεδροι ή εναλλακτικά οι διοικητικοί Προϊστάμενοι των επιλεγμένων ΕΛΚΕ.

Τα ερωτηματολόγια και των τριών φάσεων της πρωτογενούς έρευνας παρατίθενται στο Παράρτημα Α’ της παρούσας έκθεσης.

Ο προσδιορισμός του πληθυσμού αναφοράς για τις τρεις παραπάνω κατηγορίες έγινε βάσει του αρχικού κειμένου δημοσίευσης της πρόσκλησης ΕΔΒΜ20 όπου παρατίθεται ο αριθμός των θέσεων των ωφελούμενων ανά ακαδημαϊκό ίδρυμα, όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

	ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	ΤΜΗΜΑΤΑ	ΘΕΣΕΙΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ
1	ΑΠΘ	41	176
2	ΕΚΠΑ	33	142
3	ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ	27	116
4	ΠΑΝ. ΠΑΤΡΩΝ	24	103
5	ΤΕΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	19	82
6	ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	19	82
7	ΔΠΘ	18	77
8	ΠΑΝ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	18	77
9	ΠΑΝ. ΑΙΓΑΙΟΥ	16	69
10	ΠΑΝ. ΚΡΗΤΗΣ	16	69
11	ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ	15	65
12	ΠΑΝ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	15	65
13	ΤΕΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	15	65
14	ΤΕΙ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	15	65
15	ΤΕΙ ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	11	47
16	ΕΜΠ	9	39
17	ΠΑΝ. ΠΕΙΡΑΙΑ	9	39
18	ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝ.	9	39
19	ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ	9	39
20	ΠΑΝ. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	9	39
21	ΤΕΙ ΑΝ. ΜΑΚ. & ΘΡΑΚΗΣ	9	39
22	ΟΠΑ	8	34
23	ΠΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	8	34
24	ΤΕΙ ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	8	34
25	ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ	8	34
26	ΓΠΑ	6	26
27	ΠΑΝ. ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	6	26
28	ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	6	26
29	ΙΟΝΙΟ ΠΑΝ.	6	26
30	ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	5	22
31	ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	5	22
32	ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝ.	4	17
33	ΑΣΠΑΙΤΕ	4	17
34	ΑΣΚΤ	2	9
		432	1861

Ο πληθυσμός αναφοράς για την έρευνα πεδίου στους ωφελούμενους είναι όλοι οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι οι οποίοι απασχολήθηκαν στα ακαδημαϊκά ιδρύματα και καθώς η έρευνα είναι απογραφική το στοχευόμενο ποσοστό απόκρισης που ήταν πάνω από 80% υπερκαλύφθηκε.

Ο αριθμός των ιδρυμάτων που εμπλέκονται είναι 34 και ο συνολικός αριθμός των τμημάτων ανέρχεται σε 432. Η επιλογή των τμημάτων, από τα οποία αντληθούν πληροφορίες για τις συνέπειες της Δράσης για τα ιδρύματα, έγινε με βάση:

- τον αριθμό των νέων επιστημόνων που απασχολήθηκαν στη Δράση κατά το χειμερινό εξάμηνο 2016-17
- το μέγεθος των ιδρυμάτων
- τη γεωγραφική τους διασπορά
- την κάλυψη πανεπιστημίων και ΤΕΙ
- την κάλυψη όλων των επιστημονικών πεδίων.

Συνολικά απαντήθηκαν ερωτηματολόγια από σαράντα (40) τμήματα καλύπτοντας το 10% περίπου του πληθυσμού αναφοράς.

Αντίστοιχα, η επιλογή των ΕΛΚΕ και των ιδρυμάτων, από τα οποία αντλήθηκαν πληροφορίες για τη διαχείριση της Δράσης έγινε με βάση:

- το μέγεθος των ιδρυμάτων
- τη γεωγραφική τους διασπορά
- την κάλυψη πανεπιστημίων και ΤΕΙ
- τον αριθμό των νέων επιστημόνων που απασχόλησαν στο πλαίσιο της Δράσης .

3.3 Ανάπτυξη Συστημάτων

Αυτό το μέρος αφορά την ανάπτυξη του πλήρους επιχειρησιακού περιβάλλοντος και συγκεκριμένα:

- Ανάπτυξη εργαλείων συλλογής δεδομένων
- Υποστήριξη χρηστών ερωτηματολογίων
- Έλεγχος συστήματος
- Έλεγχος στατιστικής επιχειρησιακής διαδικασίας
- Οριστικοποίηση συστήματος.

Όσον αφορά τις έρευνες πεδίου μέσω ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων (προς ωφελούμενους και τμήματα ιδρυμάτων), η συλλογή των δεδομένων

πραγματοποιήθηκε μέσω της αποστολής και συμπλήρωσης ερωτηματολογίων μέσω διαδικτύου (web survey). Για την υλοποίησή της χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα Limesurvey (https://www.limesurvey.org/).

Οσον αφορά τις συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκε διά ζώσης επικοινωνία ηλεκτρονικά (skype), τηλεφωνικά ή με φυσική παρουσία, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των εμπλεκόμενων ακαδημαϊκών και διοικητικών προϊσταμένων των ΕΛΚΕ.

Η ροή εργασιών για την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων ακολούθησε τα παρακάτω βήματα:

1. Σχεδιασμός δομής ερωτηματολογίου σύμφωνα με τις ανάγκες της έρευνας
2. Διαδικασία ελέγχου του περιεχομένου του ερωτηματολογίου μέσω εσωτερικής δοκιμαστικής συμπλήρωσής του για τον έλεγχο συνάφειας και σαφήνειας των ερωτήσεων
3. Αξιολόγηση αναγκών σύμφωνα με τα τεχνικά μέσα
4. Δημιουργία βάσης δεδομένων και δημιουργία ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου σε δοκιμαστικό περιβάλλον
5. Δημιουργία ελέγχων μέσω του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου για την αποφυγή μη έγκυρων δεδομένων.
6. Τεχνικοί έλεγχοι ορθής λειτουργίας ερωτηματολογίου σε δοκιμαστικό περιβάλλον
7. Οριστικοποίηση δομής ερωτηματολογίου
8. Διενέργεια αντιγράφου ασφαλείας
9. Εισαγωγή εργαλείου ερωτηματολογίου σε παραγωγικό περιβάλλον λειτουργίας
10. Εσωτερικός Έλεγχος ποιότητας (Quality Assurance) ερωτηματολογίου και ανάλυσης δεδομένων με δοκιμαστικά δεδομένα.
11. Τεχνικοί έλεγχοι ορθής λειτουργίας εργαλείου ερωτηματολογίου σε παραγωγικό περιβάλλον
12. Διαμόρφωση στοιχείων του πληθυσμού για τις ανάγκες ενσωμάτωσης στο εργαλείο διεξαγωγής έρευνας
13. Εισαγωγή στοιχείων του πληθυσμού για τις ανάγκες ενσωμάτωσης στο εργαλείο διεξαγωγής έρευνας (csv import)
14. Καθορισμός και ενσωμάτωση ενημερωτικών κειμένων διαμορφωμένων κατάλληλα για τις ανάγκες διεξαγωγής της έρευνας.
15. Αποστολή μοναδικού κουπονιού συμπλήρωσης ερωτηματολογίου προς τον πληθυσμό της έρευνας.

16. Δημιουργία εφαρμογής υποστήριξης (e-helpdesk) βάσει του λογισμικού kayako.com και της πρακτικής του ΕΚΤ για την υποστήριξη ερευνών.
17. Παραμετροποίηση εφαρμογής βάσει επιλογών αντίστοιχες με την παρούσα έρευνα Δράσης.

Για την υποστήριξη χρηστών ερωτηματολογίων δημιουργήθηκε επικουρική παροχή ηλεκτρονικής εφαρμογής υποστήριξης χρηστών (e-helpdesk). Στόχος της παροχής ηλεκτρονικής εφαρμογής υποστήριξης χρηστών (e-helpdesk) είναι η άμεση υποστήριξη των χρηστών των ερωτηματολογίων σε απορίες και διευκρινήσεις. Η δομή της συγκεκριμένης εφαρμογής βασιζόταν στην αποτύπωση απαντήσεων επί συχνών ερωτήσεων σχετικές με τη Δράση καθώς και παροχή ερμηνευτικών διευκρινίσεων επί των ερωτημάτων του ερωτηματολογίου. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν απευθείας τηλεφωνικές επικοινωνίες για την παροχή περαιτέρω διευκρινίσεων και υποστήριξης σε έναν αριθμό χρηστών των ερωτηματολογίων.

Για τον έλεγχο των ερωτηματολογίων έγιναν έλεγχοι ορθότητας και συνάφειας, ενώ στην ηλεκτρονική ανάπτυξη των πεδίων του ερωτηματολογίου βασικός στόχος ήταν η πρόβλεψη και αποφυγή τυχόν μη έγκυρων δεδομένων κατά τη συμπλήρωση. Αντίστοιχοι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν σε ελλιπή πεδία, σε μη έγκυρες τιμές που είχαν καταχωρηθεί από χρήστες κ.λπ.

Επίσης, διενεργήθηκε έλεγχος στατιστικής επιχειρησιακής διαδικασίας, στα προβλεπόμενα στάδια εσωτερικής αξιολόγησης του ΕΚΤ και πιλοτικής χρήσης-δοκιμής του περιβάλλοντος του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου και της εξαγωγής ποσοτικών δεδομένων. Επιπρόσθετα, για την ομαλή διαξαγωγή της έρευνας ιδιαίτερη έμφαση αποδόθηκε στον έλεγχο της απόδοσης των πληροφορικών συστημάτων (π.χ. πλατφόρμα συλλογής δεδομένων) για μεγάλο όγκο χρηστών.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των ελέγχων σε όλα τα βήματα υλοποίησης των προηγούμενων ενοτήτων της παρούσας φάσης πραγματοποιήθηκε η οριστικοποίηση του συστήματος παραγωγής και η μεταφορά του σε παραγωγικό και επιχειρησιακό περιβάλλον. Ακολουθούν κάποιες λήψεις (screenshots) του συστήματος συλλογής δεδομένων.

Screenshots του συστήματος συλλογής δεδομένων από τους ωφελούμενους του Α ακαδημαϊκού εξαμήνου

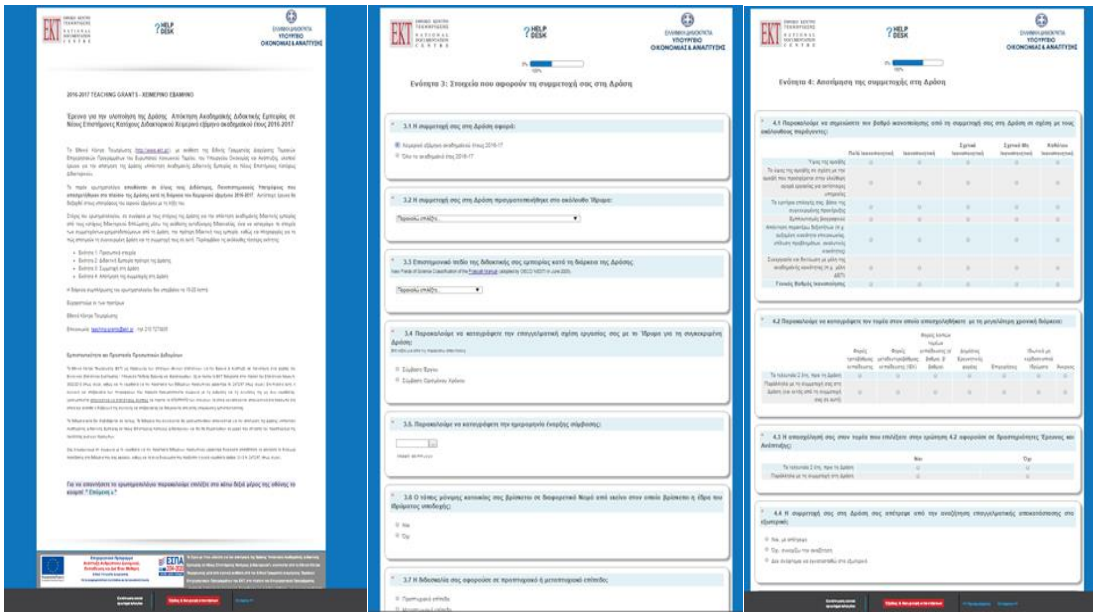

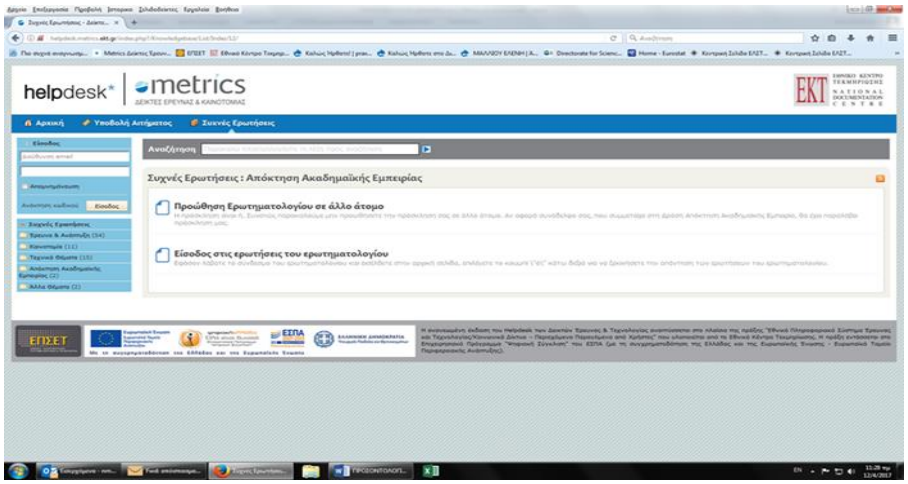

3.4 Συλλογή δεδομένων

Η φάση αυτή περιέλαβε τις εργασίες για τη συλλογή και συγκέντρωση των δεδομένων όπως είχαν καθοριστεί στο στάδιο του σχεδιασμού καθώς και όλων των απαραίτητων πληροφοριών για τη διεξαγωγή των ερευνών στις τρείς εμπλεκόμενες ομάδες (τους ωφελούμενους νέους διδάκτορες, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα εντός των οποίων κλήθηκαν να διδάξουν, καθώς και τους ΕΛΚΕ).

Η συλλογή των στοιχείων επικοινωνίας των ωφελούμενων της Δράσης πραγματοποιήθηκε πρωτογενώς μέσω των ΕΛΚΕ των εμπλεκόμενων ιδρυμάτων.

Προς τούτο, υπήρξε αρχική επιστολή του ειδικού γραμματέα της ΕΥΔ/ΕΠΑΝΑΔ προς το σύνολο των ΕΛΚΕ των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων για τα οποία είχε προβλεφθεί συμμετοχή στη συγκεκριμένη Δράση, με την οποία τους ενημέρωνε περί της συμφωνίας που συνάφθηκε με το ΕΚΤ, και τους καλούσε να συνδράμουν προς την κατεύθυνση της υλοποίησης της συγκεκριμένης μελέτης παρέχοντας όποια στοιχεία απαιτηθούν εκ μέρους του ΕΚΤ.

Ακολούθησε επιστολή του ΕΚΤ προς τους ΕΛΚΕ στην οποία ζητούνταν τα στοιχεία επικοινωνίας. Προς τούτο, ζητούνταν η συμπλήρωση συνημμένου αρχείου .xl στο οποίο είχε προβλεφθεί συγκεκριμένη δομή συμπλήρωσης στοιχείων (όνομα, επώνυμο, ηλεκτρονικός λογαριασμός, τηλέφωνο) των ωφελούμενων της Δράσης για λόγους ομοιογένειας και ομοιομορφίας των στοιχείων. Ανταποκρινόμενοι στο συγκεκριμένο αίτημα, οι ΕΛΚΕ απέστειλαν ηλεκτρονικά συμπληρωμένο το συνημμένο αρχείο έχοντας συμπεριλάβει τους νέους επιστήμονες οι οποίοι ωφελούνταν από την συγκεκριμένη Δράση παρέχοντας διδακτικό έργο στο συγκεκριμένο ακαδημαϊκό ίδρυμα.

Η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε και για τους ωφελούμενους της Δράσης στο Β ακαδημαϊκό εξάμηνο.

Η έναρξη της συλλογής δεδομένων πραγματοποιήθηκε με την αποστολή ηλεκτρονικής πρόσκλησης προς τους αποδέκτες του ερωτηματολογίου (κατά περίπτωση ωφελούμενοι, Πρόεδροι τμημάτων κ.ο.κ).

Η ηλεκτρονική πρόσκληση συνοδεύθηκε από επιστολή της Διεύθυνσης του ΕΚΤ ενώ παρείχε πληροφορίες για τον σκοπό της διενεργούμενης έρευνας, τον ηλεκτρονικό σύνδεσμο (link) στο ερωτηματολόγιο και την καταληκτική ημερομηνία συμπλήρωσης. Στη διάρκεια της έρευνας απεστάλησαν υπενθυμίσεις για τη βελτίωση του ποσοστού απόκρισης έτσι ώστε να επιτευχθεί το υψηλότερο δυνατόν ποσοστό απόκρισης.

3.5 Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων

Οι εργασίες στη φάση αυτή αφορούσαν τον καθαρισμό των δεδομένων και της προετοιμασίας αυτών για ανάλυση. Αποτέλεσμα των εργασιών ήταν η οριστικοποίηση των αποτελεσμάτων και η παραγωγή των σχετικών δεικτών.

Με την ολοκλήρωση της συλλογής, τα δεδομένα που συλλέχθηκαν συγκεντρώθηκαν προς επεξεργασία, με τη χρήση των απαραίτητων φίλτρων ανά ενότητα ερωτήσεων, για τους δύο τύπους των ερωτηματολογίων, προς τους ωφελούμενους και προς τα

τμήματα. Στην περίπτωση των ποιοτικών στοιχείων από τις συνεντεύξεις, οι απαντήσεις ταξινομήθηκαν ανάλογα.

Πριν την επεξεργασία των δεδομένων για την παραγωγή των δεικτών, πραγματοποιήθηκαν εκτενείς έλεγχοι ορθότητας και πληρότητας δεδομένων ως ακολούθως:

- έλεγχοι για ελλιπή δεδομένα
- έλεγχοι λογικών τιμών
- έλεγχοι για επιβεβαίωση και επικαιροποίηση στοιχείων μητρώου
- έλεγχοι για την ορθότητα ως προς τη συνάφεια της ίδιας της ενότητας ή και μεταξύ ενοτήτων

Η εξαγωγή των δεδομένων και ο σχετικός υπολογισμός των αντίστοιχων δεικτών, με βάση τα διορθωμένα δεδομένα, πραγματοποιήθηκαν σε υπολογιστικά φύλλα xls, με προετοιμασμένες συναρτήσεις και φίλτρα για την ανάλυση των μεμονωμένων ερωτήσεων, καθώς και συνδυαστική ανάλυση ερωτήσεων-απαντήσεων για την εξαγωγή συγκεκριμένων συμπερασμάτων, όπως πχ η συσχέτιση του ιδρύματος-τμήματος απόκτησης διδακτορικού με ίδρυμα-τμήμα διδασκαλίας-συμμετοχής στη Δράση.

ΜΕΡΟΣ Β' ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥΣ ΥΠΟΤΡΟΦΟΥΣ

Εισαγωγή

Τα δεδομένα που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα έχουν προκύψει από επεξεργασία των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων που συμπλήρωσαν και υπέβαλαν οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι που συμμετείχαν στη Δράση κατά το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017. Η αποστολή των ερωτηματολογίων αφορούσε στο σύνολο των υποτρόφων για το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο. Συγκεκριμένα απεστάλησαν 641 ερωτηματολόγια το χειμερινό εξάμηνο και 883 το εαρινό και συνολικά το ποσοστό απόκρισης προσέγγισε το 90% (88,3%), καθώς ο αριθμός συμπληρωμένων ερωτηματολογίων έφτασε τα 583 για το χειμερινό εξάμηνο και τα 763 για το εαρινό (91% και 86%, αντίστοιχα). Συνεπώς, στο πλαίσιο της Δράσης διατέθηκαν συνολικά 1.524 θέσεις διδασκαλίας από τα 33 ελληνικά ΑΕΙ, ενώ με βάση τις αποκρίσεις των ωφελούμενων στην πρωτογενή έρευνα του ΕΚΤ και την ανάλυση των γενικότερων δεδομένων που αφορούσαν στη Δράση ο αριθμός των μοναδικών ωφελούμενων που συμμετείχαν είτε στο χειμερινό, είτε στο εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017, έφθασε τους 1.293 διδάκτορες.

Στο συγκεκριμένο μέρος της Έκθεσης η παράθεση των στοιχείων γίνεται είτε σε απόλυτους αριθμούς, είτε –συχνότερα– ως ποσοστό επί του αριθμού των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων, δηλαδή ως ποσοστό των αποκρίσεων[5]. Καθώς στα παραδοτέα Β και Γ του παρόντος έργου έχουν παρουσιαστεί ξεχωριστά τα αποτελέσματα για κάθε εξάμηνο στην ενότητα αυτή η ανάλυση των στοιχείων έγινε αθροιστικά για τα δυο εξάμηνα, δηλαδή επί συνόλου 1.346 συμπληρωμένων ερωτηματολογίων. Επισημαίνεται ότι για λόγους συγκρισιμότητας των αποτελεσμάτων στο παραδοτέο Γ που αφορούσε στην υλοποίηση της Δράσης κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017, παρατέθηκαν και τα αντίστοιχα δεδομένα που προέκυψαν από την υλοποίηση της Δράσης το χειμερινό εξάμηνο του ίδιου έτους.

[5] Σε αυτή την περίπτωση, η διευκρίνιση σε κάθε διάγραμμα γίνεται με την αναφορά «ως % των συμμετεχόντων».

4. Προφίλ των συμμετεχόντων

Το Διάγραμμα 4.1 παρουσιάζει την κατανομή των απαντήσεων των πανεπιστημιακών υποτρόφων ανά Ίδρυμα διδασκαλίας αθροιστικά για το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο, όπου φαίνεται ότι το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), και το Πανεπιστήμιο Πατρών (Πάτρα) βρίσκονται στις πρώτες θέσεις υποδοχής των υποτρόφων.

Διάγραμμα 4.1: Κατανομή απαντήσεων των πανεπιστημιακών υποτρόφων ανά Ίδρυμα διδασκαλίας στο πλαίσιο της Δράσης (ως % των συμμετεχόντων)

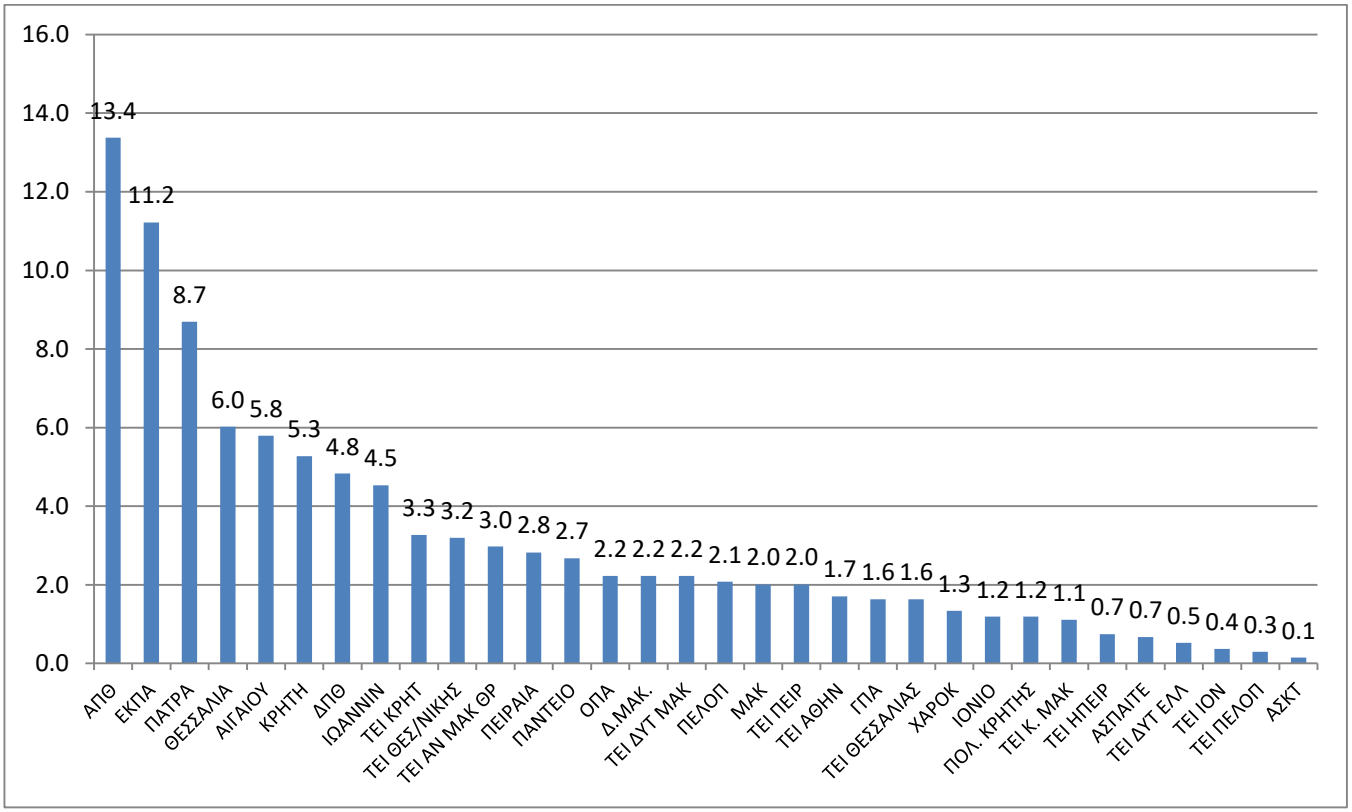

4.1 Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων στη Δράση

Το ανθρώπινο δυναμικό το οποίο απασχολήθηκε στο πλαίσιο της Δράσης κατά το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017 αποτελούνταν κατά 58,5% από άνδρες και 41,5% από γυναίκες (Διάγραμμα 4.2), με τα επιμέρους ποσοστά να είναι παρεμφερή μεταξύ χειμερινού και εαρινού εξαμήνου.

Διάγραμμα 4.2: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά φύλο (ως % των συμμετεχόντων)

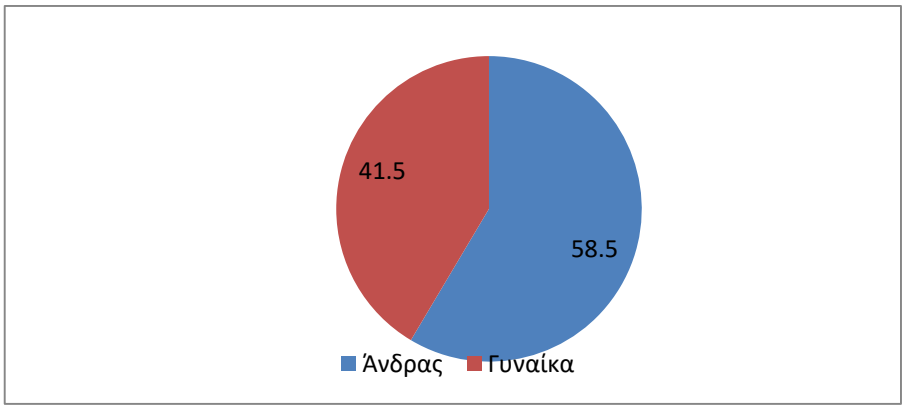

Η πλειονότητα των πανεπιστημιακών υποτρόφων που απασχολήθηκε στη Δράση ανήκε στην ηλικιακή ομάδα 35-44 ετών (58,1%). Σημαντικό ήταν, επίσης, το μερίδιο των νεότερων διδακτόρων, έως 35 ετών (25,4%), ενώ στην τρίτη θέση (16,5%) βρίσκεται η ηλικιακή ομάδα άνω των 45 ετών (Διάγραμμα 4.3).

Διάγραμμα 4.3: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά ηλικιακή ομάδα (ως % των συμμετεχόντων)

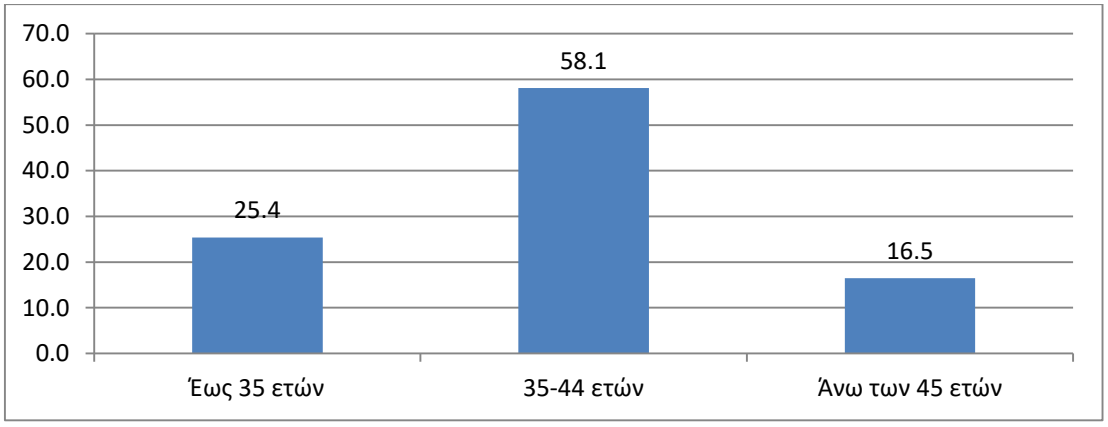

Καθολικά, σε ποσοστό σχεδόν 95%, οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι που απασχολήθηκαν τόσο στο χειμερινό, όσο και στο εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017 έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα (Διάγραμμα 4.4). Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι λιγότερο από το 1% των συμμετεχόντων στη Δράση δήλωσε πως διαθέτει ιθαγένεια διαφορετική από την ελληνική.

Διάγραμμα 4.4: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά χώρα γέννησης (ως % των συμμετεχόντων)

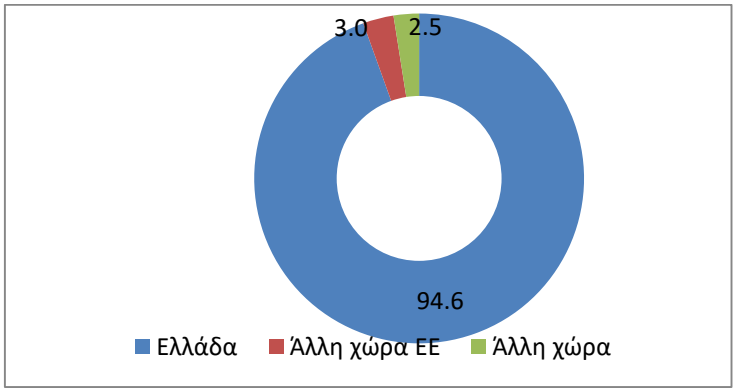

Διερευνώντας την επαγγελματική κατάσταση των υποτρόφων, το 15,7% όσων δίδαξαν στο ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 δεν είχε άλλη παράλληλη απασχόληση (Διάγραμμα 4.5).

Διάγραμμα 4.5: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανάλογα με το καθεστώς απασχόλησής τους πέρα της συμμετοχής τους στη Δράση (ως % των συμμετεχόντων)

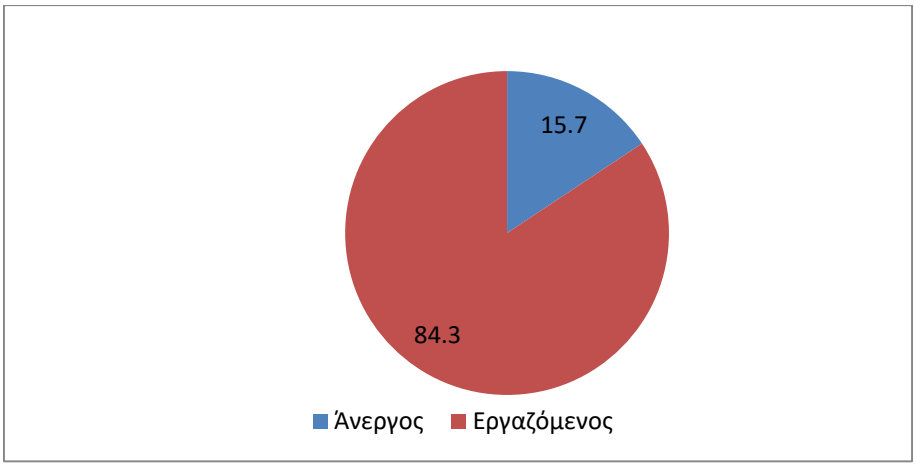

Κατά τα δυο τελευταία έτη πριν την έναρξη της υποτροφίας, οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι που συμμετείχαν στη Δράση δήλωσαν ότι απασχολήθηκαν επαγγελματικά σε φορείς τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό 46,1%. Στη δεύτερη θέση (14,1%) βρίσκονται οι φορείς λοιπών τομέων εκπαίδευσης, ενώ ακολουθούν οι επιχειρήσεις (13,3%), οι δημόσιοι ερευνητικοί φορείς (12,8%), οι λοιποί δημόσιοι φορείς (5,1%), οι φορείς μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (4,4%) και οι ιδιωτικοί μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί (4,2%) (Διάγραμμα 4.6).

Διάγραμμα 4.6: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά φορέα απασχόλησής τους τα προηγούμενα δυο χρόνια (ως % των συμμετεχόντων)

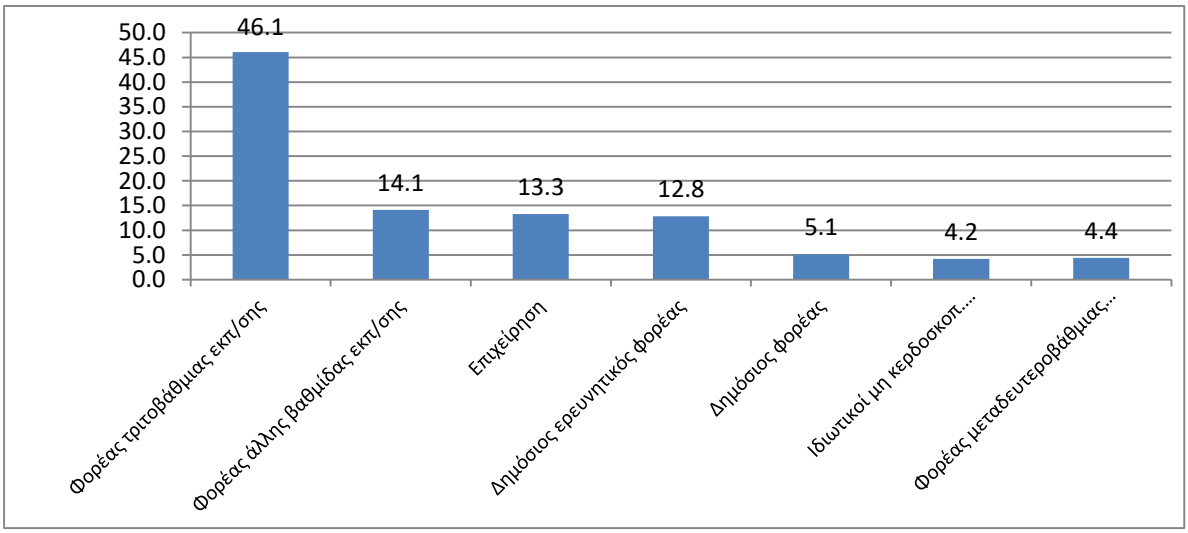

Η επαγγελματική απασχόληση των πανεπιστημιακών υποτρόφων που συμμετείχαν στη Δράση απεικονίζεται στο Διάγραμμα 4.7. Σημειώνεται ότι αφορά επαγγελματική απασχόληση παράλληλα με την χρονική διάρκεια ισχύος της υποτροφίας. Και εδώ, στο μεγαλύτερο ποσοστό αφορούσε σε φορείς τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (36,8%), ενώ ακολουθούν οι επιχειρήσεις (18,9%), οι φορείς λοιπών τομέων εκπαίδευσης (14,2%), δημόσιοι ερευνητικοί φορείς (11,8%), άλλοι δημόσιοι φορείς (6,9%), φορείς μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (6,3%) και ιδιωτικοί μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί (5,1%).

Διάγραμμα 4.7: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά φορέα παράλληλης με τη Δράση απασχόλησής τους (ως % των συμμετεχόντων)

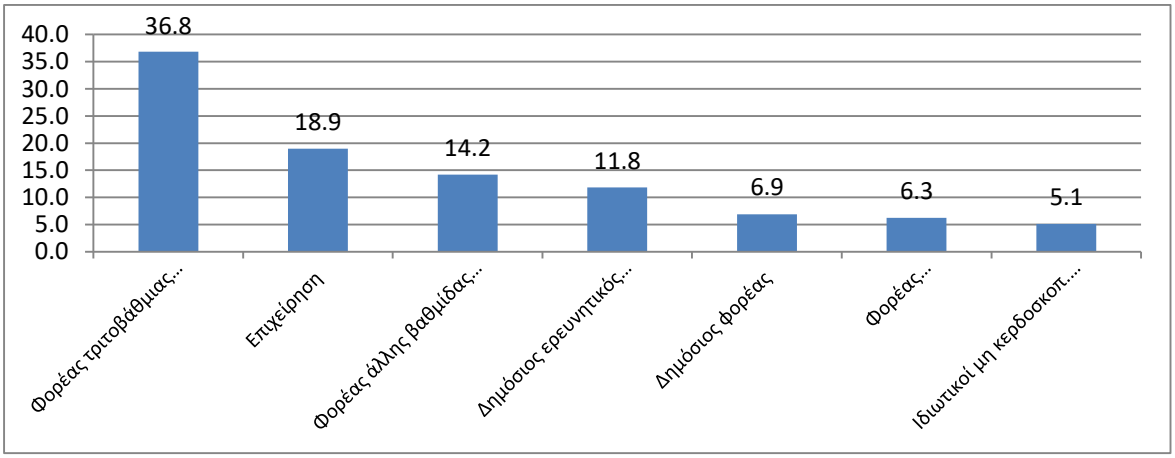

Εξειδικεύοντας περαιτέρω την επαγγελματική απασχόληση των πανεπιστημιακών υποτρόφων, η οποία λάμβανε χώρα παράλληλα με την υποτροφία, αυτή αφορούσε σε δραστηριότητες που σχετίζονταν με την έρευνα και ανάπτυξη (Ε&Α) σε ποσοστό

46,1%. Αντίστοιχα, η απασχόληση των υποτρόφων σε αυτές τις δραστηριότητες τα δύο χρόνια που προηγήθηκαν της υποτροφίας ήταν υψηλότερη, 57,8% (Διάγραμμα 4.8).

Διάγραμμα 4.8: Ποσοστό πανεπιστημιακών υποτρόφων, των οποίων η επαγγελματική απασχόληση αφορούσε σε δραστηριότητες Ε&Α παράλληλα με την συμμετοχή στην Δράση και τα τελευταία 2 έτη πριν την Δράση (ως % των συμμετεχόντων)

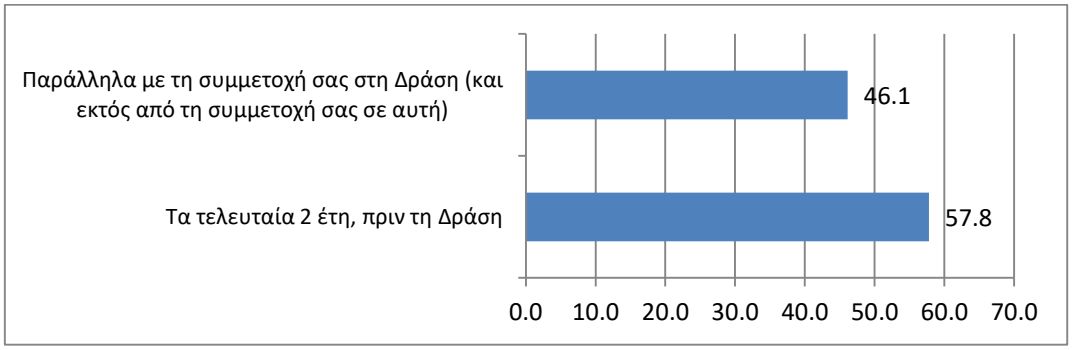

Στο πλαίσιο της έρευνας για το εαρινό εξάμηνο διερευνήθηκε και το εάν οι συμμετέχοντες είχαν μόνιμη σχέση εργασίας με φορέα του Δημοσίου (ως μόνιμοι υπάλληλοι ή ως υπάλληλοι αορίστου χρόνου) κατά τη διάρκεια της συμμετοχής τους στη Δράση. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, ποσοστό ίσο με περίπου 20% των υποτρόφων είχαν μόνιμη σχέση εργασίας με φορέα του Δημοσίου, ανεξάρτητα από/παράλληλα με τη συμμετοχή τους στη Δράση (Διάγραμμα 4.9). Σημειώνεται ότι αντίστοιχα στοιχεία για το χειμερινό εξάμηνο δεν παρέχονται καθότι η συγκεκριμένη ερώτηση περιλήφθηκε αργότερα.

Διάγραμμα 4.9: Ποσοστό πανεπιστημιακών υποτρόφων με μόνιμη σχέση εργασίας με φορέα του Δημοσίου (ως % των συμμετεχόντων, εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017)

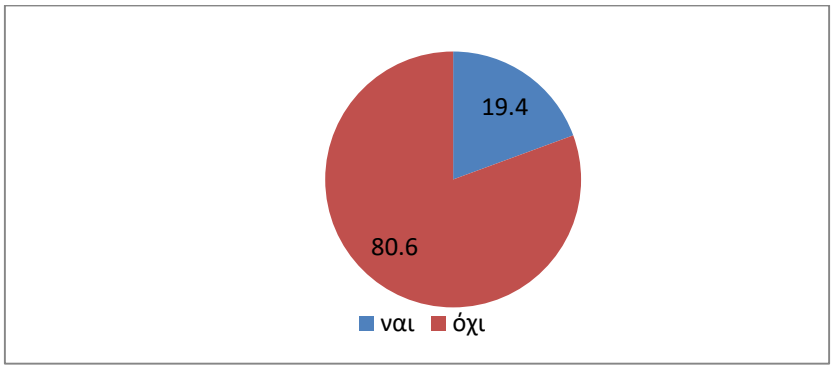

4.2 Στοιχεία εκπαίδευσης συμμετεχόντων στη Δράση

Διερευνώντας το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των πανεπιστημιακών υποτρόφων, το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 4.10) δείχνει την κατανομή των υποτρόφων ανά έτος αγόρευσης τους σε διδάκτορα. Η πλειονότητα αναγορεύτηκε σε διδάκτορες την τρέχουσα δεκαετία (σε ποσοστό πάνω από 65%). Μάλιστα, η ανάλυση αυτής της κατανομής ανά έτος για το ίδιο διάστημα δείχνει την αύξηση των αναγορεύσεων κατά τα πιο πρόσφατα έτη (2014 και μετά).

Διάγραμμα 4.10: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά έτος αναγόρευσης σε διδάκτορα (ως % των συμμετεχόντων)

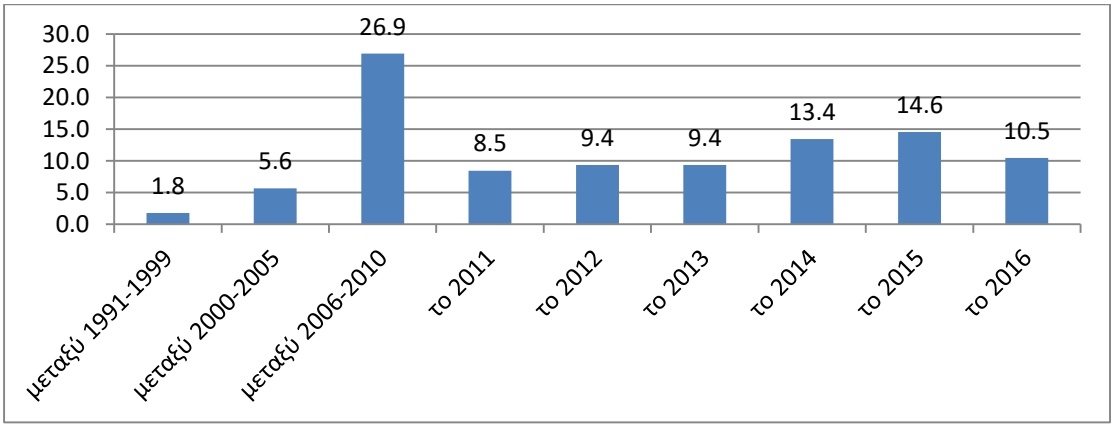

Σε πολύ μεγάλο βαθμό, οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι πραγματοποίησαν τη διδακτορική τους διατριβή σε ανώτατα ιδρύματα της Ελλάδας (84%). Ως προς το ποσοστό που αφορά σε διατριβές που απονεμήθηκαν σε χώρες του εξωτερικού, το 7% των συμμετεχόντων έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα στο Ηνωμένο Βασίλειο, 2,7% στις ΗΠΑ, 3,4% σε άλλη χώρα της ΕΕ, 1% σε Γαλλία και Γερμανία και ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 0,4% σε άλλη, τρίτη χώρα (Διάγραμμα 4.11).

Διάγραμμα 4.11: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά χώρα απόκτησης διδακτορικού τίτλου σπουδών (ως % των συμμετεχόντων)

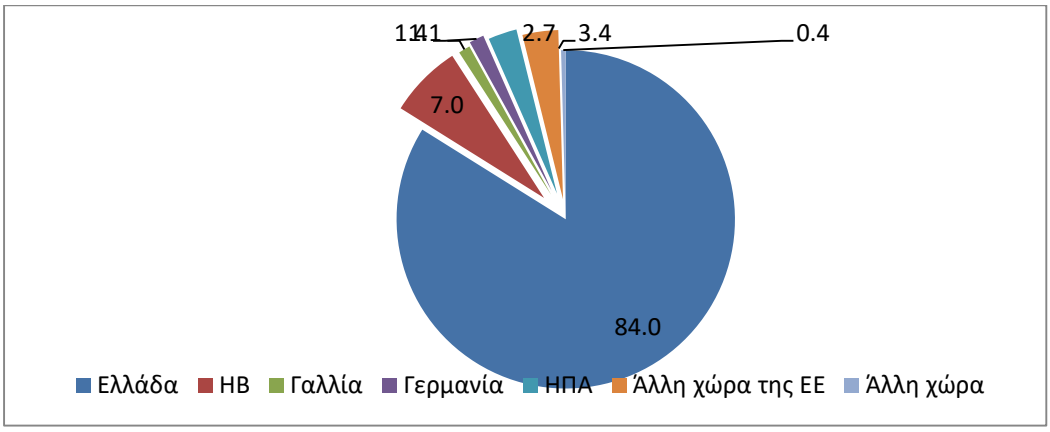

Εξειδικεύοντας στην κατανομή των διδακτορικών τίτλων σπουδών των υποτρόφων της Δράσης, ανά Ίδρυμα απονομής του τίτλου, το Διάγραμμα 4.12 παρουσιάζει τα σχετικά αποτελέσματα. Το υψηλότερο ποσοστό απονεμηθέντων τίτλων (20,3%) καταγράφεται στο ΑΠΘ. Ακολουθούν στην δεύτερη θέση αθροιστικά τα ιδρύματα του εξωτερικού με 16%, ενώ στην τρίτη θέση βρίσκεται το ΕΚΠΑ. Τα υπόλοιπα πανεπιστήμια καταλαμβάνουν ποσοστά μικρότερα του 10%.

Διάγραμμα 4.12: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά εκπαιδευτικό Ίδρυμα απόκτησης διδακτορικού διπλώματος (ως % των συμμετεχόντων)

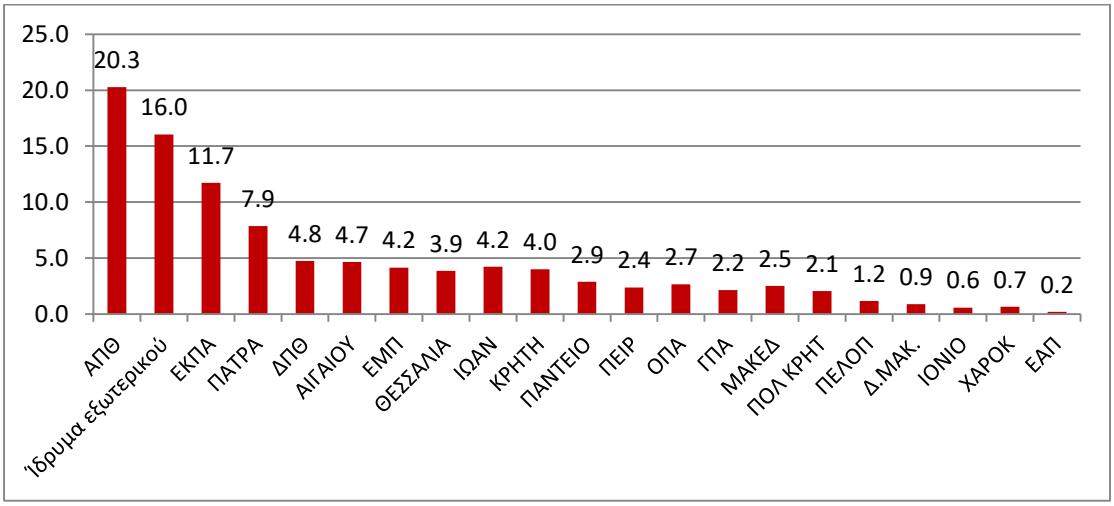

Έχει ενδιαφέρον ότι το πανεπιστήμιο, στο οποίο οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι απέκτησαν το διδακτορικό τίτλο σπουδών αποτελεί σε ένα μεγάλο ποσοστό το ίδιο Ίδρυμα στο οποίο απασχολήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης, τόσο στο χειμερινό, όσο και στο εαρινό εξάμηνο. Έτσι, στα περισσότερα πανεπιστήμια καταγράφονται ποσοστά άνω του 50% (Πίνακας 4.1).

Πίνακας 4.1: Σύγκριση του Ιδρύματος στο οποίο δίδαξαν οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι, με το Ίδρυμα, στο οποίο αναγορεύθηκαν διδάκτορες

Ίδρυμα	Αριθμός υποτρόφων ανά ίδρυμα	Αριθμός υποτρόφων που αναγορεύθηκαν διδάκτορες από το ίδιο ίδρυμα	Ποσοστό
(Α)	(Β)	(Δ)	(Δx100/Β)
ΑΣΠΑΙΤΕ	9	--	--
ΑΠΘ	180	141	78
ΓΠΑ	22	17	77

ΔΠΘ	65	40	62
ΕΚΠΑ	151	84	56
Ιόνιο Π.	16	6	38
ΟΠΑ	30	20	67
Π. Αιγαίου	78	47	60
Π. Δυτ. Μακεδονίας	30	10	33
Π. Θεσσαλίας	81	40	49
Π. Ιωαννίνων	61	38	62
Π. Κρήτης	71	36	51
Π. Μακεδονίας	27	16	59
Π. Πατρών	117	68	58
Π. Πειραιά	38	25	66
Π. Πελοποννήσου	28	9	32
Πάντειο Π.	36	20	56
Πολ. Κρήτης	16	8	50
ΤΕΙ Αθήνας	23	--	--
ΤΕΙ Αν.Μακεδονίας-Θράκης	40	--	--
ΤΕΙ Δυτ. Ελλάδας	7	--	--
ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας	30	--	--
ΤΕΙ Ηπείρου	10	--	--
ΤΕΙ Θεσσαλίας	22	--	--
ΤΕΙ Θεσσαλονίκης	43	--	--
ΤΕΙ Ιονίων Ν.	5	--	--
ΤΕΙ Κ. Μακεδονίας	15	--	--
ΤΕΙ Κρήτης	44	--	--
ΤΕΙ Πειραιά	27	--	--
ΤΕΙ Πελοποννήσου	4	--	--
Χαροκόπειο Π.	18	3	17

5. Διδακτική Εμπειρία πρότερη της Δράσης

5.1 Πρότερη διδακτική εμπειρία (Ίδρυμα και διάρκεια)

Διερευνώντας την πρότερη διδακτική εμπειρία των πανεπιστημιακών υποτρόφων που απασχολήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης κατά το εαρινό εξάμηνο, ένα σημαντικό

ποσοστό (40,5%) δήλωσε ότι κατείχε ήδη αυτοδύναμη διδακτική εμπειρία[6] πριν από τη συμμετοχή του στη Δράση. Αντίστοιχα, το 42,5% καταγράφει πρότερη εμπειρία σε μη αυτοδύναμη διδασκαλία, ενώ 43,2% είχε κάποιου άλλου είδους διδακτική εμπειρία (όπως διδασκαλία σε σεμινάριο ή σε άλλη βαθμίδα της εκπαίδευσης) (Διάγραμμα 5.1). Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί, ότι από το σύνολο των υποτρόφων που συμμετείχαν στη Δράση, περίπου διακόσια άτομα (199), δηλώνουν ότι δεν είχαν καθόλου πρότερη διδακτική εμπειρία (αυτόνομη ή μη) στην ανώτατη εκπαίδευση.

Διάγραμμα 5.1: Είδος πρότερης διδακτικής εμπειρίας πανεπιστημιακών υποτρόφων (ως % συμμετεχόντων)

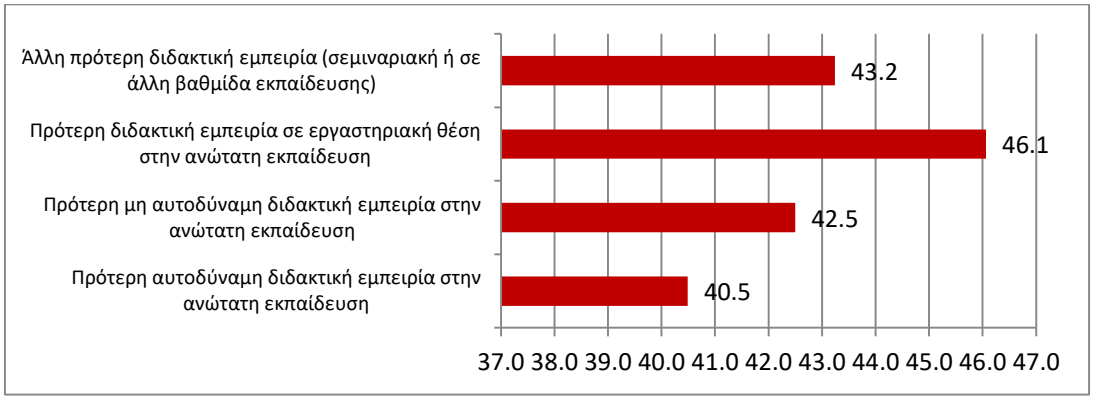

Αναλύοντας τα στοιχεία και το είδος του φορέα εντός του οποίου οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι απέκτησαν την πρότερη αυτόνομη διδακτική εμπειρία τους, προκύπτει ότι το 28,6% των υποτρόφων την απέκτησε σε ελληνικά Πανεπιστήμια. Ακολουθούν τα ΤΕΙ (20,1%), τα Ιδρύματα του εξωτερικού (7,1%) και κάποιου άλλου είδος Ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης (6%) (Διάγραμμα 5.2).

Διάγραμμα 5.2: Είδος φορέα απόκτησης πρότερης αυτόνομης διδακτικής εμπειρίας στην ανώτατη εκπαίδευση (ως % συμμετεχόντων)

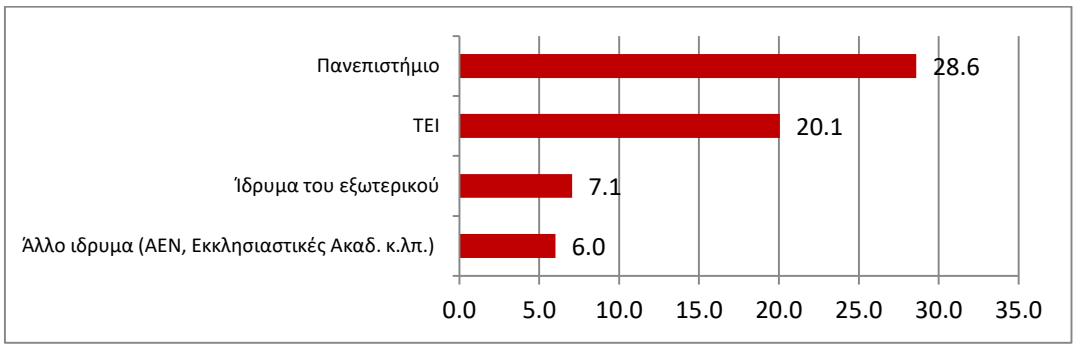

[6] Ως αυτοδύναμη διδασκαλία ορίζεται η διδασκαλία που αναλαμβάνει εξολοκλήρου ο διδάσκων ή η διδάσκουσα και περιλαμβάνει όλα τα στάδια διεκπεραίωσης ενός μαθήματος και την πλήρη ανάληψη του διδακτικού έργου.

Από το σύνολο των πανεπιστημιακών υποτρόφων με πρότερη αυτόνομη διδακτική εμπειρία σε ελληνικό Πανεπιστήμιο που συμμετείχε στη Δράση, η πλειονότητα (47%) δήλωσε, ότι διέθετε διδακτική εμπειρία που κυμαίνεται μεταξύ 3 και 10 ακαδημαϊκών εξαμήνων, 37,8% δήλωσε ότι διέθετε εμπειρία 1 έως 2 εξαμήνων, ενώ 15,3% των υποτρόφων δήλωσε πως διέθετε εμπειρία αυτόνομης διδασκαλίας που ξεπερνούσε τα 11 εξάμηνα (Διάγραμμα 5.3).

Διάγραμμα 5.3: Διάρκεια πρότερης αυτόνομης διδακτικής εμπειρίας σε Πανεπιστήμιο (ως % συμμετεχόντων με αυτοδύναμη διδακτική εμπειρία σε Πανεπιστήμιο)

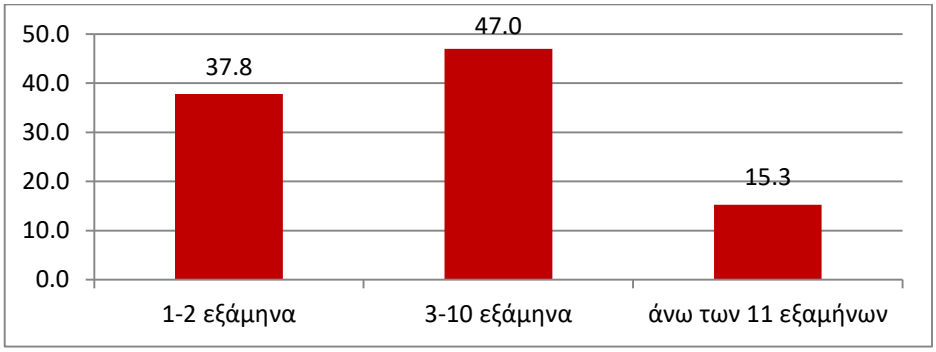

Για τον πληθυσμό των πανεπιστημιακών υποτρόφων που συμμετείχαν στη Δράση και κατείχε πρότερη αυτόνομη διδακτική εμπειρία σε ΤΕΙ, η πλειονότητα (46,1%) ανέφερε εμπειρία που κυμαίνεται μεταξύ 3 και 10 ακαδημαϊκών εξαμήνων, 33,5% δήλωσε εμπειρία 1-2 εξαμήνων, ενώ το 20,4% των υποτρόφων δήλωσε πως διέθετε εμπειρία στην αυτόνομη διδασκαλία που ξεπερνούσε τα 11 εξάμηνα (Διάγραμμα 5.4).

Διάγραμμα 5.4: Διάρκεια πρότερης αυτόνομης διδακτικής εμπειρίας σε ΤΕΙ (ως % συμμετεχόντων με αυτοδύναμη διδακτική εμπειρία σε ΤΕΙ)

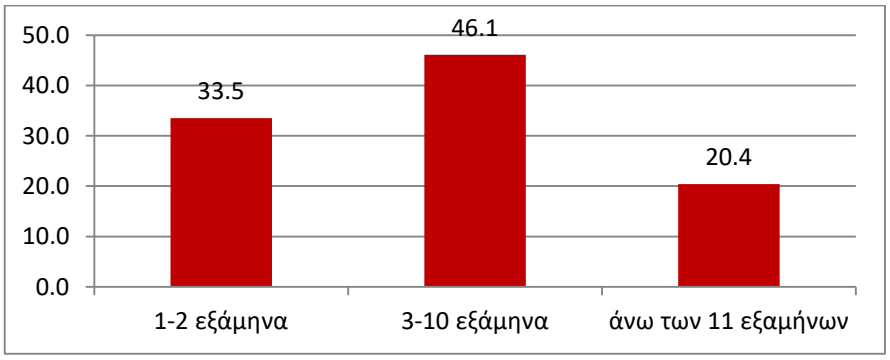

Όσον αφορά τη χρονική περίοδο της πιο πρόσφατης αυτοδύναμης διδακτικής εμπειρίας των πανεπιστημιακών υποτρόφων σε ελληνικό ΑΕΙ (Πανεπιστήμιο και ΤΕΙ), η πλειονότητα (68,1%) είχε αναλάβει την παροχή διδακτικού έργου εντός της

τελευταίας τριετίας, δηλαδή την περίοδο 2015 έως 2017. Για το 28,8% η πιο πρόσφατη διδασκαλία έληξε την περίοδο 2010-2014, ενώ ένα μικρό μόνο ποσοστό (3,2%) είχε διδάξει για τελευταία φορά αυτοδύναμα πριν το 2010 (Διάγραμμα 5.5).

Διάγραμμα 5.5: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά ημερομηνία λήξης της πιο πρόσφατης αυτοδύναμης διδακτικής εμπειρίας σε ΑΕΙ (ως % συμμετεχόντων με αυτοδύναμη διδακτική εμπειρία σε ΑΕΙ)

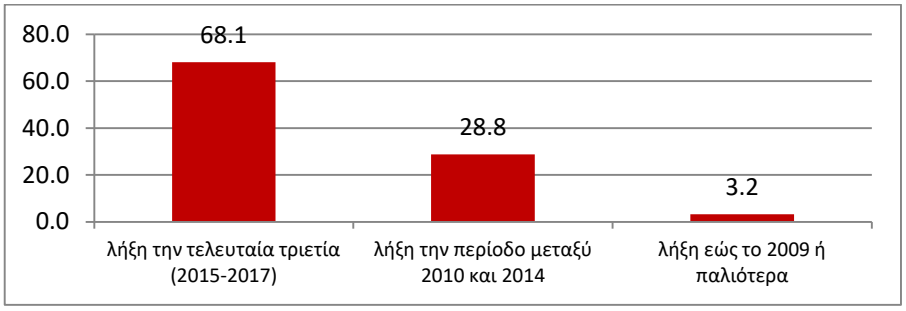

Το Διάγραμμα 5.6 παρουσιάζει την κατανομή των υποτρόφων με αυτόνομη διδακτική εμπειρία στην ανώτατη εκπαίδευση ανά εκπαιδευτικό ίδρυμα, με βάση την πιο πρόσφατη χρονική περίοδο αυτής της διδασκαλίας. Το 8,3% των υποτρόφων πραγματοποίησε το πιο πρόσφατο διδακτικό έργο του σε Ίδρυμα του εξωτερικού, ενώ ακολουθεί το σύνολο των ελληνικών ΑΕΙ.

Διάγραμμα 5.6: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά εκπαιδευτικό Ίδρυμα της πιο πρόσφατης αυτοδύναμης διδακτικής εμπειρίας (ως % συμμετεχόντων με αυτοδύναμη διδακτική εμπειρία σε ΑΕΙ)

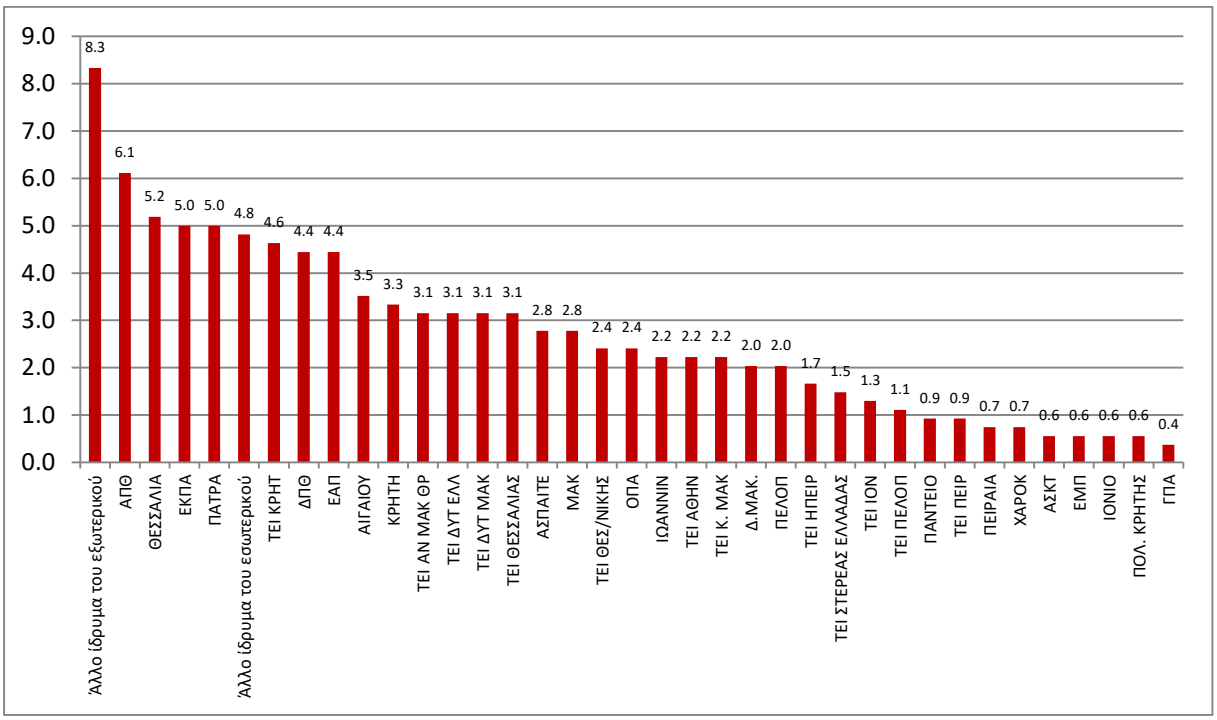

Σε αυτό το πλαίσιο της ανάλυσης έχει ενδιαφέρον, ότι η συσχέτιση μεταξύ του αριθμού των υποτρόφων που συμμετείχαν στη Δράση ανά Ίδρυμα με τον αριθμό των υποτρόφων που απέκτησαν την πιο πρόσφατη διδακτική τους εμπειρία στο ίδιο Ίδρυμα είναι σχετικά μικρή ή και ασήμαντη (Πίνακας 5.1).

Πίνακας 5.1: Σύγκριση του Ιδρύματος στο οποίο δίδαξαν οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι, με το Ίδρυμα, στο οποίο είχαν την πιο πρόσφατη αυτόνομη διδακτική τους εμπειρία

Ίδρυμα	Αριθμός ατόμων που συμμετείχαν στη Δράση ανά ίδρυμα	Αριθμός ατόμων που είχαν την πιο πρόσφατη αυτόνομη διδακτική τους εμπειρία στο ίδιο ίδρυμα	Ποσοστό
(Α)	(Β)	(Γ)	(Γx100/Β)
ΑΣΠΑΙΤΕ	9	2	22
ΑΠΘ	180	25	14
ΓΠΑ	22	2	9
ΔΠΘ	65	16	25
ΕΚΠΑ	151	18	12
Ιόνιο Π.	16	3	19
ΟΠΑ	30	7	23
Π. Αιγαίου	78	14	18
Π. Δυτ. Μακεδονίας	30	5	17
Π. Θεσσαλίας	81	22	27
Π. Ιωαννίνων	61	15	25
Π. Κρήτης	71	13	18
Π. Μακεδονίας	27	8	30
Π. Πατρών	117	22	19
Π. Πειραιά	38	3	8
Π. Πελοποννήσου	28	6	21
Πάντειο Π.	36	3	8
Πολ. Κρήτης	16	3	19
ΤΕΙ Αθήνας	23	3	13
ΤΕΙ Αν.Μακεδονίας-Θράκης	40	13	33
ΤΕΙ Δυτ. Ελλάδας	7	2	29
ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας	30	11	37
ΤΕΙ Ηπείρου	10	1	10

ΤΕΙ Θεσσαλίας	22	8	36
ΤΕΙ Θεσσαλονίκης	43	6	14
ΤΕΙ Ιονίων Ν.	5	2	40
ΤΕΙ Κ. Μακεδονίας	15	7	47
ΤΕΙ Κρήτης	44	18	41
ΤΕΙ Πειραιά	27	3	11
ΤΕΙ Πελοποννήσου	4	1	25
Χαροκόπειο Π.	18	2	11

5.2 Επιστημονικό πεδίο

Το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 5.7) παρουσιάζει την κατανομή του κύριου επιστημονικού πεδίου της πιο πρόσφατης αυτοδύναμης διδακτικής εμπειρίας των πανεπιστημιακών υποτρόφων σε ΑΕΙ. Το υψηλότερο ποσοστό καταλαμβάνουν οι Κοινωνικές επιστήμες (30,8%), ενώ σχετικά υψηλό ποσοστό σημειώνεται και για τις Ανθρωπιστικές επιστήμες (27,4%). Ακολουθούν οι Επιστήμες μηχανικού (17%), οι Φυσικές επιστήμες (14%), η Ιατρική (5,4%) και οι Γεωργικές επιστήμες (5,4%).

Διάγραμμα 5.7: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά κύριο επιστημονικό πεδίο της πιο πρόσφατης αυτοδύναμης διδακτικής εμπειρίας (ως % συμμετεχόντων με αυτοδύναμη διδακτική εμπειρία σε ΑΕΙ)

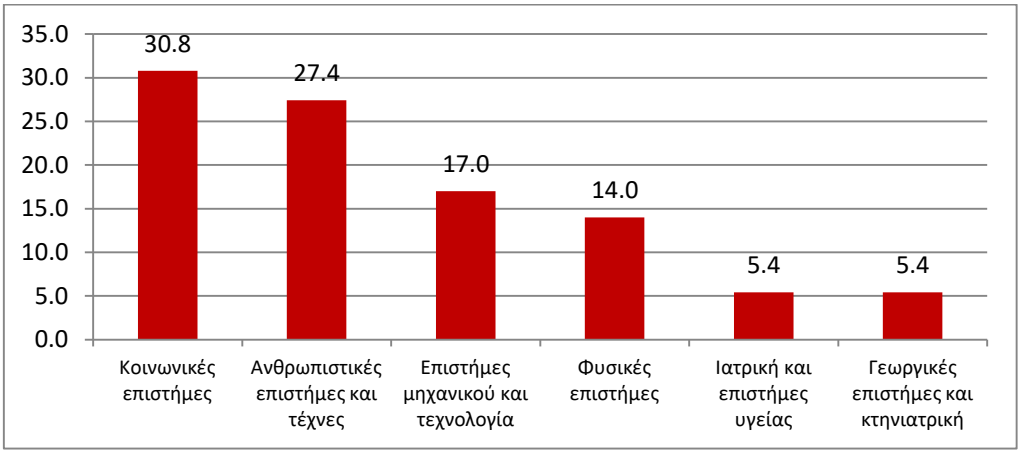

5.3 Είδος επαγγελματικής σχέσης

Το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 5.8) παρουσιάζει την κατανομή του είδους της επαγγελματικής σχέσης των υποτρόφων κατά τη διάρκεια της πιο πρόσφατης αυτοδύναμης διδακτικής τους εμπειρία σε ΑΕΙ. Οι περισσότεροι πανεπιστημιακοί υπότροφοι είχαν συνάψει επαγγελματική σχέση με το οικείο Ίδρυμα που

καθοριζόταν από σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου (65,7%), ενώ το 34,3% είχε υπογράψει σύμβαση έργου.

Διάγραμμα 5.8: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων ανά είδος επαγγελματικής σχέσης κατά την πιο πρόσφατη διδασκαλία σε ΑΕΙ (ως % συμμετεχόντων με αυτοδύναμη διδακτική εμπειρία)

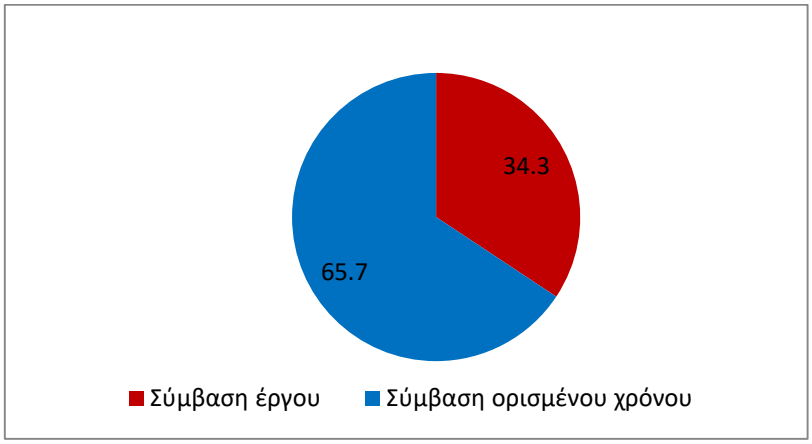

6. Συμμετοχή στη Δράση

6.1 Διάρκεια απασχόλησης και σχέση με τόπο κατοικίας

Σε αυτή την ενότητα εστιάζουμε στην ανάλυση πτυχών της υλοποίησης της Δράσης αθροιστικά για το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο που αφορούν στην διάρκεια της απασχόλησης καθώς και τον τόπο κατοικίας.

Συγκεκριμένα, σε ότι αφορά στην διάρκεια διδασκαλίας στο πλαίσιο της Δράσης, η μεγάλη πλειονότητα των πανεπιστημιακών υποτρόφων δηλώνει ότι ανέλαβε την παροχή διδακτικού έργου μόνο ένα εξάμηνο (83,6%), ενώ το υπόλοιπο 16,4% ανέλαβε την διδασκαλία και για τα δυο εξάμηνα του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017 (Διάγραμμα 6.1).

Διάγραμμα 6.1: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά διάρκεια διδασκαλίας στο πλαίσιο της Δράσης (ως % των συμμετεχόντων)

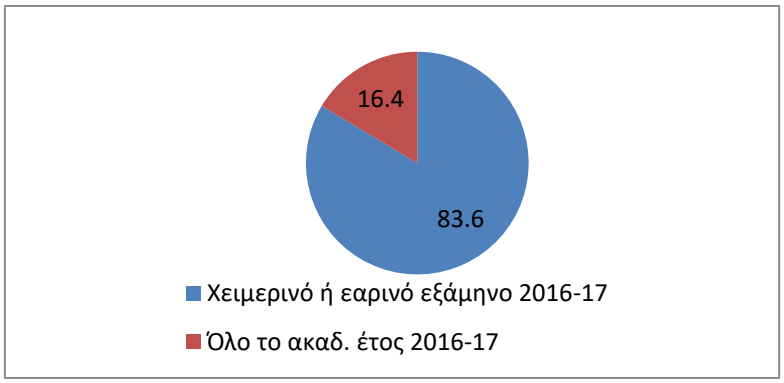

Το Διάγραμμα 6.2 παρουσιάζει την κατανομή των υποτρόφων ως προς τον τόπο διαμονής τους σε σχέση με τον τόπο διδασκαλίας στο πλαίσιο της Δράσης[7]. Οι περισσότεροι πανεπιστημιακοί υπότροφοι (60,1%) δίδαξαν σε ιδρύματα που βρίσκονται στον ίδιο νομό με τον τόπο διαμονής τους.

Διάγραμμα 6.2: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά τόπο διαμονής τους, σε σχέση με τόπο διδασκαλίας στο πλαίσιο της Δράσης (ως % των συμμετεχόντων)

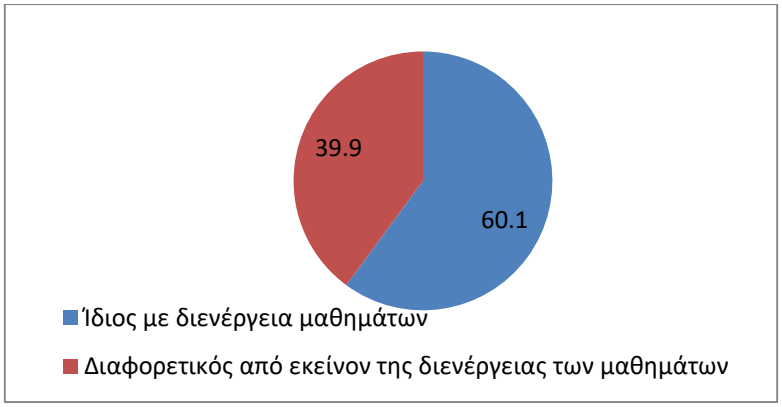

6.2 Επιστημονικό πεδίο

Όσον αφορά την κατανομή των επιστημονικών πεδίων των μαθημάτων που δίδαξαν οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι στο πλαίσιο της Δράσης σε κάθε ακαδημαϊκό εξάμηνο, η πλειονότητα των συμμετεχόντων δίδαξε μαθήματα που εμπίπτουν στο επιστημονικό πεδίο των Κοινωνικών επιστημών (27,2%), ακολουθούν οι

[7] Γεωγραφικό κριτήριο ταύτισης μεταξύ του τόπου διαμονής και της πανεπιστημιακής διδασκαλίας ορίστηκε το επίπεδο του νομού.

Ανθρωπιστικές επιστήμες (22,1%), οι Επιστήμες μηχανικού (21,4%), οι Φυσικές επιστήμες (17,1%), η Ιατρική (7%) και οι Γεωργικές επιστήμες (5,4%) (Διάγραμμα 6.3).

Διάγραμμα 6.3: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά επιστημονικό πεδίο του μαθήματος που δίδαξαν στο πλαίσιο της Δράσης (ως % των συμμετεχόντων)

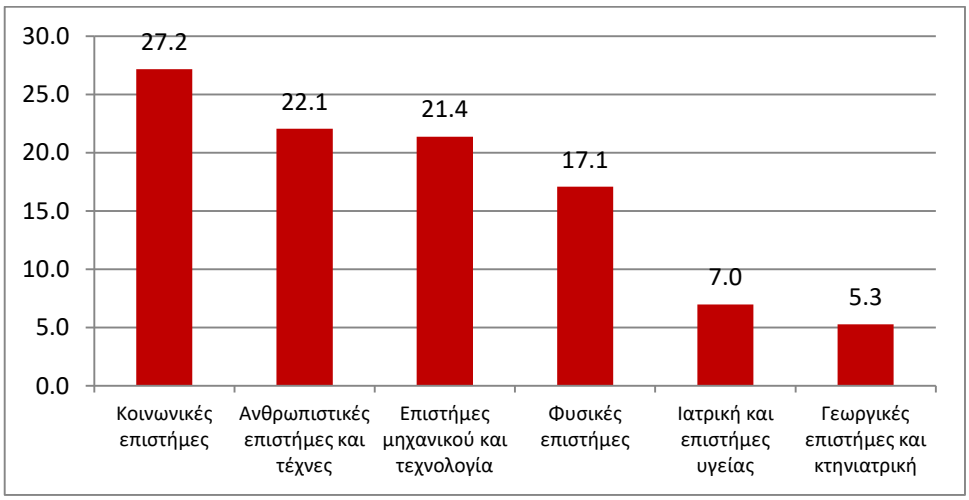

6.3 Είδος επαγγελματικής σχέσης

Στο Διάγραμμα 6.4 παρουσιάζεται η κατανομή των πανεπιστημιακών υποτρόφων ανά είδος της σχέσης εργασίας που είχαν συνάψει με το ίδρυμα υποδοχής για τη διδασκαλία στο πλαίσιο της συγκεκριμένης Δράσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία προκύπτει ότι η πλειονότητα των πανεπιστημιακών υποτρόφων (76,4%) συνήψαν επαγγελματική σχέση σύμβασης έργου.

Διάγραμμα 6.4: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά είδος σχέσης εργασίας για τη διδασκαλία στη συγκεκριμένη Δράση (ως % των συμμετεχόντων)

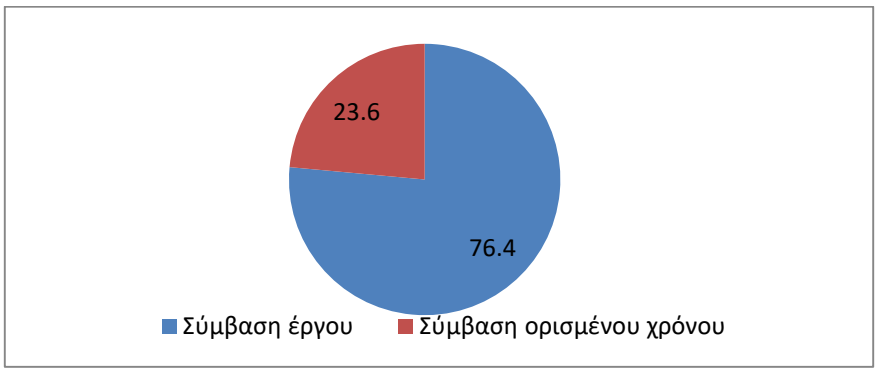

Το Διάγραμμα 6.5α παρουσιάζει την κατανομή των ημερομηνιών έναρξης ισχύος της σύμβασης των πανεπιστημιακών υποτρόφων για την παροχή διδακτικού έργου στη Δράση (ανά μήνα/έτος) το χειμερινό εξάμηνο. Αντίστοιχη εικόνα για το εαρινό εξάμηνο παρέχει το Διάγραμμα 6.5β.

Διάγραμμα 6.5α: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά ημερομηνία έναρξης της σύμβασής τους για διδασκαλία στη Δράση (ως % των συμμετεχόντων, χειμερινό εξάμηνο)

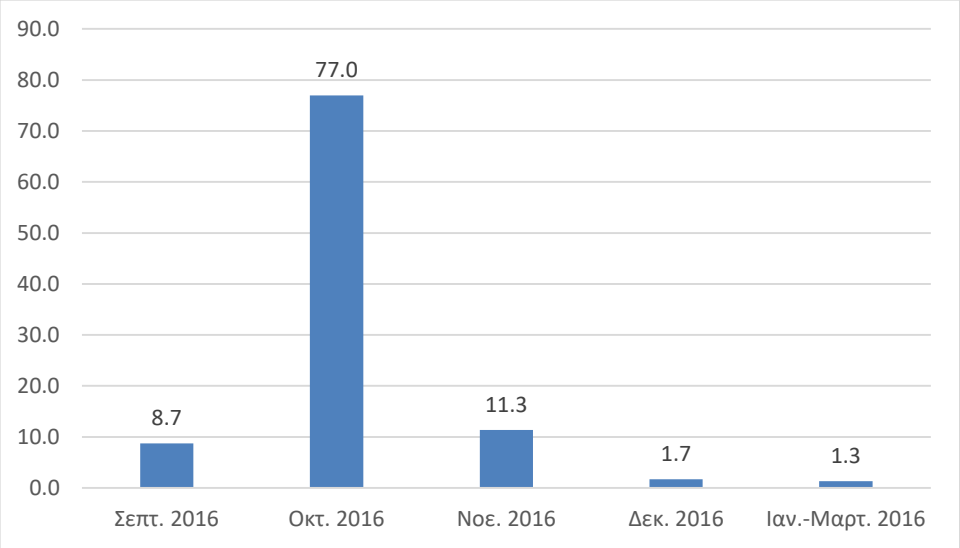

Διάγραμμα 6.5β: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά ημερομηνία έναρξης της σύμβασής τους για διδασκαλία στη Δράση (ως % των συμμετεχόντων, εαρινό εξάμηνο)

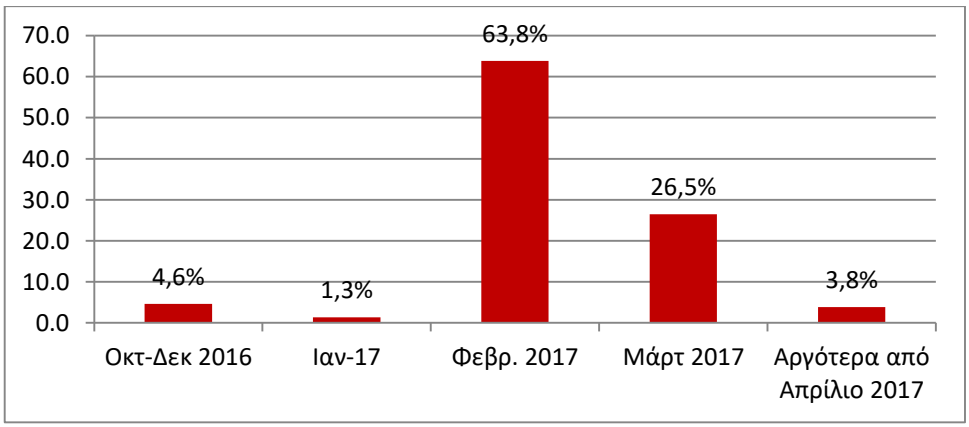

6.4 Στοιχεία διδαχθέντος μαθήματος στο πλαίσιο της Δράσης

Το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 6.6) παρουσιάζει την κατανομή των μαθημάτων ανά επίπεδο σπουδών (διδασκαλία σε προπτυχιακό ή/και μεταπτυχιακό επίπεδο) που δίδαξαν οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι στο πλαίσιο της Δράσης στο εαρινό και χειμερινό εξάμηνο, όπου φαίνεται πως η συντριπτική πλειονότητα των μαθημάτων αφορούσε προπτυχιακά προγράμματα σπουδών.

Διάγραμμα 6.6: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά είδος μαθήματος που δίδαξαν στο πλαίσιο της Δράσης (ως % των συμμετεχόντων)

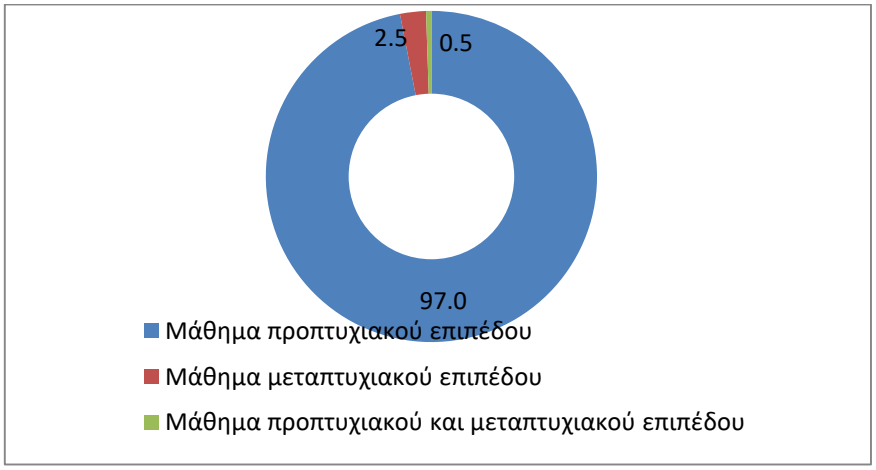

Το Διάγραμμα 6.7 παρουσιάζει την κατανομή των υποτρόφων που είχαν διδάξει κατά το παρελθόν το ίδιο μάθημα. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των υποτρόφων οι οποίοι είχαν διδάξει ξανά το μάθημα ήταν 26,3%, ενώ το ποσοστό αυτών για τους οποίους τα διδαχθέντα μαθήματα ήταν νέα είτε στο χειμερινό, είτε στο εαρινό εξάμηνο έφθασε στο 73,7%.

Διάγραμμα 6.7: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανάλογα με το εάν έχουν διδάξει ξανά το μάθημα κατά το παρελθόν ή όχι (ως % των συμμετεχόντων)

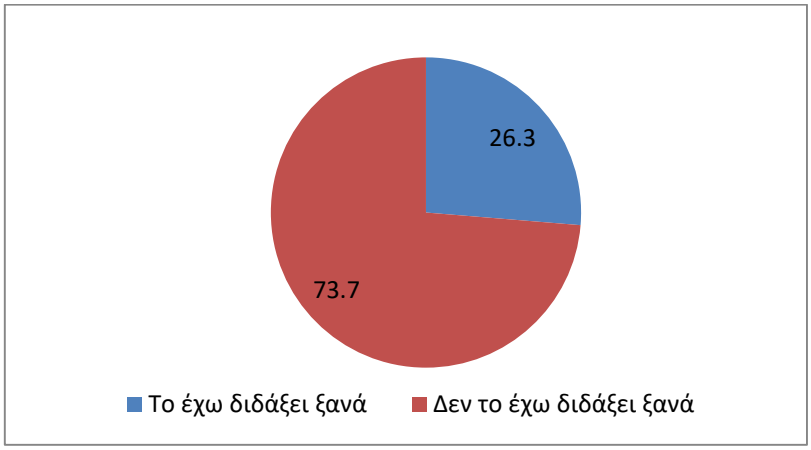

Στο ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 6.8) απεικονίζεται η κατανομή των υποτρόφων που δίδαξαν μάθημα που προϋπήρχε στον Οδηγό Σπουδών ή όχι. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, τα μαθήματα προϋπήρχαν στους Οδηγούς Σπουδών σε ποσοστό 77,5%, και δεν ήταν συνεπώς νέα για το Ίδρυμα υποδοχής. Αντίστοιχα, το 22,5% των μαθημάτων διδάχθηκε για πρώτη φορά.

Διάγραμμα 6.8: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανάλογα με το εάν το μάθημα που δίδαξαν προϋπήρχε ή όχι (ως % των συμμετεχόντων)

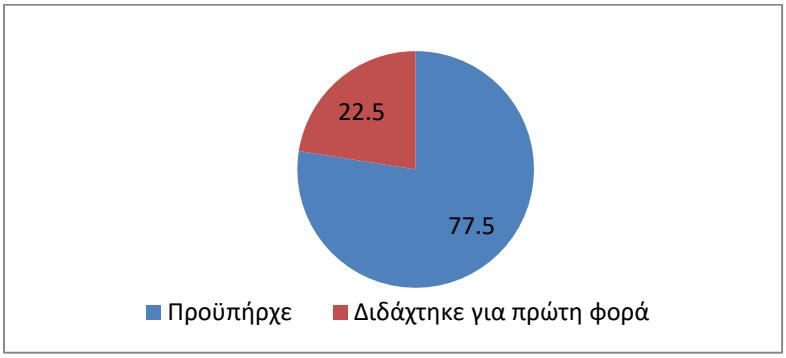

Το Διάγραμμα 6.9 παρουσιάζει την κατανομή των φοιτητών που ήταν εγγεγραμμένοι στα μαθήματα που διδάχθηκαν από τους πανεπιστημιακούς υποτρόφους το ακαδημαϊκό έτος 2016-17. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση απαντήσεων για τους εγγεγραμμένους στο μάθημα φοιτητές (43,5%) συναντάται στην πληθυσμιακή κατηγορία 1-50 φοιτητές, φαινόμενο αναμενόμενο, από τη στιγμή που η διδασκαλία στο πλαίσιο της Δράσης αφορούσε μόνο μαθήματα επιλογής τα οποία συνήθως προσελκύουν μικρότερο αριθμό φοιτητών.

Διάγραμμα 6.9: Κατανομή αριθμού φοιτητών που ήταν εγγεγραμμένοι στο μάθημα που δίδαξαν οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι (% επί του αριθμού φοιτητών)

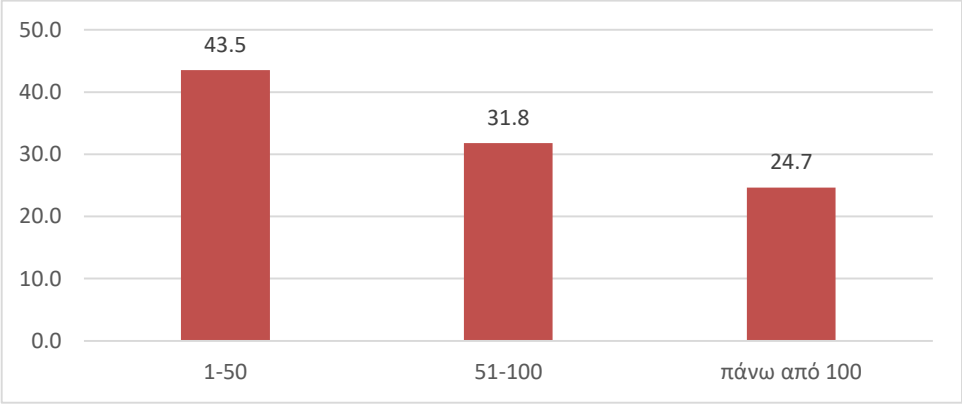

Αντίστοιχα, όσον αφορά την κατανομή των φοιτητών και εξετάστηκαν στα μαθήματα που διδάχθηκαν από τους πανεπιστημιακούς υποτρόφους η μεγαλύτερη συγκέντρωση απαντήσεων συναντάται στην πληθυσμιακή κατηγορία 1-50 φοιτητές (58,4%) (Διάγραμμα 6.10).

Διάγραμμα 6.10: Κατανομή αριθμού φοιτητών που εξετάστηκαν στο μάθημα που δίδαξαν οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι (% επί του αριθμού φοιτητών)

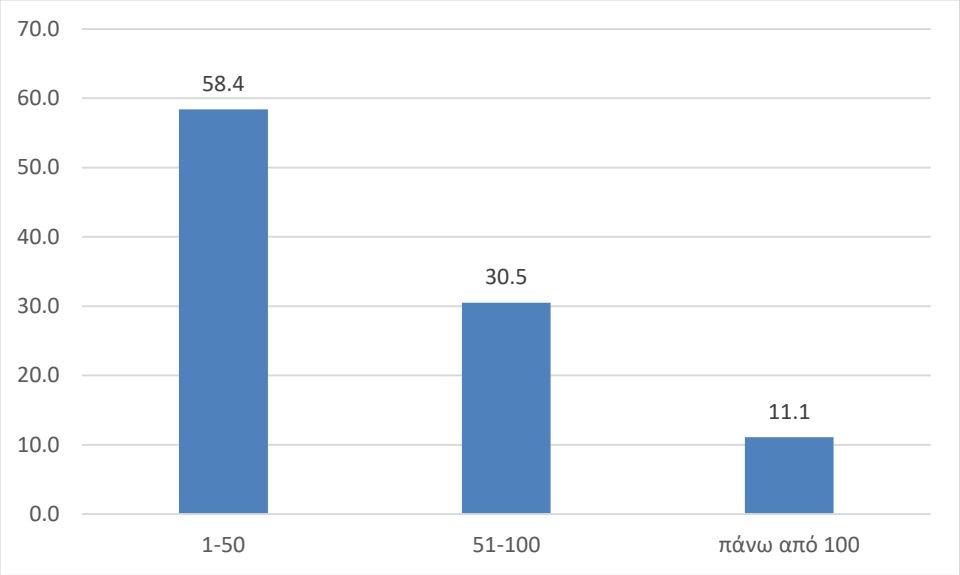

Στο ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 6.11) παρουσιάζεται η κατανομή του είδους του εκπαιδευτικού υλικού που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της διδασκαλίας των πανεπιστημιακών υποτρόφων. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων προετοίμασε παρουσιάσεις (83,4%), πανεπιστημιακές σημειώσεις (61,7%) και έντυπο υποστηρικτικό υλικό (59,3%).

Διάγραμμα 6.11: Ποσοστό πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά είδος νέου εκπαιδευτικού υλικού που ανέπτυξαν (ως % των συμμετεχόντων)

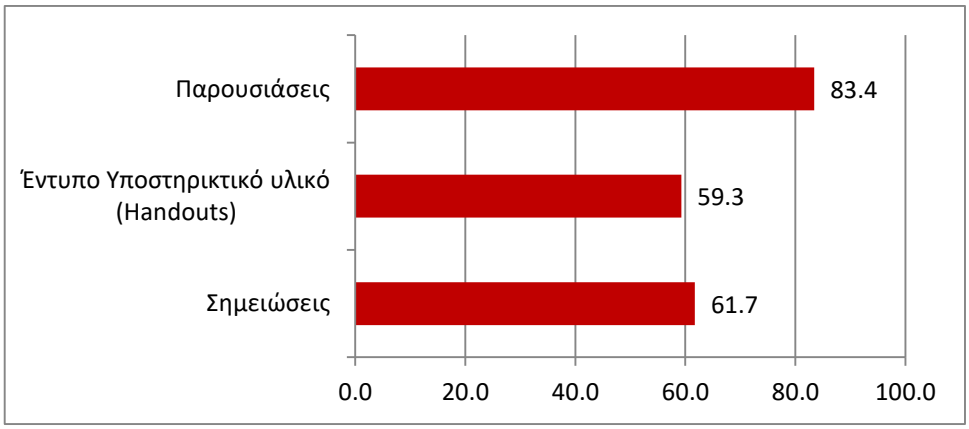

6.5 Στοιχεία σχετικά με τη διδασκαλία του μαθήματος στο πλαίσιο της Δράσης

Στο Διάγραμμα 6.12 παρουσιάζεται η κατανομή των καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας που αξιοποιήθηκαν στο πλαίσιο του διδακτικού έργου των υποτρόφων. Συγκεκριμένα, το 93,6% έκανε χρήση παρουσιάσεων, εικόνων κ.λπ., το 82,5% ανέθεσε εργασίες ή/και έργα στους φοιτητές, το 74,1%, χρησιμοποίησε διαδραστικά μέσα κ.α.

Διάγραμμα 6.12: Ποσοστό πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανά είδος καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας που αξιοποίησαν (ως % των συμμετεχόντων)

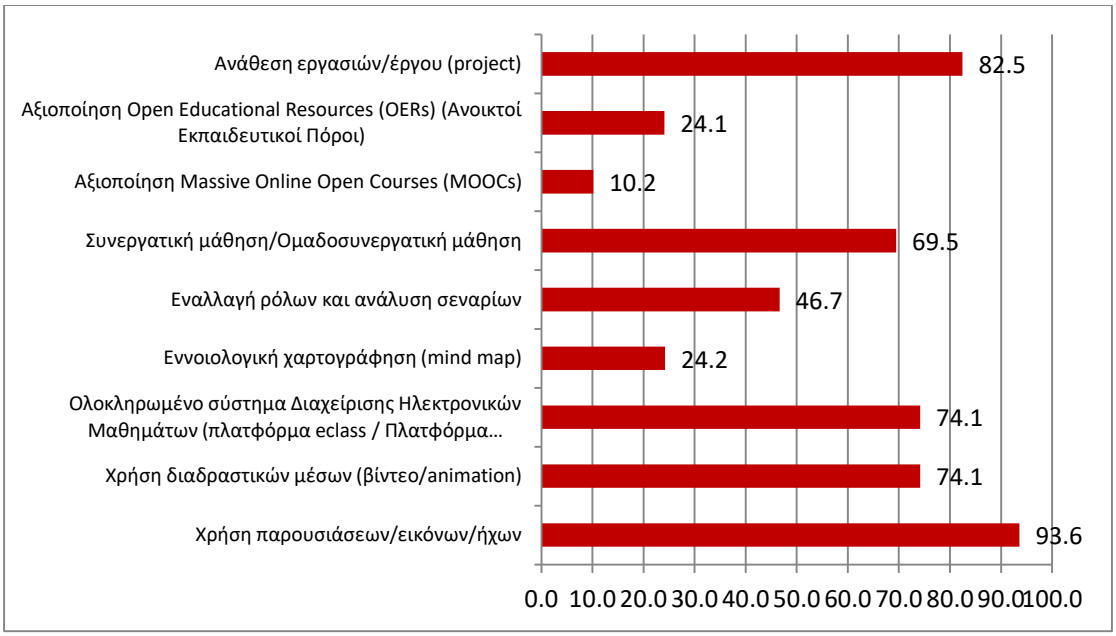

Το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 6.13) αφορά στην κατανομή του χρόνου της ακαδημαϊκής απασχόλησης των πανεπιστημιακών υποτρόφων. Σχετικά μικρό μέρος των υπότροφων δήλωσε ότι αφιέρωσε πάνω από το μισό χρόνο της απασχόλησής του για διδασκαλία (23,3%), ενώ η πλειονότητα (54,6%) των απαντήσεων αφορούσε χρόνο απασχόλησης μεταξύ 25% και 50%. Μικρότερο ποσοστό των υποτρόφων (22,1%) δήλωσε ότι αφιέρωσε χρόνο μικρότερο από 25%, ενώ οι υπότροφοι αφιέρωσαν χρόνο και σε άλλες δραστηριότητες, όπως ο σχεδιασμός και η διαχείριση των μαθησιακών δραστηριοτήτων, η υποστηρικτική διδασκαλία (π.χ. σε εργαστηριακό χώρο) και η επίβλεψη προπτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι σημειώθηκαν αρκετές διαφοροποιήσεις ως το είδος των απαντήσεων μεταξύ χειμερινού και εαρινού εξαμήνου.

Διάγραμμα 6.13: Κατανομή του χρόνου της ακαδημαϊκής απασχόλησης των πανεπιστημιακών υποτρόφων για διδασκαλία στο αμφιθέατρο (ως % του συνολικού χρόνου απασχόλησης)

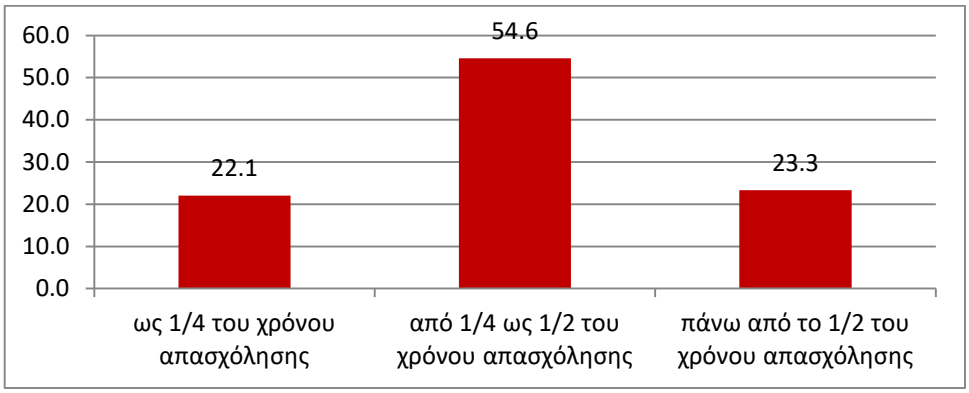

Το Διάγραμμα 6.14 παρουσιάζει την κατανομή των υποτρόφων ανάλογα με την αξιολόγηση ή όχι των μαθημάτων που δίδαξαν. Η πλειονότητα των μαθημάτων (63,5%) που διδάχθηκαν από πανεπιστημιακούς υποτρόφους στο πλαίσιο της Δράσης αξιολογήθηκαν, βάσει των εσωτερικών διαδικασιών αξιολόγησης ΜΟΔΙΠ των οικείων Ιδρυμάτων. Ποσοστό ίσο με 20,8% δεν αξιολογήθηκε καθόλου, ενώ το 15,7% των μαθημάτων αξιολογήθηκε με πρωτοβουλία των ίδιων των πανεπιστημιακών υποτρόφων.

Διάγραμμα 6.14: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανάλογα με το εάν πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση των μαθημάτων που δίδαξαν (ως % των συμμετεχόντων)

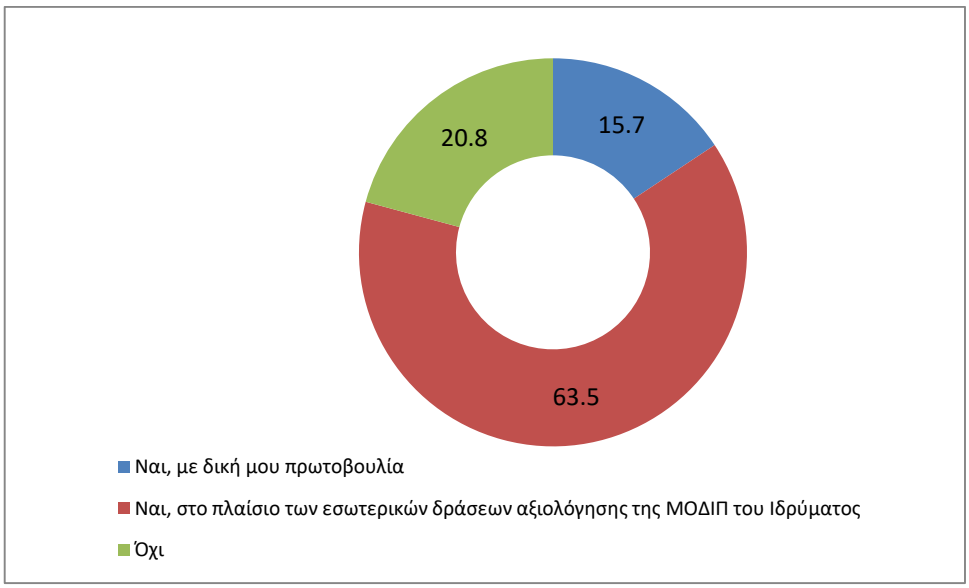

6.6 Συμμετοχή σε άλλες ακαδημαϊκές δραστηριότητες ως συνέπεια της συμμετοχής στη Δράση

Η συμμετοχή των πανεπιστημιακών υποτρόφων σε ακαδημαϊκές ή/και ερευνητικές δραστηριότητες πέρα από την διδασκαλία απεικονίζεται ανά εξάμηνο στο Διάγραμμα 6.15, όπου σημειώνονται παρεμφερή αποτελέσματα. Συγκεκριμένα 38,6% των υποτρόφων δήλωσε πως συμμετείχε στην προετοιμασία υποβολής πρότασης για την ανάληψη ερευνητικού έργου, το 24,4% προχώρησε σε κάποια συναφή επιστημονική δημοσίευση, 22,9% συμμετείχε σε σχετικό επιστημονικό συνέδριο, ενώ ποσοστό ίσο με 14,3% των υποτρόφων αποτέλεσαν μέλος ερευνητικής ομάδας στην υλοποίηση ερευνητικού έργου.

Διάγραμμα 6.15: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων ανάλογα με την εμπλοκή τους σε άλλες ακαδημαϊκές/ερευνητικές δραστηριότητες (ως % των συμμετεχόντων)

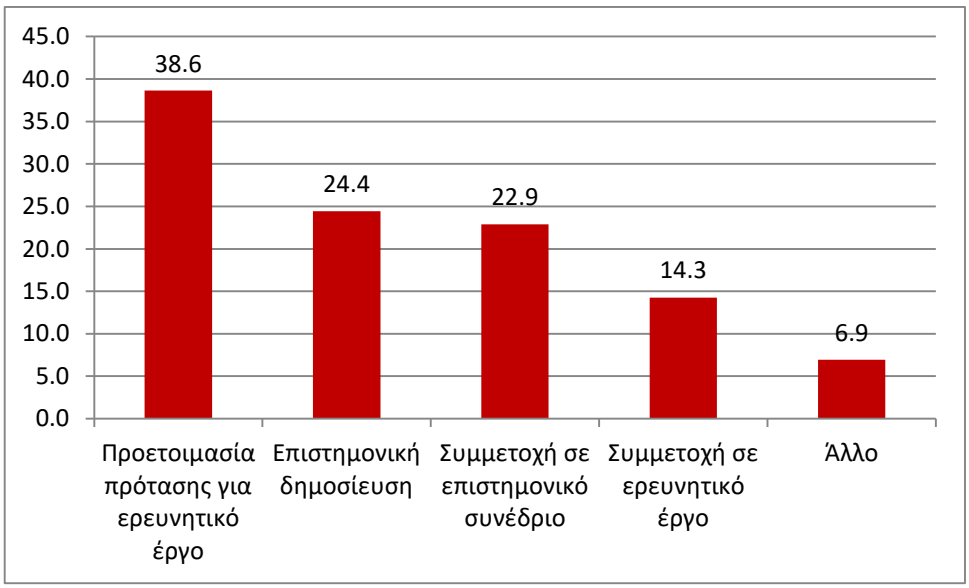

Πέρα από τις παραπάνω δραστηριότητες, ορισμένες από τις άλλες ακαδημαϊκές/ερευνητικές δραστηριότητες στις οποίες ενεπλάκησαν οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι, ως αποτέλεσμα της συμμετοχής τους στη Δράση ήταν:

- Συμμετοχή ή/και συνδιοργάνωση Σεμιναρίου/Ημερίδας
- Διδασκαλία σε Μεταπτυχιακό επίπεδο
- Συμμετοχή σε συλλογικό τόμο Διδακτικής ως Επιστημονικός Επιμελητής και συμμετέχων συγγραφέας
- Διδασκαλία στην αγγλική γλώσσα και σε άλλο ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης

7. Αποτίμηση της Δράσης

7.1 Αξιολόγηση της Δράσης από τους συμμετέχοντες στη Δράση

7.1.1 Βαθμός ικανοποίησης των συμμετεχόντων

Από το σύνολο των 1346 υποτρόφων που συμμετείχαν στην έρευνα του ΕΚΤ, συμπληρώνοντας το σχετικό ερωτηματολόγιο, μόνο ένας (1) δεν ολοκλήρωσε τη συμμετοχή του στη Δράση (κατά το εαρινό εξάμηνο 2016-2017).

Πέραν αυτού, ο βαθμός ικανοποίησης των συμμετεχόντων στη Δράση κυμάνθηκε σε υψηλά επίπεδα, καθώς σχεδόν το 80% των υποτρόφων αξιολόγησε τη συμμετοχή του σε αυτή ως πολύ ικανοποιητική ή ικανοποιητική (Διάγραμμα 7.1), ποσοστό που συνηγορεί στην επιτυχία της συγκεκριμένης Δράσης. Από την άλλη πλευρά, το 18,6% των συμμετεχόντων έκρινε πως η εμπειρία του στο πλαίσιο της Δράσης ήταν σχετικά ικανοποιητική, ενώ μόλις το 3,5% αξιολόγησε αρνητικά τη συμμετοχή του.

Διάγραμμα 7.1: Γενικός βαθμός ικανοποίησης των πανεπιστημιακών υποτρόφων από τη συμμετοχή τους στη Δράση (ως % των συμμετεχόντων)

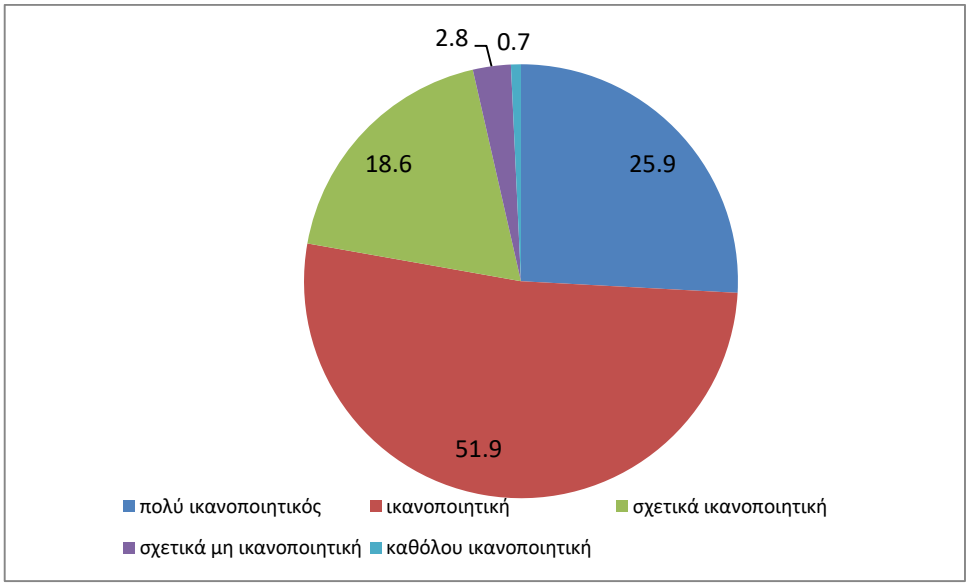

Το Διάγραμμα 7.2 παραθέτει τις επιμέρους παραμέτρους που έκριναν τον βαθμό ικανοποίησης των πανεπιστημιακών υποτρόφων αθροιστικά για το εαρινό και το χειμερινό εξάμηνο. Οι υπότροφοι δήλωσαν ικανοποιημένοι ή πολύ ικανοποιημένοι από α) το γεγονός ότι η διδασκαλία εμπλούτισε το βιογραφικό τους, β) τα κριτήρια επιλογής του προσωπικού, γ) την προοπτική απόκτησης περαιτέρω δεξιοτήτων, και δ) τη δικτύωση με άλλα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Αντίστοιχα, ο βαθμός

ικανοποίησης ήταν χαμηλότερος για παραμέτρους, όπως α) η αμοιβή και β) το ύψος αυτής σε σχέση με τις αμοιβές που συναντώνται στην ιδιωτική αγορά εργασίας για παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών και επιπέδου.

Διάγραμμα 7.2: Βαθμός ικανοποίησης των πανεπιστημιακών υποτρόφων από τη συμμετοχή τους στη Δράση ως προς συγκεκριμένες επιμέρους παραμέτρους (ως % των συμμετεχόντων)

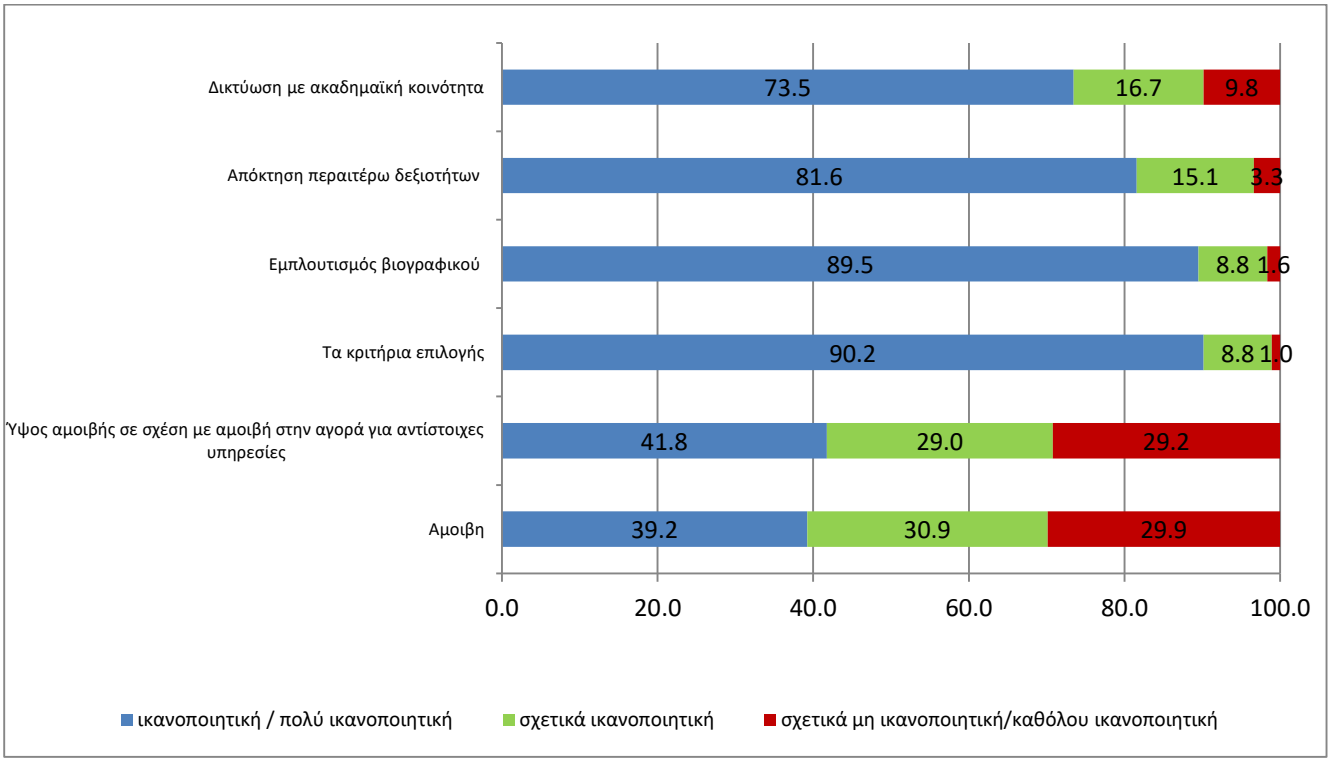

7.1.2 Επιπτώσεις για τα ιδρύματα υποδοχής

Αναφορικά με τις εκτιμώμενες συνέπειες που είχε η Δράση για τα Ιδρύματα υποδοχής, οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι έκριναν τόσο στο εαρινό, όσο και στο χειμερινό εξάμηνο (Διάγραμμα 7.3) ότι η διδασκαλία των μαθημάτων, κατά αυτό τον τρόπο, ανανέωσε το ανθρώπινο δυναμικό (ποσοστά άνω του 90%). Επίσης, σημαντική ήταν η βελτίωση των όρων διδασκαλίας των μαθημάτων (ποσοστό άνω του 70%), ενώ και ο εμπλουτισμός των προγραμμάτων σπουδών θεωρήθηκε ως μια θετική συνέπεια για τα Ιδρύματα. Ένδειξη της επιτυχίας της Δράσης είναι ότι μόλις 2,6% των υπότροφων υποστήριξαν ότι η Δράση δεν είχε κάποιο αντίκτυπο ή συνέπεια για το Τμήμα στο οποίο δίδαξαν.

Διάγραμμα 7.3: Πανεπιστημιακοί υπότροφοι που αξιολόγησαν θετικά τις συνέπειες που είχε η υλοποίηση της Δράσης για τα Ιδρύματα υποδοχής (ως % των συμμετεχόντων)

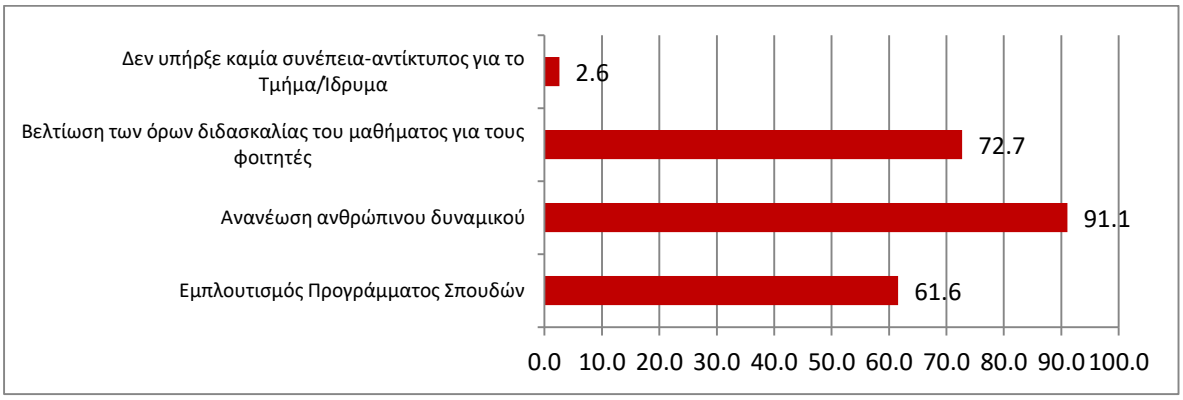

7.1.3 Επιπτώσεις για τους φοιτητές

Όσον αφορά τις επιπτώσεις που είχε η Δράση για τους φοιτητές, σημαντικό στοιχείο αποτελεί ότι σε πολύ μεγάλο ποσοστό, οι συμμετέχοντες-ωφελούμενοι υποστήριξαν ότι η Δράση ενίσχυσε το ενδιαφέρον των φοιτητών για το μάθημα (90,3%) ή/και ότι συνέβαλε στον εμπλουτισμό και την επικαιροποίηση του περιεχομένου του διδαχθέντος μαθήματος (84,9%) (Διάγραμμα 7.4). Επιπλέον, αξιολογείται θετικά η κινητοποίηση των φοιτητών λόγω της χρήσης καινοτομικών διδασκαλικών μεθόδων (66,4%). Όπως και στην περίπτωση των συνεπειών για τα Ιδρύματα υποδοχής, τα ποσοστά εκείνων που θεώρησαν ότι η Δράση δεν είχε θετικό αντίκτυπο στους φοιτητές ήταν εξαιρετικά χαμηλά προσεγγίζοντας μόλις το 1%.

Διάγραμμα 7.4: Πανεπιστημιακοί υπότροφοι που αξιολόγησαν θετικά τις συνέπειες που είχε η υλοποίηση της Δράσης για τα Ιδρύματα υποδοχής (ως % των συμμετεχόντων)

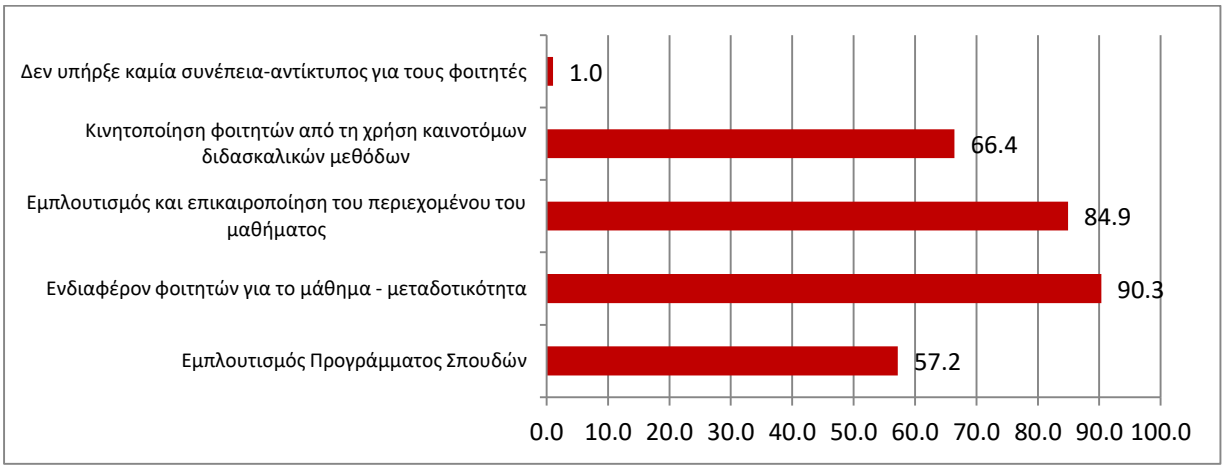

7.1.4 Επιπτώσεις ως προς τη μετακίνηση στο εξωτερικό

Το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 7.5) παρουσιάζει τις απαντήσεις των υποτρόφων σχετικά με την επίδραση τη Δράσης ως προς την (πρόθεση για) μετακίνηση ή μη των ιδίων σε χώρες του εξωτερικού, για αναζήτηση επαγγελματικής αποκατάστασης. Σχεδόν οι μισοί υπότροφοι δεν σκέφτονταν ούτως ή άλλως την περίπτωση εγκατάστασης εκτός Ελλάδας (49%). Από εκείνους όμως που σκέφτονται το ενδεχόμενο μετανάστευσης εκτός Ελλάδας, ένα υψηλό ποσοστό της τάξης του 48,9% δήλωσε ότι η Δράση λειτούργησε αποτρεπτικά από την αναζήτηση επαγγελματικής αποκατάστασης στο εξωτερικό, ενώ αντίθετα, το ποσοστό των αποκρίσεων εκείνων που συνεχίζουν την αναζήτηση για επαγγελματική δραστηριότητα στο εξωτερικό, παρά τη Δράση ήταν 51,1%.

Διάγραμμα 7.5: Κατανομή πανεπιστημιακών υποτρόφων, ανάλογα με το εάν η συμμετοχή τους στη Δράση τους απέτρεψε από την αναζήτηση επαγγελματικής αποκατάστασης στο εξωτερικό (ως % των συμμετεχόντων)

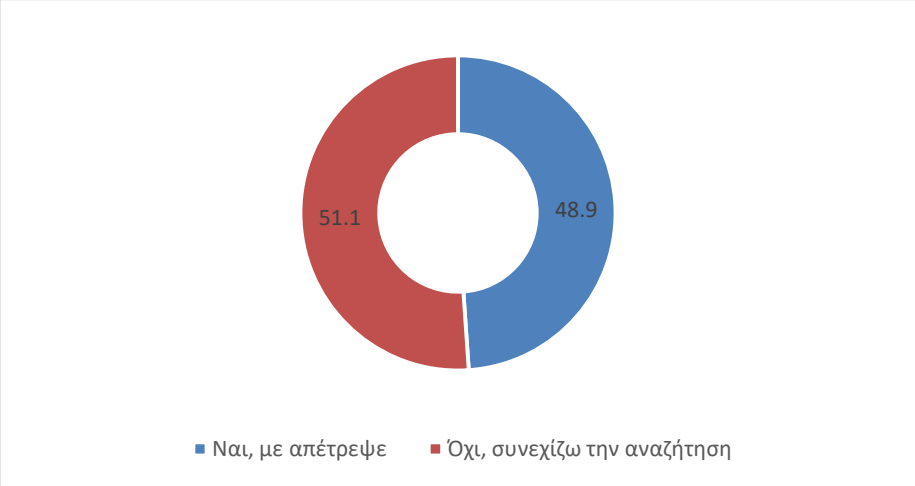

Διερευνώντας περαιτέρω το ζήτημα της αντιμετώπισης της φυγής του ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης στο εξωτερικό, το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 7.6) παρουσιάζει τους παράγοντες της συγκεκριμένης Δράσης, οι οποίοι θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν πιο αποτελεσματικά το φαινόμενο, όπως αυτοί επιλέχθηκαν από τους υποτρόφους το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο. Σε αυτή τη βάση, και σύμφωνα με τις αποκρίσεις, θα πρέπει να αυξηθεί το οικονομικό αντικείμενο (94,4%), να αυξηθεί η χρονική διάρκεια της υποτροφίας (92,8%), να υπάρχει σταθερή και γνωστή επαναληψιμότητα των συναφών προκηρύξεων (86,1%), καθώς και να ενταθεί ο καινοτομικός προσανατολισμός τους (83,9%).

Διάγραμμα 7.6: Παράγοντες για την αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» από παρεμφερείς Δράσεις (ως % των συμμετεχόντων)

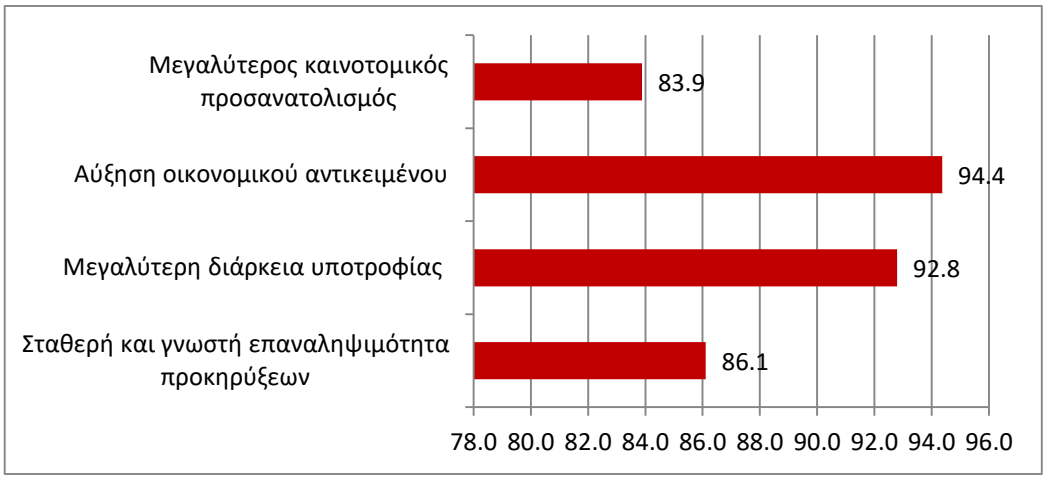

Άλλοι παράγοντες, τους οποίους οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι αξιολόγησαν ως σημαντικούς, προκειμένου αντίστοιχες Δράσεις να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων», είναι ενδεικτικά οι ακόλουθοι:

- Μεγαλύτερη οικονομική ενίσχυση σε δραστηριότητες έρευνας κυρίως σε περιφερειακά Πανεπιστήμια
- Προκήρυξη περισσότερων ερευνητικών έργων
- Δέσμευση των ερευνητικών κέντρων για απασχόληση νέων επιστημόνων
- Διασύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα και ανάθεση έργων που μπορούν να συνδυαστούν ταυτόχρονα
- Προκήρυξη μόνιμων θέσεων ΔΕΠ
- Δυνατότητες συνεργασίας με άλλα Πανεπιστήμια στο εξωτερικό ή συμμετοχής σε προγράμματα ανταλλαγής

7.2 Προτάσεις Βελτίωσης της Δράσης

7.2.1 Προτάσεις βελτίωσης που αφορούν τα ΑΕΙ

Στο πλαίσιο της έρευνας, ζητήθηκε από τους υποτρόφους να υποδείξουν τα πεδία, τα οποία επιδέχονται βελτίωση όσον αφορά την υλοποίηση της Δράσης από την πλευρά των οικείων ΑΕΙ. Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες στη Δράση: α) ο χρόνος προκήρυξης της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το Ίδρυμα υποδοχής (56,2%), και β) η παροχή υποστήριξης από το οικείο Τμήμα προς τους νέους διδάσκοντες αποτελούν τα κύρια σημεία που επιδέχονται βελτίωση (51,5%).

Παράμετροι που επίσης μπορούν να βελτιωθούν είναι η επικοινωνία των υποτρόφων με τον ΕΛΚΕ και τη Γραμματεία του οικείου Ιδρύματος (Διάγραμμα 7.7).

Διάγραμμα 7.7: Πεδία κατά την υλοποίηση της Δράσης, τα οποία επιδέχονται βελτίωση από τα ΑΕΙ (ως % των συμμετεχόντων)

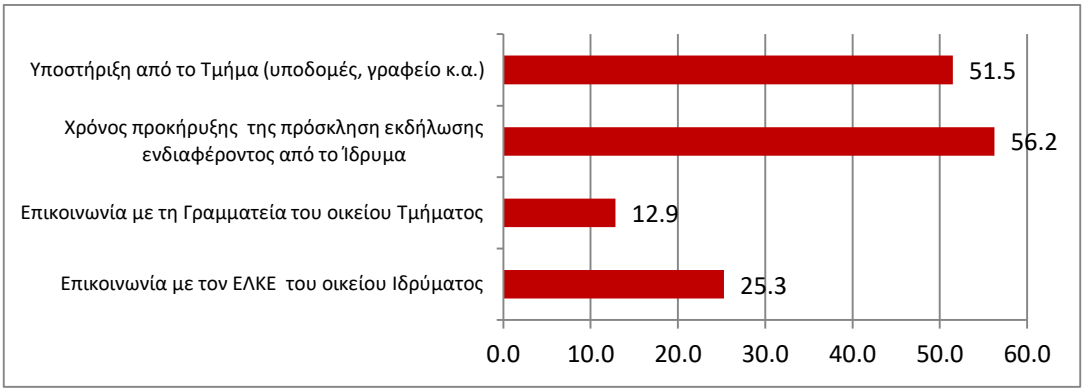

Σύμφωνα με τους υποτρόφους, άλλα πεδία που αφορούν τα ΑΕΙ και τα οποία μπορούν να βελτιωθούν για την καλύτερη υλοποίηση της Δράσης στο μέλλον, είναι επιγραμματικά τα ακόλουθα:

- Ο χρόνος αποπληρωμής του υπότροφου
- Διαθεσιμότητα αιθουσών και υποδομές κατάλληλες για ομαδοσυνεργατική διδασκαλία
- Τροποποιήσεις του προγράμματος σπουδών για την καλύτερη προσαρμογή των νέων μαθημάτων
- Υποστηρικτικές δομές για την ενίσχυση χρήσης καινοτόμων διδασκαλικών μεθόδων (π.χ. e-learning) και άμεση πρόσβαση στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του οικείου τμήματος
- Βελτίωση της συνεργασίας με τα μέλη ΔΕΠ
- Έναρξη μαθήματος με την ακριβή έναρξη του εξαμήνου
- Έγκαιρη ειδοποίηση των υποτρόφων για την επιλογή τους στο πλαίσιο της Δράσης από το οικείο τμήμα και ενημέρωση για διαδικασίες όπως το πρόγραμμα εξετάσεων.

7.2.2 Προτάσεις βελτίωσης που αφορούν το Υπουργείο

Αντίστοιχα, οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι έκριναν, ότι προκειμένου η υλοποίηση της Δράσης να βελτιωθεί σε μελλοντικούς κύκλους προκηρύξεων είναι αναγκαίο να υπάρξει από πλευράς του Υπουργείου καλύτερος χρονικός προγραμματισμός της προκήρυξης (απόκριση σε ποσοστό σχεδόν 70%), καλύτερη οργάνωση / προετοιμασία / σκοπός της προκήρυξης (σχεδόν 40%) (Διάγραμμα 7.8).

Διάγραμμα 7.8: Πεδία κατά την υλοποίηση της Δράσης, τα οποία επιδέχονται βελτίωση από το Υπουργείο (ως % των συμμετεχόντων)

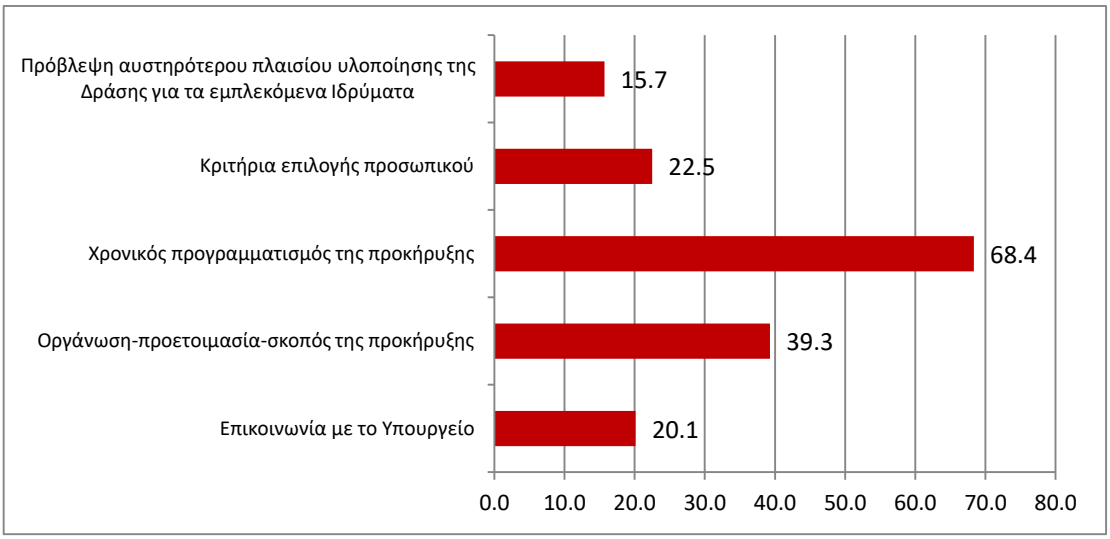

Σύμφωνα με τους υποτρόφους, άλλα πεδία που επιδέχονται βελτίωση από την πλευρά του Υπουργείου για την καλύτερη υλοποίηση της Δράσης στο μέλλον είναι επιγραμματικά τα ακόλουθα:

- Να επιτρέπεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών
- Να προβλέπονται οικονομικοί πόροι για την υποστήριξη εργαστηριακών ασκήσεων
- Να προβλέπεται εξ ολοκλήρου κάλυψη των μαθημάτων επιλογής στην τριτοβάθμια με εξωτερικούς συνεργάτες
- Να επιτρέπεται η απασχόληση των ίδιων προσώπων για περισσότερο του ενός ακαδημαϊκά έτη
- Να γίνεται αποπληρωμή του αντίστοιχου διδακτικού έργου που υλοποιείται σε μηνιαία βάση και όχι μετά πέρας αυτού
- Να μειωθεί η γραφειοκρατία για την καταβολή των αμοιβών
- Να προβλέπεται χρηματοδότηση σε περίπτωση χρήσης νέου εξοπλισμού ή απαιτούμενου υλικού
- Να προβλεφθεί η ενοποίηση των προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος σε ένα σύστημα που θα αφορά όλα τα ΑΕΙ
- Να υπάρχει μεγαλύτερη σαφήνεια ή να προβλεφθεί άλλο καθεστώς ως προς τις ασφαλιστικές εισφορές και την ασφαλιστική κάλυψη των υποτρόφων
- Να δίνεται προτεραιότητα στην επιλογή νέων διδακτόρων που δεν απασχολούνται στο δημόσιο και δεν έχουν μόνιμη εργασία
- Καθώς υπάρχει χρονικός περιορισμός από την απόκτηση του διδακτορικού, να υπάρχει ειδική χρονική πρόβλεψη για τις γυναίκες με τέκνα όπως συμβαίνει και στα Ευρωπαϊκά προγράμματα

- Να μην προβλέπεται περιορισμός στη δυνατότητα παράλληλης ενασχόλησης σε άλλη διδακτική δραστηριότητα
- Να προβλέπεται αξιολόγηση των υποτρόφων από τους φοιτητές και να γίνεται αξιοποίηση των αποτελεσμάτων από τα Τμήματα

8. Βαθμός ανανέωσης ανθρώπινου δυναμικού

Στο πλαίσιο της έρευνας εστιάσαμε περαιτέρω στο ζήτημα του βαθμού ανανέωσης μεταξύ του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017 όσον αφορά στους ωφελούμενους, τα μαθήματα και τα ιδρύματα υποδοχής, λαμβάνοντας υπόψη:

- Το εάν οι ωφελούμενο απασχολήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης για όλο το ακαδημαϊκό έτος ή για μόνο ένα εξάμηνο.
- Το εάν η απασχόληση για 2 εξάμηνα αφορούσε στη διδασκαλία του ίδιου μαθήματος ή όχι.
- Το εάν η απασχόλησή τους σε 2 εξάμηνα για διαφορετικό μάθημα σημειώθηκε στο ίδιο Ίδρυμα ή υπήρξε μετακίνηση και απασχόλησή τους σε διαφορετικό Ίδρυμα.

Από την επεξεργασία των σχετικών στοιχείων προκύπτουν τα ακόλουθα:

Από το σύνολο των 1.524 ωφελούμενων που συμμετείχαν στον πρώτο κύκλο της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού», η πλειονότητα συμμετείχε στη Δράση μόνο για ένα εξάμηνο (1.293 άτομα).

Οι λοιποί 231 ωφελούμενοι συμμετείχαν στη Δράση για δυο εξάμηνα και διακρίνονται σε:

- 59 ωφελούμενους που συμμετείχαν σε δύο εξάμηνα διδάσκοντας σε διαφορετικό Ίδρυμα, στοιχείο που υποδηλώνει την ύπαρξη ενός είδους κινητικότητας μεταξύ των πανεπιστημιακών υποτρόφων

- 172 ωφελούμενους που συμμετείχαν σε δύο εξάμηνα διδάσκοντας στο ίδιο Ίδρυμα. Από αυτούς
    - 150 ανέλαβαν τη διδασκαλία διαφορετικού μαθήματος
    - 22 ανέλαβαν τη διδασκαλία του ίδιου μαθήματος, μάθημα το οποίο ήταν διάρκειας 2 εξαμήνων και όχι 1

Συγκεντρωτικά, τα παραπάνω αποτυπώνονται στον Πίνακα 8.1 και το Διάγραμμα 8.1.

Πίνακας 8.1: Συγκεντρωτικά στοιχεία συμμετοχής ωφελούμενων στη Δράση

	Αριθμός ατόμων	**Ποσοστό (%) στο σύνολο των ωφελούμενων**
Ωφελούμενοι που συμμετείχαν στη δράση για ένα εξάμηνο	1.293	84,8%
Ωφελούμενοι που συμμετείχαν στη δράση για δύο εξάμηνα διδάσκοντας σε διαφορετικό Ίδρυμα	59	3,9%
Ωφελούμενοι που συμμετείχαν στη δράση για δύο εξάμηνα διδάσκοντας στο ίδιο ίδρυμα, διαφορετικό μάθημα	150	9,8%
Ωφελούμενοι που συμμετείχαν στη δράση για δύο εξάμηνα διδάσκοντας στο ίδιο ίδρυμα, το ίδιο μάθημα	22	1,4%

Διάγραμμα 8.1: Συγκεντρωτικά στοιχεία συμμετοχής ωφελούμενων στη Δράση (ως % του συνόλου των ωφελούμενων)

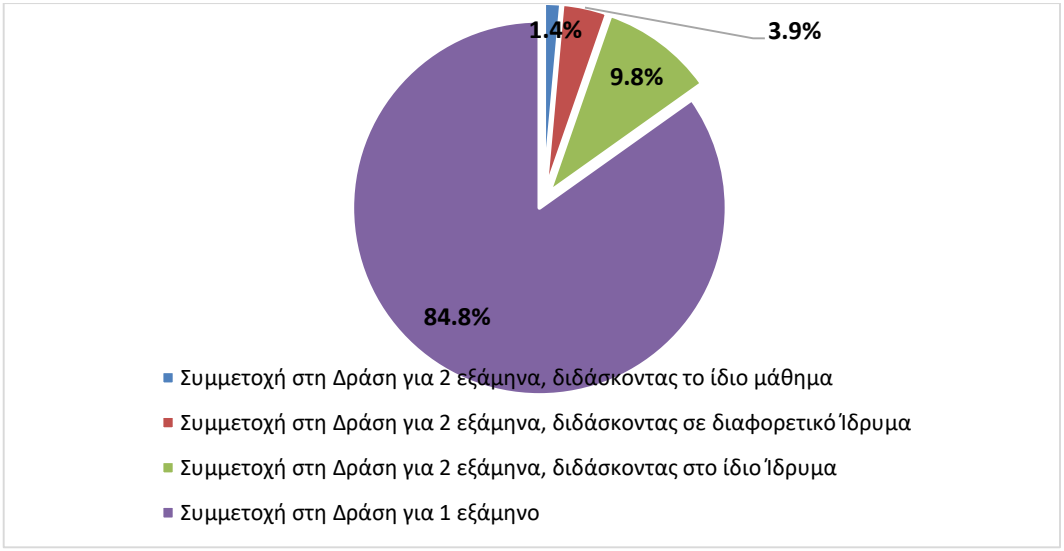

Στον Πίνακα 8.2 αποτυπώνεται ανά Ίδρυμα ο αριθμός των ωφελούμενων που συμμετείχαν σε δύο εξάμηνα, είτε διδάσκοντας διαφορετικό μάθημα (στήλες Β & Γ), είτε διδάσκοντας το ίδιο μάθημα (στήλες Δ & Ε). Διαπιστώνεται ότι στα λεγόμενα «περιφερειακά» ιδρύματα ο αριθμός των ίδιων ωφελούμενων και στα δύο εξάμηνα είναι μεγαλύτερος από ότι στα «κεντρικά» ΑΕΙ. Ποσοστιαία, η υψηλότερη συγκέντρωση τέτοιων περιπτώσεων, ανά ίδρυμα υποδοχής, εμφανίζονται στα ΤΕΙ Πελοποννήσου, Ιονίων Νήσων, Αν. Μακεδονίας-Θράκης και Δυτικής Μακεδονίας.

Πίνακας 8.2: Πανεπιστημιακοί Υπότροφοι που συμμετείχαν στη Δράση και στα 2 εξάμηνα, στο ίδιο Ίδρυμα

Ίδρυμα	Αριθμός υποτρόφων ανά ίδρυμα	Αριθμός υποτρόφων που απασχολήθηκαν και στα δυο εξάμηνα, διδάσκοντας διαφορετικό μάθημα στο ίδιο Ίδρυμα	Ποσοστό (%) επί του συνόλου	Αριθμός υποτρόφων που απασχολήθηκαν και στα δυο εξάμηνα, διδάσκοντας ίδιο μάθημα διάρκειας 2 εξαμήνων στο ίδιο Ίδρυμα	Ποσοστό (%) επί του συνόλου
(Α)	(Β)	(Γ)	(Γx100/Β)	(Δ)	(Ε)
ΑΣΚΤ	5	0	0,0	0	0,0
ΑΣΠΑΙΤΕ	9	0	0,0	0	0,0
ΑΠΘ	199	11	5,5	1	0,5
ΓΠΑ	26	3	11,5	1	3,8
ΔΠΘ	75	7	9,3	1	1,3
ΕΚΠΑ	170	10	5,9	2	1,2
Ιόνιο Π.	27	3	11,1	0	0,0
ΟΠΑ	32	2	6,3	0	0,0
Π. Αιγαίου	85	13	15,3	5	5,9
Π. Δυτ. Μακεδονίας	31	6	19,4	2	6,5
Π. Θεσσαλίας	91	11	12,1	0	0,0
Π. Ιωαννίνων	69	3	4,3	0	0,0
Π. Κρήτης	84	8	9,5	2	2,4
Π. Μακεδονίας	33	5	15,2	2	6,1
Π. Πατρών	122	8	6,6	1	0,8
Π. Πειραιά	46	6	13,0	1	2,2
Π. Πελοποννήσου	34	2	5,9	0	0,0
Πάντειο Π.	45	0	0,0	0	0,0
Πολ. Κρήτης	18	1	5,6	0	0,0
ΤΕΙ Αθήνας	23	1	4,3	1	4,3

Ίδρυμα	Αριθμός υποτρόφων ανά ίδρυμα	Αριθμός υποτρόφων που απασχολήθηκαν και στα δυο εξάμηνα, διδάσκοντας διαφορετικό μάθημα στο ίδιο Ίδρυμα	Ποσοστό (%) επί του συνόλου	Αριθμός υποτρόφων που απασχολήθηκαν και στα δυο εξάμηνα, διδάσκοντας ίδιο μάθημα διάρκειας 2 εξαμήνων στο ίδιο Ίδρυμα	Ποσοστό (%) επί του συνόλου
ΤΕΙ Αν.Μακεδονίας-Θράκης	45	11	24,4	0	0,0
ΤΕΙ Δυτ. Ελλάδας	9	1	11,1	0	0,0
ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας	30	8	26,7	1	3,3
ΤΕΙ Ηπείρου	10	2	20,0	0	0,0
ΤΕΙ Θεσσαλίας	23	3	13,0	0	0,0
ΤΕΙ Θεσσαλονίκης	49	7	14,3	0	0,0
ΤΕΙ Ιονίων Ν.	8	2	25,0	0	0,0
ΤΕΙ Κ. Μακεδονίας	15	1	6,7	0	0,0
ΤΕΙ Κρήτης	48	9	18,8	1	2,1
ΤΕΙ Πειραιά	32	2	6,3	1	3,1
ΤΕΙ Πελοποννήσου	8	3	37,5	0	0,0
ΤΕΙ Στερεάς Ελλάδας	4	0	0,0	0	0,0
Χαροκόπειο Π.	19	1	5,3	0	0,0

Συνολικά

- 1.293 ήταν οι μοναδικοί ωφελούμενοι της Δράσης που συμμετείχαν σε αυτή μόνο για ένα εξάμηνο, επιτυγχάνοντας ένα πολύ υψηλό ποσοστό ανανέωσης (84,8%) του ανθρώπινου δυναμικού,
- 1.502 άτομα δίδαξαν μαθήματα που διδάχθηκαν για ένα από τα δύο εξάμηνα, στοιχείο που συνηγορεί υπέρ της πολύ υψηλής ανανέωσης των μαθημάτων στο πλαίσιο της Δράσης (98,6%).
- 1.352 άτομα κάλυψαν θέσεις διδασκαλίας για ένα μόνο εξάμηνο στο ίδιο Ίδρυμα, κάτι που χαρακτηρίζει τον πολύ υψηλό βαθμό ανανέωσης των Ιδρυμάτων υποδοχής (88,7%).

Πίνακας 8.3: Συγκεντρωτικά στοιχεία συμμετοχής πανεπιστημιακών υποτρόφων στη Δράση

	Αριθμός ατόμων	**Ποσοστό επί του συνολικού αριθμού ατόμων που συμμετείχαν στη Δράση**
Ανανέωση ωφελούμενων ή μοναδικοί ωφελούμενοι (άτομα που συμμετείχαν μόνο σε 1 από τα 2 εξάμηνα του ακαδ. έτους 2016-17)	1.293	84,8%
Ανανέωση μαθημάτων (μαθήματα που διδάχθηκαν για ένα από τα δυο εξάμηνα του ακαδ. έτους 2016-17)	1.502	98,6%
Ανανέωση Ιδρυμάτων υποδοχής (θέσεις διδασκαλίας που καλύφθηκαν από άτομα που δεν απασχολήθηκαν για περισσότερο από 1 εξάμηνο στο ίδιο Ίδρυμα)	1.352	88,7%

ΜΕΡΟΣ Γ' ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΕΙ

Εισαγωγή

Τα δεδομένα που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα έχουν προκύψει βάσει της επεξεργασίας των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων που συμπλήρωσαν και υπέβαλαν οι Πρόεδροι επιλεγμένων (40) Τμημάτων ΑΕΙ, στα οποία δίδαξαν πανεπιστημιακοί υπότροφοι στο πλαίσιο της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017.

Η δημιουργία του δείγματος των Τμημάτων που συμμετείχαν στη συγκεκριμένη έρευνα διά των Προέδρων τους επιλέχθηκαν στη βάση των ακόλουθων κριτηρίων:
- η συμμετοχή τους στη Δράση βάσει του αριθμού των θέσεων διδασκαλίας, με βάση τα στοιχεία του χειμερινού εξαμήνου 2016-17
- η συλλογή στοιχείων τόσο από «κεντρικά», όσο και από «περιφερειακά» Ιδρύματα
- η συλλογή ερωτηματολογίων από Τμήματα τόσο Πανεπιστημίων, όσο και ΤΕΙ
- η όσο το δυνατό μεγαλύτερη κάλυψη επιστημονικών πεδίων
- η ταύτιση των Ιδρυμάτων στη συγκεκριμένη φάση της πρωτογενούς έρευνας με τα Ιδρύματα, από τα οποία θα συγκεντρώνονταν πληροφορίες για την αξιολόγηση της διαχείρισης της Δράσης μέσω των συνεντεύξεων με τους ΕΛΚΕ.

Στην ενότητα αυτή, η παράθεση των στοιχείων γίνεται σε ποσοστά, βάσει των σχετικών αποκρίσεων, ενώ τα αποτελέσματα που παρατίθενται αφορούν την υλοποίηση της Δράσης σε όλο το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 (χειμερινό και εαρινό εξάμηνο).

Στον πίνακα Γ.1 παρατίθενται τα Τμήματα και τα Ιδρύματα, από τα οποία συγκεντρώθηκαν πληροφορίες για την αξιολόγηση της Δράσης.

Πίνακας Γ.1: Απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν από Προέδρους Τμημάτων

Ίδρυμα	Τμήμα
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ & ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ & ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΧΗΜΕΙΑΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΒΙΟΧΗΜΕΙΑΣ & ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ & ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΝΑΥΠΗΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕ
ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΩΝ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΕ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

9. Αξιολόγηση της Δράσης ως προς τις συνέπειές της για τα Τμήματα

9.1 Συνολική αποτίμηση των συνεπειών της Δράσης

Η υλοποίηση της Δράσης αποτιμήθηκε θετικά από την πλειονότητα (85%) των Προέδρων που συμμετείχαν στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε για την εκτίμηση των συνεπειών της Δράσης στα Ιδρύματα υποδοχής, ενώ 15% εκτίμησε πως οι συνέπειες της Δράσης ήταν ουδέτερες (Διάγραμμα 9.1).

Διάγραμμα 9.1: Αποτίμηση των συνεπειών της Δράσης συνολικά για το Τμήμα

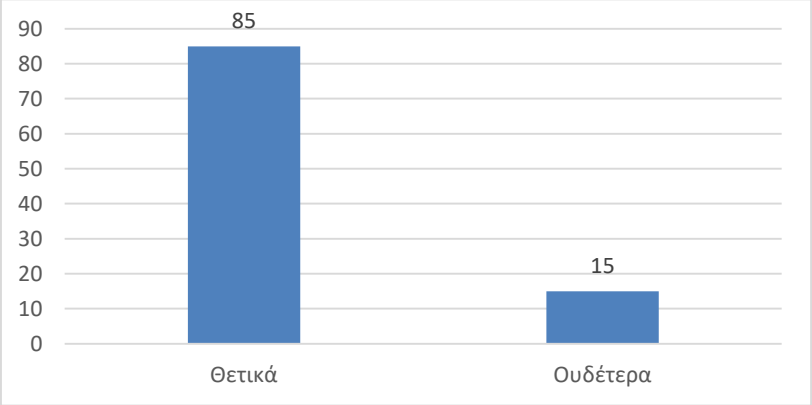

Όσον αφορά τον εμπλουτισμό του Προγράμματος Σπουδών των Τμημάτων ως αποτέλεσμα της Δράσης οι περισσότεροι Πρόεδροι Τμημάτων εκτίμησαν ότι η Δράση επέδρασε αρκετά ή παρά πολύ στο Τμήμα τους (47,5%), ενώ για το 17,5% των Προέδρων η επίδραση ήταν μέτρια και για το 35% η επίπτωση ήταν μικρή ή καμία (Διάγραμμα 9.2).

Διάγραμμα 9.2: Αποτίμηση της Δράσης, αναφορικά με τον εμπλουτισμό του Προγράμματος Σπουδών με νέα μαθήματα

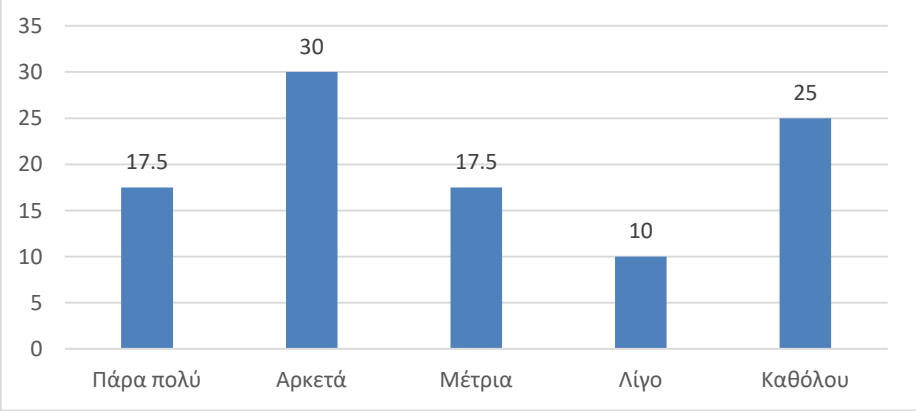

Ως προς τον αντίκτυπο της Δράσης στον εκσυγχρονισμό του περιεχομένου μαθημάτων που προϋπήρχαν στο Πρόγραμμα Σπουδών η πλειονότητα των απαντήσεων (57,5%) αφορούσαν θετικές κρίσεις, ενώ το 17,5% των Προέδρων χαρακτήρισε τη συγκεκριμένη επίδραση ως μέτρια και 25% ως μικρή ή μηδενική (Διάγραμμα 9.3), με τις περισσότερες θετικές απαντήσεις να αφορούν στα Πανεπιστήμια, σε σχέση με τα ΤΕΙ.

Διάγραμμα 9.3: Αποτίμηση της Δράσης, αναφορικά με τον εκσυγχρονισμό του περιεχομένου μαθημάτων που προϋπήρχαν στο Πρόγραμμα Σπουδών

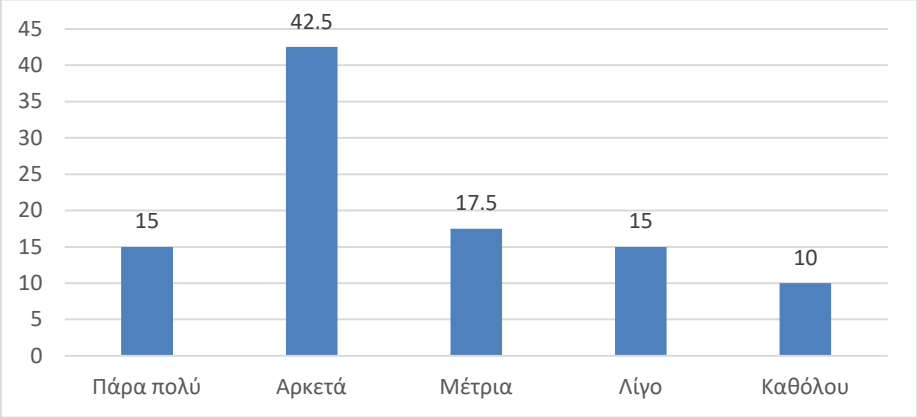

Αντίστοιχα η μεγάλη πλειονότητα των Προέδρων των Τμημάτων που συμμετείχαν στην έρευνα θεώρησε ότι η σημαντικότερη συμβολή της Δράσης αφορούσε την ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού στην ακαδημαϊκή κοινότητα (82,5% των αποκρίσεων) (Διάγραμμα 9.4).

Διάγραμμα 9.4: Αποτίμηση της Δράσης, αναφορικά με την ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού/διδασκόντων

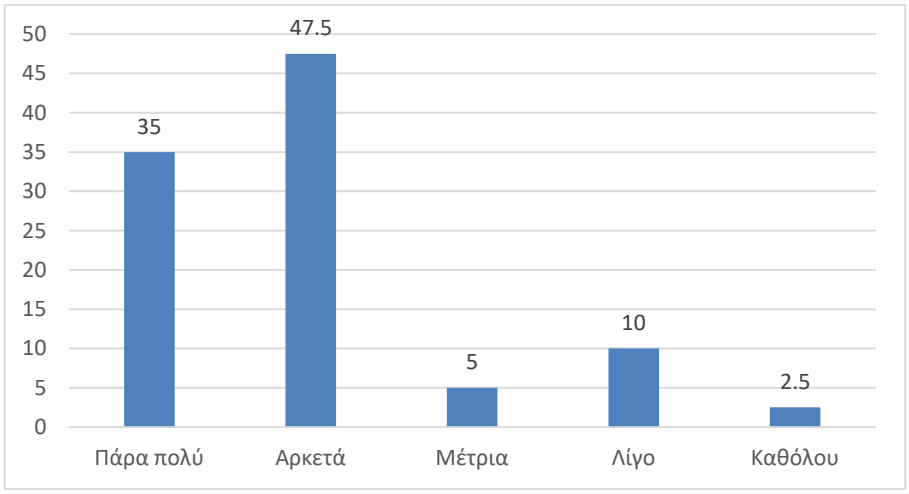

Όσον αφορά την εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας η επίδραση της Δράσης κρίνεται ως μικρότερη σε σχέση με την ανανέωση του δυναμικού των Τμημάτων, αφού 47,5% Πρόεδροι την χαρακτήρισε ως αρκετά σημαντική και 32,5% ως μέτρια, ενώ κανείς δεν θεώρησε πως ήταν πάρα πολύ σημαντική (Διάγραμμα 9.5).

Διάγραμμα 9.5: Αποτίμηση της Δράσης, αναφορικά με την εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας

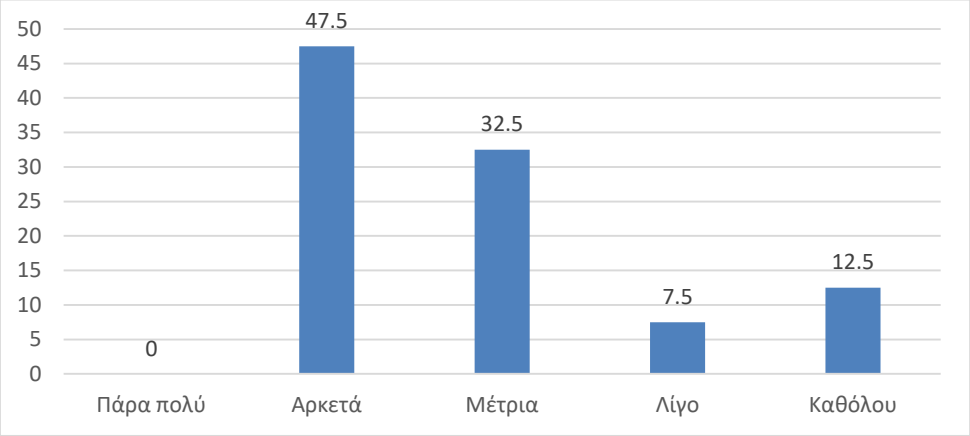

Σημαντική ήταν η συμβολή της Δράσης και αναφορικά με την αύξηση ενδιαφέροντος των φοιτητών για τα μαθήματα που δίδαξαν οι νέοι επιστήμονες, αφού η πλειονότητα των Προέδρων των Τμημάτων την χαρακτήρισε ως πολύ ή αρκετά σημαντική (70% των αποκρίσεων) (Διάγραμμα 9.6).

Διάγραμμα 9.6: Αποτίμηση της Δράσης, αναφορικά με την αύξηση ενδιαφέροντος των φοιτητών για τη διδασκαλία από νέους επιστήμονες

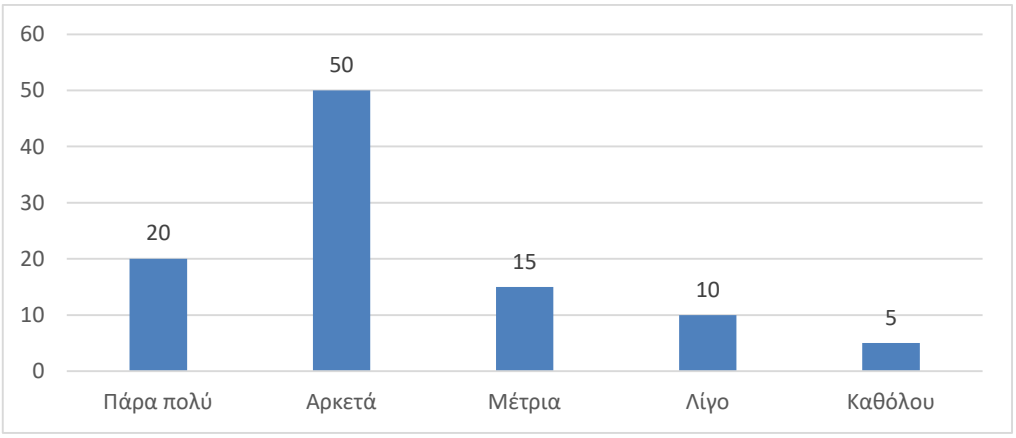

Αντίστοιχα, η αποτίμηση της Δράσης, αναφορικά με την ανανέωση των ερευνητικών συνεργασιών των μελών ΔΕΠ/ΕΠ με νέους επιστήμονες ήταν επίσης θετική, με την πλειονότητα των αποκρίσεων να την χαρακτηρίζουν ως πολύ ή αρκετά θετική (57,5%

των Προέδρων), ενώ 19,5% χαρακτήρισε το συγκεκριμένο είδος της συμβολής ως λίγο ή καθόλου σημαντικό (Διάγραμμα 9.7).

Διάγραμμα 9.7: Αποτίμηση της Δράσης, αναφορικά με την ανανέωση των ερευνητικών συνεργασιών των μελών ΔΕΠ/ΕΠ με νέους επιστήμονες

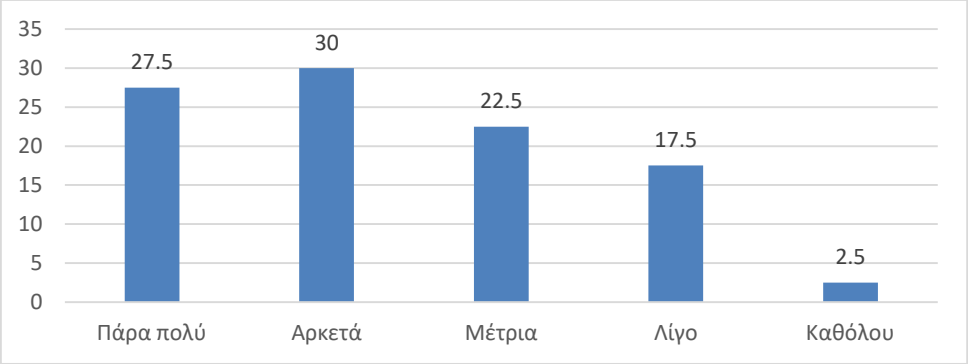

9.2 Αποτίμηση της συμβολής της Δράσης στην αντιμετώπιση προβλημάτων των Τμημάτων

Σύμφωνα με τις αποκρίσεις των Προέδρων των επιλεγμένων Τμημάτων, σημαντική ήταν η συμβολή της Δράσης στην αντιμετώπιση προβλημάτων που προϋπήρχαν στα Τμήματα, συνολικά, αφού το 27,5% των Προέδρων τη χαρακτήρισε ως πολύ σημαντική, 45% ως αρκετά σημαντική, ενώ 22,5% ως λίγο ή καθόλου σημαντική, με τους περισσότερους να προέρχονται από ΤΕΙ. Σε αυτό το πλαίσιο, το 5% των Πρόεδρων ανέφερε ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα Τμήματά τους δεν είναι συναφή με το αντικείμενο της Δράσης, δηλαδή δεν άπτονται ζητημάτων ανθρώπινου δυναμικού (Διάγραμμα 9.8).

Διάγραμμα 9.8: Αποτίμηση της συμβολής της Δράσης στην αντιμετώπιση προβλημάτων που προϋπήρχαν στα Τμήματα, συνολικά

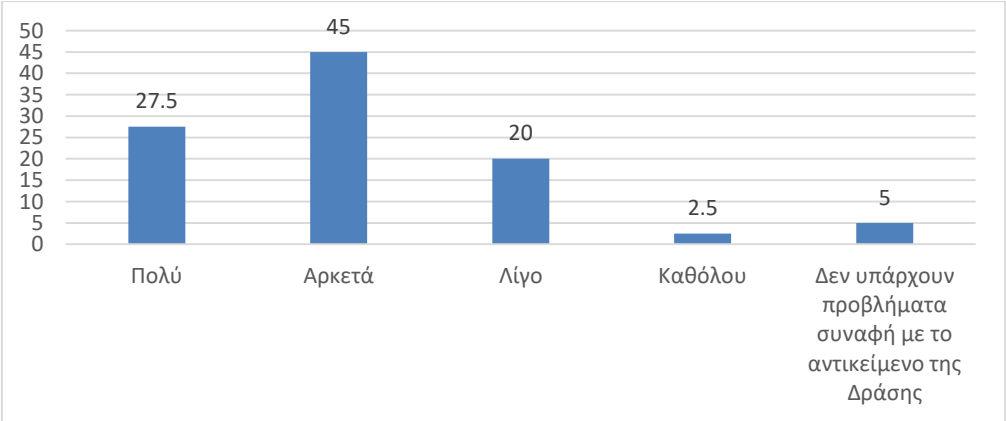

Σε κάθε περίπτωση, όπως ήταν αναμενόμενο, η κύρια συμβολή της Δράσης για τα οικεία Τμήματα αφορούσε την αντιμετώπιση της ανεπάρκειας ανθρώπινων πόρων στην διδασκαλία, καθώς το 52,5% των Προέδρων την χαρακτήρισε ως πολύ σημαντική (Διάγραμμα 9.9).

Διάγραμμα 9.9: Αποτίμηση της συμβολής της Δράσης στην αντιμετώπιση της ανεπάρκειας ανθρώπινων πόρων στην διδασκαλία

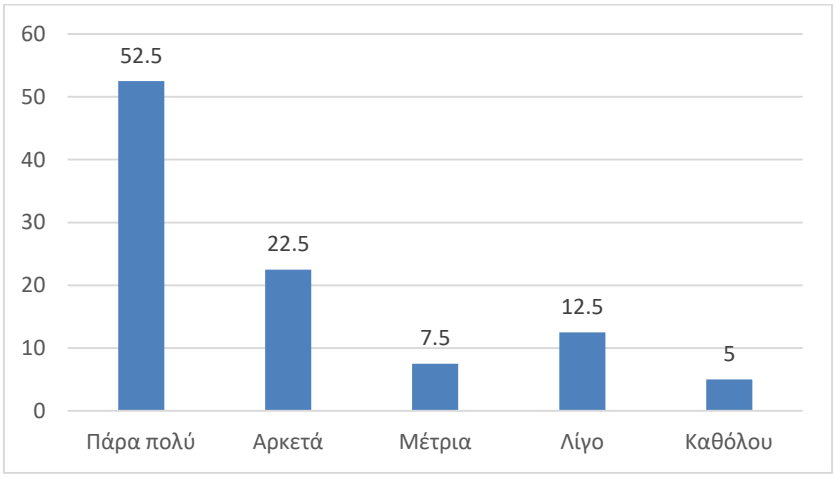

Η μόχλευση της δικτύωσης των μελών ΔΕΠ με τους νέους επιστήμονες ήταν επίσης μεταξύ των θετικών επιπτώσεων της Δράσης, με τους μισούς από τους ερωτώμενους Προέδρους (50%) να την χαρακτηρίζουν ως αρκετά σημαντική, ενώ επιπλέον 20% την χαρακτήρισε ως πολύ σημαντική (Διάγραμμα 9.10).

Διάγραμμα 9.10: Αποτίμηση της συμβολής της Δράσης στη μόχλευση της δικτύωσης με νέους επιστήμονες

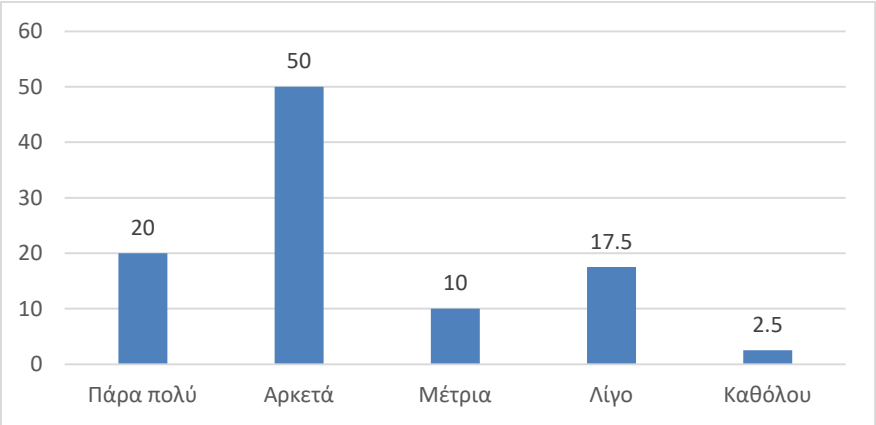

Ο εμπλουτισμός της ακαδημαϊκής δραστηριότητας με τη συμμετοχή νέων κατόχων διδακτορικού για διδασκαλία επίσης φαίνεται να επέδρασε θετικά στα Τμήματα υποδοχής, με 55% των Προέδρων να την χαρακτηρίζει ως πολύ ή αρκετά θετική (Διάγραμμα 9.11).

Διάγραμμα 9.11: Αποτίμηση της συμβολής της Δράσης για τον εμπλουτισμό της ακαδημαϊκής δραστηριότητας (νέα μαθήματα και υλικό, νέοι τρόποι διδασκαλίας)

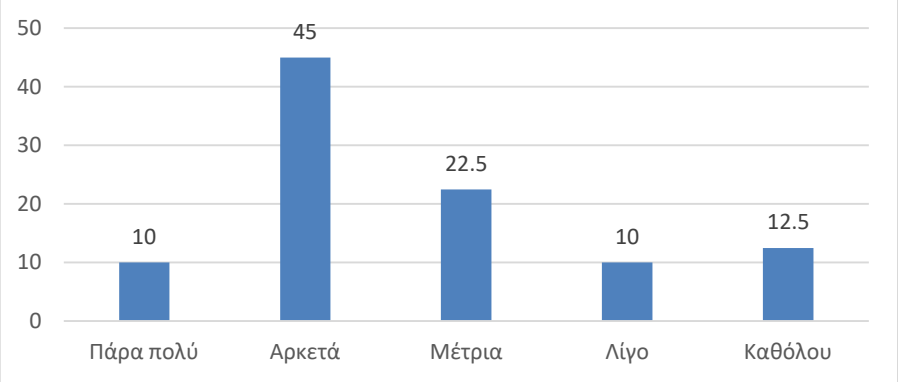

Σε αυτό το πλαίσιο της ανάλυσης έχει ενδιαφέρον, ότι με βάση τα παραπάνω ποσοστό μόλις 20% περίπου χαρακτήρισε τη συμβολή της Δράσης ως προς τις προαναφερθείσες παραμέτρους ως λίγο ή καθόλου σημαντική για τα Τμήματα υποδοχής των νέων διδασκόντων.

9.3 Αποτίμηση της Δράσης συναρτήσει της ύπαρξης διδασκόντων ΠΔ407/Έκτακτου διδακτικού προσωπικού στα ΑΕΙ

Όσον αφορά την πιθανότητα υποκατάστασης διδασκόντων ΠΔ407/Έκτακτου διδακτικού προσωπικού από τους ωφελούμενους/πανεπιστημιακούς υποτρόφους της Δράσης, στα Τμήματα που συμμετείχαν στην πρωτογενή έρευνα του ΕΚΤ η εικόνα είναι σχετικά συγκεχυμένη, αφού 42,5% των Προέδρων Τμημάτων ανέφερε ότι παρατηρήθηκε μικρή υποκατάσταση, ενώ αντίθετα 37,5% σημείωσε ότι υπήρξε μια σχετική υποκατάσταση. Επίσης 12,5% θεώρησε ότι η Δράση δεν υποκατέστησε την ύπαρξη έκτακτου διδακτικού προσωπικού, ενώ μόλις το 7,5% απάντησε ότι την υποκατέστησε κατά απόλυτο τρόπο (Διάγραμμα 9.12).

Διάγραμμα 9.12: Αποτίμηση της Δράσης ως μέσου αντικατάστασης των διδασκόντων ΠΔ407/Έκτακτου διδακτικού προσωπικού, για το Τμήμα

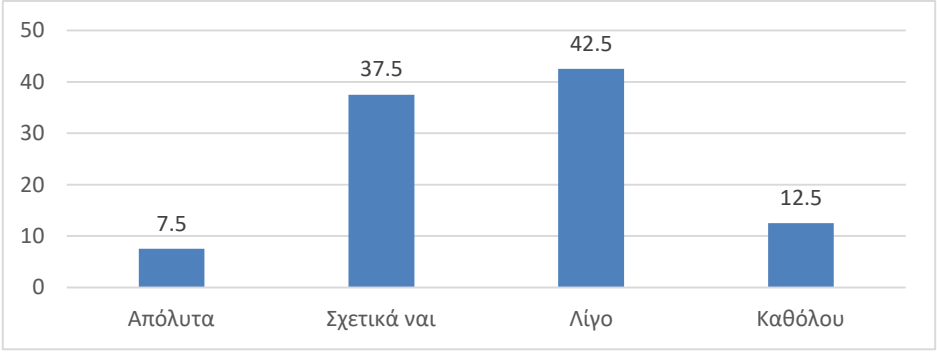

10. Αξιολόγηση της Δράσης ως προς τις συνέπειές της για τους ωφελούμενους

10.1 Αποτίμηση των συνεπειών της Δράσης για τους ωφελούμενους

Περνώντας στην ανάλυση των συνεπειών της Δράσης για τους ωφελούμενους, πάντα σύμφωνα με τους Προέδρους Τμημάτων που συμμετείχαν στην πρωτογενή έρευνα του ΕΚΤ, είναι σαφές, ότι ως προς αυτή την παράμετρο σημειώνονται οι θετικότερες επιπτώσεις της Δράσης. Η εικόνα είναι μάλιστα συντριπτικά θετική, αφού η γενική αξιολόγηση της Δράσης ήταν θετική για το 90% των Προέδρων Τμημάτων, ενώ μόλις το 10% την χαρακτήρισε ως ουδέτερη. Αξίζει να σημειωθεί, ότι δεν υπήρξε απόκριση, σύμφωνα την οποία οι επιπτώσεις της Δράσης για τους ωφελούμενους να ήταν έστω και λίγο αρνητική (Διάγραμμα 10.1).

Διάγραμμα 10.1: Αποτίμηση της Δράσης για τους ωφελούμενους, συνολικά

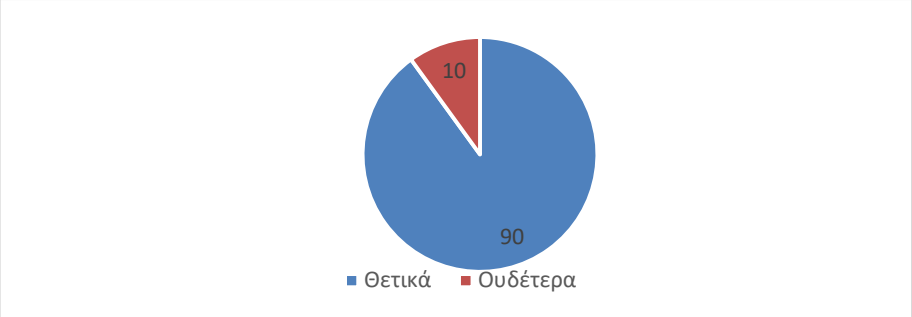

Όπως είναι λογικό η μεγάλη πλειονότητα των απαντήσεων ανέφεραν πως η Δράση ήταν πολύ θετική ως προς την απόκτηση νέων ακαδημαϊκών εμπειριών για τους ωφελούμενους (75% των αποκρίσεων), ενώ επιπλέον το 17,5% την χαρακτήρισε ως αρκετά θετική (Διάγραμμα 10.2).

Διάγραμμα 10.2: Αποτίμηση της Δράσης για τους ωφελούμενους, ως προς την απόκτηση νέων ακαδημαϊκών εμπειριών

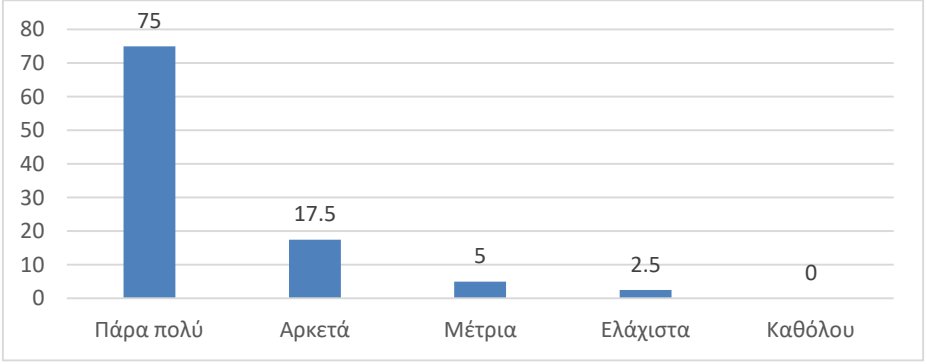

Εξίσου θετική ήταν η εκτίμηση των Προέδρων των Τμημάτων για τις συνέπειες της Δράσης για τους ωφελούμενους ως προς τον εμπλουτισμό του βιογραφικού τους, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 10.3.

Διάγραμμα 10.3: Αποτίμηση της Δράσης για τους ωφελούμενους, ως προς τον εμπλουτισμό του βιογραφικού

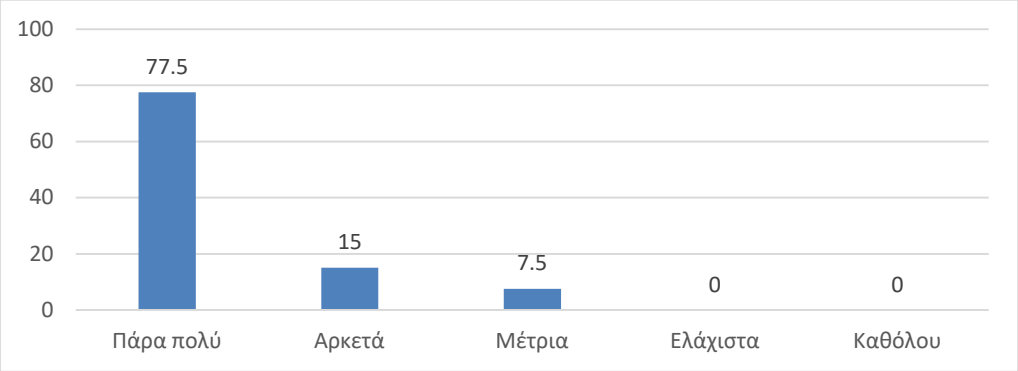

Ως θετική χαρακτηρίστηκε και η επίδραση της Δράσης για τους ωφελούμενους ως προς τη δημιουργία προοπτικών για τους νέους επιστήμονες στο μέλλον, διά της συνεργασίας με μέλη ΔΕΠ/ΕΠ. Η συγκεκριμένη παράμετρος χαρακτηρίζεται από τους περισσότερους (40% των αποκρίσεων) ως αρκετά σημαντική, ενώ ακολουθούν όσοι έκριναν πως η συμβολή αυτή της Δράσης ήταν πάρα πολύ σημαντική (αντίστοιχα 35%) (Διάγραμμα 10.4).

Διάγραμμα 10.4: Αποτίμηση της Δράσης για τους ωφελούμενους, ως προς τη δημιουργία προοπτικών για το μέλλον διά της συνεργασίας με μέλη ΔΕΠ/ΕΠ

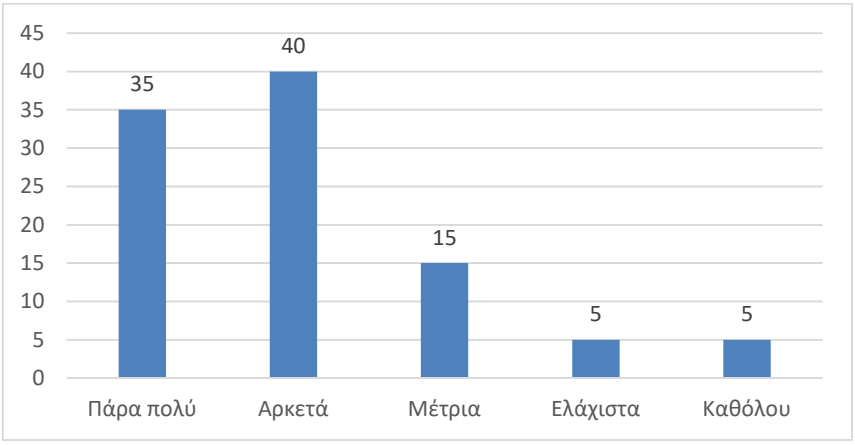

Αντίθετα, μέτρια ήταν για τους περισσότερους Προέδρους η συμβολή της Δράσης για τις οικονομικές απολαβές των νέων επιστημόνων (40% των αποκρίσεων), ενώ έπονται εκείνοι που θεώρησαν ότι η Δράση συνέβαλε ελάχιστα στη βελτίωση των απολαβών των ωφελούμενων (27,5%) (Διάγραμμα 10.5).

Διάγραμμα 10.5: Αποτίμηση της Δράσης για τους ωφελούμενους, ως προς τις οικονομικές απολαβές τους

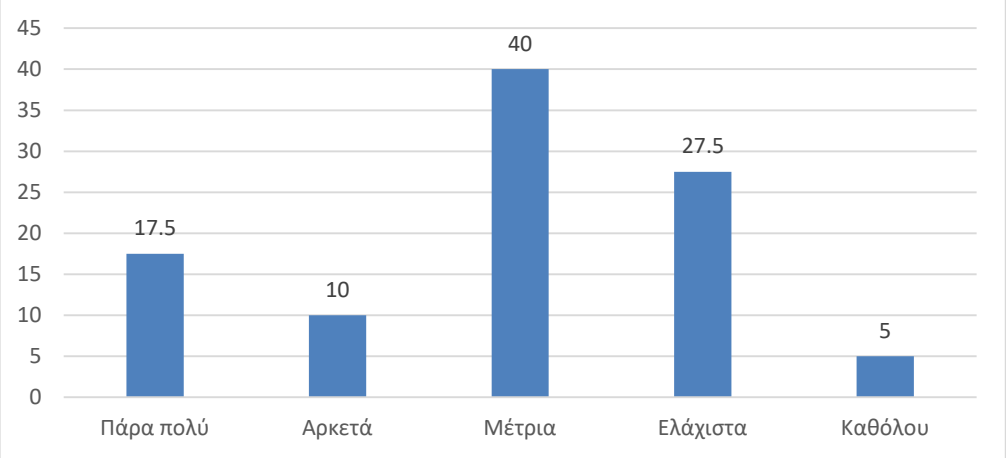

10.2 Αποτίμηση της Δράσης ως προς την αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» (brain drain)

Σημαντική ήταν σύμφωνα με τις αποκρίσεις σε αυτή τη φάση της έρευνας που διενήργησε το ΕΚΤ ως προς την αποτίμηση της Δράσης, η δυνητική συμβολή της στην αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων», αφού οι περισσότεροι ερωτώμενοι έκριναν πως η σταθερή και γνωστή επαναληψιμότητα συναφών Δράσεων συμβάλλουν προς αυτή την κατεύθυνση (Διάγραμμα 10.6).

Διάγραμμα 10.6: Σταθερή & γνωστή επαναληψιμότητα συναφών Δράσεων συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων»

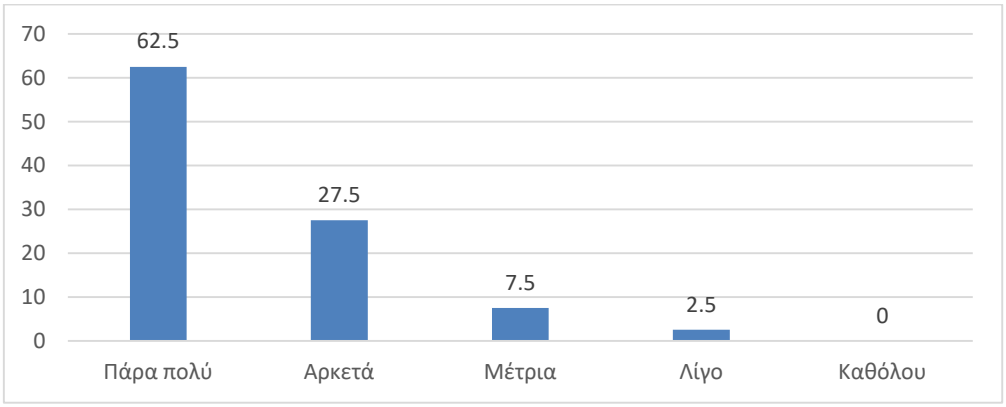

Εξίσου σημαντική παράμετρος, στο ίδιο πεδίο ανάλυσης, φαίνεται να είναι η μεγαλύτερη διάρκεια της υποτροφίας, αφού το 87,5% των Προέδρων την χαρακτήρισε ως πολύ ή αρκετά σημαντική στην προσπάθεια ανακοπής ή έστω μετριασμού του φαινομένου του «brain drain» (Διάγραμμα 10.7).

Διάγραμμα 10.7: Μεγαλύτερη διάρκεια υποτροφίας συμβάλλει στην αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων»

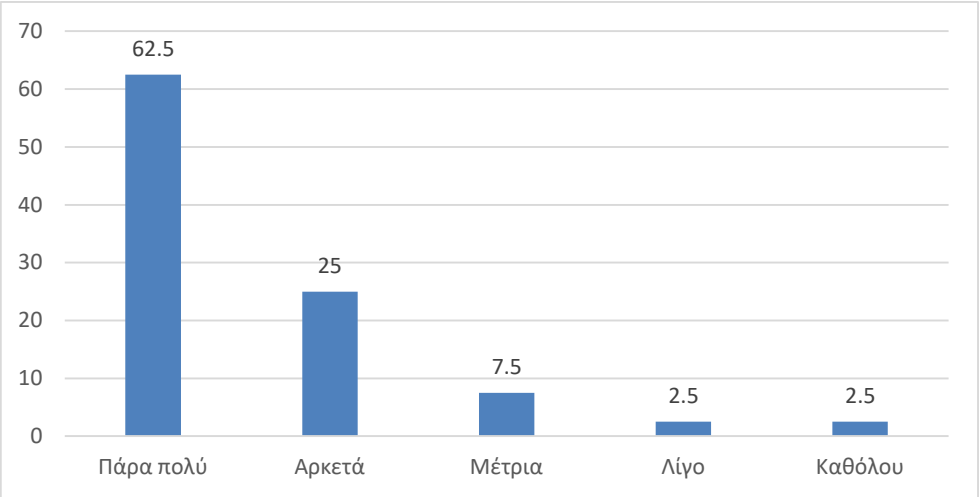

Όπως είναι αναμενόμενο και η αύξηση του οικονομικού αντικειμένου της Δράσης για τους ωφελούμενους θεωρείται ότι συμβάλλει κατά πολύ προς αυτή την κατεύθυνση (Διάγραμμα 10.8). Μάλιστα, σύμφωνα με τις απαντήσεις που έδωσαν ορισμένοι Πρόεδροι Τμημάτων, άλλα χαρακτηριστικά παρεμφερών Δράσεων ή πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του συγκεκριμένου φαινομένου είναι οι προκηρύξεις θέσεων για νέα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ, καθώς και η αύξηση του αριθμού αντίστοιχων δράσεων ή θέσεων.

Διάγραμμα 10.8: Αύξηση οικονομικού αντικειμένου συμβάλλει στην αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων»

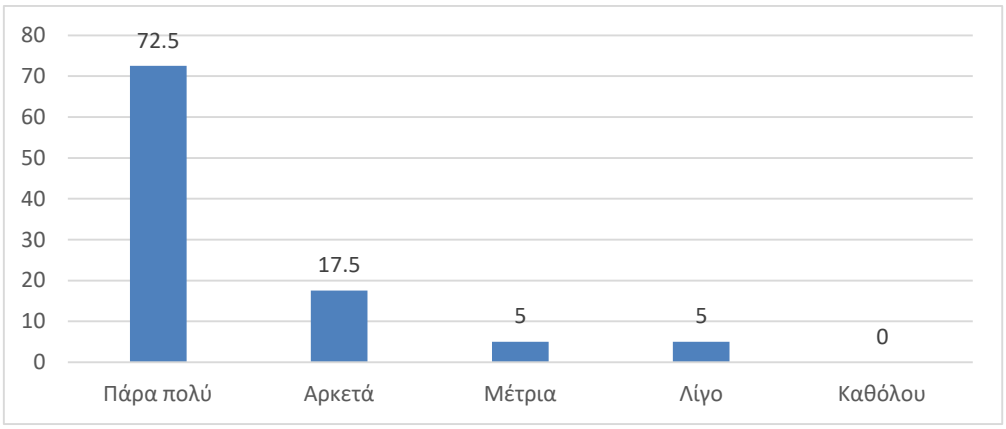

11. Αξιολόγηση των διαδικασιών διαχείρισης της Δράσης

Παρότι το Μέρος Δ' της παρούσας έκθεσης αφορά συγκεκριμένα την αξιολόγηση της διαχείρισης της Δράσης, με βάση στοιχεία που έχουν συλλεγεί από τους ΕΛΚΕ επιλεγμένων Ιδρυμάτων, η συγκεκριμένη παράμετρος διερευνήθηκε και από πλευράς των Τμημάτων των ΑΕΙ που συμμετείχαν στη Δράση. Σύμφωνα με τα δεδομένα που προέκυψαν το 65% των Προέδρων χαρακτήρισε τη Δράση ως απλή, ενώ το 35% θεώρησε αντίθετα πως ήταν γραφειοκρατικά ελλιπής ή/και σύνθετη (Διάγραμμα 11.1).

Διάγραμμα 11.1: «Γραφειοκρατικό βάρος» της Δράσης

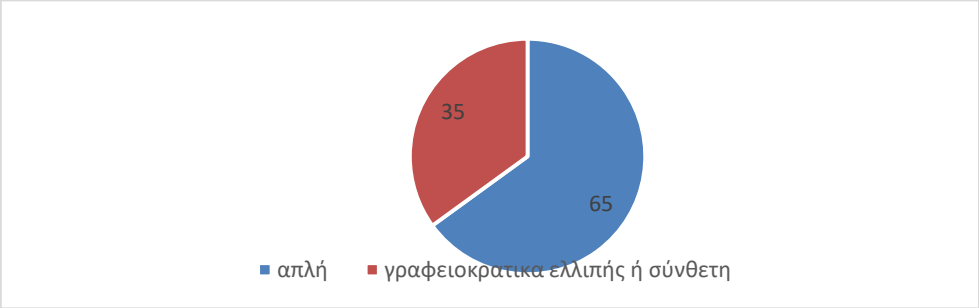

Πάντα σε όρους διαχείρισης της Δράσης, σε 13 Τμήματα παρατηρήθηκαν χρονικές καθυστερήσεις είτε στον προγραμματισμό της Δράσης, είτε στην υλοποίησή της, ενώ σε 8 σημειώθηκαν διοικητικά προβλήματα, ενώ ακόμα και σε ορισμένες περιπτώσεις που δεν υπήρξαν αξιοσημείωτα προβλήματα, σημειώθηκε, ότι η προκήρυξη δημοσιεύθηκε καθυστερημένα από το Υπουργείο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η γραφειοκρατία και οι διαδικασίες που απαιτούνται από τα Ιδρύματα για την υλοποίηση μιας τέτοιας Δράσης.

Πέραν αυτού, ως προς τους λόγους των καθυστερήσεων και των προβλημάτων επισημάνθηκαν κυρίως:

- ζητήματα συντονισμού και διαδικασιών από την κεντρική διοίκηση του ιδρύματος (π.χ. κατά την ενημέρωση των Τμημάτων ή τη συγκέντρωση των αιτούμενων θέσεων από τα Τμήματα)
- ζητήματα διαχείρισης από τους ΕΛΚΕ (π.χ. κατά την υλοποίηση των απαραίτητων διαδικασιών, προκειμένου να ολοκληρωθεί η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος των ιδρυμάτων)
- έλλειψη ικανού χρόνου μεταξύ της διαδικασίας προγραμματισμού των Τμημάτων για την υλοποίηση της Δράσης και της λήξης της προθεσμίας υποβολής υποψηφιοτήτων από τους υποψήφιους ωφελούμενους

- έλλειψη ικανού χρόνου μεταξύ της ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων των επιτυχόντων και της ανάληψης διδακτικού έργου από τους ίδιους (ελλειπής προετοιμασία των ωφελούμενων, ιδίως κατά το χειμερινό εξάμηνο)
- προβλήματα στην τροποποίηση των Προγραμμάτων Σπουδών που είναι μια γραφειοκρατικά σύνθετη και χρονοβόρα διαδικασία

12. Προτάσεις για τη βελτίωση της υλοποίησης της Δράσης

12.1 Προτάσεις βελτίωσης που αφορούν το Υπουργείο

Όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 12.1, οι περισσότεροι Πρόεδροι Τμημάτων εντοπίζουν το ζήτημα του χρονικού προγραμματισμού και της δημοσίευσης της Προκήρυξης ως το πιο σημαντικό στοιχείο που πρέπει να βελτιώσει το Υπουργείο, ενώ ως προς όλες τις άλλες συναφείς παραμέτρους που ρωτήθηκαν οι Πρόεδροι (οργάνωση και σκοπός της Δράσης, κριτήρια επιλογής προσωπικού, πρόβλεψη αυστηρότερου πλαισίου από το Υπουργείο για τα Ιδρύματα ενόψει και κατά την υλοποίηση της Δράσης, επικοινωνία με το Υπουργείο) οι περισσότεροι έκριναν πως δεν χρειάζεται κάποια περαιτέρω παρέμβαση ή διορθωτική κίνηση από πλευράς του Υπουργείου.

Διάγραμμα 12.1: Πεδία τα οποία επιδέχονται βελτίωση όσον αφορά την υλοποίηση της Δράσης από την πλευρά του Υπουργείου

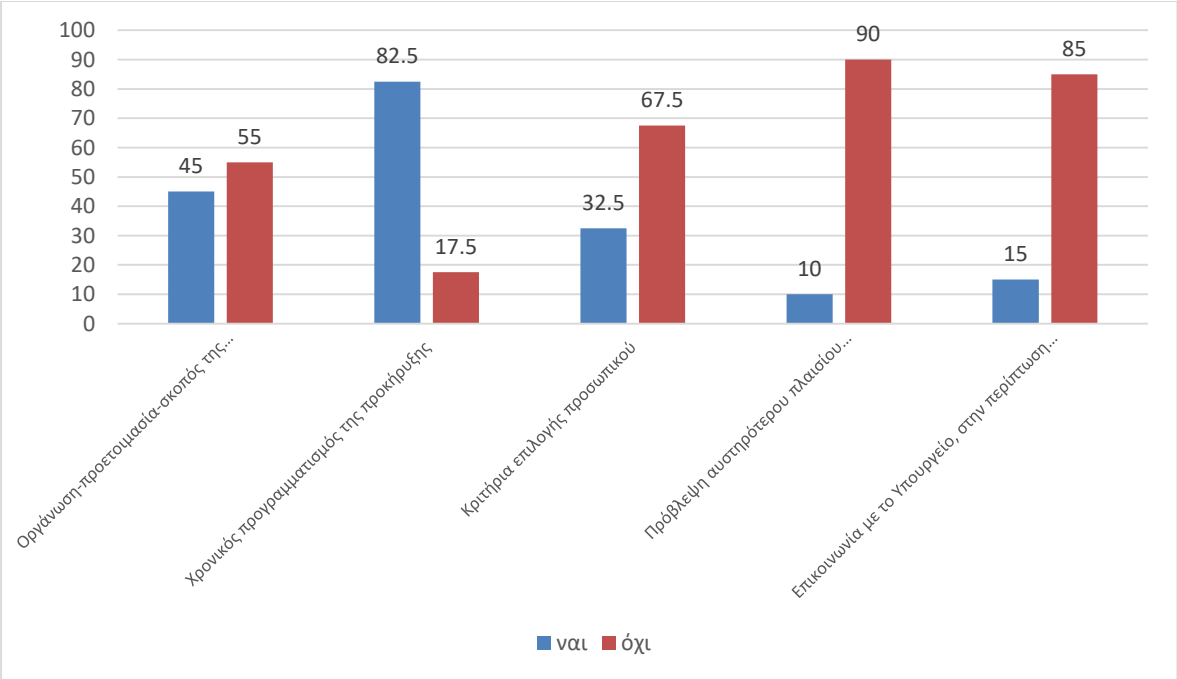

12.2 Προτάσεις βελτίωσης που αφορούν τα Οικεία Ιδρύματα

Αντίστοιχα, πεδία τα οποία οφείλουν να βελτιώσουν ή να αλλάξουν τα ΑΕΙ για την καλύτερη οργάνωση και υλοποίηση της Δράσης αφορούν κατά κύριο λόγο σύμφωνα με τους περισσότερους Προέδρους Τμημάτων που συμμετείχαν στην έρευνα, τον χρόνο δημοσίευσης της ιδρυματικής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την υποστήριξη των ωφελούμενων από το Ίδρυμα, αναφορικά με υποδομές κ.λπ. Αντίθετα, οι περισσότεροι Πρόεδροι Τμημάτων έκριναν πως ζητήματα, όπως η επικοινωνία του Τμήματος με τον ΕΛΚΕ είτε στη φάση του σχεδιασμού-προγραμματισμού της Δράσης, είτε στη φάση της υλοποίησης και ολοκλήρωσής της, αλλά και η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και η πρόβλεψη ύπαρξης συνεπειών από πλευράς της κεντρικής διοίκησης για τα Τμήματα ρυθμίζονται ήδη ικανοποιητικά και άρα δεν χρειάζεται κάποιο είδος διορθωτικής παρέμβασης (Διάγραμμα 12.2).

Διάγραμμα 12.2: Πεδία τα οποία επιδέχονται βελτίωση όσον αφορά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση της Δράσης από το οικείο Ίδρυμα

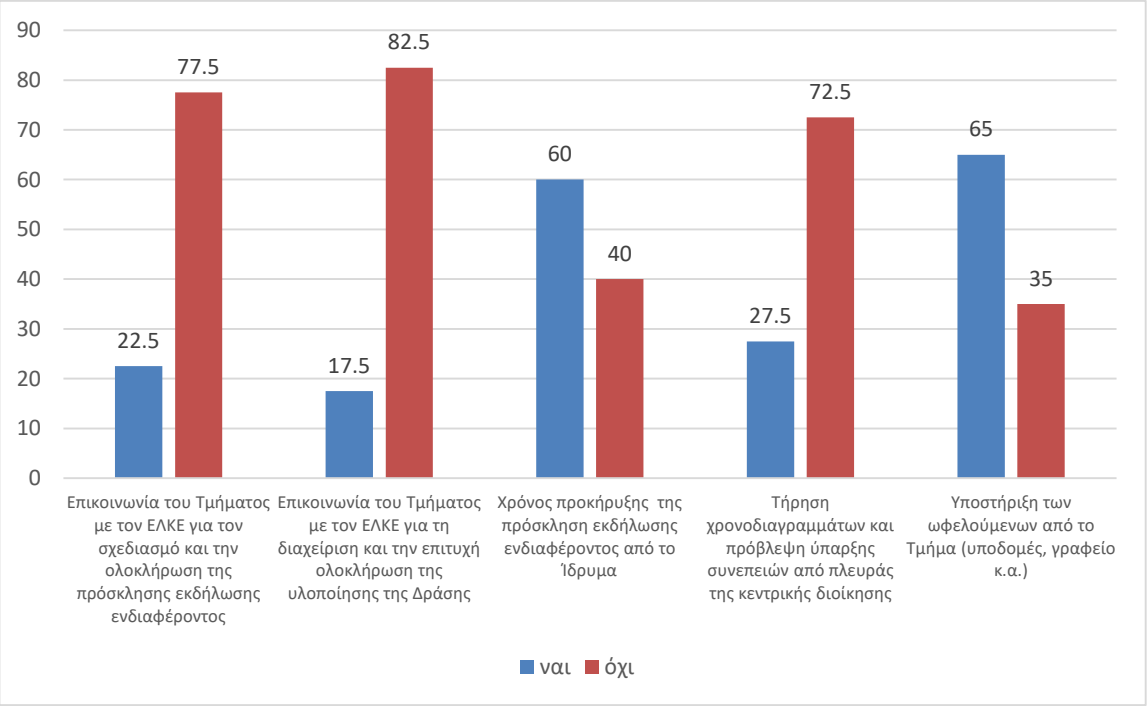

ΜΕΡΟΣ Δ' ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΕΛΚΕ

Εισαγωγή

Η συγκεκριμένη ενότητα αφορά στην πρωτογενή έρευνα που διενεργήθηκε σε ακαδημαϊκούς ή/και διοικητικούς προϊσταμένους των Ειδικών Λογαριασμών των Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ), καθώς και στους αρμόδιους για τη Δράση χειριστές από τις συγκεκριμένες Υπηρεσίες των ΑΕΙ. Η έρευνα αποσκοπούσε στην αξιολόγηση του συστήματος διαχείρισης και υλοποίησης της Δράσης από την πλευρά των ΕΛΚΕ. Για τον σκοπό αυτό διενεργήθηκαν έντεκα (11) συνεντεύξεις με μεγάλους Δικαιούχους ως προς τη διαχείριση των πράξεων, σύμφωνα με όσα ορίζονταν από την συμβατική υποχρέωση του ΕΚΤ βάσει της ανάθεσης του Υπουργείου.

Η επιλογή των ΕΛΚΕ και των ιδρυμάτων, από τα οποία αντλήθηκαν πληροφορίες για τη διαχείριση της Δράσης έγινε με βάση α) το μέγεθος των ιδρυμάτων, β) τη γεωγραφική τους διασπορά, γ) την κάλυψη τόσο των Πανεπιστημίων όσο και των ΤΕΙ, καθώς και δ) τον αριθμό των νέων επιστημόνων που προβλεπόταν να απασχοληθούν στο πλαίσιο της Δράσης. Όσον αφορά στις συνεντεύξεις, αυτές πραγματοποιήθηκαν μέσω ημι-δομημένων ερωτηματολογίων και αφορούσαν στην υλοποίηση της Δράσης και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η επιλογή των ανοικτών ερωτήσεων έγινε για να μπορέσουν να αποτυπωθούν χαρακτηριστικά και απόψεις των άμεσα εμπλεκόμενων, οι οποίοι είχαν άποψη και κατανόηση των σύνθετων γραφειοκρατικών ζητημάτων που καθόριζαν την επιτυχή ή μη διαχείριση και υλοποίηση της συγκεκριμένης Δράσης, ζητήματα που δεν μπορούσαν να απαντηθούν σε κλειστές ερωτήσεις.

13. Σχεδιασμός της Δράσης από τα Οικεία Ιδρύματα

Τα περισσότερα Ιδρύματα που συμμετείχαν στην έρευνα υλοποίησαν δυο προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος προκειμένου να ανατεθεί διδακτικό έργο σε νέους επιστήμονες. Η πρώτη πρόσκληση δημοσιεύθηκε σε όλες τις περιπτώσεις το καλοκαίρι του 2016 και αφορούσε όλο το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017, ενώ η δεύτερη ήταν συμπληρωματική και αφορούσε είτε νέες θέσεις που προέκυψαν ύστερα από την ανακατανομή των προς πλήρωση θέσεων μεταξύ των Ιδρυμάτων από πλευράς του Υπουργείου, είτε υπάρχουσες θέσεις που είχαν κηρυχθεί άγονες μετά την πρώτη πρόσκληση. Τα μαθήματα για τα οποία προκηρύχθηκαν θέσεις

αφορούσαν στην πλειονότητα των Τμημάτων, ενώ καλύπταν μια ευρεία ομάδα επιστημονικών πεδίων και από τις έξι κύριες κατηγορίες πεδίων.

13.1 Δεδομένα που αφορούν το σχεδιασμό της Δράσης. Καθυστερήσεις και προβλήματα

13.1.1 Βαθμός κάλυψης των θέσεων σε Πανεπιστήμια και ΤΕΙ

Σε όλες τις περιπτώσεις των Πανεπιστημίων που ρωτήθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας για τη διαχείριση της Δράσης προκηρύχθηκε το σύνολο των θέσεων που αντιστοιχούσαν βάσει της πρόσκλησης του Υπουργείου. Το ποσοστό κάλυψης των θέσεων κρίνεται ως αρκετά υψηλό, αφού κυμάνθηκε από 70% ως και 100%, ενώ στις περισσότερες περιπτώσεις το ποσοστό ξεπέρασε το 95%. Η κατάσταση φαίνεται να διαφοροποιείται σημαντικά στα ΤΕΙ ως προς τις προκηρυγμένες θέσεις, καθώς είτε προκηρύχθηκε από το Ίδρυμα το σύνολο των θέσεων αλλά το ποσοστό κάλυψης ήταν χαμηλότερο από εκείνο των Πανεπιστημίων, είτε οι θέσεις που προκηρύχθηκαν από τα ΤΕΙ κυμαίνονταν από 15% ως 50% των θέσεων που αντιστοιχούσαν στο Ίδρυμα βάσει της πρόσκλησης του Υπουργείου. Και σε αυτές τις περιπτώσεις, τα ποσοστά κάλυψης ήταν επίσης χαμηλά και γύρω στο 50% των σχετικά λίγων θέσεων που προκηρύχθηκαν. Φαίνεται, συνεπώς, ότι στα ΤΕΙ καλύφθηκε μικρότερο μέρος των αρχικών θέσεων που τους είχε διατεθεί από το Υπουργείο.

Βασική αιτία για αυτό το φαινόμενο ήταν, σύμφωνα με εκπροσώπους των ΤΕΙ, ο τρόπος περιγραφής των θέσεων και το διδακτικό έργο που κάλυπτε η συγκεκριμένη Δράση. Ο τρόπος περιγραφής απευθυνόταν, αφορούσε ή και ευνοούσε περισσότερο τα Πανεπιστήμια και λιγότερο τα ΤΕΙ, αφού δεν λάμβανε υπόψη του τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των τελευταίων, όπου η παροχή διδακτικού έργου στηρίζεται, εν συνόλω ή εν μέρει, σε εργαστηριακά μαθήματα. Τέτοια εργαστηριακά μαθήματα δεν είχαν συγκαταλεχθεί στην περιγραφή και τους σκοπούς της αυτόνομης διδασκαλίας της συγκεκριμένης Δράσης.

13.1.2 Σαφήνεια της πρόσκλησης του Υπουργείου

Όσον αφορά στην πρόσκληση του Υπουργείου, αυτή χαρακτηρίσθηκε από τους περισσότερους ερωτώμενους ως απόλυτα σαφής. Στην περίπτωση διευκρινήσεων, αυτές δόθηκαν από πλευράς του Υπουργείου. Επίσης, η πρόσκληση χαρακτηρίστηκε από τα περισσότερα στελέχη των ΕΛΚΕ ή τους ακαδημαϊκούς προϊσταμένους τους ως γραφειοκρατικά απλή. Παρόλα αυτά, αναφέρθηκε η ανάγκη καλύτερου συντονισμού

μεταξύ αφενός της ακαδημαϊκής διαδικασίας που αφορούσε στις Γραμματείες των Τμημάτων (σε ζητήματα όπως την σύγκληση Γενικών Συνελεύσεων, τον προσδιορισμό μαθημάτων προς κάλυψη από τη Δράση και τον ορισμό επιτροπών αξιολόγησης και σύγκλησή τους κ.λπ.) και αφετέρου της διαχειριστικής διαδικασίας των ΕΛΚΕ για να τηρηθούν οι διαδικασίες υλοποίησης έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ.

Συνεπώς, καταγράφηκε στα περισσότερα Ιδρύματα ο ελλιπής συντονισμός ή σχετικές δυσχέρειες και προβλήματα μεταξύ των δυο (Γραμματειών και ΕΛΚΕ). Ενδιαφέρον παρουσιάζει η απάντηση ενός Ιδρύματος για αυτό το θέμα, χαρακτηρίζοντας τη Δράση ελλιπή, στη βάση του μη επαρκούς προσδιορισμού των απαραίτητων διαδικασιών και των σταδίων εφαρμογής και υλοποίησης από τα Ιδρύματα. Άλλο Ίδρυμα επεσήμανε το ζήτημα της μη επαρκούς γνώσης των διαδικασιών έργων ΕΣΠΑ από τις Γραμματείες, καθώς εκτός του ΕΛΚΕ δεν είχαν σχετική προηγούμενη καθοδήγηση για τις διαδικασίες έργων ΕΣΠΑ. Πάντως, ως προς το ίδιο θέμα, άλλο Ίδρυμα ανέφερε ότι παρά τα απαιτούμενα αρκετά έγγραφα και δικαιολογητικά, αφενός ο ΕΛΚΕ έχει εμπειρία από έργα ΕΣΠΑ και αφετέρου συντόνισε ικανοποιητικά τις Γραμματείες, με αποτέλεσμα να μην σημειωθούν ιδιαίτερα προβλήματα.

13.1.3 Προετοιμασία ιδρυματικής πρόσκλησης

Όσον αφορά στην προετοιμασία της ιδρυματικής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τον 1ο κύκλο της Δράσης (ακαδημαϊκό έτος 2016-17) καταγράφηκαν καθυστερήσεις στα περισσότερα Ιδρύματα. Οι καθυστερήσεις αυτές σχετίζονται ευθέως με τον χρόνο δημοσίευσης της πρόσκλησης του Υπουργείου. Ως προς αυτό παρατίθεται ενδεικτική δήλωση που καταγράφηκε και η οποία ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό σε ό,τι καταγράφηκε σχεδόν σε όλα τα Ιδρύματα. Οι καθυστερήσεις λοιπόν προέκυψαν… «κυρίως λόγω χρονοβόρων διαδικασιών (20 μέρες ανάρτηση, 5 μέρες για ενστάσεις σύμφωνα με τις οδηγίες τις ΕΥΔ), ενώ καθυστέρησε να εκδοθεί από την ΕΥΔ και η απόφαση ένταξης. Συνεπώς είναι κρίσιμο ο χρονικός προγραμματισμός της έκδοσης της Πρόσκλησης από το Υπουργείο να γίνεται σε εύλογο χρονικό διάστημα, καθώς για την υποβολή της πρότασης χρηματοδότησης της Δράσης απαιτείται η έκδοση Αποφάσεων διαφορετικών συλλογικών οργάνων του Ιδρύματος (Συγκλήτου, Κοσμητειών, Γενικών Συνελεύσεων Τμημάτων), για την κατανομή των θέσεων διδασκαλίας, τον ορισμό του γνωστικού αντικειμένου των μαθημάτων, τον ορισμό των Επιτροπών Παραλαβής Παραδοτέων και των Επιτροπών Αξιολόγησης των Υποψηφίων Υποτρόφων, γεγονός που προϋποθέτει το συντονισμό ενεργειών διαφορετικών Τμημάτων του Ιδρύματος. Επιπλέον το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την ημερομηνία έκδοσης της

Απόφασης Χρηματοδότησης μέχρι και την ημερομηνία έναρξης του φυσικού αντικειμένου είναι περιορισμένο, λαμβάνοντας υπόψη ότι στο διάστημα αυτό θα πρέπει τα Ιδρύματα να εκδώσουν τις Προσκλήσεις για την υποβολή των σχεδιαγραμμάτων διδασκαλίας. Τέλος, δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός, ότι τον Αύγουστο οι Γραμματείες υπολειτουργούν, καθιστώντας τις διαδικασίες και τα χρονικά περιθώρια ακόμη πιο δεσμευτικά».

13.1.4 Συνεργασία μεταξύ ΕΛΚΕ και Τμημάτων

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η συνεργασία μεταξύ ΕΛΚΕ και Τμημάτων χαρακτηρίσθηκε ως αγαστή, ενώ σε άλλες ως περισσότερο ή λιγότερο προβληματική και ατελής. Αντίστοιχα, σε ορισμένα Ιδρύματα καταγράφηκαν διοικητικά προβλήματα και καθυστερήσεις, ενώ σε άλλα όχι. Τέλος, από ένα συγκεκριμένο Ίδρυμα, με το οποίο η επικοινωνία-συνέντευξη έγινε το φθινόπωρο 2017 και αφού είχε δημοσιευθεί η ιδρυματική πρόσκληση για το έτος 2017-2018 επισημάνθηκε ότι το 80% περίπου των υποψηφίων για ανάθεση διδακτικού έργου επαναλαμβάνονται μεταξύ ακαδημαϊκού έτους 2016-17 (1ος κύκλος της Δράσης) και 2017-18 (2ος κύκλος της Δράσης), ως αποτέλεσμα της επανάληψης σε μεγάλο βαθμό των μαθημάτων που θα διδαχθούν στο πλαίσιο της Δράσης.

13.2 Προτάσεις για τη βελτίωση του σχεδιασμού της Δράσης

13.2.1 Χρονισμός δημοσίευσης προσκλήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη τις αναφορές για την ανάγκη καλού και έγκαιρου συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ του ΕΛΚΕ αφενός και των Γραμματειών των Τμημάτων αφετέρου, αλλά και τις δυσκολίες που ανέκυψαν σε αυτό το ζήτημα, προτάθηκε από το σύνολο των ερωτώμενων η πιο έγκαιρη δημοσίευση της πρόσκλησης από το Υπουργείο. Αυτό θα δώσει την δυνατότητα ικανού διαστήματος προετοιμασίας και οργάνωσης των Ιδρυμάτων, σε επίπεδο σχεδιασμού της Δράσης (σταθερός χρονικός προγραμματισμός δημοσίευσης της προκήρυξης στην αρχή του εαρινού εξαμήνου, π.χ. Φεβρουάριο-Μάρτιο, για τις θέσεις διδασκαλίας του επόμενου ακαδημαϊκού έτους). Με αυτό τον τρόπο, θεωρείται ότι θα ολοκληρώνεται έγκαιρα η προκήρυξη της ιδρυματικής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος κάτι που θα προκαλέσει την έγκαιρη ολοκλήρωση των διαδικασιών για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

13.2.2 Διάκριση της πρόσκλησης μεταξύ Πανεπιστημίων και ΤΕΙ

Ως προς τη διαφοροποίηση που εντοπίσθηκε αναφορικά με το περιεχόμενο και τους σκοπούς της Δράσης μεταξύ των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ και προκειμένου οι επόμενοι κύκλοι της Δράσης να αφορούν περισσότερο και στα ΤΕΙ, προτάθηκε από όλα τα ερωτώμενα ΤΕΙ η συγκεκριμένη Δράση να δίνει τη δυνατότητα στα Ιδρύματα να αναθέτουν διδακτικό έργο και μόνο για εργαστηριακά μαθήματα, καθώς είναι λίγα τα μαθήματα επιλογής που συνδυάζουν θεωρητικό σκέλος με εργαστήριο. Από την άλλη πλευρά, και ως προς την οργάνωση και προετοιμασία νέου εργαστηρίου δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός, ότι για μια τέτοια δραστηριότητα χρειάζονται σχέσεις εμπιστοσύνης (ανάθεση, οργάνωση, λειτουργία) μεταξύ διδασκόντων διαφορετικής βαθμίδας. Αυτό παίρνει χρόνο, κάτι που δεν μπορεί να καλυφθεί στη χρονική διάρκεια της συγκεκριμένης Δράσης. Σε αυτή την περίπτωση, το ζήτημα της αυτοδύναμης διδακτικής εμπειρίας θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί με πιο διασταλτικές ερμηνείες και ορισμούς για τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των ωφελούμενων για τη διεξαγωγή των συγκεκριμένων μαθημάτων ή για την επίβλεψη πτυχιακών εργασιών (δηλαδή, σε αυτή την περίπτωση πιθανώς να εκλαμβάνεται έμμεσα ως αυτοδύναμη διδασκαλία ο συνδυασμός των εργαστηριακών μαθημάτων και της επίβλεψης πτυχιακών εργασιών).

13.2.3 Είδος των μαθημάτων που καλύπτει η Δράση

Από ορισμένα Ιδρύματα (Πανεπιστήμια και ΤΕΙ) επισημάνθηκε η ανάγκη να υπάρχει η δυνατότητα ανάθεσης και υποχρεωτικών μαθημάτων, πέρα από τα μαθήματα επιλογής στο πλαίσιο της Δράσης, γεγονός που συνδέεται με τις ανάγκες σε έκτακτο διδακτικό προσωπικό (κυρίως, ωρομίσθιους διδάσκοντες). Συγκεκριμένα, για τα ΤΕΙ θεωρείται ότι με αυτό τον τρόπο θα αντιμετωπισθεί και το γεγονός της μικρής κάλυψης των θέσεων που τους είχαν κατανεμηθεί από το Υπουργείο. Στο ίδιο πλαίσιο, κατατέθηκε η πρόταση να προβλεφθεί η ύπαρξη μιας άλλης Δράσης, για την οποία να λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των ωρομίσθιων κατά την κατανομή των θέσεων της Δράσης ανά Ίδρυμα, ώστε να συνυπολογίζονται οι θέσεις των ωφελούμενων της συγκεκριμένης Δράσης με το έκτακτο προσωπικό και τους ωρομίσθιους. Έμμεσα προτάθηκε, δηλαδή, να υπάρχει μια προκήρυξη ΕΣΠΑ που θα καλύπτει όλες τις κατηγορίες διδασκόντων, οι οποίες δεν θα χρηματοδοτούνται (πλέον) από τον τακτικό προϋπολογισμό, στοιχείο ευεργετικό για τους προϋπολογισμούς των Ιδρυμάτων. Κάτι τέτοιο θα λειτουργούσε επίσης δυνητικά ως μέσο άσκησης πίεσης του Υπουργείου προς τα Ιδρύματα για την αποφυγή αδιάθετων θέσεων.

13.2.4 Συγκρότηση επιτροπών κι άλλων συναφών με τη Δράση συλλογικών οργάνων

Σε ορισμένα Ιδρύματα σημειώθηκαν καθυστερήσεις, κυρίως λόγω ενστάσεων κατά τη διαδικασία επιλογής των διδασκόντων. Παρότι αναγνωρίζεται πως το συγκεκριμένο θέμα αφορά περισσότερο στην εσωτερική λειτουργία των Ιδρυμάτων, προτάθηκε ως εναλλακτική, και προκειμένου να αντιμετωπισθεί η συγκεκριμένη αιτία καθυστερήσεων, η προώθηση από πλευράς του Υπουργείου μιας ρύθμισης, σύμφωνα με την οποία θα ενθαρρύνεται η αξιοποίηση μιας ενιαίας επιτροπής ενστάσεων για κάθε Τμήμα/Σχολή (πιθανώς με ευθύνη του Κοσμήτορα). Σε κάθε περίπτωση, προτείνεται να μην έχει ο ΕΛΚΕ την ευθύνη των επιτροπών ενστάσεων, καθότι οι ίδιοι δεν είναι σε θέση να ελέγξουν την ουσία των ενστάσεων π.χ. ως προς το γνωστικό αντικείμενο, τα ακαδημαϊκά προσόντα κ.λπ. παρά μόνο το διαχειριστικό σκέλος των προσκλήσεων/αιτήσεων.

13.2.5 Κριτήρια επιλογής προσωπικού

Όσον αφορά στις διαδικασίες αξιολόγησης των προτάσεων, ένα στοιχείο που επισημάνθηκε από ορισμένους ερωτώμενους αφορά στην ανάγκη σαφέστερου προσδιορισμού του νέου επιστήμονα. Του χρονικού κριτηρίου, δηλαδή, για την αναγνώριση κάποιου/κάποιας ως τέτοιου, βάσει ηλικίας ή χρόνου απόκτησης του διδακτορικού. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το συγκεκριμένο ζήτημα αντιμετωπίσθηκε ορθά στη νέα πρόσκληση του Υπουργείου για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018. Σχετικό είναι και το ζήτημα που τέθηκε από ορισμένους ΕΛΚΕ για την ανάγκη καλύτερου προσδιορισμού των στόχων της πρόσκλησης του Υπουργείου. Αυτό θα οδηγήσει στην σαφέστερη απάντηση του εάν προσμετράται θετικά ή όχι η πρότερη διδακτική εμπειρία. Άρα συνολικότερα, τα κριτήρια για την επιλογή προσωπικού προτείνεται να γίνουν από το Υπουργείο πιο σαφή και εύκολα αξιολογήσιμα.

13.2.6 Προτάσεις επί άλλων διαδικαστικών θεμάτων

Για τον καλύτερο σχεδιασμό της Δράσης αναφέρθηκε και προτάθηκε η δυνατότητα των Ιδρυμάτων να προχωρούν σε δυο ιδρυματικές προσκλήσεις ενδιαφέροντος ανά έτος (π.χ. ξεχωριστά για κάθε εξάμηνο).

Από ερωτώμενο Ίδρυμα προτάθηκε να υπάρχει πρόβλεψη η θέση του πανεπιστημιακού υποτρόφου της Δράσης να αντιστοιχεί με το καθεστώς του Visiting Professor στο εξωτερικό και να ισχύει για 5ετία κατόπιν κανονικής εκλογής (αντίστοιχης, δηλαδή, με τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ).

Επίσης, συγκεκριμένο Ίδρυμα κατέθεσε πρόταση για την ύπαρξη ενός ενιαίου κωδικού MIS για όλους τους κύκλους της Δράσης, στοιχείο που θα βελτίωνε τον προγραμματισμό, αποφεύγοντας τη χρονοβόρα ετήσια διαδικασία έκδοσης νέου MIS. Ως προς το ίδιο θέμα, άλλο Ίδρυμα πρότεινε να γίνεται τροποποίηση της αρχικής Πρόσκλησης του Υπουργείου για κάθε κύκλο της Δράσης και να μην δημοσιεύεται εξαρχής νέα Πρόσκληση, ώστε να απλοποιηθούν σημαντικά οι διαδικασίες (π.χ. σε ότι την προσκόμιση των απαιτούμενων από τα Ιδρύματα έγγραφα και δικαιολογητικά).

14. Διαχείριση και υλοποίηση της Δράσης από τα Οικεία Ιδρύματα

Στα περισσότερα Ιδρύματα παρατηρήθηκε μια παρεμφερής κατανομή αρμοδιοτήτων για τη διαχείριση της Δράσης μεταξύ των στελεχών των ΕΛΚΕ. Η κατανομή αυτή περιλάμβανε την συμμετοχή του κύριου χειριστή της Δράσης (συνήθως, κάποιος εργαζόμενος με σύμβαση έργου), και την μερική συμμετοχή ενός υπαλλήλου για τα θέματα των συμβάσεων, ενός υπαλλήλου για το πρωτόκολλο και ενός υπαλλήλου για τα οικονομικά ζητήματα (λογιστήριο). Επίσης, σε αρκετές περιπτώσεις εξεταζόμενων Ιδρυμάτων, επιστημονικός υπεύθυνος της Δράσης ήταν ο Αν. Πρύτανης/Πρόεδρος Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, ενώ σε άλλες ήταν ο ακαδημαϊκός προϊστάμενος του ΕΛΚΕ (Πρόεδρος της Επιτροπής Ερευνών).

14.1 Δεδομένα που αφορούν τη διαχείριση κατά την υλοποίηση της. Προβλήματα και καθυστερήσεις

14.1.1 Ζητήματα πληρωμών και ασφαλιστικών εισφορών

Σύμφωνα με ορισμένους ερωτώμενους, κάποια ζητήματα της Δράσης αφορούσαν στον τρόπο πληρωμής των υποτρόφων, κυρίως εξαιτίας του είδους και της διάρκειας της 9μηνης σύμβασης. Ενδεικτικά, απαιτούνταν σχετικά μεγάλος αριθμός διαφορετικών βεβαιώσεων (ως πέντε στον αριθμό από ωφελούμενους, Γραμματείες, Τμήματα, Υπεύθυνο Έργου κ.λπ.) για διαχειριστικούς λόγους, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις είχαν αποκλειστικά τυπικό χαρακτήρα. Συναφές ζήτημα ήταν το θέμα των ασφαλιστικών εισφορών των ωφελούμενων και των αλλαγών που προέκυψαν στη νομοθεσία αναφορικά με τους ελεύθερους επαγγελματίες. Οι εκκρεμότητες και

οι ασάφειες ως προς αυτά τα θέματα (όπως π.χ. η κάλυψη ή μη των εισφορών ελεύθερων επαγγελματιών που υπάγονται στο φορολογικό καθεστώς των μισθωτών με ως δυο εργοδότες) επηρέασαν αρνητικά και τις διαδικασίες πληρωμής των νέων διδασκόντων.

14.1.2 «Γραφειοκρατικό βάρος» της Δράσης

Στα περισσότερα Ιδρύματα (κυρίως εκείνα με μικρότερο μέγεθος και καλύτερη οργάνωση των υπηρεσιών των ΕΛΚΕ τους) δεν καταγράφηκαν διοικητικά προβλήματα και καθυστερήσεις. Σε λίγα Ιδρύματα (κυρίως τα μεγαλύτερα σε μέγεθος), σημειώθηκαν σημαντικές καθυστερήσεις και διοικητικά προβλήματα κατά την υλοποίηση της Δράσης, είτε στο χειμερινό κυρίως εξάμηνο, είτε και στα δυο για το ακαδημαϊκό έτους 2016-2017. Βασική αιτία ήταν η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και ο διοικητικός φόρτος των Γραμματειών. Στις περιπτώσεις που παρατηρήθηκε μια τέτοια διαφοροποίηση στη διαχείριση του χειμερινού από το εαρινό εξάμηνο, αυτό αποδίδεται στο γεγονός, ότι οι Γραμματείες εξοικειώθηκαν με τη Δράση, με συνέπεια αυτή να υλοποιηθεί πιο ομαλά κατά το εαρινό εξάμηνο.

Σύμφωνα με ορισμένα Ιδρύματα, η Δράση ήταν γραφειοκρατικά σύνθετη, διότι ως έργο ΕΣΠΑ απαιτεί αρκετά σύνθετες διαδικασίες διαχείρισης, π.χ. ως προς την κατάθεση των δελτίων της Πράξης, τα απογραφικά δελτία εισόδου-εξόδου με την απαραίτητη συμπλήρωσή τους για την εξόφληση των ωφελούμενων, διοικητικές επαληθεύσεις κ.ο.κ.

Άλλα προβλήματα που εντοπίσθηκαν αφορούσαν επιγραμματικά:

- τη διαδικασία και τα απαιτούμενα παραστατικά ως προς την πρόβλεψη των μετακινήσεων,

- τη μη έγκαιρη εξασφάλιση άδειας ασκήσεως ιδιωτικού έργου από τις Υπηρεσίες των Δημοσίων Υπαλλήλων – ωφελούμενων της Πράξης,

- την τροποποίηση των συμβάσεων των ωφελούμενων λόγω αλλαγών στο Ασφαλιστικό Σύστημα (ΕΦΚΑ),

- τις παραιτήσεις επιτυχόντων, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις οδήγησαν και στην αδυναμία κάλυψης θέσεων/μαθημάτων,

- οι μεταβολές που ζητούνται από την ΕΥΔ ως απόρροια ελέγχου από ελεγκτικούς μηχανισμούς της Ε.Ε. (π.χ. η απαίτηση για Εντολή Μετακίνησης από τον

Επιστημονικά Υπεύθυνο) συνεπάγονταν αλλαγές που πρέπει να ενταχθούν στις διαδικασίες των ΕΛΚΕ, καθώς και την σχετική ενημέρωση των ωφελούμενων.

Έχει ενδιαφέρον, πάντως, πως στις περισσότερες περιπτώσεις των ερωτώμενων ΕΛΚΕ Ιδρυμάτων δεν σημειώθηκε διαφοροποίηση (ή, βελτίωση στη διαχείριση της Δράσης) μεταξύ των δυο εξαμήνων, κυρίως αναφορικά με ζητήματα, όπως η απόδοση αποζημίωσης για μετακινήσεις, πληρωμές κ.α., με συνέπεια όπου υπήρχαν καθυστερήσεις το πρώτο εξάμηνο, αυτές να παραμείνουν σε μεγάλο βαθμό και στο εαρινό.

Επίσης, ένα ζήτημα που επισημάνθηκε από ορισμένα Ιδρύματα ήταν η ανάγκη πρόβλεψης και απόδοσης μεγαλύτερου ποσοστού ως έμμεσες δαπάνες στα Ιδρύματα. Μάλιστα, αναφέρθηκε ότι με βάση την πρόσκληση του 2016-2017 όπου οι έμμεσες δαπάνες ήταν περιορισμένες, στη νέα πρόσκληση του Υπουργείου για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 αυτές όχι μόνο δεν αυξήθηκαν αλλά εξαλείφθηκαν πλήρως.

14.1.3 Συνεργασία ΕΛΚΕ με ωφελούμενους

Σχεδόν σε όλα τα Ιδρύματα και τους ΕΛΚΕ, η συνεργασία με τους ωφελούμενους κρίνεται ως ικανοποιητική. Πάντως, σχεδόν σε ορισμένα Ιδρύματα σημειώθηκαν δυσκολίες και προβλήματα με μεμονωμένες περιπτώσεις υποτρόφων, κυρίως ως προς διοικητικά θέματα που τους ζητήθηκαν (ως βασικότερο πρόβλημα καταγράφηκε η συμπλήρωση των απογραφικών δελτίων εισόδου-εξόδου), χωρίς αυτό όμως να επηρεάζει τη γενικά θετική εικόνα. Επίσης, ορισμένα ΤΕΙ αντιμετώπισαν προβλήματα στην επικοινωνία τους με τους ωφελούμενους, κυρίως λόγω παρανοήσεων ως προς το καθεστώς του πανεπιστημιακού υποτρόφου που δεν συνηθίζεται να εφαρμόζεται στη συγκεκριμένη κατηγορία Ιδρυμάτων. Από διαφορετικά Ιδρύματα αναφέρθηκε, επίσης, η έντονη δυσαρέσκεια των υποτρόφων σχετικά με το γραφειοκρατικό μέρος της διαδικασίας εξόφλησης των δαπανών και το χρόνο πληρωμής τους.

Όσον αφορά στην υποστήριξη των υποτρόφων από τα Τμήματα με υποδομές, ήταν σαφές από τους περισσότερους ερωτώμενους, ότι αυτό εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα υποδομών και πόρων ανά Τμήμα, αντικείμενο, ωστόσο, στο οποίο ο ΕΛΚΕ δεν έχει αρμοδιότητα.

Ως ενδιαφέρον στοιχείο για τον έλεγχο των ωφελούμενων και τη συμβολή τους στο πλαίσιο της Δράσης αναφέρθηκε από ορισμένα Ιδρύματα το γεγονός ότι ο ΕΛΚΕ δεν διαθέτει τρόπο ελέγχου υλοποίησης των μαθημάτων και της ποιότητάς τους, με

αποτέλεσμα να εξαρτάται για την παροχή αυτής της πληροφορίας από τις Γραμματείες, οι οποίες παρακολουθούν την υλοποίηση της Δράσης μόνο μέσω της τυπικής υπογραφής ορισμένων σχετικών βεβαιώσεων.

14.2 Προτάσεις για τη βελτίωση της υλοποίησης της Δράσης

14.2.1 Χρόνος κατάρτισης συμβάσεων με ωφελούμενους

Βασική συνέπεια των καθυστερήσεων σε άλλα στάδια το σχεδιασμού και της υλοποίησης της Δράσης ήταν η καθυστερημένη σύναψη συμβάσεων μεταξύ των Ιδρυμάτων και των ωφελούμενων, με αποτέλεσμα το μη ικανοποιητικό χρόνο προετοιμασίας των υπότροφων για την παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Για να αντιμετωπισθεί το ουσιαστικό αυτό πρόβλημα προτείνεται να θεσπιστεί κεντρικά από το Υπουργείο κανόνας (άτυπος ή μη), σύμφωνα με τον οποίο όλες οι συμβάσεις που αφορούν διδασκαλία μαθημάτων κατά το χειμερινό εξάμηνο θα πρέπει να ξεκινούν το αργότερο τον Οκτώβριο και αντίστοιχα για το εαρινό εξάμηνο, τον Φεβρουάριο. Βασική προϋπόθεση για αυτό –σύμφωνα με τους ερωτώμενους– είναι η έγκαιρη δημοσίευση της πρόσκλησης από πλευράς του Υπουργείου.

14.2.2 Ζητήματα διαδικασιών, πληρωμών κ.α.

Ένα ζήτημα που αναδείχθηκε αφορά στη διευκρίνιση των κατηγοριών ασυμβίβαστου για συμμετοχή στη Δράση, π.χ. σε ότι αφορά τους δημόσιους υπαλλήλους.

Ως προς τα έξοδα μετακίνησης, προτάθηκε αυτά να μην θεωρούνται ως τέτοια αλλά να θεωρούνται επιχορήγηση προς εκείνους τους ωφελούμενους που την δικαιούνται και η οποία θα δίνεται άπαξ. Σύμφωνα με την ίδια πηγή, ο λόγος για αυτή την πρόταση είναι ότι με τις νέες σχετικές προβλεπόμενες διαδικασίες δεν θα είναι δυνατή η πληρωμή οδοιπορικών (καθόσον αυτά προκύπτουν εκ των προτέρων μέσα από την προσκόμιση προσφορών από ξενοδοχεία κ.λπ., βάσει όσων ισχύουν σε έργα ΕΣΠΑ).

Όσον αφορά στην πληρωμή των υπότροφων και από τη στιγμή που οι συμβάσεις επιβαρύνουν σημαντικά τους ωφελούμενους λόγω της καταβολής (ασφαλιστικών και άλλων) εισφορών, προτείνεται να υπάρξει πρόβλεψη συμβάσεων αντίστοιχη με αυτή που υπάρχει για τους ωρομίσθιους, Θα μπορούσε δε ο τρόπος υπολογισμού να

γίνεται βάσει μονάδων ECTS ανά μάθημα (επιμερισμένων για εργασίες προετοιμασίας, διδασκαλίας, mentoring, επιτήρησης εργασιών κ.λπ.).

Συγκεκριμένο Ίδρυμα ανέφερε, τέλος, την ανάγκη απλοποίησης της διαδικασίας υποβολής του Μηνιαίου Δελτίου Δήλωσης Δαπανών (ΜΔΔΔ), ενώ άλλο ανέφερε τη σημαντική βελτίωση που χρειάζεται να γίνει στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, καθώς παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην καταχώρηση δεδομένων.

15. Αξιολόγηση της Δράσης ως προς τις συνέπειές της για τα Ιδρύματα και τους ωφελούμενους

Ως επιπλέον πηγή πληροφόρησης για την αξιολόγηση της Δράσης –πέραν των όσων αναλύονται στο Μέρος Β’ και Μέρος Γ’ της παρούσας έκθεσης– ζητήθηκε η γνώμη των ακαδημαϊκών προϊσταμένων των ΕΛΚΕ, αποκλειστικά (και όχι των διοικητικών υπαλλήλων), ανεξάρτητα από το εάν ήταν επιστημονικοί υπεύθυνοι της Δράσης.

Σε αυτή τη βάση, η διαφοροποίηση που επισημάνθηκε παραπάνω για τον χαρακτήρα, τους σκοπούς και τη χρησιμότητα της Δράσης μεταξύ των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ φαίνεται να εντοπίζεται και ως προς τις συνέπειες της Δράσης για τα Ιδρύματα, αφού στα Πανεπιστήμια σημειώνεται μια πιο θετική αξιολόγηση της Δράσης και των συνεπειών της για τα Ιδρύματα, σε σχέση με τον αντίστοιχο «βαθμό» αξιολόγησης από τους ΕΛΚΕ των ΤΕΙ.

15.1 Συνολική αποτίμηση των συνεπειών της Δράσης

Η συνολική αποτίμηση της Δράσης καταγράφεται ως θετική ή πολύ θετική σε όλα τα ερωτώμενα Πανεπιστήμια. Μεταξύ των ΤΕΙ, η Δράση αποτιμήθηκε από θετική ως ουδέτερη (σημειώνεται ότι συγκεκριμένο Ίδρυμα χαρακτήρισε την υλοποίηση της Δράσης ως «μια χαμένη ευκαιρία για το Ίδρυμα, λόγω της φύσης της Δράσης και της αναντιστοιχίας με τις ανάγκες των ΤΕΙ»). Θα πρέπει, δε, να σημειωθεί ότι αρκετοί ΕΛΚΕ των Πανεπιστημίων αναφέραν ότι οι θετικές συνέπειες αφορούσαν περισσότερο στους υπότροφους και λιγότερα τα Ιδρύματα.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης των συνεπειών της Δράσης επισημάνθηκε ότι η ύπαρξη σταθερής και γνωστής εκ των προτέρων επαναληψιμότητας αυτού του τύπου των προκηρύξεων μπορεί να συμβάλλει στην αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων». Αντίστοιχα, η μεγαλύτερη χρονική διάρκεια της υποτροφίας

(τουλάχιστον για 2 ακαδημαϊκά εξάμηνα), και η αύξηση του οικονομικού αντικειμένου μπορούν να συμβάλλουν περαιτέρω στην αντιμετώπιση του φαινομένου.

15.2 Αποτίμηση της συμβολής της Δράσης στην αντιμετώπιση προβλημάτων των Ιδρυμάτων

Συγκεκριμένα Ιδρύματα αποτίμησαν τη Δράση θετικά, ως προς τις συνέπειές της για το Ίδρυμα, κυρίως σε ότι αφορά στον εμπλουτισμό του Προγράμματος Σπουδών με νέα μαθήματα, στην εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας, στην ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού/διδασκόντων, καθώς και στον εκσυγχρονισμό του περιεχομένου των μαθημάτων που προϋπήρχαν στο Πρόγραμμα Σπουδών. Μπορεί να θεωρηθεί, λοιπόν, ότι η Δράση συνέβαλε στην αντιμετώπιση προβλημάτων που προϋπήρχαν στο Ίδρυμα, κυρίως ως προς την ανεπάρκεια ανθρώπινων πόρων και τη δικτύωση με νέους επιστήμονες.

Αν και ορισμένοι ερωτώμενοι έκριναν πως μια από τις θετικές συνέπειες της Δράσης ήταν ο εμπλουτισμός των Προγραμμάτων Σπουδών με νέα μαθήματα, στα περισσότερα Ιδρύματα, η Δράση συνέβαλε λιγότερο στον εμπλουτισμό αυτό καθώς τα Τμήματα αναγκάστηκαν να προσθέσουν μαθήματα-γνωστικά αντικείμενα που δεν ήταν απολύτως απαραίτητα. Σημειώνεται ότι οι Οδηγοί Σπουδών ανανεώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα, ούτως ή άλλως. Αυτό το φαινόμενο καταγράφηκε περισσότερο σε εκείνα τα Ιδρύματα που έχουν επάρκεια διδασκόντων, λαμβάνοντας υπόψη και το διδακτικό έργο που προσφέρουν οι ΕΔΙΠ.

Όσον αφορά στα ΤΕΙ, σύμφωνα με τα ευρήματα, η βασική τους ανάγκη που είναι οι εργαστηριακοί συνεργάτες δεν αντιμετωπίστηκε με την Δράση. Αντίστροφα, για σκοπούς μεγιστοποίησης της απορρόφησης των θέσεων που τους είχε αρχικά κατανεμηθεί δημιουργήθηκε το παράδοξο η Δράση να προκαλέσει την θεσμοθέτηση νέων μαθημάτων αυτοδύναμης διδασκαλίας από επιστήμονες χωρίς αυτό να είναι ακαδημαϊκά αναγκαίο. Γεγονός που συνέβαλλε σε ένα είδος ασυνέχειας των Προγραμμάτων Σπουδών από χρόνο σε χρόνο. Σε περιπτώσεις που Τμήματα ΤΕΙ προχώρησαν σε οριακές αλλαγές σε υπάρχοντα γνωστικά αντικείμενα ώστε να δημιουργηθούν νέα μαθήματα και να ικανοποιηθούν οι σκοποί της Δράσης, προέκυψε το ζήτημα της μικρής προσέλευσης φοιτητών.

Σε κάθε περίπτωση, ως θετική συνέπεια της Δράσης καταγράφηκε η δυνατότητα που παρείχε σε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ να συνεργαστούν με νέους επιστήμονες. Μάλιστα, διατυπώθηκε από ορισμένα Ιδρύματα η άποψη, ότι δυνητικά ο αντίκτυπος των Δράσεων να ήταν μεγαλύτερος, αν υπήρχε συνέργεια με άλλες παρεμφερείς Δράσεις

(π.χ. δράσεις για διενέργεια ερευνητικού έργου), ή αν η συγκεκριμένη Δράση δεν αφορούσε μόνο διδασκαλία, αλλά και ερευνητική δραστηριότητα.

15.3 Αποτίμηση των συνεπειών της Δράσης για τους ωφελούμενους

Συνολικά, η Δράση αποτιμάται θετικά για τους ωφελούμενους σε όρους απόκτησης νέων ακαδημαϊκών εμπειριών ενώ δεν μπορεί να παραγνωρισθεί το ζήτημα του εμπλουτισμού του βιογραφικού τους με την άσκηση αυτοδύναμης και όχι επιβοηθητικής διδασκαλίας. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι η δημιουργία προοπτικών για το μέλλον των συνεργασιών των Ιδρυμάτων με τους νέους αυτούς επιστήμονες είναι αβέβαιη λόγω της έλλειψης προκηρύξεων μόνιμων θέσεων μελών ΔΕΠ.

Στο ίδιο πλαίσιο, θεωρείται πως ο αντίκτυπος της Δράσης τόσο για το Ίδρυμα, όσο και για τους υποτρόφους θα ήταν σημαντικότερος, αν η χρονική διάρκεια της Δράσης ήταν μεγαλύτερη κάτι που θα λειτουργούσε υπέρ της καλύτερης ένταξης των υποτρόφων στις διαδικασίες και στη λειτουργία του Ιδρύματος. Καταγράφεται δε, ότι σε ορισμένα Ιδρύματα, παρά την προοπτική ανανέωσης του διδακτικού προσωπικού εξαιτίας της Δράσης, τελικά δεν εξασφαλίστηκαν οι όροι δικτύωσης των υπότροφων με την ακαδημαϊκή κοινότητα, λόγω της περιορισμένης παρουσίας τους σε αυτά.

Πάντως, καταγράφηκε και η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία η Δράση εξασφάλισε τους όρους δικτύωσης των υπότροφων με την ακαδημαϊκή κοινότητα, κυρίως μέσα από τη συνεργασία τους με τα μέλη ΔΕΠ που δίδασκαν κατά το παρελθόν το μάθημα που ανατέθηκε στους υπότροφους στο πλαίσιο της Δράσης. Το ίδιο θετικό αποτέλεσμα καταγράφηκε και διά της συνεργασίας των υπότροφων με τους Προέδρους των Τμημάτων για τον σχεδιασμό των υπό διδασκαλία μαθημάτων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

16. Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί αναδεικνύονται κάποια σημεία ενδιαφέροντος όπως αυτά προέκυψαν από την ανάλυση των απαντήσεων και σύμφωνα με την κεντρική στοχοθεσία της Δράσης. Σε αυτή τη βάση η διάρθρωση της παρούσας ενότητας ακολουθεί την εξής λογική παράθεσης των συμπερασμάτων:

- Συνέπειες της Δράσης ως προς την ενίσχυση διδακτικών δεξιοτήτων ωφελούμενου
- Επιπτώσεις της Δράσης ως προς την ακαδημαϊκή ανανέωση (σε όρους διδακτικού προσωπικού, Οδηγών Σπουδών κ.α.) για τα Ιδρύματα υποδοχής
- Συνέπειες της Δράσης αναφορικά με την αποφυγή του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» (brain-drain)
- Συμπεράσματα επί των προτάσεων βελτίωσης της Δράσης για μελλοντικούς κύκλους προκηρύξεων
- Λοιπά συμπεράσματα

16.1 Συνέπειες της Δράσης ως προς την ενίσχυση διδακτικών δεξιοτήτων ωφελούμενου

16.1.1 Βασικά σημεία αποκρίσεων ωφελούμενων

-Σχεδόν το 45% των πανεπιστημιακών υποτρόφων δηλώνει ότι είχε **πρότερη αυτοδύναμη διδακτική εμπειρία στην ανώτατη εκπαίδευση**, ενώ πάνω από 10% των συμμετεχόντων δεν είχαν πρότερη διδακτική εμπειρία (αυτόνομη ή μη) στην ανώτατη εκπαίδευση.

-Σε ποσοστό περίπου 75%, τα διδαχθέντα μαθήματα στο πλαίσιο της Δράσης **ήταν νέα για τους πανεπιστημιακούς υποτρόφους.**

-Στη διερεύνηση του **βαθμού ικανοποίησης των πανεπιστημιακών υποτρόφων** από την συμμετοχή τους στη Δράση, σχεδόν το 80% των υποτρόφων την αξιολόγησε ως πολύ ικανοποιητική ή ικανοποιητική, ποσοστό που συνηγορεί στην επιτυχία της συγκεκριμένης Δράσης. Από την άλλη πλευρά, μόλις το 3,5% αξιολόγησε αρνητικά τη συμμετοχή του.

-Οι υπότροφοι δήλωσαν ικανοποιημένοι ή πολύ ικανοποιημένοι από **α) το γεγονός ότι η διδασκαλία εμπλούτισε το βιογραφικό τους, β) τα κριτήρια επιλογής του προσωπικού, γ) την προοπτική απόκτησης περαιτέρω**

δεξιοτήτων. Μέτρια ήταν ικανοποίησή τους σε ότι αφορά στη δικτύωσης με άλλα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, ενώ ο βαθμός ικανοποίησης ήταν σαφώς χαμηλότερος για την αμοιβή τους.

-Η συμμετοχή στη Δράση και η διδασκαλία συνέβαλε στην **ανάμιξη** των υποτρόφων και **σε άλλες ακαδημαϊκές και ερευνητικές δραστηριότητες**, όπως η προετοιμασία ερευνητικής πρότασης προς χρηματοδότηση, η υποβολή επιστημονικής δημοσίευσης κ.α.

-Παρότι άμεσος στόχος της Δράσης δεν ήταν η μείωση της ανεργίας των νέων επιστημόνων, το **16% των πανεπιστημιακών υποτρόφων που απασχολήθηκαν σε αυτή ήταν άνεργοι**, καθώς δεν είχαν άλλη παράλληλη απασχόληση.

16.1.2 Βασικά σημεία αποκρίσεων Προέδρων επιλεγμένων Τμημάτων ΑΕΙ

-**Οι θετικότερες επιπτώσεις της Δράσης εντοπίζονται ως προς τους ωφελούμενους**. Η εικόνα είναι συντριπτικά θετική, αφού η γενική αξιολόγηση της Δράσης ήταν θετική για 36 από τους 40 Προέδρους Τμημάτων, ενώ μόλις 4 την χαρακτήρισαν ως ουδέτερη. Δεν καταγράφηκε απόκριση, σύμφωνα την οποία οι επιπτώσεις της Δράσης για τους ωφελούμενους να ήταν έστω και λίγο αρνητική.

-Η μεγάλη πλειονότητα ανέφεραν πως η Δράση ήταν πολύ θετική ως προς την **απόκτηση νέων ακαδημαϊκών εμπειριών και τον εμπλουτισμό του βιογραφικού για τους ωφελούμενους, αν και μέτρια σε ότι αφορά στις οικονομικές απολαβές** των νέων επιστημόνων.

16.2 Επιπτώσεις της Δράσης ως προς την ακαδημαϊκή ανανέωση (σε όρους διδακτικού προσωπικού, Οδηγών Σπουδών κ.α.) για τα Ιδρύματα υποδοχής

16.2.1 Βασικά σημεία αποκρίσεων ωφελούμενων

-Η Δράση συμβάλλει καθοριστικά στην **ηλικιακή ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού** εντός των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συναρτήσει και της σημαντικής μείωσης που σημειώνεται στην πρόσληψη έκτακτου διδακτικού προσωπικού από τα ΑΕΙ, από το 2009 και μετά.

-Τα μαθήματα που διδάχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης προϋπήρχαν στους Οδηγούς Σπουδών σε ποσοστό σχεδόν 75%, και συνεπώς **δεν ήταν νέα για το Ίδρυμα υποδοχής.**

-Οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι έκαναν **σε πολύ μεγάλο βαθμό χρήση καινοτομικών μεθόδων διδασκαλίας** για τους σκοπούς της καλύτερης μετάδοσης του μαθήματος προς τους φοιτητές.

-Ενδεικτικό της επιτυχίας της Δράσης είναι ότι **μόλις 2,6% των υπότροφων** υποστήριξαν ότι η Δράση **δεν είχε κάποιο αντίκτυπο ή συνέπεια για το Τμήμα** στο οποίο δίδαξαν.

-Όσον αφορά στις **επιπτώσεις που είχε η Δράση για τους φοιτητές**, σημαντικό στοιχείο αποτελεί ότι σε πολύ μεγάλο ποσοστό, οι συμμετέχοντες-ωφελούμενοι υποστήριξαν ότι η Δράση ενίσχυσε το ενδιαφέρον των φοιτητών για το μάθημα ή/και ότι συνέβαλε στον εμπλουτισμό και την επικαιροποίηση του περιεχομένου του διδαχθέντος μαθήματος.

16.2.2 Βασικά σημεία αποκρίσεων Προέδρων επιλεγμένων Τμημάτων ΑΕΙ

-Η μεγάλη πλειονότητα των Προέδρων των Τμημάτων που συμμετείχαν στην έρευνα θεώρησε ότι η σημαντικότερη συμβολή της Δράσης αφορούσε την **ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού στην ακαδημαϊκή κοινότητα.**

-Η κύρια συμβολή της Δράσης για τα οικεία Τμήματα αφορούσε την **αντιμετώπιση της ανεπάρκειας ανθρώπινων πόρων** στο διδασκαλικό έργο.

-Η **μόχλευση της δικτύωσης των μελών ΔΕΠ με τους νέους επιστήμονες** καταγράφεται επίσης μεταξύ των θετικών επιπτώσεων της Δράσης.

-**Μόλις το 20% περίπου χαρακτήρισε τη συμβολή της Δράσης ως λίγο ή καθόλου σημαντική** για τα Τμήματα υποδοχής των νέων διδασκόντων.

16.3 Συνέπειες της Δράσης αναφορικά με την αποφυγή του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» (brain-drain)

16.3.1 Βασικά σημεία αποκρίσεων ωφελούμενων

-Με βάση την κατανομή των υποτρόφων με αυτόνομη διδακτική εμπειρία στην ανώτατη εκπαίδευση ανά εκπαιδευτικό ίδρυμα, σχεδόν το 10% των υποτρόφων πραγματοποίησε **το πιο πρόσφατο διδακτικό έργο του σε Ίδρυμα του εξωτερικού**, ενώ ακολουθεί το σύνολο των ελληνικών ΑΕΙ.

- Απαντήσεις λήφθηκαν από τους υπότροφους σχετικά με την επίδραση τη Δράσης ως προς την (πρόθεση για) **μετακίνηση ή μη των ιδίων σε χώρες του εξωτερικού για σκοπούς αναζήτησης επαγγελματικής αποκατάστασης.** Σχεδόν οι μισοί υπότροφοι δεν σκέφτονταν, ούτως ή άλλως, την περίπτωση εγκατάστασης εκτός Ελλάδας, το 25% των υποτρόφων δήλωσε ότι η Δράση λειτούργησε αποτρεπτικά, ενώ το ποσοστό των ωφελούμενων που συνεχίζουν την αναζήτηση για επαγγελματική δραστηριότητα στο εξωτερικό, παρά τη Δράση, κυμάνθηκε από 29,3% για το χειμερινό εξάμηνο σε 23,6% για το εαρινό. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει το γεγονός, ότι από εκείνους που σκέφτονται το ενδεχόμενο μετανάστευσης εκτός Ελλάδας, **ένα υψηλό ποσοστό της τάξης του 48,9% δήλωσε ότι η Δράση λειτούργησε αποτρεπτικά από την αναζήτηση επαγγελματικής αποκατάστασης στο εξωτερικό**.

-Στοχεύοντας στην μεγαλύτερη αποτρεπτική επίδραση αντίστοιχων Δράσεων ως προς την φυγή στο εξωτερικό, οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι καταγράφουν ότι **η αύξηση του οικονομικού αντικειμένου καθώς και η μεγαλύτερη σε χρονική διάρκεια υποτροφία** μπορεί να συμβάλλουν περαιτέρω προς αυτή την κατεύθυνση.

16.3.2 Βασικά σημεία αποκρίσεων Προέδρων επιλεγμένων Τμημάτων ΑΕΙ

-Ως σημαντική κρίθηκε η δυνητική συμβολή της Δράσης **στην αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων»**, αφού οι περισσότεροι ερωτώμενοι έκριναν πως η σταθερή και γνωστή επαναληψιμότητα συναφών Δράσεων μπορεί να συμβάλλουν προς αυτή την κατεύθυνση.

16.4 Συμπεράσματα επί των προτάσεων βελτίωσης της Δράσης για μελλοντικούς κύκλους προκηρύξεων

16.4.1 Βασικά σημεία αποκρίσεων ωφελούμενων

-Ως προς τις προτάσεις για τη βελτίωση μελλοντικών συναφών Δράσεων, σημειώθηκε από τους υπότροφους πως ο χρόνος προκήρυξης της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το Ίδρυμα υποδοχής και η παροχή υποστήριξης από το οικείο Τμήμα προς τους νέους διδάσκοντες αποτελούν κύρια σημεία που **επιδέχονται βελτίωσης από πλευράς των ΑΕΙ**. Παράμετροι που επίσης μπορούν να βελτιωθούν, **από πλευράς του Υπουργείου** σχετίζονται με τον καλύτερο χρονικό προγραμματισμό της προκήρυξης, την καλύτερη οργάνωση και προετοιμασία της προκήρυξης.

16.4.2 Βασικά σημεία αποκρίσεων από ΕΛΚΕ

-Σε όλες τις περιπτώσεις Πανεπιστημίων που συμμετείχαν στο πλαίσιο της έρευνας του ΕΚΤ για τη διαχείριση της Δράσης **προκηρύχθηκε το σύνολο των θέσεων που αντιστοιχούσαν βάσει της πρόσκλησης του Υπουργείου. Το ποσοστό κάλυψης των θέσεων κρίνεται ως αρκετά υψηλό.**

-Καταγράφεται σημαντική διαφοροποίηση στα ΤΕΙ ως προς τις προκηρυγμένες θέσεις, καθώς είτε **το ποσοστό κάλυψης των προκηρυγμένων θέσεων ήταν χαμηλότερο ή πολύ χαμηλότερο από εκείνο των Πανεπιστημίων, είτε οι θέσεις που προκηρύχθηκαν από τα ΤΕΙ κυμαίνονταν μεταξύ του 15% και του 50% των θέσεων που αντιστοιχούσαν στο Ίδρυμα βάσει της πρόσκλησης του Υπουργείου**. Βασική αιτία του φαινομένου ήταν ότι, σύμφωνα με εκποσώπους των ΤΕΙ, ο τρόπος περιγραφής των θέσεων και το διδακτικό έργο που κάλυπτε η συγκεκριμένη Δράση αφορούσε λιγότερο στα ΤΕΙ. Στα τελευταία, καταγράφεται ανάγκη υποστήριξης διδακτικού έργου για εργαστήρια (ως μέρος εργαστηριακών μαθημάτων), των οποίων όμως η διδασκαλία δεν συγκαταλέγονται στην περιγραφή και τους σκοπούς της αυτόνομης διδασκαλίας.

-Από όλα τα ερωτώμενα **ΤΕΙ** προτάθηκε η συγκεκριμένη Δράση να δίνει τη δυνατότητα στα Ιδρύματα να αναθέτουν διδακτικό έργο αποκλειστικά και μόνο για **εργαστηριακά μαθήματα.** Σε αυτή την περίπτωση, το ζήτημα της αυτοδύναμης διδακτικής εμπειρίας θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί με πιο διασταλτικές ερμηνείες και ορισμούς για τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των ωφελούμενων.

-Όσον αφορά στην προετοιμασία της ιδρυματικής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος καταγράφηκαν **καθυστερήσεις** στα περισσότερα Ιδρύματα που σχετίζονται ευθέως με τον **χρόνο δημοσίευσης της πρόσκλησης από πλευράς του Υπουργείου.**

-Επισημάνθηκε η ανάγκη καλύτερου προσδιορισμού των στόχων της πρόσκλησης του Υπουργείου, ώστε να απαντάται με σαφήνεια **το εάν προσμετράται θετικά ή όχι η πρότερη διδακτική εμπειρία. Τα κριτήρια για την επιλογή προσωπικού προτείνεται να γίνουν από το Υπουργείο πιο σαφή και εύκολα αξιολογήσιμα**.

-Προτάθηκε η επιμήκυνση της χρονικής διάρκειας της θέσης του πανεπιστημιακού υποτρόφου της Δράσης και η ισχύς της θέσης για 5ετία κατόπιν κανονικής εκλογής, ενώ να βρίσκεται σε αντιστοιχία με το **καθεστώς του Visiting Professor** στο εξωτερικό.

-Προτάθηκε η ύπαρξη **ενός ενιαίου κωδικού MIS για όλους τους κύκλους της Δράσης**. Κάτι τέτοιο θα βελτίωνε τον προγραμματισμό, αποφεύγοντας τη σχετική με την έκδοση νέου MIS χρονοβόρα ετήσια διαδικασία.

-Επισημάνθηκε **η ανάγκη πρόβλεψης και απόδοσης μεγαλύτερου ποσοστού ως έμμεσες δαπάνες** στα Ιδρύματα.

16.5 Λοιπά συμπεράσματα

16.5.1 Βασικά σημεία αποκρίσεων ωφελούμενων

-Η συσχέτιση μεταξύ του αριθμού των **ατόμων που συμμετείχαν στη Δράση ανά Ίδρυμα με τον αριθμό των ατόμων που απέκτησαν την πιο πρόσφατη διδακτική τους εμπειρία στο ίδιο Ίδρυμα** ήταν μικρή.

-Το πανεπιστήμιο στο οποίο οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι **απέκτησαν το διδακτορικό τίτλο σπουδών αποτελεί σε ένα μεγάλο ποσοστό το ίδιο Ίδρυμα στο οποίο απασχολήθηκαν** στο πλαίσιο της Δράσης.

-Η **κατανομή των επιστημονικών πεδίων που καλύφθηκαν στη Δράση**, δείχνει ότι τα υψηλότερα ποσοστά καταλαμβάνουν οι Κοινωνικές επιστήμες και οι Ανθρωπιστικές επιστήμες, ενώ ακολουθούν οι Φυσικές επιστήμες, οι Επιστήμες μηχανικού και η Ιατρική.

16.5.2 Βασικά σημεία αποκρίσεων από ΕΛΚΕ

-Καταγράφηκε η **έλλειψη χρονισμού ή σχετικών προβλημάτων μεταξύ Γραμματειών και ΕΛΚΕ**. Συνέπεια τούτου ήταν η ύπαρξη διοικητικών δυσχερειών και καθυστερήσεων στο σχεδιασμό και την υλοποίηση της Δράσης.

-Η διαχείριση της Δράσης χαρακτηρίσθηκε ως προβληματική ως προς τον **τρόπο πληρωμής των υποτρόφων**, κυρίως εξαιτίας του είδους και της διάρκειας της σύμβασης και του **καθεστώτος των ασφαλιστικών εισφορών** (όπως π.χ. η κάλυψη ή μη των εισφορών ελεύθερων επαγγελματιών που υπάγονται στο φορολογικό καθεστώς των μισθωτών με ως δυο εργοδότες).

-Καταγράφηκε πως απαιτούνταν **σχετικά μεγάλος αριθμός διαφορετικών βεβαιώσεων** (περίπου πέντε, στον αριθμό, από ωφελούμενους, Γραμματείες, Τμήματα, Υπεύθυνο Έργου κ.λπ.) για διαχειριστικούς λόγους. Σημειώνεται ότι για τον έλεγχο των ωφελούμενων ο ΕΛΚΕ δεν διαθέτει τρόπο ελέγχου υλοποίησης των μαθημάτων και της ποιότητάς τους, με αποτέλεσμα να εξαρτάται για αυτή την πληροφορία από τις Γραμματείες, οι οποίες παρακολουθούν την υλοποίηση της Δράσης μόνο με την τυπική υπογραφή των σχετικών βεβαιώσεων.

-**Δεν καταγράφεται διαφοροποίηση** (ή, βελτίωση) στη διαχείριση της Δράσης **μεταξύ των δυο εξαμήνων**, κυρίως αναφορικά με ζητήματα, όπως η απόδοση αποζημίωσης για μετακινήσεις, πληρωμές κ.α., με συνέπεια όπου υπήρχαν προβλήματα και καθυστερήσεις το πρώτο εξάμηνο, αυτές να παραμείνουν σε μεγάλο βαθμό και στο εαρινό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Α' Ερωτηματολόγια και δομή συνεντεύξεων

Ερωτηματολόγιο προς ωφελούμενους

Έρευνα για την υλοποίηση της Δράσης

Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού

Εαρινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2016-2017

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (http://www.ekt.gr/), με ανάθεση της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, υλοποιεί έρευνα για την αποτίμηση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού».

Το παρόν ερωτηματολόγιο **απευθύνεται σε όλους τους Διδάκτορες, Πανεπιστημιακούς Υποτρόφους που απασχολήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης κατά τη διάρκεια του Εαρινού εξαμήνου 2016-2017.**

Στόχος του ερωτηματολογίου, σε συνάφεια με τους στόχους της Δράσης για την απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας από τους κατόχους διδακτορικού διπλώματος μέσω της ανάθεσης αυτοδύναμης διδασκαλίας, είναι να καταγράψει τα στοιχεία των συμμετεχόντων-χρηματοδοτούμενων από τη Δράση, την πρότερη διδακτική τους εμπειρία, καθώς και πληροφορίες για το πώς αποτιμούν τη συγκεκριμένη Δράση και τη συμμετοχή τους σε αυτή. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες τέσσερις ενότητες:

- Ενότητα 1: Προσωπικά στοιχεία
- Ενότητα 2: Διδακτική Εμπειρία πρότερη της Δράσης
- Ενότητα 3: Συμμετοχή στη Δράση
- Ενότητα 4: Αποτίμηση της συμμετοχής στη Δράση

Η διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου δεν υπερβαίνει τα 15-20 λεπτά.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Επικοινωνία: teaching-grants@ekt.gr , τηλ 210 7273935

Εμπιστευτικότητα και Προστασία Προσωπικών Δεδομένων

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) ως παραγωγός των επίσημων εθνικών στατιστικών για την Έρευνα & Ανάπτυξη και Καινοτομία, είναι φορέας του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος / Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων. Ως εκ τούτου το ΕΚΤ δεσμεύεται στην τήρηση του Στατιστικού Νόμου Ν. 3832/2010 όπως ισχύει, καθώς και τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Ν. 2472/97 όπως ισχύει). Στο πλαίσιο αυτό, η συλλογή και επεξεργασία των πληροφοριών που παρέχετε πραγματοποιείται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις και τις εγγυήσεις της ως άνω νομοθεσίας, χρησιμοποιείται αποκλειστικά για στατιστικούς σκοπούς και τηρείται το ΑΠΟΡΡΗΤΟ των στοιχείων, τα οποία κοινοποιούνται αποκλειστικά στα πρόσωπα στα οποία έχει ανατεθεί η διεξαγωγή της συλλογής και επεξεργασίας και δεσμεύονται από ρητές υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας.

Τα δεδομένα αυτά δεν διαβιβάζονται σε τρίτους.

Τα δεδομένα που συλλέγονται θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την αποτίμηση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» και δεν θα δημοσιευθούν σε μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας φυσικών προσώπων.

Σας ενημερώνουμε ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δικαιούστε οποτεδήποτε να ασκήσετε το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα που σας αφορούν, καθώς και τα άλλα δικαιώματα που προβλέπει η οικεία νομοθεσία (άρθρα 12-13 Ν. 2472/97, όπως ισχύει).

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Προσωπικά Στοιχεία

1.1 Στοιχεία επικοινωνίας:

Όνομα :
Επώνυμο :
Ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail) :
Τηλέφωνο :

1.2 Φύλο:

Άνδρας ○
Γυναίκα ○

1.3 Ηλικιακή Ομάδα στην οποία ανήκετε:

- έως 35 ετών ○
- 35-44 ετών ○
- 45-και άνω ○

1.4 Χώρα Γέννησης:

1.5 Στοιχεία Ιθαγένειας[8]:

Ελληνική ○
Άλλη ○

1.6 Έτος απόκτησης τίτλου διδακτορικών σπουδών:

Παρακαλούμε σημειώστε έτος

1.7 Χώρα απόκτησης τίτλου διδακτορικού σπουδών:

1.8 Εκπαιδευτικό Ίδρυμα απονομής τίτλου διδακτορικού σπουδών:

1. Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών	○
2. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	○
3. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	○
4. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	○
5. Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας	○
6. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	○
7. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	○
8. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	○

[8] Ιθαγένεια ή υπηκοότητα ονομάζεται νομικά η ιδιότητα του πολίτη, για την ακρίβεια ο νομικός δεσμός του ατόμου με το κράτος στο οποίο ανήκει, την οποία αποκτά τη στιγμή που γεννιέται, κατά κανόνα την ίδια με έναν από τους γονείς του (δίκαιο του αίματος) ή υπό προϋποθέσεις του τόπου γέννησής του (δίκαιο του εδάφους). Ο πολίτης έχει το δικαίωμα πολλαπλής ιθαγένειας σε περίπτωση που οικειοθελώς αποκτήσει νέα ιθαγένεια κατά τη διάρκεια της ζωής (πολιτογράφηση) και επιθυμεί να διατηρήσει και την παλιά.
Πηγή: Recommendations for the 2000 censuses of population and housing in the Economic Commission for Europe (ECE) region and United Nations Recommendations on International Migration.

9. Ιόνιο Πανεπιστήμιο	○
10. Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	○
11. Πανεπιστήμιο Αιγαίου	○
12. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	○
13. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	○
14. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	○
15. Πανεπιστήμιο Κρήτης	○
16. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	○
17. Πανεπιστήμιο Πάτρας	○
18. Πανεπιστήμιο Πειραιώς	○
19. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	○
20. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών	○
21. Πολυτεχνείο Κρήτης	○
22. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	○
23. Άλλο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Εξωτερικό)	○

1.9 Σχολή/Τμήμα Ιδρύματος:

α. Σχολή :
β. Τμήμα :
γ. *Αν ο χρήστης επιλέξει το Νο23 της ερώτησης 1.8* **Εισάγετε Ίδρυμα, Σχολή/Τμήμα** Ίδρυμα: Σχολή/Τμήμα:

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Διδακτική Εμπειρία πρότερη της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού»

2.1 Συμμετείχατε στον πρώτο κύκλο της Δράσης (χειμερινό εξάμηνο 2016-17);

Ναι, διδάσκοντας το ίδιο μάθημα	☐
Ναι διδάσκοντας άλλο μάθημα	☐
Όχι	☐

2.2Έχετε πρότερη διδακτική εμπειρία (πριν τη συμμετοχή σας στη Δράση);

Αυτοδύναμη διδασκαλία[9] στην ανώτατη εκπαίδευση	☐
Μη αυτοδύναμη διδασκαλία στην ανώτατη εκπαίδευση	☐
Εργαστηριακή θέση (π.χ. ΕΔΙΠ) στην ανώτατη εκπαίδευση	☐
Άλλη διδακτική εμπειρία (σεμιναριακή ή σε άλλη βαθμίδα εκπαίδευσης)	☐
Δεν έχω πρότερη διδακτική εμπειρία	☐

Αν Επιλέξατε Αυτοδύναμη Διδασκαλία συμπληρώστε 2.2-2.7, αν όχι μετάβαση στην Ενότητα 3.

2.3 Παρακαλούμε να συμπληρώσετε την κατηγορία Ιδρύματος της αυτοδύναμης διδακτικής εμπειρίας σας στην ανώτατη εκπαίδευση, πριν από τη Δράση και την αντίστοιχη διάρκεια σε εξάμηνα:

Κατηγορία Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος	**Επιλέξτε αντίστοιχα**	**Εξάμηνα**
Πανεπιστήμιο	☐	
ΤΕΙ	☐	
Ίδρυμα Εξωτερικού	☐	
Άλλο (π.χ. Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες, Στρατιωτικές Σχολές, κ.α.)	☐	

2.4 Παρακαλούμε να καταγράψετε την ημερομηνία έναρξης και λήξης της περιόδου της πιο πρόσφατης αυτοδύναμης διδακτικής εμπειρίας, πριν από τη Δράση:

Ημ/νία Έναρξης	**Ημ/νία Λήξης**
Πεδίο μήνας - έτος	*Πεδίο μήνας - έτος*

[9] Αυτοδύναμη διδασκαλία ορίζεται η διδασκαλία που αναλαμβάνει εξολοκλήρου ο διδάσκων ή η διδάσκουσα και περιλαμβάνει όλα τα στάδια διεκπεραίωσης ενός μαθήματος και την πλήρη ανάληψη του διδακτικού έργου (π.χ. δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, δημιουργία προγράμματος διδασκαλίας, διδασκαλία, ανάπτυξη θεμάτων στις εξετάσεις κ.λπ.)

2.5 Παρακαλούμε επιλέξτε το εκπαιδευτικό ίδρυμα της πιο πρόσφατης αυτοδύναμης διδακτικής σας εμπειρίας:

1. Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης	☐
2. Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών	☐
3. Ανωτάτη Σχολή Παιδαγωγικής & Τεχνολογικής Εκπαίδευσης	☐
4. Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά Τεχνολογικού Τομέα	☐
5. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	☐
6. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
7. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	☐
8. Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας	☐
9. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
10. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	☐
11. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	☐
12. Ιόνιο Πανεπιστήμιο	☐
13. Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
14. Πανεπιστήμιο Αιγαίου	☐
15. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	☐
16. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	☐
17. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	☐
18. Πανεπιστήμιο Κρήτης	☐
19. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	☐
20. Πανεπιστήμιο Πάτρας	☐
21. Πανεπιστήμιο Πειραιώς	☐
22. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	☐
23. Πάντειο Πανεπιστήμιο	☐
24. Πολυτεχνείο Κρήτης	☐
25. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	☐
26. Τ.Ε.Ι. Αθηνών	☐
27. Τ.Ε.Ι. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	☐
28. Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας	☐
29. Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας	☐
30. Τ.Ε.Ι. Ηπείρου	☐
31. Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας	☐
32. Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων	☐
33. Τ.Ε.Ι. Κεντρικής Μακεδονίας	☐
34. Τ.Ε.Ι. Κρήτης	☐
35. Τ.Ε.Ι. Πειραιά	☐
36. Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου	☐
37. Τ.Ε.Ι. Στερεάς Ελλάδας	☐
38. Άλλο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Εσωτερικό)	☐
39. Άλλο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Εξωτερικό)	☐

2.6 Σχολή/Τμήμα Ιδρύματος:

α. Σχολή: *(από λίστα επιλογής, υπάρχει σε παλιότερα ερωτηματολόγια)*

β. Τμήμα: *(από λίστα επιλογής, υπάρχει σε παλιότερα ερωτηματολόγια)*

γ. *Αν ο χρήστης επιλέξει το Νο38 και Νο39 της ερώτησης 2.4*

Εισάγετε Ίδρυμα, Σχολή/Τμήμα

Χώρα: (όλες οι χώρες ως drop down menu)

Ίδρυμα:

Σχολή/Τμήμα:

2.7 Παρακαλούμε επιλέξτε τα επιστημονικά πεδία (υπό-πεδία Frascati) της πρόσφατης αυτοδύναμης διδακτικής εμπειρίας, πριν από τη Δράση:

Φυσικές Επιστήμες	☐	☐ *Μαθηματικά*

		☐ *Επιστήμες ηλεκτρονικών υπολογιστών και πληροφορικής* ☐ *Φυσική* ☐ *Χημεία* ☐ *Γεωεπιστήμες και επιστήμες περιβάλλοντος* ☐ *Βιολογικές επιστήμες* ☐ *Άλλες φυσικές επιστήμες*
Επιστήμες μηχανικού και Τεχνολογία	☐	☐ *Επιστήμες πολιτικού μηχανικού,* ☐ *Ηλεκτρολόγου μηχανικού,* ☐ *Ηλεκτρονικού μηχανικού και μηχανικού Η/Υ* ☐ *Μηχανολόγου μηχανικού,* ☐ *Χημικού μηχανικού,* ☐ *Μηχανική υλικών* ☐ *Βιοϊατρική μηχανική* ☐ *Μηχανική περιβάλλοντος* ☐ *Βιομηχανική βιοτεχνολογία* ☐ *Νανοτεχνολογία,* ☐ *Άλλες επιστήμες μηχανικού και τεχνολογίας*
Ιατρική και Επιστήμες Υγείας	☐	☐ *Βασική ιατρική* ☐ *Κλινική ιατρική* ☐ *Επιστήμες υγείας* ☐ *Ιατρική βιοτεχνολογία* ☐ *Άλλες ιατρικές επιστήμες*
Γεωργικές Επιστήμες και Κτηνιατρική	☐	☐ *Γεωπονία* ☐ *Δασολογία* ☐ *Αλιεία* ☐ *Επιστήμη ζωικής παραγωγής* ☐ *Κτηνιατρική,* ☐ *Γεωργική βιοτεχνολογία* ☐ *Άλλες γεωργικές επιστήμες*
Κοινωνικές Επιστήμες	☐	☐ *Ψυχολογία* ☐ *Οικονομικά και διοίκηση επιχειρήσεων* ☐ *Εκπαίδευση* ☐ *Κοινωνιολογία* ☐ *Νομική επιστήμη – δίκαιο* ☐ *Πολιτικές επιστήμες* ☐ *Κοινωνική και οικονομική γεωγραφία* ☐ *ΜΜΕ και επικοινωνίες* ☐ *Άλλες κοινωνικές επιστήμες*
Ανθρωπιστικές επιστήμες και Τέχνες	☐	☐ *Ιστορία και αρχαιολογία* ☐ *Γλώσσες και λογοτεχνία* ☐ *Φιλοσοφία* ☐ *Ηθική* ☐ *Θρησκεία* ☐ *Τέχνες* ☐ *Άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες*

2.8 Παρακαλούμε να καταγράψετε την επαγγελματική σχέση εργασίας σας με το ίδρυμα στο οποίο αποκτήσατε την πιο πρόσφατη αυτοδύναμη διδακτική εμπειρία:

Σύμβαση Έργου	○
Σύμβαση Ορισμένου Χρόνου	○

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Στοιχεία που αφορούν τη συμμετοχή σας στη Δράση «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού»

3.1 Η συμμετοχή σας στη Δράση αφορά:

Εαρινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2016-17	○
Όλο το ακαδημαϊκό έτος 2016-17	○

3.2 Η συμμετοχή σας στη Δράση πραγματοποιήθηκε στο ακόλουθο Ίδρυμα:

1. Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης	○
2. Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών	○
3. Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής & Τεχνολογικής Εκπαίδευσης	○
4. Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά Τεχνολογικού Τομέα	○
5. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	○
6. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	○
7. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	○
8. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	○
9.	
10. Ιόνιο Πανεπιστήμιο	○
11. Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	○
12. Πανεπιστήμιο Αιγαίου	○
13. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	○
14. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	○
15. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	○
16. Πανεπιστήμιο Κρήτης	○
17. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	○
18. Πανεπιστήμιο Πάτρας	○
19. Πανεπιστήμιο Πειραιώς	○
20. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	○
21. Πάντειο Πανεπιστήμιο πολιτικών &	○
22. Πολυτεχνείο Κρήτης	○
23. Τ.Ε.Ι. Αθηνών	○
24. Τ.Ε.Ι. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	○
25. Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας	○
26. Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας-Κοζάνης	○
27. Τ.Ε.Ι. Ηπείρου	○
28. Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας	○
29. Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων	○
30. Τ.Ε.Ι. Κεντρικής Μακεδονίας	○
31. Τ.Ε.Ι. Κρήτης	○
32. Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου	○
33.	
34. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	○

3.3 Σχολή/Τμήμα Ιδρύματος:

α. Σχολή:
β. Τμήμα:

3.4 Παρακαλούμε να επιλέξετε τα επιστημονικά πεδία (υπό-πεδία Frascati) της διδακτικής σας εμπειρίας κατά τη διάρκεια της Δράσης:

Φυσικές Επιστήμες	○	○ *Μαθηματικά* ○ *επιστήμες ηλεκτρονικών υπολογιστών και πληροφορικής* ○ *φυσική* ○ *χημεία* ○ *γεωεπιστήμες και επιστήμες περιβάλλοντος* ○ *βιολογικές επιστήμες* ○ *άλλες φυσικές επιστήμες*
Επιστήμες μηχανικού και Τεχνολογία	○	○ *Επιστήμες πολιτικού μηχανικού,* ○ *ηλεκτρολόγου μηχανικού,* ○ *ηλεκτρονικού μηχανικού και μηχανικού Η/Υ* ○ *μηχανολόγου μηχανικού,* ○ *χημικού μηχανικού,* ○ *μηχανική υλικών* ○ *βιοϊατρική μηχανική* ○ *μηχανική περιβάλλοντος* ○ *βιομηχανική βιοτεχνολογία* ○ *νανοτεχνολογία,* ○ *άλλες επιστήμες μηχανικού και τεχνολογίας*
Ιατρική και Επιστήμες Υγείας	○	○ *Βασική ιατρική* ○ *κλινική ιατρική* ○ *επιστήμες υγείας* ○ *ιατρική βιοτεχνολογία* ○ *άλλες ιατρικές επιστήμες*
Γεωργικές Επιστήμες και Κτηνιατρική	○	○ *Γεωπονία* ○ *δασολογία* ○ *αλιεία* ○ *επιστήμη ζωικής παραγωγής* ○ *κτηνιατρική,* ○ *γεωργική βιοτεχνολογία* ○ *άλλες γεωργικές επιστήμες*
Κοινωνικές Επιστήμες	○	○ *Ψυχολογία* ○ *οικονομικά και διοίκηση επιχειρήσεων* ○ *εκπαίδευση* ○ *κοινωνιολογία* ○ *νομική επιστήμη – δίκαιο* ○ *πολιτικές επιστήμες* ○ *κοινωνική και οικονομική γεωγραφία* ○ *ΜΜΕ και επικοινωνίες* ○ *άλλες κοινωνικές επιστήμες*
Ανθρωπιστικές επιστήμες και Τέχνες	○	○ *Ιστορία και αρχαιολογία* ○ *γλώσσες και λογοτεχνία* ○ *φιλοσοφία* ○ *ηθική* ○ *θρησκεία* ○ *τέχνες* ○ *άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες*

3.5 Παρακαλούμε να καταγράψετε την επαγγελματική σχέση εργασίας σας και τον χρόνο έναρξης της σύμβασής σας με το Ίδρυμα για τη συγκεκριμένη Δράση:

Σύμβαση Έργου	○
Σύμβαση Ορισμένου Χρόνου	○

3.5α Παρακαλούμε να καταγράψετε την ημερομηνία έναρξης σύμβασης:

Ημερομηνία έναρξης της Σύμβασης	

3.6 Ο τόπος μόνιμης κατοικίας σας βρίσκεται σε διαφορετικό Νομό από εκείνο στον οποίο βρίσκεται η έδρα του Ιδρύματος υποδοχής;

Ναι	○
Όχι	○

3.7 Η διδασκαλία σας αφορούσε σε προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο;

Προπτυχιακό επίπεδο	○
Μεταπτυχιακό επίπεδο	○
Και τα δυο	○

3.8 Η διδασκαλία σας αφορούσε μάθημα που έχετε διδάξει ξανά (εκτός από πιθανή συμμετοχή σας στον πρώτο κύκλο της Δράσης) ή ήταν νέο μάθημα για εσάς;

Το έχω διδάξει ξανά	○
Δεν το έχω διδάξει ξανά	○

3.9 Το μάθημα που διδάξατε προϋπήρχε στον οδηγό σπουδών της Σχολής/Τμήματος, ή διδάχθηκε για πρώτη φορά;

Προϋπήρχε	○
Διδάχθηκε για πρώτη φορά	○

3.10 Αναπτύξατε εξ ολοκλήρου ή συμμετείχατε στην ανάπτυξη νέου εκπαιδευτικού υλικού στο πλαίσιο της Δράσης;

Εκπαιδευτικό Υλικό	**Εξ ολοκλήρου ανάπτυξη**	**Συμμετοχή (μερική)**	**Καθόλου Συμμετοχή (ΟΧΙ)**
Σημειώσεις	○	○	○
Έντυπο Υποστηρικτικό υλικό (Handouts)	○	○	○
Παρουσιάσεις	○	○	○
Άλλο	○	○	○

3.11 Κάνατε χρήση καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας;

	ΝΑΙ	**ΟΧΙ**
Χρήση παρουσιάσεων/εικόνων/ήχων	○	○
Χρήση διαδραστικών μέσων (βίντεο/animation)	○	○
Ολοκληρωμένο σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων (πλατφόρμα eclass)[10]	○	○

[10] Ολοκληρωμένο σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων (Πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης)

Εννοιολογική χαρτογράφηση (mind map)	○	○
Εναλλαγή ρόλων και ανάλυση σεναρίων	○	○
Συνεργατική μάθηση/Ομαδοσυνεργατική μάθηση[11]	○	○
Αξιοποίηση Massive Online Open Courses (MOOCs) (Μαζικά Ελεύθερα Διαδικτυακά Μαθήματα)[12]	○	○
Αξιοποίηση Open Educational Resources (OERs) (Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι)[13]	○	○
Ανάθεση εργασιών/έργου (project)	○	○
Άλλο	○	○

3.12 Παρακαλούμε να κατανείμετε τον χρόνο της ακαδημαϊκής απασχόλησής σας, στις παρακάτω δραστηριότητες:

Προετοιμασία διάλεξης – σχεδιασμός μαθησιακών δραστηριοτήτων	
Διδασκαλία στο αμφιθέατρο	%
Υποστηρικτική διδασκαλία (π.χ. σε εργαστηριακό χώρο)	%
Επίβλεψη προπτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών	%
Σύνολο:	**100%**

3.13 Παρακαλούμε να καταγράψετε τον αριθμό των φοιτητών που:

	παρακολουθούσαν κατά μέσο όρο το μάθημά σας	**εξετάσθηκαν στο μάθημά σας**	**είχαν δηλώσει το μάθημα για να εξετασθούν (εγγεγραμμένοι στα βαθμολόγια της Γραμματείας του οικείου Τμήματος)**
1-10	○	○	○
11-20	○	○	○
21-40	○	○	○
41-60	○	○	○
61-100	○	○	○

[11] Ομαδοσυνεργατική ονομάζεται η διδασκαλία κατά την οποία οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες, όπου εργάζονται συνεργαζόμενοι μεταξύ τους, χωρίς την άμεση καθοδήγηση του διδάσκοντος.
[12] European Commission, 2014. High Level Group on the Modernisation of Higher Education. Report to the European Commission: New modes of learning and
teaching in higher education, Luxembourg: Publications Office of the European Union, σελ. 58
[13] European Commission, 2014. High Level Group on the Modernisation of Higher Education. Report to the European Commission: New modes of learning and
teaching in higher education, Luxembourg: Publications Office of the European Union, σελ. 58

πάνω από 100	○	○	○

3.14 Παρακαλούμε να μας αναφέρετε κατά προσέγγιση το ποσοστό των φοιτητών σας που παρακολουθούσαν τις διαλέξεις σας σε σχέση με όσους εξετάστηκαν

0%-10%	○
11%-30%	○
31%-50%	○
51%-70%	○
71%-90%	○
91%-100%	○

3.15 Ρωτήθηκαν οι φοιτητές για τον βαθμό ικανοποίησής τους από το μάθημα, π.χ. μέσω της συμπλήρωσης ερωτηματολογίου;

Ναι, με δική μου πρωτοβουλία	○
Ναι, στο πλαίσιο των εσωτερικών δράσεων αξιολόγησης της ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος	○
Όχι	○

3.16 Κατά τον χρόνο της συμμετοχής σας στη Δράση συμμετείχατε σε κάποιες από τις ακόλουθες δραστηριότητες ως αποτέλεσμα της διδασκαλίας του μαθήματος που σας ανατέθηκε;

	ΝΑΙ	**ΟΧΙ**
Επιστημονική δημοσίευση	○	○
Προετοιμασία πρότασης για ερευνητικό έργο	○	○
Συμμετοχή σε ερευνητικό έργο	○	○
Άλλο	○	○

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Στοιχεία που αφορούν την αποτίμηση της συμμετοχής σας στη Δράση «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού»

4.1 Ολοκληρώσατε τη συμμετοχή σας στη Δράση κανονικά;

Ναι, ολοκλήρωσα τη διδασκαλία του μαθήματος κανονικά	○
Όχι, παραιτήθηκα πριν την ολοκλήρωση του εξαμήνου	○

4.2 Παρακαλούμε να σημειώσετε τον βαθμό ικανοποίησης από τη συμμετοχή σας στη Δράση σε σχέση με τους ακόλουθους παράγοντες:

	Πολύ ικανοποιητική	**Ικανοποιητική**	**Σχετικά Ικανοποιητική**	**Σχετικά μη ικανοποιητική**	**Καθόλου ικανοποιητική**
Ύψος της αμοιβής	○	○	○	○	○
Το ύψος της αμοιβής σε σχέση με την αμοιβή που προσφέρεται στην ελεύθερη αγορά εργασίας για αντίστοιχες υπηρεσίες	○	○	○	○	○
Τα κριτήρια επιλογής σας, βάσει της συγκεκριμένης προκήρυξης	○	○	○	○	○
Εμπλουτισμός βιογραφικού	○	○	○	○	○
Απόκτηση περαιτέρω δεξιοτήτων (π.χ. αυξημένη ικανότητα επικοινωνίας, επίλυση προβλημάτων, αναλυτικές ικανότητες)	○	○	○	○	○
Συνεργασία και δικτύωση με μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας (π.χ. μέλη ΔΕΠ)	○	○	○	○	○
Γενικός Βαθμός Ικανοποίησης	○	○	○	○	○

4.3 Παρακαλούμε να καταγράψετε τον τομέα στον οποίο απασχοληθήκατε τη μεγαλύτερη χρονική διάρκεια:

	Φορείς τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Φορείς μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ)	Φορείς λοιπών τομέων εκπαίδευσης (α' βαθμια, β' βαθμια)	Δημόσιος Ερευνητικός φορέας	Δημόσιος φορέας	Επιχειρήσεις	Ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά Ιδρύματα	Άνεργος
Τα τελευταία 2 έτη, πριν τη Δράση	○	○	○	○	○	○	○	○
Παράλληλα με τη συμμετοχή σας στη Δράση (και εκτός από τη συμμετοχή σας σε αυτή)	○	○	○	○	○	○	○	○

4.4 Η απασχόλησή σας στον τομέα που επιλέξατε στην ερώτηση 4.2 αφορούσε σε δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης;

	Ναι	Όχι
Τα τελευταία 2 έτη, πριν τη Δράση	○	○
Παράλληλα με τη συμμετοχή στη Δράση	○	○

4.5 Κατά τη διάρκεια της συμμετοχής σας στη Δράση είχατε μόνιμη σχέση εργασίας με φορέα του Δημοσίου (ως μόνιμος δημόσιος υπάλληλος ή ΙΔΑΧ);

Ναι	○
Όχι	○

4.6 Η συμμετοχή σας στη Δράση σας απέτρεψε από την αναζήτηση επαγγελματικής αποκατάστασης στο εξωτερικό;

Ναι, με απέτρεψε	○
Όχι, συνεχίζω την αναζήτηση	○
Δεν σκέφτομαι να εγκατασταθώ στο εξωτερικό	○

4.7 Κατά την άποψή σας Δράσεις τέτοιου τύπου μπορούν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» (brain drain) και με ποιες προϋποθέσεις ;

	Πάρα Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Ελάχιστα	Καθόλου
Σταθερή & γνωστή επαναληψιμό-τητα προκηρύξεων	○	○	○	○	○
Μεγαλύτερη διάρκεια υποτροφίας					
Αύξηση οικονομικού αντικειμένου					
Μεγαλύτερος καινοτομικός προσανατολι σμός					
Άλλο					

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

4.8 Παρακαλούμε να αξιολογήσετε τις (θετικές) συνέπειες που είχε η υλοποίηση της Δράσης και η συμμετοχή σας στην ακαδημαϊκή δραστηριότητα για τα Ιδρύματα υποδοχής:

Εμπλουτισμός Προγράμματος Σπουδών	☐
Ανανέωση ανθρώπινου δυναμικού	☐
Βελτίωση των όρων διδασκαλίας του μαθήματος για τους φοιτητές	☐
Άλλο	☐
Δεν υπήρξε καμία συνέπεια-αντίκτυπος για το Τμήμα/Ίδρυμα	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

4.9 Παρακαλούμε να προσδιορίσετε τις (θετικές) συνέπειες που είχε η υλοποίηση της Δράσης και η συμμετοχή σας στην ακαδημαϊκή δραστηριότητα για τους φοιτητές σας:

Εμπλουτισμός Προγράμματος Σπουδών	☐

Ενδιαφέρον φοιτητών για το μάθημα - μεταδοτικότητα	☐
Εμπλουτισμός και επικαιροποίηση του περιεχομένου του μαθήματος	☐
Κινητοποίηση φοιτητών από τη χρήση καινοτόμων διδασκαλικών μεθόδων	
Άλλο	☐
Δεν υπήρξε καμία συνέπεια-αντίκτυπος για τους φοιτητές	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

4.10 Παρακαλούμε να επιλέξετε τα πεδία τα οποία κατά την άποψή σας επιδέχονται βελτίωση όσον αφορά την υλοποίηση της Δράσης από την πλευρά των οικείων ΑΕΙ:

Επικοινωνία με τον ΕΛΚΕ του οικείου Ιδρύματος	☐
Επικοινωνία με τη Γραμματεία του οικείου Τμήματος	☐
Χρόνος προκήρυξης της πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το Ίδρυμα	☐
Υποστήριξη από το Τμήμα (υποδομές, γραφείο κ.α.)	☐
Άλλο	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

4.11 Παρακαλούμε να επιλέξετε τα πεδία τα οποία κατά την άποψή σας επιδέχονται βελτίωση όσον αφορά την υλοποίηση της Δράσης από την πλευρά του Υπουργείου;

Επικοινωνία με το Υπουργείο	☐
Οργάνωση-προετοιμασία-σκοπός της προκήρυξης	☐
Χρονικός προγραμματισμός της προκήρυξης	☐
Κριτήρια επιλογής προσωπικού	☐
Πρόβλεψη αυστηρότερου πλαισίου υλοποίησης της Δράσης για τα εμπλεκόμενα Ιδρύματα	☐
Άλλο	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

----- ΤΕΛΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ – ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ -----

Ερωτηματολόγιο προς Προέδρους Τμημάτων ΑΕΙ

Έρευνα για την υλοποίηση της Δράσης

Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού

Ακαδημαϊκό έτος 2016-2017

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (http://www.ekt.gr/), με ανάθεση της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, υλοποιεί έρευνα για την αποτίμηση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού».

Το παρόν ερωτηματολόγιο **απευθύνεται σε Προέδρους Τμημάτων Ιδρυμάτων, στα οποία δίδαξαν νέοι επιστήμονες μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών τους.**

Στόχος του ερωτηματολογίου, σε συνάφεια με τους στόχους της Δράσης για την απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας από τους κατόχους διδακτορικού διπλώματος μέσω της ανάθεσης αυτοδύναμης διδασκαλίας, είναι να καταγράψει τον αντίκτυπο της Δράσης στην ακαδημαϊκή λειτουργία των Τμημάτων και δευτερευόντως να αξιολογήσει την υλοποίηση και τη διαχείριση της Δράσης από την πλευρά των Ιδρυμάτων υποδοχής.

Η διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου δεν υπερβαίνει τα 10 λεπτά.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Επικοινωνία: teaching-grants@ekt.gr , τηλ 210 7273935

Εμπιστευτικότητα και Προστασία Προσωπικών Δεδομένων

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) ως παραγωγός των επίσημων εθνικών στατιστικών για την Έρευνα & Ανάπτυξη και Καινοτομία, είναι φορέας του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος / Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Ως εκ τούτου το ΕΚΤ δεσμεύεται στην τήρηση του Στατιστικού Νόμου Ν. 3832/2010 όπως ισχύει, καθώς και τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Ν. 2472/97 όπως ισχύει). Στο πλαίσιο αυτό, η συλλογή και επεξεργασία των πληροφοριών που παρέχετε πραγματοποιείται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις και τις εγγυήσεις της ως άνω νομοθεσίας, χρησιμοποιείται αποκλειστικά για στατιστικούς σκοπούς και τηρείται το ΑΠΟΡΡΗΤΟ των στοιχείων, τα οποία κοινοποιούνται αποκλειστικά στα πρόσωπα στα οποία έχει ανατεθεί η διεξαγωγή της συλλογής και επεξεργασίας και δεσμεύονται από ρητές υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας.

Τα δεδομένα αυτά δεν διαβιβάζονται σε τρίτους.

Τα δεδομένα που συλλέγονται θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την αποτίμηση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» και δεν θα δημοσιευθούν σε μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας φυσικών προσώπων.

Σας ενημερώνουμε ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δικαιούστε οποτεδήποτε να ασκήσετε το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα που σας αφορούν, καθώς και τα άλλα δικαιώματα που προβλέπει η οικεία νομοθεσία (άρθρα 12-13 Ν. 2472/97, όπως ισχύει).

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Στοιχεία Τμήματος

1.10 Στοιχεία επικοινωνίας Προέδρου Τμήματος:

Όνομα :
Επώνυμο :
Ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail) :
Τηλέφωνο :

Στοιχεία επικοινωνίας ατόμου που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο (εφόσον είναι διαφορετικό από τα στοιχεία του Προέδρου του Τμήματος)

Όνομα :
Επώνυμο :
Ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail) :
Τηλέφωνο :

1.11 Παρακαλούμε επιλέξτε το εκπαιδευτικό σας ίδρυμα:

40. Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης	☐
41. Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών	☐
42. Ανωτάτη Σχολή Παιδαγωγικής & Τεχνολογικής Εκπαίδευσης	☐
43. Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά Τεχνολογικού Τομέα	☐
44. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	☐
45. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
46. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	☐
47. Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας	☐
48. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
49. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	☐
50. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	☐
51. Ιόνιο Πανεπιστήμιο	☐
52. Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
53. Πανεπιστήμιο Αιγαίου	☐
54. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	☐
55. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	☐
56. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	☐
57. Πανεπιστήμιο Κρήτης	☐
58. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	☐
59. Πανεπιστήμιο Πάτρας	☐
60. Πανεπιστήμιο Πειραιώς	☐
61. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	☐
62. Πάντειο Πανεπιστήμιο	☐
63. Πολυτεχνείο Κρήτης	☐
64. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	☐
65. Τ.Ε.Ι. Αθηνών	☐
66. Τ.Ε.Ι. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	☐
67. Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας	☐
68. Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας	☐
69. Τ.Ε.Ι. Ηπείρου	☐
70. Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας	☐
71. Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων	☐
72. Τ.Ε.Ι. Κεντρικής Μακεδονίας	☐
73. Τ.Ε.Ι. Κρήτης	☐
74. Τ.Ε.Ι. Πειραιά	☐
75. Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου	☐

76. Τ.Ε.Ι. Στερεάς Ελλάδας	☐

1.12 Σχολή/Τμήμα Ιδρύματος:

α. Σχολή :
β. Τμήμα :

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Στοιχεία που αφορούν τις συνέπειες της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» για το οικείο Τμήμα

2.1 Πώς αποτιμάτε τις συνέπειες της Δράσης συνολικά για το Τμήμα σας:

Θετικά	○
Ουδέτερα	○
Αρνητικά	○

2.2 Ποιες οι σημαντικότερες συνέπειες της Δράσης για το Τμήμα σας;

	Πάρα Πολύ	**Αρκετά**	**Μέτρια**	**Ελάχιστα**	**Καθόλου**
Εμπλουτισμός του Προγράμματος Σπουδών με νέα μαθήματα	○	○	○	○	○
Εκσυγχρονισμός του περιεχομένου μαθημάτων που προϋπήρχαν στο Πρόγραμμα Σπουδών	○	○	○	○	○
Ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού/διδασκόντων	○	○	○	○	○
Εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας	○	○	○	○	○
Αύξηση ενδιαφέροντος των φοιτητών για τη διδασκαλία από νέους επιστήμονες	○	○	○	○	○
Ανανέωση των ερευνητικών συνεργασιών των μελών ΔΕΠ/ΕΠ με νέους επιστήμονες	○	○	○	○	○
Άλλο	○	○	○	○	○

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

2.3 Η Δράση συνέβαλε στην αντιμετώπιση προβλημάτων που ενδεχομένως προϋπήρχαν στο Τμήμα σας;

Πολύ	○
Αρκετά	○
Λίγο	○

Καθόλου	○
Δεν υπάρχουν προβλήματα συναφή με το αντικείμενο της Δράσης	○

2.4 Ποια η συμβολή της Δράσης στην αντιμετώπιση των ακόλουθων προβλημάτων που (ενδεχομένως) προϋπήρχαν στο Τμήμα σας;

	Πάρα Πολύ	**Αρκετά**	**Μέτρια**	**Ελάχιστα**	**Καθόλου**
Ανεπάρκεια ανθρώπινων πόρων στην διδασκαλία	○	○	○	○	○
Δικτύωση με νέους επιστήμονες	○	○	○	○	○
Εμπλουτισμός της ακαδημαϊκής δραστηριότητας (νέα μαθήματα και υλικό, νέοι τρόποι διδασκαλίας)	○	○	○	○	○
Άλλο	○	○	○	○	○

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

2.5 Θεωρείτε πως η Δράση αντικατέστησε την ύπαρξη διδασκόντων ΠΔ407/Έκτακτου διδακτικού προσωπικού των παλαιότερων ακαδημαϊκών ετών για το Τμήμα σας:

Απόλυτα	○
Σχετικά ναι	○
Λίγο	○
Καθόλου	○

2.6 Πόσους διδάσκοντες ΠΔ407/Έκτακτο διδακτικό προσωπικό απασχολούσε το Τμήμα σας κατά τα ακόλουθα ακαδημαϊκά έτη:

2008-2009	
2009-2010	
2010-2011	
2011-2012	
2012-2013	
2013-2014	
2014-2015	
2015-2016	

2016-2017	

2.7 Πώς αποτιμάτε τις συνέπειες της Δράσης, για τους ωφελούμενους:

Θετικά	○
Ουδέτερα	○
Αρνητικά	○

2.8 Σε ποιον τομέα εντοπίζετε τα οφέλη για τους πανεπιστημιακούς υποτρόφους;

	Πάρα Πολύ	**Αρκετά**	**Μέτρια**	**Ελάχιστα**	**Καθόλου**
Απόκτηση νέων ακαδημαϊκών εμπειριών	○	○	○	○	○
Εμπλουτισμός του βιογραφικού	○	○	○	○	○
Δημιουργία προοπτικών για το μέλλον διά της συνεργασίας με μέλη ΔΕΠ/ΕΠ	○	○	○	○	○
Οικονομικές απολαβές	○	○	○	○	○
Άλλο	○	○	○	○	○

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

2.9 Ποια χαρακτηριστικά τέτοιων Δράσεων μπορούν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» (brain drain);

	Πάρα Πολύ	**Αρκετά**	**Μέτρια**	**Ελάχιστα**	**Καθόλου**
Σταθερή & γνωστή επαναληψιμότητα προκηρύξεων	○	○	○	○	○
Μεγαλύτερη διάρκεια υποτροφίας	○	○	○	○	○
Αύξηση οικονομικού αντικειμένου	○	○	○	○	○
Άλλο	○	○	○	○	○

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Αξιολόγηση Διαχείρισης της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού»

3.1 Πώς κρίνετε το «γραφειοκρατικό βάρος» της Δράσης; Η Δράση ήταν:

Γραφειοκρατικά ελλιπής (π.χ. δεν προσδιόριζε επαρκώς διαδικασίες, στάδια εφαρμογής και υλοποίησης από τα Ιδρύματα)	☐
Απλή	☐
Γραφειοκρατικά σύνθετη (π.χ. ως προς τη διαδικασία αξιολόγησης ή τα δικαιολογητικά/έγγραφα που προέβλεπε για την υλοποίηση)	☐
Άλλο	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.2 Παρακαλούμε να επιλέξετε τα πεδία τα οποία κατά την άποψή σας επιδέχονται βελτίωση όσον αφορά την υλοποίηση της Δράσης από την πλευρά του Υπουργείου:

Οργάνωση-προετοιμασία-σκοπός της προκήρυξης	☐
Χρονικός προγραμματισμός της προκήρυξης	☐
Κριτήρια επιλογής προσωπικού	☐
Πρόβλεψη αυστηρότερου πλαισίου υλοποίησης της Δράσης για τα εμπλεκόμενα Ιδρύματα	☐
Επικοινωνία με το Υπουργείο, στην περίπτωση που κάτι τέτοιο ήταν αναγκαίο	☐
Άλλο	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.3 Παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις ή προβλήματα <u>κατά την προετοιμασία της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος</u> από το Τμήμα σας;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	Εαρινό εξάμηνο 2016-17
Ναι, χρονικές καθυστερήσεις	☐	☐
Ναι, διοικητικά προβλήματα	☐	☐
Όχι	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

Αν ο χρήστης επιλέξει ΝΑΙ και ΑΛΛΟ να εμφανίζεται η 3.4

3.4 Ποιοι οι λόγοι των καθυστερήσεων - προβλημάτων κατά την προετοιμασία της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το Τμήμα σας;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	Εαρινό εξάμηνο 2016-17
Ναι, χρονικές καθυστερήσεις	☐	☐
Ναι, διοικητικά προβλήματα	☐	☐
Όχι	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.5 Παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις ή προβλήματα κατά την υλοποίηση της Δράσης από το Τμήμα σας;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	Εαρινό εξάμηνο 2016-17
Ναι, χρονικές καθυστερήσεις	☐	☐
Ναι, διοικητικά προβλήματα	☐	☐
Όχι	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

Αν ο χρήστης επιλέξει ΝΑΙ και ΑΛΛΟ να εμφανίζεται η 3.6

3.6 Ποιοι οι λόγοι των καθυστερήσεων-προβλημάτων κατά την υλοποίηση της Δράσης από το Τμήμα σας;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	Εαρινό εξάμηνο 2016-17
Ζητήματα συντονισμού από την κεντρική διοίκηση του ιδρύματος (π.χ. ως προς την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψήφιων)	☐	☐
Ζητήματα διαχείρισης από τους ΕΛΚΕ (π.χ. ως προς τη συγκέντρωση των απαραίτητων	☐	☐

δικαιολογητικών και άλλων διοικητικών εγγράφων)		
Ζητήματα επικοινωνίας με Πανεπιστημιακούς υποτρόφους	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.7 Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με τους Πανεπιστημιακούς υποτρόφους-ωφελούμενους της Δράσης;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	Εαρινό εξάμηνο 2016-17
Ικανοποιητική - χωρίς προβλήματα	☐	☐
Ανεπαρκής επικοινωνία/ανταπόκριση σε διοικητικά θέματα που τους ζητήθηκαν	☐	☐
Ανεπαρκής επικοινωνία/ανταπόκριση σε ακαδημαϊκά θέματα που τους ζητήθηκαν (πχ ως προς την οργάνωση των μαθημάτων)	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.8 Παρακαλούμε να επιλέξετε τα πεδία τα οποία κατά την άποψή σας επιδέχονται βελτίωση όσον αφορά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση της Δράσης από το Ίδρυμά σας

Επικοινωνία του Τμήματος με τον ΕΛΚΕ για τον σχεδιασμό και την ολοκλήρωση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος	☐
Επικοινωνία του Τμήματος με τον ΕΛΚΕ για τη διαχείριση και την επιτυχή ολοκλήρωση της υλοποίησης της Δράσης	☐
Χρόνος προκήρυξης της πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το Ίδρυμα	☐
Τήρηση χρονοδιαγραμμάτων και πρόβλεψη ύπαρξης συνεπειών από πλευράς της κεντρικής διοίκησης	☐
Υποστήριξη των ωφελούμενων από το Τμήμα (υποδομές, γραφείο κ.α.)	☐

Άλλο	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

---- ΤΕΛΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ – ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ -----

Δομή συνεντεύξεων προς διοικητικούς προϊσταμένους ΕΛΚΕ

Έρευνα για την υλοποίηση και διαχείριση της Δράσης

Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού

Ακαδημαϊκό έτος 2016-2017

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (http://www.ekt.gr/), με ανάθεση της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, υλοποιεί έρευνα για την αποτίμηση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού».

Το παρόν ερωτηματολόγιο **απευθύνεται στους ΕΛΚΕ των οικείων Ιδρυμάτων.**

Στόχος του ερωτηματολογίου, σε συνάφεια με τους στόχους της Δράσης για την απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας από τους κατόχους διδακτορικού διπλώματος μέσω της ανάθεσης αυτοδύναμης διδασκαλίας, είναι να καταγράψει την αξιολογήσει την υλοποίηση και τη διαχείριση της Δράσης από την πλευρά των Ιδρυμάτων υποδοχής.

Η διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου δεν υπερβαίνει τα 10 λεπτά.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Επικοινωνία: teaching-grants@ekt.gr , τηλ 210 7273935

Εμπιστευτικότητα και Προστασία Προσωπικών Δεδομένων
Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) ως παραγωγός των επίσημων εθνικών στατιστικών για την Έρευνα & Ανάπτυξη και Καινοτομία, είναι φορέας του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος / Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων.
Ως εκ τούτου το ΕΚΤ δεσμεύεται στην τήρηση του Στατιστικού Νόμου Ν. 3832/2010 όπως ισχύει, καθώς και τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Ν. 2472/97 όπως ισχύει). Στο πλαίσιο αυτό, η συλλογή και επεξεργασία των πληροφοριών που παρέχετε πραγματοποιείται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις και τις εγγυήσεις της ως άνω νομοθεσίας, χρησιμοποιείται αποκλειστικά για στατιστικούς σκοπούς και τηρείται το ΑΠΟΡΡΗΤΟ των στοιχείων, τα οποία κοινοποιούνται αποκλειστικά στα πρόσωπα στα οποία έχει ανατεθεί η διεξαγωγή της συλλογής και επεξεργασίας και δεσμεύονται από ρητές υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας.
Τα δεδομένα αυτά δεν διαβιβάζονται σε τρίτους.
Τα δεδομένα που συλλέγονται θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την αποτίμηση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» και δεν θα δημοσιευθούν σε μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας φυσικών προσώπων.
Σας ενημερώνουμε ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δικαιούστε οποτεδήποτε να ασκήσετε το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα που σας αφορούν, καθώς και τα άλλα δικαιώματα που προβλέπει η οικεία νομοθεσία (άρθρα 12-13 Ν. 2472/97, όπως ισχύει).

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Προσωπικά Στοιχεία Διοικητικού Υπαλλήλου ΕΛΚΕ

1.13 Στοιχεία επικοινωνίας:

Όνομα :
Επώνυμο :
Ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail) :
Τηλέφωνο :

1.14 Παρακαλούμε επιλέξτε το εκπαιδευτικό ίδρυμα στο οποίο εργάζεστε:

77.	Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης	☐
78.	Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών	☐
79.	Ανωτάτη Σχολή Παιδαγωγικής & Τεχνολογικής Εκπαίδευσης	☐
80.	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά Τεχνολογικού Τομέα	☐
81.	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	☐
82.	Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
83.	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	☐
84.	Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας	☐
85.	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
86.	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	☐
87.	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	☐
88.	Ιόνιο Πανεπιστήμιο	☐
89.	Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
90.	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	☐
91.	Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	☐
92.	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	☐
93.	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	☐
94.	Πανεπιστήμιο Κρήτης	☐
95.	Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	☐
96.	Πανεπιστήμιο Πάτρας	☐
97.	Πανεπιστήμιο Πειραιώς	☐
98.	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	☐
99.	Πάντειο Πανεπιστήμιο	☐
100.	Πολυτεχνείο Κρήτης	☐
101.	Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	☐
102.	Τ.Ε.Ι. Αθηνών	☐
103.	Τ.Ε.Ι. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	☐
104.	Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας	☐
105.	Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας	☐
106.	Τ.Ε.Ι. Ηπείρου	☐
107.	Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας	☐
108.	Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων	☐
109.	Τ.Ε.Ι. Κεντρικής Μακεδονίας	☐
110.	Τ.Ε.Ι. Κρήτης	☐
111.	Τ.Ε.Ι. Πειραιά	☐
112.	Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου	☐
113.	Τ.Ε.Ι. Στερεάς Ελλάδας	☐

1.15 Θέση που κατέχετε στον ΕΛΚΕ

Προϊστάμενος Διεύθυνσης ○
Προϊστάμενος Τμήματος ○
Χειριστής ○

1.4 Παρακαλούμε να καταγράψετε την επαγγελματική σχέση εργασίας σας με το ίδρυμα στο οποίο εργάζεστε:

Μόνιμος υπάλληλος Δημοσίου	○
Σύμβαση Αορίστου Χρόνου	○
Σύμβαση Ορισμένου Χρόνου	○
Σύμβαση Έργου	○

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Πληροφοριακά στοιχεία από την υλοποίηση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού»

2.1 Συμπληρώστε τις ημερομηνίες προκήρυξης των προσκλήσεων από το Ίδρυμά σας

Πρόσκληση χειμερινού εξαμήνου 2016-17	Ημέρα/Μήνας/Έτος
Πρόσκληση εαρινού εξαμήνου 2016-17	Ημέρα/Μήνας/Έτος

2.2 Αναφέρετε τα μαθήματα ανά Τμήμα του Ιδρύματός σας που διδάχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης, ανά εξάμηνο

Πρόσκληση χειμερινού εξαμήνου 2016-17

Τμήμα	Μάθημα

Πρόσκληση εαρινού εξαμήνου 2016-17

Τμήμα	Μάθημα

2.3 Παρακαλούμε να καταγράψετε τον αριθμό των ατόμων που απασχολήθηκαν για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της Δράσης από τον ΕΛΚΕ του ιδρύματός σας και το αντικείμενο της σχετικής εργασίας τους:

Αριθμός ατόμων	**Σύντομη περιγραφή εργασίας**

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Σχεδιασμός της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» από το οικείο Ίδρυμα

3.1 Είχατε ανάμειξη στο σχεδιασμό της Δράσης στο ιδρυμά σας;

Ναι, άμεση ανάμειξη	☐
Ναι, έμμεση ανάμειξη	☐
Όχι	☐
.....	☐

3.2 Πώς κρίνετε την σαφήνεια της πρόσκλησης από πλευράς του Υπουργείου;

Απόλυτα σαφής	☐
Σχετικά σαφής	☐
Ασαφής/προβληματική	☐

Αν επιλέξατε Ασαφής/προβληματική, προσδιορίστε:

3.3 Πώς κρίνετε το «γραφειοκρατικό βάρος» της Δράσης; Η Δράση ήταν

Γραφειοκρατικά ελλιπής (π.χ. δεν προσδιόριζε επαρκώς διαδικασίες, στάδια εφαρμογής και υλοποίησης από τα Ιδρύματα)	☐
Απλή	☐
Γραφειοκρατικά σύνθετη (π.χ. ως προς τη διαδικασία αξιολόγησης ή τα δικαιολογητικά/έγγραφα που προέβλεπε για την υλοποίηση)	☐
Άλλο*	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.4 Παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις ή προβλήματα κατά την προετοιμασία της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το ιδρυμά σας;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	**Εαρινό εξάμηνο 2016-17**
Ναι, χρονικές καθυστερήσεις	☐	☐
Ναι, διοικητικά προβλήματα	☐	☐
Όχι	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.5 Ποιοι οι λόγοι των καθυστερήσεων - προβλημάτων κατά την προετοιμασία της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το ίδρυμά σας;

Αδυναμία συντονισμού από την πλευρά της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος	☐
Ατελής συνεργασία με τις Γραμματείες των Τμημάτων	☐
Ανεπάρκειες στη λειτουργία του ΕΛΚΕ	☐
Άλλο	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Υλοποίηση/διαχείριση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» από το οικείο Ίδρυμα

4.1 Είχατε ανάμειξη στην υλοποίηση της Δράσης στο ίδρυμά σας;

Ναι, άμεση ανάμειξη, ως χειριστής	☐
Ναι, είχα τη γενική εποπτεία	☐
Όχι	☐
.....	☐

4.2 Παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις ή προβλήματα κατά την υλοποίηση της Δράσης από το ίδρυμά σας;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	Εαρινό εξάμηνο 2016-17
Ναι, χρονικές καθυστερήσεις	☐	☐
Ναι, διοικητικά προβλήματα	☐	☐
Όχι	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

4.3 Ποιοι οι λόγοι των καθυστερήσεων - προβλημάτων κατά την υλοποίηση της Δράσης από το ίδρυμά σας;

Ζητήματα συντονισμού από την κεντρική διοίκηση του ιδρύματος (π.χ. ως προς την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψήφιων)	☐
Ατελής συνεργασία με τις Γραμματείες των Τμημάτων	☐
Ζητήματα διαχείρισης από τους ΕΛΚΕ (π.χ. ως προς τη συγκέντρωση των απαραίτητων δικαιολογητικών και άλλων διοικητικών εγγράφων)	☐
Ζητήματα επικοινωνίας με Πανεπιστημιακούς υποτρόφους	☐
Άλλο	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

4.4 Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με τα οικεία Τμήματα και τις Γραμματείες του ιδρύματός σας;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	Εαρινό εξάμηνο 2016-17

Χωρίς προβλήματα	☐	☐
Προβληματική λόγω χρονικών μη τήρησης των χρονοδιαγραμμάτων	☐	☐
Προβληματική λόγω διοικητικού φόρτου	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

4.5 Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με τους Πανεπιστημιακούς υποτρόφους-ωφελούμενους της Δράσης;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	**Εαρινό εξάμηνο 2016-17**
Ικανοποιητική - χωρίς προβλήματα	☐	☐
Ανεπαρκής επικοινωνία/ανταπόκριση σε διοικητικά θέματα που τους ζητήθηκαν	☐	☐
Ανεπαρκής επικοινωνία/ανταπόκριση σε ακαδημαϊκά θέματα που τους ζητήθηκαν (πχ ως προς την οργάνωση των μαθημάτων)	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

4.6 Παρακαλούμε να επιλέξετε τα πεδία τα οποία κατά την άποψή σας επιδέχονται βελτίωση όσον αφορά την υλοποίηση της Δράσης από την πλευρά του Υπουργείου

Επικοινωνία με το Υπουργείο	☐
Οργάνωση-προετοιμασία-σκοπός της προκήρυξης	☐
Χρονικός προγραμματισμός της προκήρυξης	☐
Κριτήρια επιλογής προσωπικού	☐
Πρόβλεψη αυστηρότερου πλαισίου υλοποίησης της Δράσης για τα εμπλεκόμενα Ιδρύματα	☐
Άλλο	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

4.7 Έχετε σχόλια και παρατηρήσεις για τη βελτίωση της πρόσκλησης από πλευράς του Υπουργείου, στο ενδεχόμενο επανάληψης συναφούς πρόσκλησης στο μέλλον;

Ως προς τη διοίκηση/διαχείριση της Δράσης

Ως προς τον τρόπο επιλογής προσωπικού

Ως προς τον χρονικό προγραμματισμό ή την ύπαρξη χρονοδιαγράμματος από την πλευρά του Υπουργείου

4.8 Έχετε σχόλια και παρατηρήσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης και υλοποίησης της Δράσης από πλευράς του Ιδρύματός σας;

Ως προς τη διοίκηση/διαχείριση της Δράσης

Ως προς τον τρόπο επιλογής προσωπικού

Ως προς τον χρονικό προγραμματισμό του Ιδρύματος

----- ΤΕΛΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ – ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ -----

Δομή συνεντεύξεων προς ακαδημαϊκούς προϊσταμένους ΕΛΚΕ

Έρευνα για την υλοποίηση της Δράσης

Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού

Ακαδημαϊκό έτος 2016-2017

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (http://www.ekt.gr/), με ανάθεση της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, υλοποιεί έρευνα για την αποτίμηση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού».

Το παρόν ερωτηματολόγιο **απευθύνεται στους Αναπληρωτές Πρυτάνεις/Αναπληρωτές Προέδρους των Ιδρυμάτων που έχουν ορισθεί ως Πρόεδροι των Επιτροπών Εκπαίδευσης και Ερευνών των οικείων Ιδρυμάτων.**

Στόχος του ερωτηματολογίου, σε συνάφεια με τους στόχους της Δράσης για την απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας από τους κατόχους διδακτορικού διπλώματος μέσω της ανάθεσης αυτοδύναμης διδασκαλίας, είναι να καταγράψει την αξιολογήσει την υλοποίηση και τη διαχείριση της Δράσης από την πλευρά των Ιδρυμάτων υποδοχής, καθώς και τον αντίκτυπό της στην ακαδημαϊκή λειτουργία των Ιδρυμάτων.

Η διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου δεν υπερβαίνει τα 10 λεπτά.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Επικοινωνία: teaching-grants@ekt.gr , τηλ 210 7273935

Εμπιστευτικότητα και Προστασία Προσωπικών Δεδομένων

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) ως παραγωγός των επίσημων εθνικών στατιστικών για την Έρευνα & Ανάπτυξη και Καινοτομία, είναι φορέας του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος / Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Ως εκ τούτου το ΕΚΤ δεσμεύεται στην τήρηση του Στατιστικού Νόμου Ν. 3832/2010 όπως ισχύει, καθώς και τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Ν. 2472/97 όπως ισχύει). Στο πλαίσιο αυτό, η συλλογή και επεξεργασία των πληροφοριών που παρέχετε πραγματοποιείται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις και τις εγγυήσεις της ως άνω νομοθεσίας, χρησιμοποιείται αποκλειστικά για στατιστικούς σκοπούς και τηρείται το ΑΠΟΡΡΗΤΟ των στοιχείων, τα οποία κοινοποιούνται αποκλειστικά στα πρόσωπα στα οποία έχει ανατεθεί η διεξαγωγή της συλλογής και επεξεργασίας και δεσμεύονται από ρητές υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας.

Τα δεδομένα αυτά δεν διαβιβάζονται σε τρίτους.

Τα δεδομένα που συλλέγονται θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την αποτίμηση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» και δεν θα δημοσιευθούν σε μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας φυσικών προσώπων.

Σας ενημερώνουμε ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δικαιούστε οποτεδήποτε να ασκήσετε το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα που σας αφορούν, καθώς και τα άλλα δικαιώματα που προβλέπει η οικεία νομοθεσία (άρθρα 12-13 Ν. 2472/97, όπως ισχύει).

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Στοιχεία Αναπληρωτή Πρύτανη / Αναπληρωτή Προέδρου

1.16 Στοιχεία επικοινωνίας:

Όνομα :
Επώνυμο :
Ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail) :
Τηλέφωνο :

1.17 Παρακαλούμε επιλέξτε το εκπαιδευτικό σας ίδρυμα:

114.	Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης	☐
115.	Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών	☐
116.	Ανωτάτη Σχολή Παιδαγωγικής & Τεχνολογικής Εκπαίδευσης	☐
117.	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά Τεχνολογικού Τομέα	☐
118.	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	☐
119.	Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
120.	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	☐
121.	Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας	☐
122.	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
123.	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	☐
124.	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	☐
125.	Ιόνιο Πανεπιστήμιο	☐
126.	Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	☐
127.	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	☐
128.	Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	☐
129.	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	☐
130.	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	☐
131.	Πανεπιστήμιο Κρήτης	☐
132.	Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	☐
133.	Πανεπιστήμιο Πάτρας	☐
134.	Πανεπιστήμιο Πειραιώς	☐
135.	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	☐
136.	Πάντειο Πανεπιστήμιο	☐
137.	Πολυτεχνείο Κρήτης	☐
138.	Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	☐
139.	Τ.Ε.Ι. Αθηνών	☐
140.	Τ.Ε.Ι. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	☐
141.	Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας	☐
142.	Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας	☐
143.	Τ.Ε.Ι. Ηπείρου	☐
144.	Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας	☐
145.	Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων	☐
146.	Τ.Ε.Ι. Κεντρικής Μακεδονίας	☐
147.	Τ.Ε.Ι. Κρήτης	☐
148.	Τ.Ε.Ι. Πειραιά	☐
149.	Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου	☐
150.	Τ.Ε.Ι. Στερεάς Ελλάδας	☐

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Σχεδιασμός της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού»

2.4 Είχατε ανάμειξη στο σχεδιασμό της Δράσης στο ίδρυμά σας;

Ναι, άμεση ανάμειξη	☐
Ναι, είχα συντονιστικό ρόλο	☐
Όχι	☐
.....	☐

2.5 Πώς κρίνετε την σαφήνεια της πρόσκλησης από πλευράς του Υπουργείου;

Απόλυτα σαφής	☐
Σχετικά σαφής	☐
Ασαφής/προβληματική	☐

Αν επιλέξατε Ασαφής/προβληματική, προσδιορίστε:

2.6 Πώς κρίνετε το «γραφειοκρατικό βάρος» της Δράσης; Η Δράση ήταν

Γραφειοκρατικά ελλιπής (π.χ. δεν προσδιόριζε επαρκώς διαδικασίες, στάδια εφαρμογής και υλοποίησης από τα Ιδρύματα)	☐
Απλή	☐
Γραφειοκρατικά σύνθετη (π.χ. ως προς τη διαδικασία αξιολόγησης ή τα δικαιολογητικά/έγγραφα που προέβλεπε για την υλοποίηση)	☐
Άλλο*	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

2.7 Παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις ή προβλήματα κατά την προετοιμασία της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το ίδρυμά σας;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	**Εαρινό εξάμηνο 2016-17**
Ναι, χρονικές καθυστερήσεις	☐	☐
Ναι, διοικητικά προβλήματα	☐	☐
Όχι	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

2.8 Ποιοι οι λόγοι των καθυστερήσεων - προβλημάτων κατά την προετοιμασία της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το ίδρυμά σας;

Αδυναμία συντονισμού από την πλευρά της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος	☐
Ατελής συνεργασία με τις Γραμματείες των Τμημάτων	☐
Ανεπάρκειες στη λειτουργία του ΕΛΚΕ	☐
Άλλο	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

2.6 Έχετε σχόλια και παρατηρήσεις για τη βελτίωση της πρόσκλησης από πλευράς του Υπουργείου, στο ενδεχόμενο επανάληψης συναφούς πρόσκλησης στο μέλλον;

Ως προς τη διοίκηση/διαχείριση της Δράσης

Ως προς τα ακαδημαϊκά κριτήρια επιλογής προσωπικού

Ως προς τον τρόπο επιλογής προσωπικού

Ως προς τους βαθμούς ελευθερίας των ιδρυμάτων έναντι του Υπουργείου

Ως προς τον χρονικό προγραμματισμό ή την ύπαρξη χρονοδιαγράμματος από την πλευρά του Υπουργείου

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Υλοποίηση/διαχείριση της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» από το οικείο Ίδρυμα

3.1 Είχατε ανάμειξη στην υλοποίηση της Δράσης στο ιδρυμά σας;

Ναι, άμεση ανάμειξη	☐
Ναι, είχα τη γενική εποπτεία	☐
Όχι	☐
.....	☐

3.2 Παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις ή προβλήματα κατά την υλοποίηση της Δράσης από το ιδρυμά σας;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	Εαρινό εξάμηνο 2016-17
Ναι, χρονικές καθυστερήσεις	☐	☐
Ναι, διοικητικά προβλήματα	☐	☐
Όχι	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.3 Ποιοι οι λόγοι των καθυστερήσεων - προβλημάτων κατά την υλοποίηση της Δράσης από το ιδρυμά σας;

Ζητήματα συντονισμού από την κεντρική διοίκηση του ιδρύματος (π.χ. ως προς την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψήφιων)	☐
Ατελής συνεργασία με τις Γραμματείες των Τμημάτων	☐
Ζητήματα διαχείρισης από τους ΕΛΚΕ (π.χ. ως προς τη συγκέντρωση των απαραίτητων δικαιολογητικών και άλλων διοικητικών εγγράφων)	☐
Ζητήματα επικοινωνίας με Πανεπιστημιακούς υποτρόφους	
Άλλο	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.4 Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με τα οικεία Τμήματα και τις Γραμματείες του ιδρύματός σας;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	Εαρινό εξάμηνο 2016-17
Χωρίς προβλήματα	☐	☐
Προβληματική λόγω χρονικών μη τήρησης των χρονοδιαγραμμάτων	☐	☐
Προβληματική λόγω διοικητικού φόρτου	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.5 Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας με τους Πανεπιστημιακούς υποτρόφους-ωφελούμενους της Δράσης;

	Χειμερινό εξάμηνο 2016-17	Εαρινό εξάμηνο 2016-17
Ικανοποιητική - χωρίς προβλήματα	☐	☐
Ανεπαρκής επικοινωνία/ανταπόκριση σε διοικητικά θέματα που τους ζητήθηκαν	☐	☐
Ανεπαρκής επικοινωνία/ανταπόκριση σε ακαδημαϊκά θέματα που τους ζητήθηκαν (πχ ως προς την οργάνωση των μαθημάτων)	☐	☐
Άλλο	☐	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.5 Παρακαλούμε να επιλέξετε τα πεδία τα οποία κατά την άποψή σας επιδέχονται βελτίωση όσον αφορά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση της Δράσης

Επικοινωνία του ΕΛΚΕ με τα Τμήματα για τον σχεδιασμό και την ολοκλήρωση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος	☐
Επικοινωνία του ΕΛΚΕ με τα Τμήματα για τη διαχείριση και την επιτυχή ολοκλήρωση της υλοποίησης της Δράσης	☐
Χρόνος προκήρυξης της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το Ίδρυμα	
Τήρηση χρονοδιαγραμμάτων και πρόβλεψη ύπαρξης συνεπειών από πλευράς της κεντρικής διοίκησης	
Υποστήριξη από το Τμήμα (υποδομές, γραφείο κ.α.)	☐
Άλλο	☐

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

3.6 Παρακαλούμε να επιλέξετε τα πεδία τα οποία κατά την άποψή σας επιδέχονται βελτίωση όσον αφορά την υλοποίηση της Δράσης από την πλευρά του Υπουργείου

Επικοινωνία με το Υπουργείο	☐
Οργάνωση-προετοιμασία-σκοπός της προκήρυξης	☐
Χρονικός προγραμματισμός της προκήρυξης	☐
Κριτήρια επιλογής προσωπικού	☐
Πρόβλεψη αυστηρότερου πλαισίου υλοποίησης της Δράσης για τα εμπλεκόμενα Ιδρύματα	☐

3.7 Έχετε σχόλια και παρατηρήσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης και υλοποίησης της Δράσης από πλευράς του Ιδρύματός σας;

Ως προς τη διοίκηση/διαχείριση της Δράσης

Ως προς τον τρόπο επιλογής προσωπικού

Ως προς τον χρονικό προγραμματισμό του Ιδρύματος

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Στοιχεία που αφορούν τις συνέπειες της Δράσης «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού» για το Ίδρυμα υποδοχής

4.1 Πώς αποτιμάτε τις συνέπειες της Δράσης, συνολικά για το ίδρυμά σας:

Θετικά	○
Ουδέτερα	○
Αρνητικά	○

4.2 Που εντοπίζετε τις σημαντικότερες συνέπειες/αντίκτυπο της Δράσης για το ίδρυμά σας;

Ως προς τον εμπλουτισμό του Προγράμματος Σπουδών

Ως προς τον εκσυγχρονισμό του περιεχομένου των μαθημάτων που προϋπήρχαν στο Πρόγραμμα Σπουδών

Ως προς την ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού/διδασκόντων

Ως προς την εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας

Ως προς το ενδιαφέρον των φοιτητών για τη διδασκαλία από νέους επιστήμονες

Ως προς την ανανέωση των ερευνητικών συνεργασιών των μελών ΔΕΠ/ΕΠ με νέους επιστήμονες

4.3 Κρίνετε πως η Δράση συνέβαλε στην αντιμετώπιση προβλημάτων που προϋπήρχαν στο ίδρυμά σας;

Πολύ	○
Λίγο	○
Καθόλου	○

4.4 Σε ποιο τομέα εντοπίζετε τις σημαντικότερη συμβολή της Δράσης για την αντιμετώπιση προβλημάτων που προϋπήρχαν στο ίδρυμά σας;

Ως προς την ανεπάρκεια ανθρώπινων πόρων

Ως προς τη δικτύωση με νέους επιστήμονες

Ως προς τον εμπλουτισμό της ακαδημαϊκής κοινότητας

Άλλο

4.5 Θεωρείτε πως η Δράση αντικατέστησε την ύπαρξη διδασκόντων ΠΔ407/Έκτακτου διδακτικού προσωπικού των παλαιότερων ακαδημαϊκών ετών για το ίδρυμά σας:

Απόλυτα	○
Σχετικά ναι	○
Λίγο	○
Καθόλου	

4.6 Πόσους διδάσκοντες ΠΔ407/Έκτακτο διδακτικό προσωπικό απασχολούσε το Ίδρυμά σας κατά το ακαδημαϊκό έτος:

2008-2009	
2009-2010	

2010-2011	
2011-2012	
2012-2013	
2013-2014	
2014-2015	
2015-2016	
2016-2017	

4.7 Πώς αποτιμάτε τις συνέπειες της Δράσης, για τους ωφελούμενους:

Θετικά	○
Ουδέτερα	○
Αρνητικά	○

4.8 Σε ποιο τομέα εντοπίζετε τις σημαντικότερες ωφέλειες για τους πανεπιστημιακούς υποτρόφους;

Ως προς τη απόκτηση νέων ακαδημαϊκών εμπειριών

Ως προς τον εμπλουτισμό του βιογραφικού

Ως προς τη δημιουργία προοπτικών για το μέλλον διά της συνεργασίας με μέλη ΔΕΠ/ΕΠ

Ως προς τις οικονομικές τους απολαβές

Άλλο

4.9 Κρίνετε πως η Δράση εξασφάλισε τους όρους δικτύωσης των υποτρόφων με την ακαδημαϊκή κοινότητα;

4.10 Κατά την άποψή σας Δράσεις τέτοιου τύπου μπορούν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» (brain drain) και με ποιες προϋποθέσεις ;

	Πάρα Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Ελάχιστα	Καθόλου
Σταθερή & γνωστή επαναληψιμότητα προκηρύξεων	○	○	○	○	○
Μεγαλύτερη διάρκεια υποτροφίας					

	Πάρα Πολύ	**Αρκετά**	**Μέτρια**	**Ελάχιστα**	**Καθόλου**
Αύξηση οικονομικού αντικειμένου					
Άλλο					

Αν επιλέξατε Άλλο, προσδιορίστε:

----- ΤΕΛΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ – ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ -----

Παράρτημα Β' Πρόγραμμα συνεντεύξεων και επικοινωνιών με ΕΛΚΕ

Ημερομηνία	Ίδρυμα	Επικοινωνία με:
18/7/2017	ΕΚΠΑ	Αν. Πρύτανη Θ. Σφηκόπουλο Γ. Κανέλη (Προϊστάμενος ΕΛΚΕ)
19/7/2017	ΤΕΙ Πειραιά	Αν. Πρόεδρο Δ. Τσελέ Κ. Ανδρουλάκη (Προϊσταμένη ΕΛΚΕ) Μ. Γκούλτα (στέλεχος ΕΛΚΕ)
25/7/2017	ΤΕΙ Αθήνας	Αν. Πρόεδρο Π. Καλδή Ε. Κακούρου (στέλεχος ΕΛΚΕ)
26/7/2017	Πανεπιστήμιο Πειραιά	Αν. Πρύτανη Γ. Χονδροκούκη Κ. Σιδέρη (Προϊσταμένη ΕΛΚΕ) Δ. Σιτόπουλος (στέλεχος ΕΛΚΕ)
15/9/2017	ΟΠΑ	Ε. Μούκα (στέλεχος ΕΛΚΕ)
27/9/2017	ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας	Κ. Μπόμπα (στέλεχος ΕΛΚΕ)
12/10/2017	ΑΠΘ	Ε. Κολιάρμου (πρώην στέλεχος ΕΛΚΕ)
25/10/2017	Πανεπιστήμιο Κρήτης	Μ. Καραβασίλη (στέλεχος ΕΛΚΕ)
31/10/2017	Πανεπιστήμιο Πατρών	Σ. Κούλη (στέλεχος ΕΛΚΕ)
2/11/2017	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	Γ. Βαλκαμελής (στέλεχος ΕΛΚΕ)
7/11/2017	ΤΕΙ Θεσσαλονίκης	Ν. Χρυσοχοϊδου (Προϊσταμένη ΕΛΚΕ)

Βιβλιογραφία

-Archibong. I. A, Ogbiji J.E., 2010. ICT Competence Among Academic Staff in Universities in Cross Rivers State, Nigeria, *Journal of computer & information science*, 3(4): 120-126.

-Behrman, J.N., Rondinelli, D.A., 2002. The cultural imperatives of globalization: urban economic growth in the 21st century, *Econ. Dev. Q.*, 6: 115–125.

-Bernake, B., 2011. Promoting Research and Development. The Role of the Government, *Issues in Science and Technology,* 27(4), http://issues.org/27-4/bernanke/

-Bertoli, S., H. Brucker, G. Facchini, A.-M. Mayda, G. Peri, 2011. The battle for brains: how to attract talent in T. Boeri, H. Bruecker, F. Docquier, H. Rapoport (Eds.), *Brain Gain and Brain Drain*, Oxford University Press, Oxford.

-Chalmers, D., 2010. Progress and challenges to the recognition and reward of the Scholarship of Teaching in higher education, *Higher Education Research & Development*, 30(1): 25-38.

-*Chaloff*, J.,*Lemaître, G., 2009.* Managing Highly-Skilled. Labour Migration: A Comparative Analysis of Migration. Policies and Challenges in OECD Countries, *Organisation for Economic Cooperation and Development*, http://dx.doi.org/10.1787/225505346577

-Chan, D.K.-K., 2012. A comparison of Singapore and Hong Kong on their strategies for developing regional educational Hubs, *Sociol. Stud.*, 2(1), pp. 1–25.

-Cisneros-Cohernour, E.J., 2001. *The Evaluation of Teaching in the Context of a Research University: Meanings, Trade-offs and Equity Concerns*, University of Illinois at Urbana-Champaign.

-Clegg, S., 2007. The Demotic Turn: Excellence by Fiat. In Skelton, A. (ed.) *International Perspectives on Teaching Excellence in Higher Education: Improving Knowledge and Practice*. Oxon: Routledge, pp. 91–102.

-Devlin, M., Samarawickrema, G., 2011. The criteria of effective teaching in a changing higher education context, *Higher Education Research & Development,* 29(2): 111-124.

-Diehl, P.F. Simpson, R.D. (1989). Investing in junior faculty: the Teaching Improvement Program (TIPs). *Innovative Higher Education*, (13)2, 147-157.

-Golde, C.M., Dore, T.M. 2001. *At Cross Purposes: What the Experiences of Today's Doctoral Students Reveal about Doctoral Education,* Philadelphia: The Pew Charitable Trusts.

-Gulland, A., 2016. *UK must act to stem brain drain of scientists*, BMJ, 355, doi: https://doi.org/10.1136/bmj.i6193

-Heitor, M., H. Horta, J. Mendonça, 2014. Developing human capital and research capacity: Science policies promoting brain gain, *Technological Forecasting and Social Change*, 82, pp. 6–22.

-Hendricks, L. (2002). How important is human capital for development? Evidence from immigrant earnings. *American Economic Review*, 92(1), 198–219.

-Land, R., Gordon, G., 2015. *Teaching excellence initiatives: modalities and operational factors*, Higher Education Academy.

-Lanzendorf, U., Verburgh, A., 2003. Clues to Excellence in Higher Education: A Synopsis of the Discussion. in E. de Corte (ed.) *Excellence in Higher Education: Proceedings from a Symposium: Wenner-Gren Centre*, Stockholm, 31 May and 1 June 2002. London: Portland Press, pp. 217–28.

-Levinson, D. J. Darrow, C. N. Klein, E. B. Levinson, M. H. & McKee, B. (1978). *The seasons of a man's life*. New York: Knopf.

-Mahroum, S., 2005. The international policies of brain gain: a review, *Tech. Anal. Strateg. Manag.*, 17(2): 219–230.

-Parker, J., 2008. Comparing Research and Teaching in University Promotion Criteria, *Higher Education Quarterly*, 62(3): 237–251.

-Pasban, M., Nojedeh, S.H., 2016. A Review of the Role of Human Capital in the Organization, *Procedia –Social and Behavioral Sciences*, *230: 249-253.*

-Price, M., 2012. Teaching Postdocs to Be Professors, *Science*, http://www.sciencemag.org/careers/2012/10/teaching-postdocs-be-professors

-Ramsden, P., Moses, I., 1992. Associations between research and teaching in Australian Higher Education Higher Education, 23(3): 273-295.

-Solimano A., 2008. The International Mobility of Talent: Types, Causes and Development Impact Oxford University Press, Oxford.

-Subbaye, R., Vithal, R., 2015. Teaching criteria that matter in university academic promotions, Assessment & Evaluation in Higher Education, 42(1): 37-60, http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/02602938.2015.1082533

-Suntharasaj, P., Kocaoglu, D., 2008. Enhancing a country's competitiveness through "National Talent Management Framework, 2008 Portland International Conference on Management of Engineering & Technology, IEEExplore, http://ieeexplore.ieee.org/document/4599637/?part=1.

-Vardi, I., Quin, R., 2011. Promotion and the Scholarship of Teaching and Learning, *Higher Education Research & Development*, 30 (1): 39–49.

-Wadhwa, V. 2012. The first brain drain in the United States, *Georgetown Journal of International Affairs*, Winter/Spring 2012, pp. 89-96.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ 2014-2020

Το Έργο υλοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης μετά από σχετική ανάθεση από την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΚΤ, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.